

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

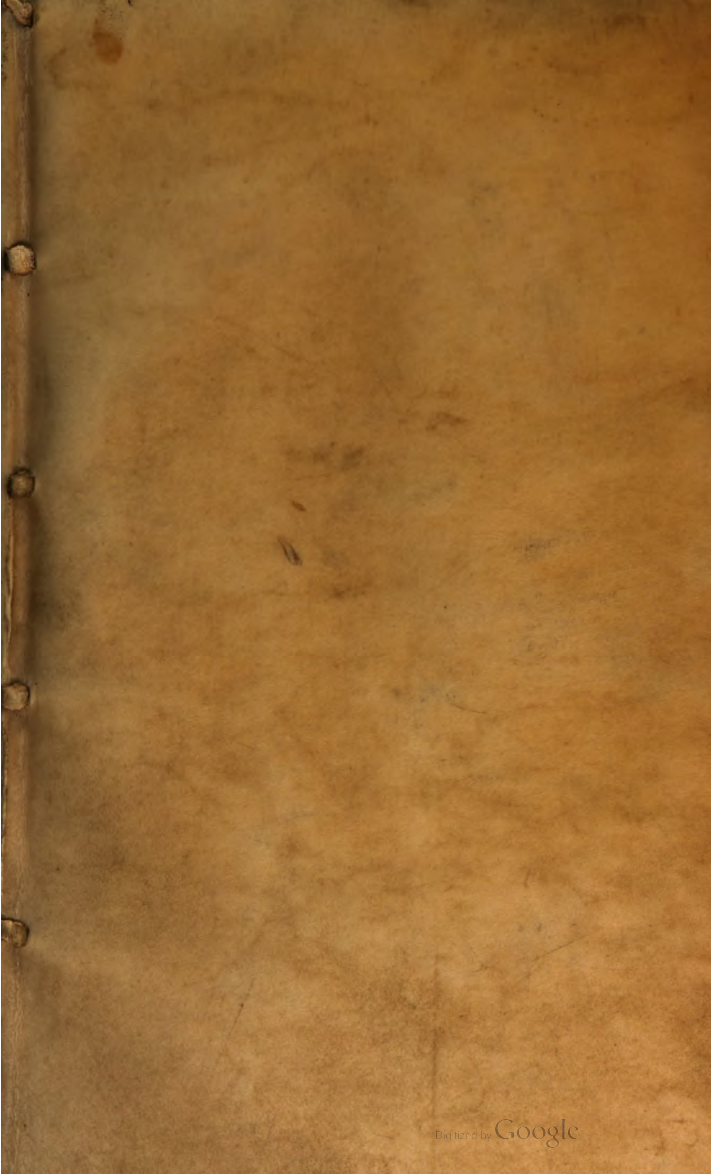
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

X. 433-167.

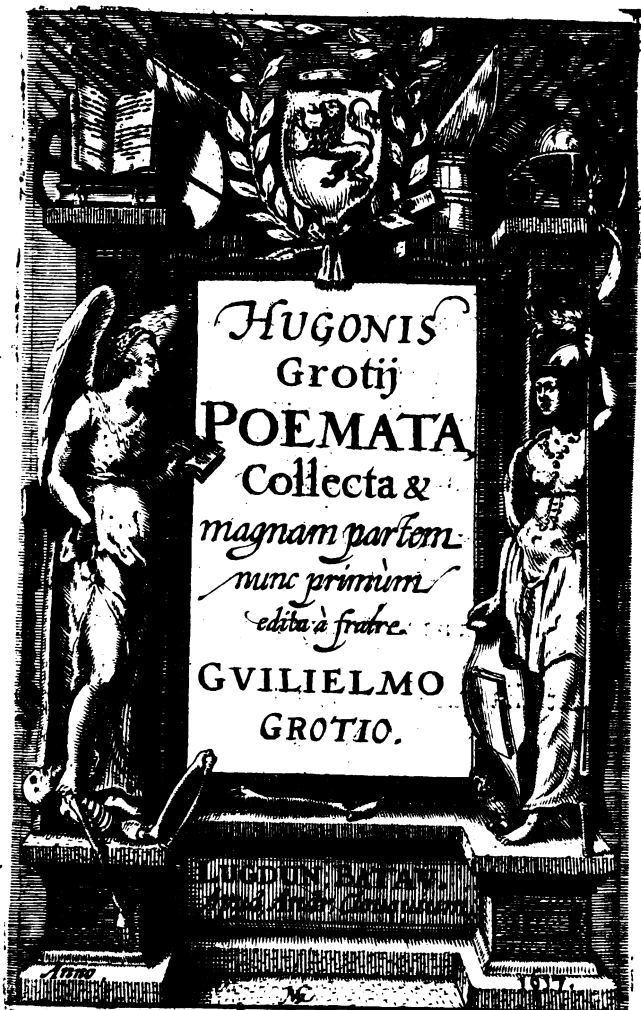

9007.

INDE CRUCE HINC TRUTINA ARMATVS REGIOVR. DRON
 MILITQ. DISCO MEIS HÆC DVO NEMPE LIBRIS
 Ex libris Petri Mavidat in magno Regis Consilio Senatoris

Boissonade

HUGONIS
Grotij
POEMATATA
Collecta &
*magnam partem
nunc primum
edita à fratre.*
GVILIELMO
GROTIO.

LUGDUNO BATAVO
à la Haye

1677

1677

Stephanus Baluzius Tuteleni

INDEX POEMATVM.

SILVARVM LIBRI III, quorum primus
habet Sacra, secundus Patria, tertius
Nuptialia.

ELEGIARVM LIBER VNVS.

FARRAGINIS LIBRI III.

EPIGRAMMATVM LIBRI II: quorum se-
cundus habet Currum veliferum & res
gestas ductu principis Mauritiij : item
Instrumentum domesticum.

PARS INSTITVTIONVM Iustiniani car-
mine reddita.

TRAGEDIA CHRISTVS PATIENS.

Et alia quædam, cum amicorum elogijs.

Nobilissimo Amplissimoque

Viro,

D. CORNELIO
VANDER MYLEN

EQVITI,

DOMINO IN MYLEN, DUBBEL-
DAM, BLESKENS GRAVE, AN-
TONIS-POLDER, &c.

In summo Fœderatarum Nationum
senatu consiliario,

Illustris Academiæ Lugdunensis
Curatori, &c.

(ij

No.

NOBILISSIME DOMINE,

Um ijs, quos reip. negotia occupant, aliqua sit concedenda laborum remissio, neq; ulla honestior esse possit, quam quæ à poëticae studijs petitur: puto apud eos, qui rationem in consilium adhibent, hoc velut interjungendi genus patrocini non indigere. Si qui tamen adversus rationem animum obduraverunt, eos exemplis obruere facile est. Sufficerent sanè maxima Augusti Cæsaris & Germanici, quī gravissimi oneris, quod ipsorum humeris impendebat, laxamentum non aliunde quàm a Musarum exercitijs petiere. Sed si invidiosum est Principes citare auctores

ctores, Silius quoque Italicus vir
gravissimus, Consul Romanus,
ejus reip. quam consilijs tutatus
erat, gloriam versibus editis propa-
gare non erubuit. Neque Plinium
Secundum itidem Consulem, ne-
que culmen illud sapientiæ Sene-
cam poëtis adscribi puduit. Sed
quid tam antiqua loquor? magnus
ille Hospitalius Galliae Cancellar-
ius, & unicum ævi nostri decus
Thuanus, viri & eruditione & præ-
stantibus factis immortale nomen
consecuti, hac etiam laudum par-
te apud posteros nosci voluerunt.
Quod si magis placent domestica,
habemus quidem hic suffragatores
non paucos, sed pro multis unus
satis est Curiae Hollandicæ prin-
ceps, idemque gravissimis tempo-

(iij ribus

ribus optime de rep. meritis, Adrianus Mylius, tuus parens, vir nobilissime, cujus carmina tuo beneficio legimus. Horum ergo auctoritas cū omnibus calumniantium telis opponi possit, fratrem meum, non perinde ut illi fuerunt, suis tamen districtum negotijs, rogare cœpi, ut si ipse edere aut nollēt aut nō posset, a me saltem edi poemata sua pateretur: quippe cui vitio verti nō posset id, quod in viris maximis docti admirantur, nemo certe candidus reprehendit. Erat autem eo justior mea petitio, quòd jam multa carmina ab ipso auctore divulgata erant, alia etiam latēre vix poterant, cū penes eos essent, quorum honori imputabantur, quæ cum singula placuisse scirem, operæpre-

ræpretium me facturum putavi, si
 universa in unum volumen con-
 gregata emitterem. Nec leviter
 metuebam, ne alij, in quorum ma-
 nus aliqua horum venissent, ea vel
 mutila, vel minus correctâ in pu-
 blicum darent: præsertim cum ex-
 emplum extaret ab ijs, qui nuper
 in Germania Belgicos poëtas in
 unum fascem conjecerunt: quo-
 rum quidem ego consilium magis
 probo quam eventum: tria enim
 aut quatuor tantum fratris carmi-
 na, nec ea quidem satis emendata,
 publicarunt, nec judicio lecta, sed
 quæ fors obtulerat. Has ob res cœ-
 pi schedia fratris evolvere: & quæ-
 cunque vel edita vel *avendo* erant
 conquirere, ut si mea non posset
 industria, labor tamen lectoribus

H iij pro-

prodesset. Observavi autem in libellis singulis temporis ordinem, ut postremò scripta postremò legerentur. Hunc ego jam laborem meum tibi, vir nobilissime, offero : & cui justius? tibi enim hæc debentur, siue judicium considero, quo in alijs, tum in his quoque rebus plurimum vales, siue quâ fratrem dignaris amicitiam, quæ iudicio tuo obstare non potest, cum non nisi iudicio diligas. Peritia in te harum litterarum merito te adeundi causam præbuit : nemo enim rectus æstimator est eorum, quæ non didicit. Ipsum sanè amorem, quo bonarum artium studiosos prosequeris, illustre eruditionis tuæ testimonium habeo. semper enim virtutibus ijs unusquisque in-

instructus sit oportet, quas in alijs
suspicit. In fratrem verò tua bene-
volentia certam spem facit placi-
tura quædamus, si non artis, sal-
tem artificis nomine. Sed ipsum
etiam opus, & horum carminum
materia, ut ad te mittatur flagitat.
Et quidem prima silvarum pars,
sacra, nemini melius quam tibi de-
dicabuntur, cui pietas & rerum di-
vinarum scientia hæreditariæ sunt
laudes. Liber auté secundus, in quo
patria celebratur, totus tuus erat
vel sine epistola. Cui enim se po-
tius summi ducum Mauritiij præcla-
ra facta & studia versibus descripta
committent, quam ei quem ille
consilijs suis jampridem admovit?
Ideoque cum ista omnia tibi uni
sint notissima, testem te advoco,

)(v cujus

cujus auctoritate fidem inveniant
apud eos, qui quod ipsi non faciunt
ab alijs factum haud faciliè credunt.
Reliqua vero, quæ patriam spectât,
meritò ei inscribuntur, cui patriæ
nō uno nomine cura commissa est.
Omitto legationes Ordinum Fæ-
deratorum mandato apud Henri-
cum magnum, ejusque filium, Gal-
liæ reges, & serenissimam Veneto-
rum rep. gestas, quæ dubium ti-
bine plus laudis, an patriæ plus uti-
litatis & gloriæ attulerint. Hoc ipso
tempore, summo Fœderatarum se-
natui, allectus, rem militarem &
quæ alia ad communem rep. per-
tinent consilio tuo disponis, cum
jam ante inter nobilitatis princi-
pes prærogativi suffragij in Hol-
landiæ confessu factus esses parti-
iceps.

ceps. Tantis laboribus, quibus vel multi succumberent, tu unus sufficis, quoque magis negotijs premeris eo minus opprimeris. Sed hæc bonis omnibus nondum satis prodignitate de te dicta, tibi nimia videbuntur: quippe laudes tuæ tibi citius tædium afferant quam nobis satietatem. Alij succedant oneri, cui me ferendo imparem agnosco, vel propter tuam magnitudinē, vel propter meam tenuitatem. Scio à te alijsque annales, quos de patriæ bello frater composuit, expectari: & à te hoc magis, quod eorum partem jampridem legeris. hoc quoque desiderium liber hic ea, quam dixi, silvarum parte solabitur, præsertim si Epigrammata quædam addideris. Nam & Guilielmi Arau-
fio-

sionensium Principis, quem auctorem suum libertas nostra proficitur, genus hic actaque aspicias: neque minus incredibiles victorias, quibus Princeps Mauritius patrios fines aut tutatus est aut protulit: nec tantum quæ terra, sed & quæ mari prospera atque illustria contigerunt. Carmen de inducijs finem ut bello ita & libro imponit: atque ita ingētis historiæ materiam versus veluti compendio exhibent. Tertius quoque silvarum liber peculiariter tuus: quippe ab auspicatissimis tuis nuptijs initium ducens, atque inde gradum faciens ad eos, quos amicitia aut etiam affinitate complecteris. In Elegijs quoque, Farragine, Epigrammatis, nulla erit pagina, in qua non tuos agnoscas

scas. Leges subinde nomen viri
illustris Buzanvallij, qui regius apud
nos Galliarum legatus, tibi que con-
junctissimus fuit, & qui extrema
quoque vitæ parte tui non memi-
nisse non potuit. Invenies & vene-
randum illud Scaligeri nomen, qui
quanti te faceret etiam in testa-
mento suo voluit apparere. Leges
& Douſas, quibus tu arctissima fa-
miliaritate devinctus fuisti, ita ut
versus de ijs scriptos non minus
avide ac si ab ipsis scripti essent, le-
cturum te confidam. Agnosces hic
magnum Bezam, aliosque viros
insignes defunctos, quorum & vita
tibi jucunda fuit, & mors acerba.
Habet & hic plurima ad Academiæ
nostræ professores scripta, cujus
cum tibi cura sit credita, non pos-
sunt

sunt à te aliena videri, quæ ad eam
ornandam pertinent. Sunt & epi-
grammata in picturas domus tuæ
scripta. denique nihil fere hic oc-
curret, quin tu optime noveris & id
quod scribitur, & eos quibus scribi-
tur. Fratris poemata laudare non
est fratris: lectori porrigimus judi-
cij calculum, cui ut non placeant
singula, certe ipsa universitas ob
magnam rerum varietatem ingra-
ta esse non poterit. Porro quod su-
perest, rogo te obnixè, vir nobi-
lissime, ut hunc laborem nostrum
boni consulas, parvum quidem
donum est quod tibi offero, nec
mei ingenij foetus, sed alumnus tā-
tum, quem quæso eodem, quo fra-
trem meum & omnes litterarum
studiosos soles, affectu prosequaris.

Quod

Quod ita futurum mihi certo certius spondeo , cùm mores tuos, alijsque insolitam, solitam tibi benignitatem propiùs intueor, quæ mihi quoque magna favoris signa exhibuit: hunc si in hac quoque causa mihi præstiteris, nihil ulterius petere possû, quàm ut me saltem inter cæteros ames. Vale vir nobilissime, & diu librum hunc patrocínio, bonos omnes auxilio, patriam consilio juva. Lugduni Batavorum Calendis Sèpt. Anni cło Io cxvi.

*Nobilissima tua amplitudini
addictissimus*

GVLIELMVS GROTIVS.

H V G O

HUGO GROTIUS
GVILIELMO GROTIO,
Charissimo Fratri S.

N Amdudum, mi frater, quid agas video. quæ scripsi carmina aut obsecutus animo aut amicis gratificatus, in corpus revocas, & audes illis propitium spondere lectorem. Quàm vereor ne aut de nostris lufibus aut de clementia sæculi nimis benignè judices? Effluxit illa ætas, qua versus facere decorum, etiam non optimos excusabile erat. Præcipuum scriptæ patrociniū feritas editionis decoquet. Qua nunc fiducia tot in menasos concitabo? Pueros etiam balbutientes amamus, quia in ea ætate semen ingenij spectari satis est, frugem ab ipsa exigere importunum. At viro silere quam balbutire est satius. Adde, quod quæ nunc est hominum severitas, non mala tantum poësis displicet, sed ipsa poësis ut mala: multoque gravius videtur & πολυτικώτερον forum alea-

aleatorium calfacere, quàm libera verba
vinculis includere non necessarijs. Sed
hic video, quod tibi effugium pateat. Po-
tes enim à pedarijs iudicibus ad summum
auditorium provocare, in quo facilè ab-
solvetur hæc opera tua, annitentibus Ro-
cho Honardo & Apollonio Scotto, viris
summis & extra controversiam dignissi-
mis, quos non semper lites exerceant:
quorum ille Thamare Tragœdia editâ
salivam nobis cum moverit, nunc Mosis
legiferi expectatione nos cruciat: alte-
rius Ecclesiastes jamdudum carceres mor-
det. Scelus sit ab his sejungere Vos ber-
gium, poetarum ut exactissimum judi-
cem ita candidissimum amatorem: & qui
me quoque, ut arbitror, non tantum ut
affinem, sed & ut harum literarum secta-
torem diligit. Et, ut intra meos potius
collegas maneam, nostri credo, certè nos-
se debes, Simonem Bellimontium, cujus
consilij civitas Middelburgensis feliciter
utitur. Is me non tantum hortatus est
sæpe, sed jure amicitiae prope impulit, ut
facerem, quod tu nunc facis: & jamdu-
dum me vir disertissimus permovisset ver-
() (bis

his, nisi idem prudentissimus absterruisset exemplo : quippe cui facillimum erat de suo præstare, quod de meo exigebat. Sed demus hoc tantorum virorum auctoritati, ut liceat & viris & occupatis versus & scribere & legendos alijs tradere. nihil adhuc tibi confectum erit, cum singulæ carminum meorum partes multò plus deprecandum habeant. Multum juvit ijs argumentis operari, quæ pietatis professionem continent. Sed hæc artem cum vix patiantur omne pretium ex affectu excolentis accipiunt : quam voluptatem ut sæpe in scribendo sensi, ita in legentes transfundere non possum. Quare futurum video, ut & Theologi poeticam libertatem, & poetæ Theologicam jejunitatem accusent. Et sunt quædam in hoc genere sermoni soluto tam vicina, ut veniam nisi a rebus ipsis sperare non audeant. Ut verò in his Christianum magis quàm poetam, ita in ijs quæ ad patriam & res propria ductu Mauritijs Principis fortissimè ac felicissimè gestas pertinent, nihil exhibemus præter bonum civem. Videbor exteris res nostras paulolatiùs extulisse, ijs

ijs præsertim, qui earam magnitudinem non intelligunt. Sed posteritatis nostræ interest omni memoriæ genere consecrari, quibus causis sumta sint arma, quibus animis gesta, quo eventu deposita. Erunt qui me criminabuntur in hostes nimis acerbè, id est hostiliter locutum; monendî sanè scripta hæc, cum fas belli talia permitteret. Et erat is hostis, cum quo non de gloria aut propagandis imperij finibus certamen habebamus, sed de vita & quod vitæ proximum, antiquâ libertate. Hæc ereptum qui it viris fortibus, potestne in eum aliquid quàm par est animosius dici? Attamen induciæ nunc sunt. Video quid sis, responsurus. legantur ut ante inducias scripta, quomodo & trophæa aspicimus. Habent & Epithalamia quod excusent, suam nimirum, id est nuptialem linguam, sine qua ne Epithalamia quidem sunt. Longè quidem stetimus citra Fesceninos: sed juvenes eramus, & concessum putabamus alludere ad concessas voluptates. Hæc festivitas si culpa non caret (& cur ego id operosè defendam?) auctor sum lege caveatur, ne

quis posthac velit Epithalamia scribere.
 nam & sine illis vivere possumus, & face-
 re, quæ nunc fiunt. Quid si etiam sinistror-
 sum aliquis rapiat, quod more poetarum,
 recepto magis quam laudabili, Deos in-
 terdum nominaverim? quod profecto vi-
 gente Paganismo flagitiosum fuerat: nunc
 periculo caret. sciunt quippe omnes ea
 voce modo sidera, modo elementa, modo
 mentes ætherias, modo insignes viros,
 modo Dei unius virtutes ac dona intelli-
 gi. Christi Patientis editionem non jam
 tu, ut cætera, sed ego tuendam habeo.
 Ut enim lucem videret ego jampridem
 auctor fui. Audivi qui non ferrent in sce-
 nam produci salutis nostræ mysterium.
 Quasi id ageretur, & non potius *ἱερατικῆς*
γενεᾶς genus esset, ea quæ sacræ literæ *ἀποστολικῆς*
ἐκκλησίας enuntiant, *ἐκκλησιαστικῆς* proferre:
 quod & Patres olim, & pastores hodie in
 homilijs faciunt. Venit & illud in men-
 tem, fore qui accusent varietatem & de-
 sultorium scribendi genus. Nimirum
 non unius ætatis hoc opus est. Aliud fert
 ver, aliud ætas. Nec animus sibi similis:
 modo liber & sui juris: modo tædij ple-
 nus

nus & quærens ubi respiraret: sæpe amicorum imperijs ad definiti argumenti necessitatem adstrictus. Neque verò constantis arbitror, jocis & serijs eundem vultum impendere. Accedit quod ingenium mihi sequax ac ductile, ut à cujusq; poetæ lectione incaluerat, ita ad ejus imitationem rapiebatur. Agnosco me ipse alibi Lucani spiritu plenum, interdum Manilij plusquam satis est studiosum, nonnunquam castigatius aliquid ad Statij & Claudiani instar tonantem. De Epigrammatis quid dicam? quæ ut artis ejus peritissimos decebat facile est scribere: at libros Epigrammatum scribere perdifficile. Quota enim quæque materia hunc cultum recipit, ut jam ipse eligas, quod rarò conceditur. Nihil autem potest esse tam fatuum quàm extortum epigramma. Neque verò nobis licuit, quod sibi permisit Martialis, cui sæpe sola obscœnitas epigramma facit. Hispanis relinquamus hanc scabiem. Vides quantum hic sit excusationum. Quanto erat facilius non committere quod excusationis indigeret? Habes tamen quod reponas. alia sparsim

edita : alia apud amicos exstare, & vereri
ne corruptiora exeant : præsertim quum
jam ejus rei experimentum è Germania
habeas. Potes & illud adjungere, si quæ
sunt *ἐπισημασμένα* minùs mala, ea me non vin-
dicante facilè repertura dominum. Scis
exiguo de Ostenda carmini quam multos
magnosque auctores vacillans fama assi-
gnaverit. Neque semel mihi accidit, ut in
aliorum scriptis ea legerem, quæ a me
nulli subrepta, satis essem mihi conscius.
Sed levis est jactura tam parabilis annonæ.
Cæterùm ego quod vis, nec veto, nec ju-
beo. Utere eorum consilijs, qui istis de re-
bus rectius judicant, quales sunt harum
literarum principes Heinſius atque Rut-
gerſius, & spectatissimæ probitatis atque
doctrinæ Voſſius. Utcunque res cecide-
rit, multum mihi gratulor de te, qui non
me tantùm, sed & mea tam fraternè dili-
gas. Roterodami xv. Decemb. c10.
Io. cxv.

HUGONIS GROTII
SILVARVM
LIBER PRIMVS,
In quo SACRA.

Hugo-

i

HUGONIS GROTIJ
SILVARVM LIBER I.

in quò Sacra,

HISTORIA IONÆ
PARAPHRASTICO CARMINE.

TEmpore quo cunctas præ se cōtemserat urbes
Fortunâ famulante Ninos, partaq; rapinis
Diuitia luxu contra certante furebant,
Ipse pater, vindex scelerum, sed lentus ad iram
His Am:thaoniden dictis affatur Ionam,
Os cui veridicum dederat, mentemq; capacem
Fatorum & positum longe spectare futurum.
Ecce Assyrii tumidam rectoris ad aulam,
Et qua vasta rapax defendit Mœnia Tigris,
Immersum vitijs populum clamoribus urge,
Cujus sancta mihi dudum versantur ob ora
Et pœnam commissæ petunt scelerumq; nefanda
Implevit terras, nunc scandit ad æthera moles.
Hæc refer atque minas verbis & jurgia misce.
At miser, heu, sperans cōplentem numine cuncta
Effugisse Deum (nec enim mandata placebant)
Ad Cilicium terras vicinaq; litorea Taurò
Funestum molitur iter. facit inclita portu,
Summa Palestina tellus ubi desinit ore,
Urbs vetus, Andromedæ quæ vincula jactat Jöppe.
Huc male sanus abit vates, & forte carinam.

A

Inve.

Invenit ad liquidi properantem flumina Cydni.
 Addit se nautis comitem, pretioq^{ue} soluto
 Hospitium capit infelix & numinis almi
 Desertor fragili manult se credere ligno.
 Principio faciles aura, sperataq^{ue} Tarsos
 Non procul, at subito fatalis inhorruit aër
 Pontum omnem turbante Deo, sonuere procella
 Et fudere novum nubes mare, nec super ullum
 Discrimen rebus: calum nox una salumq^{ue}.
 Miscuit: ereptam reparabant fulmina lucem.
 Nec temere insani perdunt sua murmura venti:
 Circum vela fremunt: & se jacet omnis in unam
 Tempestas collecta ratem, jamq^{ue} hiscere credas
 Compagem fractamq^{ue}, trahi sub fluctibus alnum.
 At trepidi nauta & pallentes morte futura
 (Hec gens indocilis veri, fictaq^{ue} parentum
 Relligione nocens) partiti numina votis
 Inclamant gemitu frustra precibusq^{ue}, fatigant
 Quos homines fecero Deos: hic Belon, at ille
 Astarten, squammisq^{ue}, insignem corpora multis
 Dercetin: at patrios alij, nunc sidera, reges,
 Fasiden totamque domum, generumque volucrem
 Horrida gestantem Phorcynidos ora Medusa:
 Atque hunc precipue, dotali ut sede profectos
 Incolumes det posse suam contingere Tarsum,
 Tarsum pennigera referentem nomina planta.
 Quin etiam merces, auri spes una parandi,
 Cuius amor tantos docuit perferre labores,
 Iactantur pelago, navem ne verteret omnem
 Accedens ventis onus & demitteret alto.

Ille autem interea tantorum causa malorum
 Ima puppe jacens somnum capiebat Ionas:
 Sen pavor abstulerat sensus, nec corporis agri
 Illa quies, sed torpor erat, sen talis imago,
 Hoc agitante Deo, sua magna oblivia vati
 Objecit, pressumq; animum graviore veterno.
 Non tulit hoc rector trepida ratis, & tibi, dixit,
 Nunc unde iste sopor? quin nosti tu quoq; si quem,
 7, supplex venerare Deum, rituq; parentum
 Sollicita, si forte alijs clementior ille
 Respiciat miseros & fata instantia vertat.
 Nec dubitant nauta cali quod suscitet iras
 Esse caput secum, culpamque unius in omnes
 Ferre necem, motis quin ergo quarimus urnis,
 Exclamant omnes, quem pœna fata reposcant?
 Quis nunc præcipiti volvi putet omnia casu,
 Ac non lege data? certum sors missa peregit
 Arbitrium, vereq; reum damnauit Ionas,
 Et vates de vate fuit. tum querere nauta,
 Quis genus, unde domo, cur & quibus adsit ab oris,
 Quod vita sectetur iter, quo crimine fontem
 Incusent superi, qua tanta causa procella?
 Sic illi instabant, sic contra Amithaone natus.
 Gens Hebraea mihi, studium fuit (atq; fuisse
 O utinam semper) rerum servire parenti,
 Qui calum movet & cali stellantia signa,
 Cujus opus terra est pontiq; hac mobilis unda.
 Obstupuere viri majusq; per ima cucurrit
 Ossa gelu. subigunt fontem delicta fateri,
 Spretaque magna Dei mandata, fugamq; rebellem.

Tum quid opus facto rogitant, quave arte parādum,
 Sideret ut tumidis insensum fluctibus aequor,
 Crescentesq; mina: cum jam nihil ille precatus,
 Tollite me me, inquit, quem vestris fata periculis,
 Quem toto petiere mari, me mergite ponto:
 Jam pacatus erit. merui, nec ferre recusō:
 Exsolvam insontes & navem morte piabo.
 Certavere quidem connixi remige multo
 Eluctari undas proramq; advertere terris:
 Nequicquam: longe littus fugit, undaq; contra
 Insurgens nullam patitur sperare salutem.
 Cessit turba malis, tuq; o iustissime, dixit,
 Parce Deus nobis hanc velle ascribere cadem.
 Pradamnata anima, nec leto ulciscere letum.
 Nil male de nobis illum meruisse fatemur:
 Nec nocet ira viro, nec habendi ceca cupido,
 Sed mota non sponte manus, tibi reddimus illum
 Quem repetis. cogit tua nos invicta voluntas.
 Talia vix fati summa de puppe volutum
 Precipitant. simul ille cadit, simul omnia coelo
 Nubila diffugiunt. positus quoq; fluctibus unda
 Detumet & lenes veniunt ad suppara venti.
 Perculit attonitos divina potentia nautas,
 Atq; ejurato falsorum horrore Deorum
 Supplicibus votis aeternum numen adorant:
 Hunc & muneribus placant & sanguine fuso.
 Interea selcans immani corpore pontum
 Bollua missa Deo vivum deprendit Jonam
 Fluctibus in medijs & vasto sorbet hiatu.
 Ille in visceribus monstri (mirabile dictu)

Ille suus

Illasus manet & pelago novus incola fertur.
 Sentit & incumbens capiti mare, sentit & aquor
 Impelli trahente fera. quis credere possit
 Captivam tantis animam durasse sub undis?
 Duravit tamen & tam dira sede morantem
 Tres interpositis Soles videre tenebris.
 Hoc tunc nauigium misero carcerq, domusq,
 Hoc templum fuit. hinc calidas effudit ab uno
 Corde preces, secinitq, hac tristia carmina vates.
 Quankum terrificis me fata ultricia monstis
 Exagitant vitamq, traho vix anxius ultra,
 Spes tamen est has me interea non perdere voces.
 Hinc etiam cœlo dabitur via. piscis in alvo
 Conditus, infami tumultus membra sepulchro
 Verba loquor supra nubes & sidera supra
 Exaudita Deo. tu me his, rex magne, nocentem
 Mersisti tenebris, ubi me premit alta vorago
 Undeq, fluctusq, tui, mixtiq, profundo
 Gurgite longinquis procul e regionibus amnes.
 Et merui creptus superis amittere lucem.
 Aspectusq, tuos. tamen hac fiducia mœstum
 Solatur, fore me Solymas ut sistat ad aras
 Lata dies festosq, adytis instauret honores.
 En tot aquæ circum rapidisq, intorta fluenta
 Vorticibus: tum multa caput circumplicat alga.
 Vix spirare datur. tellus super urget acutis
 Herentem scopulis & duris vectibus obstat:
 Quin etiam aquorea redituro in sacula rupes
 Præclusere viam. tu spes super unica restas
 O Deus, e medijs animam tu faucibus orci

Eripies reddesque diem. cum perdit a sese
 Quereret, in mortis regno cum vita jaceret,
 Dulce fuit meminisse tui. caelestia templa
 Perrupere preces felixq; audacia voti.
 Vos nunc ite, quibus pietas errore profano
 Circumnventa perit, quorum sibi quisq; figurat
 Sponte metum, & mendax in vanum cura laborat,
 Seq; bonis spoliatur contempto auctore bonorum.
 Me juvet aeterno grates persolvere regi,
 Votivumque adolere sacris altaribus ignem:
 Ille pater bonus, ille hominum tutela saluque.
 Talia dicentem toto vehit equore pistrinx:
 Ac tandem undisono multum spatiosa profundo
 Littora summa legit, propiusq; adnavigat ora.
 Hic sese immenso patefecit bellua rictu,
 Numinis imperio magnisq; exercita fatis,
 Ejectumque virum vasta penetralibus alui
 Imposuit terra. Tum sic bonus arbiter orbis
 Edoctum sua jussa pati compellat sonam,
 & propere celsasq; Nini pete nuntius arces,
 Et mea fer totam late mandata per urbem.
 Ille iter accelerans praecepto parens herili,
 Assyriasque domos spatiosaque mania tangit,
 Qua non ante citis circum sit passibus ire,
 Quam ter Sol oriens ter merferit equore currus.
 Jamque emensus erat quantum via siverat urbis
 Lucis ab exortu supremam ad vesperis horam,
 Tristitia percussas referens oracula ad aures.
 Intra bis decies geminata tempora lucis
 Corruet excidio Ninos & desiecta jacebit.

Sub-

Submisere Deo trepidantia pectora ciues,
 Responsoque habuere fidem. tum triste celebrant
 Iustitium, nulloque sibi discrimine cuncti
 Indixere famem: nec sueto gaudet amictu
 Turba, sed hirsutis indurat corpora velis.
 Ipse Nini dominus, quem circum mille tuentur
 Excubie, cui tot pendunt famulare tributum
 Ignota gentes, cuius victricia signa
 Terrarum pars tanta timet, simul horridus aures
 Nuntius impulerat, solio descendit avito,
 Unde triumphatis Asia regnator opima
 Iura dabat populis, trabeaque exutus & auro
 Cyniphiis praefert horrentia tegmina setis,
 Et tellure sedens inspergit pulvere membra.
 Adiecit exemplo legem, procerumque vocato
 Concilio jubet hac populis mandata referri.
 Ducite turba Nini longo jejunia luctu.
 Ipsa etiam mœsta in stabulis armenta dolores
 Testentur nostros, & equorum bellica proles
 Balantumque greges non ulla aut graminis herbam
 Attingat quadrupes, aut fluminis hauriat undam,
 Dura sed in nudo sedeant velamina tergo,
 Idem homines, idem pecudes exaquet amictus.
 Inclamate Deum findentibus aethera votis:
 Sed simul exacta damnantes crimina vita
 Et longas scelerum furias, insistite recte.
 Mentis iter, fedaque manus purgate rapina.
 Quis scit an avertat nobis quod triste minatur
 Exitium Deus & posita deferbeat ira?
 Spem probat euentus. peccati poenitet urbem,

Supplicijq; Deum vidit namque omnia facta
 Omnipotens, vidit pertasas crimina mentes,
 Nec jam sustinuit decretas sumere pœnas.
 Sed non tam clemens animi indignatur fœnas
 Stare Nînum, cupiens immensis cladibus emittum
 Esse ratas diro tulerat quas carmine voces.
 Ergo bile tumens & amaro percitus astu,
 Hoc erat, exclamat, tua cur mandata subire
 Desugerem, hoc patria mecum teilure loquebar,
 Hoc & Coryciæ peterem cum littora terra.
 Noram ego quam clemens & quam placabilis esses,
 Quam venia largus facilisq; ignoscere lapsis
 Protinus & culpas precibus donare priores,
 Non ody retinens, omni sed sœuetus ab ævo
 Humanos placida miserari mente labores.
 Nunc quando Assyria visum tibi parcere genti,
 In me verte minas: atq; hanc, precor, eripe vitam
 Quam vix ager ago, qua mors mihi latior ipsa est.
 At pater omnipotens, quin hoc te expendere, dixit,
 Equius, an justo temet mœrore fatiges,
 Et tibi qua causa tanto cor fluctuet astu.
 Exijt invisam proles Amithæonis urbem,
 Nec procul a muro, qua Titan parte reducit
 Matutinus equos, parvo sibi culmine tectum
 Exstruit, exspectans urbem qua fata manerent.
 Hic sedet, hic umbras & frigora captat opaca.
 Nam Deus hac ipsa stirpem regione locarat,
 Quam cici dixerunt Eoo nomine gentes.
 Hæc amplexa casum sinuosaq; brachia latè
 Protendens rapidos arcebat frondibus ignes,

Dulcia

Dulcia turbato præstans solatia vati.
 Postera sed cum se roseis aurora quadrigis
 Tolleres, exiguo succedens corpore serpens,
 Sponte Dei, certo radicem vulnere lædit,
 Vitalesq; trahi succos vetat: illa recisis
 Procumbit folijs demisso languida collo.
 Interea primo procedens Phæbus ab ortu
 Igne coquit terras: Phæbo Deus addidit Eurum.
 Omnia pestifera torrentem flatibus aura.
 Atq; ea flamma poli nudo dum vertice vatem
 Urit anhelantem, fracta vi corporis omni
 Marcidus extremam sibi questibus advocat horam.
 Et quid adhuc, clamat, quid adhuc miser ille mora-
 Spiritus? invideo fatali sorte peremptis. (tur
 Pontus ubi? mala cur toties in tanta reservor?
 Tum rogat omnipotens, merita num percitus ira
 Æstuet, creptam repetens clamoribus umbram.
 Ille refert, magnis incendi pectora causis,
 Et, si vota juvent, votis accersere mortem.
 Tum pater: Usque adeo vili pro caudice pugnas,
 Huic parci fas grande putas, quem non tua servit
 Dextera, non olim sumti coluere labdres,
 Quem genitum nox una dedit, nox abstulit una?
 Tu florem Assyria, tu plenam gentibus urbem
 Me servare vetas? si non te armenta movebant
 Pro frutice iratū (mihī sunt tamen hæc quoq; cordi)
 An nihil & decies hominum bisseña putabas
 Millia, materno pendentes ubere natos,
 Aut modò desertis reptantes deniq; cunis,
 Indociles dextrum quod iter, quæ semita laevo

*Calle ferat prauiq; & honesti noscere fines?
 Contichit vates jam se quoque iudice vultus,
 Et sua mansuris commisit crimina chartis.
 Hoc monitore, Dei sanctos audire vocatus,
 Quisquis es, & lapsus non desperare memento:
 Utque, feras veniam, venia placabilis esto
 Tu quoque, nec vitiis succense longius aequo.
 Fer casus durosq; animo constante labores.
 Crede reuicturos artus morituraque mortis
 Imperia. hoc superis iterum donatus Ionas
 Monstrat enim, Christi tumulo redeuntis imago.*

AD CHRISTVM.

*C*hriste caput rerum, vita melioris origo,
 Immensi mensura Patris, quem mente suprema
 Miratus sese Genitor de lumine lumen
 Fundit, & aequali se spectat imagine totum,
 Cujus ad exemplum Mundus, tutelaq; Mundi
 Factus homo: sed enim ferus hic & sponte rebellis
 Perdiderat sublimis decus, pressusq; jacebat
 Criminibus, poenaq; reus, semperque jaceret,
 Ni Pater aeterno gentem miseratus amore
 Te prius arcana secum sub luce latentem
 Donasset populis, non jam per somnia verum
 Prodere, non vatum commotis mentibus uti,
 Sed vivam terris cupiens ostendere legem,
 Foedus & immotum tanto sponsore pacisci.
 Humanos igitur vultus, mortale subisti
 Corpus & hos artus: sed non te fada voluptas

Proge-

Progeniuit: casta sed virginis edidit alium
 Caelesti virtute satum. si purpura non te
 Excepit de matre novum, si spicula nulla,
 Nullus eques, nulla puerum cinxere cohortes:
 At genus aetherium cives stellantis Olympi
 Non desunt illic, aulaq, angustius omni
 Excubijs praesepe tuum, cantuque celebrant.
 Stant pecudes circum, stat circum innoxia turba
 Pastorum, pauper, sed rege beator omni,
 Cui te nosse datum. terris novus advena calo
 Monstrabare tuo. sydus non ante notatum
 Expauere magi: quis tantus nascitur, aiunt,
 In cuius laudes nova sydera parturit ether?
 Signiferi cedant ignes, & credita septem
 Perpetuas miscere vices vaga sydera, cedat
 Dux Helice Graijs, Tyrijs Cynosura carinis.
 Per varios rerum fluctus, incertaq, vita
 Hac dat stella viam, quae non Babylona superbam
 Regibus Arsacidis, validas non Tybridis arces,
 Non Solyma turres, sed pastoralia signat
 Limina, Bethlemi q, casas: ne quarite regem,
 Iudaei lituos inter strepitusq, tubarum,
 Quaque humana sibi rabies circumdedit arma.
 Nescitis miseri quam sit res proxima calo
 Paupertas, quam dulce pati. vos dicite Parthis,
 Dicite Romanis, Herodi dicite vestro:
 Det caco spectare diem, det currere claudo,
 Det surdis audire sonos, det reddere, mutis,
 Tartareas pellat pestes, morbosq, tenaces
 Non herbis, sed voce fuget: freta mota tacere
 Imperet

Imperet, & fluctus: modica dape millia pascat
Seq, diu nulla, jubeat remeare sepultos,
Vino mutet aquas, siocusq, perambulet aquor.
Hac faciant quos gemma tegit, quos classica cingūt:
Hac pauper meus ille potest. nec corpora tantum
Ille, sed & mentes obsessaq, pectora purgat,
Fœdaq, corruptis adimit contagia sacris,
Verum ingressus iter, cum nec diffidere lapsos,
Nec stantes turgere sinit. quis in æthere motus,
Quive labor rerum, dum tot cumulata bonorum,
Congerie, tibi supplicium crudele reponit,
Non Scythæ, non Nomades, non dura civis ab Arcto,
Sed soboles Abre cunctis e gentibus una
Gens delecta tibi. tantum valet atra malorum
Ambitio, quoties odijs accensa superbis
Sub ficta pietate furit. nec simplice fato,
Latronum sed morte peris, tu purus & insons,
Ut nostras pœnas & crimina nostra subiros.
Quicquid ad hoc ævum prima peccatur ab hora
Adamus vetita cum carpsit ab arbore pomum,
Cunctorum te facti premunt. vos illa manebant,
Vincula, nos iltus, altæq, in tempora sentes,
Nos trahere in pœnam lictor, nos figere clavi
Debuerant, nostrisque cruces insurgere membris,
Et mortis differre moras. Patris ista voluntas
Et tua: sic placuit facilem miscere severo.

EVCHA-

E V C H A R I S T I A.

Mystici secreta ritus, prisca religio sacri,
 Cœtibusq; sancta semper Christianis Orgia.
 Addo me vobis Epopten, totique post suspiria
 Perfruo desiderato candidatus gaudio.
 Munus agnosco tabellis Christe legatum, tuis
 Proximum pergentis ire mortis ad periculum.
 Hæ dapes sunt funerales, hoc sacrum Propter-viam:
 Cœna jam mori parantis inque procincta data.
 Ipse tu, quanquam supremo tristis in convivio,
 Ipse panem de videbas, ipse libabas merum,
 Et salutis liberali porrigebas dexterâ.
 Hic, ais, sanguis sodales; hoc ais, corpus meum:
 Corpus hoc vobis jacebit: sanguis hic vobis fluet:
 Hic bibendus: hoc edendû: grande mnemosynû Dei.
 Ergo cum cœlestis aula me procal raptum sibi
 Non sinet coram tueri, panis & vinum me
 Semper erga vos amoris esto testimonium.
 Hæc ero præsens sub arrâ: nec citatus pignore
 Destitutos vos relinquam: nec Chaos nos dividet
 Illud immensum, quod alto dividit terras polo.
 Ritui sic indicato Principis jussam sui
 Persequens Apostolorum præfuit collegium,
 Et vicem functum magistri Christianorum choras
 Ad sacras epulas vocavit, & propinavit merum,
 Et sacrum solenne seris tradidit nepotibus.
 Hac initia quisquis ambit, antè diffidat sibi,
 Seq; damnet ipse iudex, testis, auctor, & reus,
 Nec nisi gratis favente speret absolvi Deo:

Hoc

Hoc precatus, immerentis ut necem nati pater
 Insolutum sumat almâ largus indulgentiâ,
 Et fidejubente Christo nomen accipio ferat,
 Cuius in fonti cruore deleatur cautio,
 Cautio qua tanta, quantam nemo solvendo fuit:
 Ne Dei dirus satelles, ille noster carnifex
 Debitores in profundum carcerem nexos trahat,
 Creditumq; persecutus ducat addictos sibi.
 Gentis humana redemptor mancipatos inferis
 Noluit servire pœnis Ditis creptos iugo,
 Nosq; liberos abire jussit, & misit manu.
 Mensa testis est herilis, cuius exsortes prius
 Arrogati filiorum more nunc accumbimus:
 Hinc procul, procul profani, quos vel error credulus,
 Vel superstitiosa veri fallit ignorantia,
 Quiq; trunco, quiq; saxo funditis surdo procer.
 Ite quotquot à cœtervâ transfuga desciscitis,
 Et repudium Christiano nuntiatis cœtus:
 Augures, aruspicesq; qui futura venditis,
 Quiq; Circea tenetis artis horrendum scelus,
 Quiq; supremi negatis esse nos curam Dei,
 Et quibus juris superstea nulla jurati fides.
 Ite Regum perduelles, & quibus vivax pater,
 Aut nimis longæva mater: impia lingua procul
 Ite, & ite factiosi, nata dissidijs cohors.
 Ite ventres, ite turpi serva gens libidini,
 Cumq; mœchis ebriosi, vosq; turba pestilens,
 Vos cohors morbofa nostris exsulate finibus,
 Qui similitates fovetis, hosticoq; spiritu
 Impetenter estuantes quatitis irarum facies.

Ite

Ite queis jus est in armis, dexterās innoxys
 Cadibus contaminati, quosq; ditant sœnora.
 Ite fures & rapaces, & quibus nil est satis,
 Et deest quod possidetis, aleaq; lubrico
 Qui datis census, & horas cariores censibus.
 Ite quorum nos puderet: ite quos nostri pudet:
 Hac nefas arcana vestro pollui contagio:
 Hac triumphis destinati tessera est exercitus,
 Quam Sacramento ligati militari poscimus.
 Hinc notis arcemus istis partis adversa duces,
 Atque diris execramur omne Titanum genus,
 Arma diuino mouentum classico contraria,
 Donec ad meliora versos, deditosque, & in fidem
 Publicam cernat receptos sacra vexillatio.
 Nos Deo culpam fatemur, criminum quos pœnitet,
 Vtique condonet precamur: hæret, hæret intimis
 Ossibus labes avita, cuius heredes sumus,
 Urimurque blandientis carnis impetigine,
 Pullulante semper Hydrâ: nec potest radicitus
 Virus evelli repugnax, & vetustifcens malum.
 At Dei tamen renati spiritu genitabili
 Calle cedipous sinistro, nec pedem casus frequens
 Cogit infirmum referre: semper emersus luto
 Gressus in dextrâ reponit semitâ vestigium,
 Nitimurque pervicaces ire virtutis viam,
 Hoc viatico refecti, robur ut crescat, cibo
 Quem dapi prima parentû Christus antidotû dedit,
 Addiditque potionem liberantem viscera
 Pristino Lethes veterno prestitis medici manus.
 Alter hic Melchisedechus sempiternus Pontifex,
 Facis

Pacis hic, aequique princeps Abrahami posteros
 Lata gestantes opima pane donat & mero.
 Hac dat, ambo signa nobis Paschatis prisci loca
 Ille nostrum Pascha Christus, fœderisq; symbola,
 Fœderis quod immolatus sanxit ipse sanguine.
 Panis hic est illud olim Manna lapsum cœlitus,
 Quo reliquit Israëlém sœva deserti fames.
 Longa solvunt Christianis mentibus jejunia
 Succus ambrosia salubris, nectarisq; poculum,
 Quo semel perfusa largè corda dediscunt mori.
 Cœna lotis est parata post aquam discumbitur:
 Ipse nam modimperator, ipse rex convivij
 Iussit hunc ad apparatus corrogari singulos,
 Amne quos puro rigatos lustricus vidit dies.
 Vae superbe contumaces, vae recusantes sequi,
 Quorquot excusationi, cum vocet rex optimus,
 Vel boves emptos, vel agrum, vel thorum præcenditis.
 Pœna nec minor manebit vos, ad hæc qui fercula
 Veste non purâ venitis impudenter sordidi.
 Dulcis hæc medela vobis, nobilisq; mattya
 Cedet atrox in venenum, cujus infectas lue
 Vret arcanus medullas ignis ut Nessi cruor,
 Mortis æterna minister. Durat hæc sententia
 In caput prolata vestrum: quadrupedem constringite,
 Et profundi ferte tristes in tenebras Tartari,
 Quâ resultant ejulatus, horridum dentes crepant,
 Et vetat semel perire semper occidens dolor.
 O mihi grex sancte salve: magnus upilio tibi
 Pabulum, potumq; præbet: ille te regit pedo,
 Ille quondam lata Olympi pollicetur pasqua.

Ille

Ille nec fures ovilis, nec lupi rictum fugit:
 Obvius currit periculis, sanguiniq̃ue prodigus
 Dum gregem possit tueri non timet pastor mori.
 O cohors conuiuia Christi (namq̃ue te mysterij
 Compotem, sacraq̃ue fecit ipse cerimonia
 Patris aeterni sacerdos) corpus hoc ipsum cape,
 Corpus, infelix quod arbor gessit affixum cruci,
 Mole quod jacuit sepulchri nocte binâ conditum
 Et, subactâ lege fati sponte surrexit suâ,
 Nos ut exemplo doceret lucis hac ad limina
 Perdita retro patere morte defunctis viam:
 Inde porro visuiq̃ue tactuiq̃ue obnoxium
 Rebus humanis perire nesciens interfuit:
 Hinc in alta nube raptum sede in excelsâ tenet
 Dexteram rerum parentis. Sanguis hic idem datur
 Qui cadens infame pœnis Golgotha tinxit solum,
 Cum sarissa militaris mortuum fodit latus.
 Panis animæ vi recoctus, & caloris fomite
 (Quem resartorem perennis corporum dispendij
 Addidit Natura mater) omnibus succos vijs
 Dividit late fruendos, inq̃ue partem vertitur,
 Sequæ transformans in artus sustinet vitæ fugam:
 Sic alit mentes Iesu corpus aternans cibus,
 Spiritusq̃ue quo vegemus spiritus Dei Deus
 Insito fervore Christo nos facit concorpores,
 Et coacta membra membris jungit, & mēbris caput
 Ut jugalis temperata partium concordia
 Spiet immortale puram sacra compages diem.
 Cor Lyæi mitis haustus ut perurit gaudio
 Cum per exta dulcis imber serpit, artus humidi

B.

Flammâ

Flammeos halant vapores, & voluptatem bibunt:
 Vulnerum sic ille Christi, qui pedes per & manus
 Perque costas purpuranti rore manarit cruor,
 Pectoris secreta nostri permeante spiritu,
 Intus occulti madoris fumigat suffitibus:
 Perque fibras, perque venas, ipsa per praeordia
 Pervium sui tenorem sanguinali tramite
 Imbuit, piaque mentes incitat temulentia.
 Carne pasti quotquot huius sacra mensa carpinus
 Hospitem Christum precemur, ebrjque sanguine
 Maximi nato parentis supplicemus gaudijs,
 Carminumq₂ duplicata conferamus júbila.
 Mutuo fraterni amoris copulati vinculo
 Ad suprema templa cœli mentis unanimi gradu
 Ite concordēs ad unum: proq₂ turis polline
 Gratias adolete regi, qui clientes sospitat,
 Qui salutē civitatis universi mortuus
 Vivit, & largitione publicā nos educat.
 Ipse panis est celebris, nulla quo pastum semel
 Nulla temporum sequentum vexat esuritio:
 Ipse potus, quo rigatos nulla distorquet sitis.
 Ipse cum spectandus illo, quo cibamur, corpore
 Pendulus scandat tribunal stare jussum nubibus,
 Ipse praeses jura dicet, assidebunt Angeli,
 Cumq₃ sex labor dierum saeculorum termino
 Ibit orbis in favillas, & rogam perdet rogo,
 Cum cadaverum citatrix clanger accensi tuba,
 Ipse nos solvet sepulcri compeditos nexibus
 Parte secretos ab unā: nam sinistros ordines
 Turba complebit reorum, criminum penas pares,

Et

Et suos passura manes. Nos sequemur principem
 Qua super Phœbi meatus & dierum patriam,
 Menstruq³, incerta motus, totq³ palantes globos
 Purioris ora cœli lactis ostentat viam,
 Aetherisq², candicantis ducit ad palatia.
 Turbo non versabit ultra fortis humana vices:
 In locum sacri fugacis, inq², momenti locum
 Illud æternum subibit, & perennis circulus.
 Nos beati, nos profunda luce vibrantes domos,
 Et reformati colemus Totius pomœria,
 Extimi flammata mundi septa, rerum vertices,
 Luminis campos patentes, & quietis libera,
 Nox ubi nunquam timetur, consciusq², gaudij
 Dulce vernanti sereno blandus arridet dies:
 Tecta per gemmantis aule spargit immensum jubar
 Diva Maiestas, nec ullo passa se fastigio
 Mentis attingi, nec ullo vocis equari sono,
 Et sui vultus cornusci pectus afflatum beat.
 Musicos inter canores, cœlites inter choros
 Detinebit feriatis pervigil tranquillitas.
 Tunc Jესu prabitore contubernalis cohors
 Cum Cherubino senatu fulta sublimi thoro
 Non dato felicitatis sine convivabimur.

PARAPHRASIS

IN PSALMVM. LXXXII.

Formidare deum discite iudices,
 Qui magnis procerum cœtibus interest,
 Et suffragia regum
 Pendit consilantium,
 Secretusque foro prasidet arbiter.
 Quo tandem nocuos sine forebitis
 Auctores scelerum, nec
 Cedet gratia legibus?
 Quisve injustitia stat pudor, aut modus
 Venales anima dicite: cernitis
 Ut vos prada superbi
 Actoris vocet orbitas;
 Et simplex pueri fallere nescij
 Aetas fraudibus obnoxia divitum
 Nullo vindice? tandem
 Pupillis & egentibus
 Gratis jura date, & pauperis exteri
 Causam justifico solvite calculo.
 Quin illum sine labe
 Fortunatenni gregem
 Crudeli dominorum eripitis jugo;
 Assertumque sui jus inopi datis
 Turba? Saucia vestram
 Libertas ad opem fugit.
 Seve ludibrium triste potentia.
 Sed surdis canimus: quippe animos tenet

Alta

Alta inscitia legum,
 Et socordia pertinax
 Defendit triplici pectora núbilo.
 Densatum tenebris est iter: horrida
 Vis caliginis atra
 Cecâ mentem agitat viâ.
 At res se interea publica consili
 Expers mole suâ precipitat: ruunt
 Fundamenta: soluta
 Compages patria labat.
 Sic est: vos, fateor, gloria nobilis
 Terrarum dominos evehist ad deos,
 Heroesque supremi
 Auditis soboles poli
 Rectoris: veniet mors tamen ultima
 Rerum meta. pari lege necessitas
 Plebem deprimit unam,
 Et regum pueros: sua
 Nec servat tumidos purpura principes.
 At tu magne Deus, tu potius veni
 Index, & tibi dictas
 Gentes imperio preme.

P A R A P H R A S I S

in tres

VERSUS POSTREMOS

CAP. X.

PROPH. IEREMIE.

Quod procul Assyria veniens exercitus oras
 Magne paxens, versis in nos victricibus armis
 Palmiferum nemus & valles populatur opimas,
 Castrorumque minas circum sacra mania tollit
 Auspicijs fundata tuis, iamque imminet urbis
 Excidio, non hos Euphrate aut Tigride motus
 Ille Semiramia secum devertexit ab aula:
 Non à coetilibus venit hac fiducia muris:
 Sed lapis ut quondam Balearide tertus habenâ,
 Quos non ante habuit sub nubibus invenit ignes,
 Sic Babylon, sic regna Nini que possidet hores
 Nempe manus sunt tela tua: caelestibus itur
 Imperijs. Nam fidereas qui temperat orbis,
 Idem humana regit vestigia: quicquid ab alto
 Imminet huc ultro tendens ruit obvia fati
 Turba, simulque venit supera cum lege voluntas,
 Nos autem, quocunque vocas, meruisse fatemur
 Omnia: pro populo poenam non deprecor isto,
 Qui toties divum surdas prostratus ad aures
 Impia thuricremis placavit marmora flammis,
 Seu morbos seuire jubes, seu protinus atram
 Mittis in arva famem, pluvias & subtrahis imbres:
 Sive aliud quodcunque paras, prabemus ad ictus
 Devotum caput: ipsa reis placet ultio: sed quem
 Crimi-

Crimina nostra negant, tua det clementia finem.
 Nam si dum iusta furor in nos aestuat ira
 Ad penas & flagra venis, damnabimur omnes
 Exitio, & pridem populis inuisa profanis
 Funus erit Iudaea sui. Sed parce precamur,
 Nec totum ultorem nostris impende ruinis,
 Sed multum miserantis habe quanquam horrida,
 Supplicium peccata, pater tamen esse memento. poscunt.
 Vindictam venia metire, animoque tumentis
 Pone modum: vel si nondum deferbuit ardor,
 Materiamque petit, dira sunt undique gentes,
 Quas tua maiestas, aeternaque gloria nulla
 Religione tenent: calum pars magna solumque
 Artificis secura videt. Ferus ille tuosque
 Marte premens, Belum pro te Chaldaens adorat:
 Regumque exuvijs, & nostra clade superbus
 Mithra sacra facit. Nullos misere juvencos
 Ad tua templa magi: nullum caelestibus aris
 Assyrii fudere merum. Tamen ecce triumphat
 Barbarus, & vastat populum tua sacra colentem,
 (Dum te posse negat, quos obsides ipse, tueri)
 Impune, & campis tentoria figit in illis;
 Per quos sanctus oves armentaque saepe secutus
 Bissena sobolis genitor, tua magna voluptas,
 Et nemora & colles docuit resonare Tonantem.
 Quin etiam depascit agros, & ovilia raptat
 Infaciendum, nequa hinc Salomonis ad atria magnis
 Victima ducatur solemnibus: utne perennes
 Ergo foci sileant, Solymaque (o dedecus) arces
 Armatum vacuis videant penetralibus hostem.

*Ah melius tales, si quid misereris, in ipsos
Verte minas: nostri fiant medicina doloris.*

ODE IN NATALEM.

N *Atalis aura conscia me dies
Et tot reductis orbibus in caput
Iussere soles dedicat as.
Ferre preces, animumq; cælo.
Ter ergo septem lubrica circulos
Evoluit ætas? qua steriles fuga
Protrusit annos? nos inertis
Tempora non reditura vita
Amisssa sero querimus. Interim
Versatur æther, nec citior jugis
Dejectus Alpinis Batavos
Irruit, & mare belluosum.
Tot gentium per nomina, cum nives
Dimisit horror, Mauritijs nitens
Rhenus trophæis, quam fugaces
Astra dies tenebrasq; mutant.
Tenebit horas dum licet, & sequi
Parcet querelis, qui sapientior
Fatigat ardentem juventam
Consilijs, & adhuc negantes
Invadit annos, da ueniam parens
Æterne munus si perijt tuum:
Tu ferre caestem dedisti
Effigiem, neq; de pudendo
Nasci parentum sanguine, sed quibus*

Avita

*A*vita virtus notaq; gloria:
 Utcunq; presentem fatemur
 Posteritas mernisse culpam.
Quin & valentem corpus & indolis
 Cepit beatum non famulans humus,
 Quem sacra libertas quietum
 Pasceret, & patrio vocaret
 Sincera cultu religio. Sed ben
 Contaminati incuria saculi
 Aeterna corruptrix, graviq;
 Segnities onerata luxu
Mersere rectum. Tu semel excita
 Cordis veternum, tu juvenilibus
 Exsolve delictis prioris
 Flagitij bene penitentem.
 Scis quo redemptum jure piaverit
 Insons magistri poena. Precor, precor
 Da luce natali novatam
 In melius properare vitam.
 Ut mens superbi conscia gaudij
 Immota rerum non paveat vices,
 Sen poscor in leges & acri
 Intra foro, populiq; rebus
 Partire curas, sen melius fuit
 Mandare seris acta nepotibus,
 Atq; interim grates sonanti
 Dulce lyra tenuare carmen.

ODE PRO INDVCIIS

C Hriste, quem cunis puerum jacentem
 Impius toto procul orbe Mauors
 Fugit, intacti scelerum, nec ulla

Cade madentis

Imperi regem, satis o precamur,
 Longa jactata per acerba belli
 Gentis exemplum dedimus Batavi
 Sanguine nostro:

Qualis ereptum nimis imminente
 Saucius dudum gladiator hostem,
 Vulnerum securus adhuc per omnem
 Querit arenam.

Dicat hoc nostrum mare, dicat equor
 Creditum solis relevare currus,
 Dicat & septem vetitus tneri
 Signa trionum

Qui colit terras habitator Indus,
 Quanta crudeles satiarit iras
 Militum virtus inimica nostris
 Funera miscens.

Nunc furor clausus, manibusque fœdis
 Horridum Bellona tenens flagellum
 Carceri immugit, nihil & paventes
 Savit in umbras.

Absit o tantum dolus & simultas
 Fraudum cacas meditata nubes,
 Bisque pugnato graviora lustrò

Otia Teurcis:

*Omnis ut mundi meritura famam,
Cladibus multis, totidem triumphis.
Emta libertas, eat in nepotes
Munus avitum.*

E V C H A R I S T I A.

P Rocul profani, qui quod os & quod manus:
Oculique monstrant, nec quid ultra creditis,
Queis una mens exsensa, ventri obnoxia
Humoque prona gens, & ut summam loquar,
Homines, nisi qua bestiis differt homo:
Quid has stupetis ad dapes? ejus quod est
Nihil videtis: quod videtis id est nihil.
At vos, quibus lux aurea & rerum color,
Quem sole fuscum vultus hic noster videt,
Tantum paterna lucis est radiatio,
Et oculus animi est hoc quod est animus Dei,
Audite Myste: Mundus hic unus triplex,
Incorpor, immortalis, & mortalis est,
Qua sic vocantur, spiritus, calum, solum.
Mundi sator divinus a summis Amor
Per media ad ima venit: & varijs modis
Hoc universum particeps fecit sui.
Sic esse cepit quicquid est: simul exstitit
Perfector, ima copulans medijs Amor,
Et media summis, ut potirentur bono.
Sic coit ingens circulus: sic omnia
Tum per deum fuxere, tum propter deum,

Qua

*Quæq; alia fuerant, quia quod unum est non erant,
 Ut facta ab uno rursus unum facta sunt.
 Sed reliqua quod sunt hoc semel debent deo:
 Soli bis homines, quos creator perditos
 Ut recrearet est Deus factus caro,
 Caroq; noster panis. Inverso ordine
 Quare necesse est & recurrenti vice
 Ut iste panis caro, caro fiat Deus.
 Panis caducus, fragilis: at contra caro
 Calestis, immortalis: incorpor Deus,
 Mens ipsa mentis unde spirant spiritus:
 Mediumq; principiumq; cum fine est idem,
 Caro Deus, & caro panis, & panis Deus.
 Utriusq; sedis qualis in confinio
 Locatus astri semilucis globus
 Nunc quo corusci solis orbem respicit
 Vultu nitefcens, deserit nigra abditas
 In nocte terras, nunc ab inferna micans
 Regione nobis candidum obvertit jubar,
 Inimica cernens lucis auctorem suæ:
 Sic noster animus corpori datus à deo
 Hinc medius ipse lucis & caliginis,
 Felix profecto, si quod est clarum sui
 Tenens superne luce lucem respicit,
 Altusq; formam cuncta formantem videt,
 Damnans tenebris hoc tenebrosum chaos.
 Miser sed idem, jubare depresso Deum
 Si derelinquit, inq; materiam cadit,
 Quæ quantum abivit à bono tantum mala est.
 Si jure perijt sanguinis nostri parens*

Si.

*Simulatque in epulas à deo descenderat,
 Qui contra ab epulis ad Deum scandit, bonum
 Esu recepit, sicut esu perdidit.
 Nulla patefcant sensuum nobis fores:
 Intus vocandum est quicquid animo est virium:
 Hebent amantum lumina atque artus stupent
 Quos entheatos sanctus externat furor.
 Res tota mentis vertitur: sursum viri,
 Sursum est eundum. vivere hoc nostrum est mori:
 Nam caro per animum vivit, animus per Deum:
 Ille animus animi, quo sine animus mortuus.
 Terrena sic pars seque & aetheriam necat:
 Nisi vitâ in istâ, vita nascatur nova,
 Quæ vita mors prioris, & mors mortis est.
 Vita ipsa vita mortua hanc vitam dedit.
 Quid illud ergo est quo creamus denuo?
 Aqua prima rerum mater. At qua suppetunt
 Alimenta natis daret ut vita tenor,
 Et aucta virtus robur in solidum exeat?
 Panis, merumque, Sanguinem terra, merum
 Dixere veteres: farra sunt terra caro.
 Ut ergo fomes ille nature calor
 Vita priori consulens, vultum novat
 Faciemque rebus, unit & difformia,
 Vinum ut sit homini sanguis, & panis caro:
 Sic ignis alter iste, natura nihil
 Leges moratus, nosque perficiens amor,
 Ut intus hominem pascit, & vita alteri
 Ministret auctus, transitu miro facit
 De pane carnem deque vino sanguinem,*

Car.

Carnem salutis, & salutis sanguinem:
 Ut ille potus & cibus, qui corpora
 Hominum solet nutrire, mentes nutriat.
 Ita quod merum panisq; carni & sanguini est,
 Hoc jam caro sanguisq; sunt mentibus.
 Antiquus hic est sermo: mentis filium
 Porum fuisse, cui madenti nectare
 Permista Penia pignus ediderit sacrum,
 Hunc esse Amorem. Scilicet natus dei
 Aeternus ipse, mente ab aeterna satus,
 Pulchrumq; princeps, forma vitalis boni
 In quo refulget, & perennis gratia,
 Exemplar universi, & exemplum patris
 Species quod omnes continens unum facit,
 Quo cuncta vis divina seq; intelligit,
 Sic ille dives, insita quem conscia
 Privationis nostra paupertas adit,
 Ut ejus opibus ipsa, qua nil possidet,
 Famem sitimq; satiet. hac verissima
 Amoris est origo: sed nemo deum
 Amare possit quem Deus non ante amet:
 Nam sicut oculus luce non tantum sua,
 Sed solis ipsum luce solem conspicit,
 Idemq; qui videtur & visum facit:
 Adversus & nos sic dei prior est amor,
 Et causa nostri amoris adversus deum.
 Hic ut beetur quærit, ille autem ut beet.
 Nos certe egestas nostra propeilit, deum
 Non sua, tamen sua, quippe simulachri sui:
 Dei est profecto, nostra non est copia,

Et nostra tamen est, cum sit in nobis Deus.
 Quod amat in id quod amatur ipsum, vertitur:
 Deus homo factus, ut hominem faceret deum.
 Ac sicut uxor virq, consortes thori
 Inter se amoris federantur vinculo,
 Unumq, sunt corpus, haud aliter deo
 Cœtus fidelis corpus est ipsum dei.
 Fuere grana plurima, nova plurima
 Qui panis est nunc unus, atque unum merum.
 Quanquam caro olim fracta, panis frangitur,
 Sanguisq, fusus, funditur vinum, caro
 Tamen una, sanguis unus, panis unus est,
 Unumq, vinum: nec minus quorum usibus
 Franguntur & funduntur, unum sunt & hi.
 Rex unus, unus populus est: rex in suo
 Populo: populus in rege, populus, rex idem.
 Sed populus est ut corpus, & rex ut caput.
 In capite mens est ordinatrix corporis,
 Ita ut sit eadem tota toto in corpore,
 Eademq, tota singulis in partibus.
 Vitæ prioris ille miserandus parens
 Contaminatam posteris carnem dedit:
 Hac pariter omnes a deo discessimus,
 Et ab altero alter, quodq, fuimus non sumus,
 Sed aliud ex uno, sed ex aliquo nihil.
 Novæ sed auctor optimus vitæ, sua
 Pura, innocenti carne donavit suos.
 Hac restituti nos & uniti deo,
 Et alteri alter, quod fuimus iterum sumus,
 Et aliud unum est, & nihil factum omnia:

Con-

*Conjunctus animus carne cum nostra, facit
 Vitam priorem, carne cum prolis Dei
 Vitam secundam. Non amans tam se penes
 Quam penes amatum est: unde non tam nos caro
 Nostra maculosos, quam Dei puros facit.
 Mors amor, & idem uita: mors idem domi
 Forisq; uita: propter hac nostra mori
 Nos carne decet, ut carne vivamus Dei.
 Lex vetus amare nec nova aliud praecepit,
 Primo Deum, deinde & effigiem Dei.
 Deus ipse sese, Deus & ipse homines amat:
 Homines amemus igitur, ut amemus Deum:
 Propter se amandus Deus, homo propter Deum.
 Per multa amoris motus, at in uno quies:
 Uicunq; late circuli patet ambitus,
 Tamen omnis inde linea in centro coit.
 Fructus hic amoris est voluptas maxima,
 Terram colentes qua supra caelum locat,
 Aeternitatemque antevertit tempore.
 At & hic amoris usus, ex se gignere
 Quod simile amato est: hoc in animo dicimus
 Meditationem: nostra mens igitur Deum
 Figurat ipsumque imprimit pulchrum sibi
 Ligante vero: namque cognitio est duplex:
 Illa est amoris mater, hac est filia:
 Sed matre multo filia est perfectior:
 Ut illa pulchro simile, ita hac pulchro est idem.
 Si prima virtus mentis est sapientia:
 Eademque nobis ultima est felicitas,
 Et sapere cuncta est scire, felices erunt*

Qui

Quicumq̃, poterunt cuncta in uno discere:
 Prestare sola quod potest sapientia
 Divina, per quam cuncta & in qua cuncta sunt.
 Beatitatem donat hanc nobis amor:
 Quo noster intellectus, is qui non capit
 Formas quidem omnes, capere sed tantum potest,
 Patiſque natus agere nil per se valet,
 Fit purus intellectus, inq̃, actum venit,
 Ut cuncta agenti junctus intellectui.
 Sic finis absq̃, sine mentem perficit,
 Idemque sine primordio primordium est.
 Te nunc precamur optimumque & maximum,
 Qui solus unus atque simplex es, quod es:
 O causa causarum, & soluta necessitas,
 Quies suprema, motus unde omnis venit,
 Nihil ipse patiens, cuncta agens, primum, ultimum,
 Mediumque, vita vita, lux lucis, bonum
 Verum boni, natura naturâ prior,
 Semper & ubique totus, immutabilis,
 Ultra supraque mundum, at in quo mundus est:
 Aeterna tua mens hoc quod est intelligens
 Sapientiam progeniit equalem sibi,
 Se mensa quanta est compari sub imagine.
 At hinc videntem colligans visumque amor
 Processit, in se vim reperiens suam,
 Unumq̃, tria sunt: nam quod es, scis, vis idem est:
 Oramus ergo qualis existis tibi,
 Talem ipse te per opera nobis exhibe:
 Amorque primum sancte purgans Spiritus,
 Ody repelle virus, & qui nos Deus

C

Amor

*Amore amarit inde sensum, mentibus,
 Fac istum, amorem nos amemus mutuo,
 Ut igne natus ignis ignem nutriat.
 At tu suprema maximi pietas patris,
 Verbumque primum ratioque & sapientia,
 Quem monstrat ille testis in nobis amor,
 Quis, ex amore facta nos propter caro es,
 Sine patre homo, sine matre qui fueras deus,
 Homo mortuus es ut vinceret mortem deus:
 Mors nata falsi: vitatu & veri parens:
 A te fluens nos imbuat sapientia,
 Vox vera, vox iustifica, vox exsuscitans,
 Via ad salutem, qua tuam sapientiam
 Sapiamus omnes: ergo tenebras disyce,
 Ut lux ab ipsa luce lucem proferat.
 At tu parens ingenite, fons substantia,
 Tua ipse origo, mens coeternis prior,
 Ad quem tua illa nos rapit sapientia
 A te profecta, quique amoris spiritu
 Permotus omne hoc esse iussisti, tuo
 Sapiente verbo, quod prius fuerat nihil,
 Hominemq, rursus aliter effectum nihil,
 Revocasti ad esse motu eodem spiritus,
 Per idemq, verbum, tolle quodcunque est mali,
 Bonusque summo fac bono simul boni,
 Nostrium esse, ab esse, ut esse concipiat tuo
 Deus unus, unus in tribus, fac nos ita
 Amare, & intelligere, & esse, unum ut simul
 Fiamus alter alteri, atque unum tibi.*

HUGONIS GROTII
SYLVARVM
LIB. II.
in quo Patria.

GENEALOGIA

NASSAVIORVM.

SEPTEMPLIX genus ex uno, stirpemque
renatâ
Fœcundam virtute cano, cui fata tuendi
Iustitiam partes tribuunt, ut semper iniquos
Fortunâ famulante premat: quam saepe rebelles
Horribilem, placidamq; hostes sensere subacti.
Non illa exiguâ paulatim ab origine crescens
Temporis auxilio, magis ut procederet, usa est:
Non eni lassata moris post tanta senescit
Secula, defectaq; à nobilitate remittit.
Degener: exsuperans alias se semper adaequat.
Hac coepit quâ finis erat: jam tempore magnis
Elapso spatys tanquam modò nata virefcit.
Romulei vectum dedit hac ad culmen Adolphum
Imperij: felix, felix foret ille, negarum
Iure nisi Austriades bello quasisset honorem,
Et conjuratis ambisset sceptrâ Bohemis.
Quinque hac ipsa duces gaudenti protulit orbi,
Quos penes optandi jus est ex more vetusto
Cui domino parere velint, & vivere cuius
Caesareis totum cupiant sub legibus orbem.
Nam tu Didericum germano Casare clarum,
Trevir habes: Ianum populoſa Moguntia adorât,
Et cum Gerlaco geminatum nomen Adolphos.

C 3

Quis

Quis penitus eger regium, formidat iniqua tyrannis
 Progeniem, & belli tot fulmina, totq; canenti
 Semideos, quorum pietas victricibus armis
 Amula testatur non solò robore vinci,
 Hippocreneo labijs arentibus haustus
 Sufficiat de fonte liquor? maiora poeta
 Omnia cum referant, sunt hac maiora poetis:
 Cum nihil haud fingant, si gens spectabitur ista.
 Nil veris aequale dabunt: non Castalis istis
 Unda sat est. Dic Serra mihi, cur sanguine mistus,
 Quoq; suas auctore, tuas quis pinxerit undas:
 Et vos Cappadoces populis narrate coloni,
 Vicina Iconij qui manibus arva iuvenis
 Finditis, offenso quoties sub venere teli
 Dissiliant fragmenta solo, vel qualia passim
 Ossa crepent, tractisq; impulsa cadavera rastris.
 Rapta quod integrior Sultani è faucibus esset
 Pars Asia, nec victa foret pars tertia mundi
 Unius prædonis ager, si vera fatemur
 Nassavia est virtutis opus: namque agmine pri-
 mo
 Millia ducebat decies ibi sena Robertus.
 Arbitrio felix hoc Barbarossa fuisti,
 Qui primus, quod nos quoque post tot sæcla vide-
 mus,
 Vidisti, & toti sensisti congrua mundo,
 Huic generi servire Deos: quis vincere cordi est,
 Nassavios optare duces: spes certa triumphi.
 Hoc quingentorum decies cum strage virorum
 Ad Guinegata docet casis victoria Gallis

Ex

*Ex ipsâ revocata fugâ, dum versa repente
Agmina dux tumidum rapit Engelbertus in ho-
stem.*

*Idem etiam missus ferendi federis autor
Exemplo docuit non sôlo Marte potentes
Nassavios: idem Flandras moderatus habenas
Brugarum indomitam toties compescuit iram,
Dum verbis animos regit, & fera pectora mulcet.
Sic nullis ingratus erat, populiq; ferocis
Rectorem metuebat amor. Ferriq; togæq;
Henricus geminis patrum virtutibus aquans
Legatus cum lunde fuit: pacisq; negandas
Poscere te leges, contemtaq; Galle, pacisci
Federa fulmineo peremptens Marte coegit.*

*Quo fessum Cabilone vocas? tua maxima virtus
Angusto spectata diu mea carmina terret;
Infirma sâ, oneri tanto succedere Musas.*

*Nos priscos potius Comites, stirpemque camanus,
Quam stantes aptat sustentans linea ductus
Mauritio, nostroq; duci jugat arduus ordo,
Declivesq; gradus: cuius protendere nomen,
Si nihil egisset tanto iam tempore dignum
Gloria presentes cuius pertingeret annos,
Unica suffloeres tam magni fama nepotis.*

*Pannonius patrij numen iuraverat Istri
Devicto galeas demum deponere Rheno:
Non illud toleravit Otho, vindexq; pudoris
Teutonici, & toties jam rupti federis ultor
Intrepidam domuit gentem: nam casa cruentis
Mille quater decies in mare cadauera ripis:*

*Hoc Rhenum tenuere modo; fronteſq; reliquit
Caſſida: non ante in iugulum Germanicus enſis
Altius Hungaricum deſcenderat: hoc duce pri-
mum,*

*Imperij reparatus bonos: Alemannia tantum
Huic debet, quantum tot dudum amiſerat, annis.
Sed præter domitos celebrandis cladibus Hunnos
Qui Colopinque Savumque bibunt, amnemque Ba-
gunti,
Naſſovys ſemper Mars quantum indulſerit,
armis,*

*Dalmata reſtis erit, meritisque vocabula Sclavus,
Illyricusque, & qui Naronis flumina potat.
Felicem nimium gentem, cui militat, ipſe
Militie præter, & iurant in classica Divi!
Quos ſucceſſoris Walravum iure ſecutos,
Eſt toties miratus Otho, Magniq; prokavit
Naſſoviq; ſudore notam. Nil fortius illo:
Ne cauſam mirere tamen, nil iuſtius illo.
Cum tibi vicino peteretur culta Triboccho
Alſatia, & multis felix Lotharingia caſtris.
Gallorum, Lodoice, manu, Walravia virtus
Emicuit, cauſeq; nihil conſidere inique
Admonuit: iuſſis ruruſum tibi miſſus in armis
Suppetiæ tulit, & duros ultura rebelles
Patria Parrhiſiam tentoria fixit ad urbem,
Pallida tranſlatum cum vidit Gallia Rhenum
Deſpectas auſum per tot inga ducere leges.
Tanta fides, inriſque metus ſervator honeſti
Huic fuit, & quotquot tanto ſunt ſemine creti.*

Hic

Hic Wenceslai fraternâ cede madentem
 Esse Deum docuit, reget qui bella, Bohemum:
 Cum fatum sequi traheret, nil profuit illi
 Lustrorum mora longa trium. non degener idem
 Nunquam maiores infami cede fugavit
 Pannonios, galeisque Lycum victricibus hausit.
 Hunc sequitur patrij Waltravi nominis heres:
 Ille Roberte tibi pater est: te praelia bina,
 Et decies senas Henrico Casare pugnas
 Intrepidâ gessisse manu, (quis credere posset?)
 Non dubitant nunquam dubitandi tradere fasti.
 Restituens puera rectori totius orbis
 Depositum ad iustos fovisti principis annos.
 Vincenti toties non unquam defuit hostis:
 Semper erat tibi Saxo ferax: tua dextera & ipsam
 Sub iuga vitæ captam Romanæ Romana redegit,
 Pannonicis eadem toties ditata trophæis.
 O semper te digna gerens, semperque renatâ
 Nobilitate virens, nunquam tibi degener ipsi,
 Et cuius sobolem genitorum fata sequuntur,
 Una domus toties una de gente triumphans.
 Hinc alius Waltravi adest: græssissimus ille
 Caesar erat, Conrade, tibi: qui fidus ubique
 Casareas Aquilas Romanaque pila secutus.
 Saxonas, & Bavaros domuit, fratremq, Superbi
 Hungaricis fretum auxilijs, Siculosq, minantem.
 Illius & Phrygia valles, quas clade cruentâ
 Montibus aquavit, virtutem dicere possint,
 Meandrique vagos toties mutantia cursus
 Flumina, que largos mutarunt sanguine fluctus.

C 5

Quam

Quam prope tunc fuerat Solyme ne devicta fuisset!

Hoc quoque debuerat titulis accedere tantis.

Perfide cur Manuel sociorum laudibus obstas?

*Filius Henricus studiosum pacis Othonem
Progenit, natusque iterum est Henricus ab illo
Nomine avum referens, pacatâ mente parentem.
Hos post tot magno genitos Mavorte Quirinos
Profuit esse Numas. Hinc nomen Divitis illis.*

Optimus Henricus late ditioribus aquis

Teutonicos saltus, & Norica rura tenebat.

Testis opum solus nascentis conscius Istri

Abnoba, quem citra locuples regnabat, & ultra.

Henrico generatus Otho, cui Loïna rife.

Fraternas distinxit opes, atque arbiter amnis

Fines rexit, aquisq; interluit arva sequestris.

*Tertius Henricus genitorem jactat Othonem,
Qui Dillenbergas aquavit nubibus arces.*

Postquâ Henricus erat cupidus præceptus ab astris,

Tu succedis Otho Viti cognomine Burgo,

Parteq; Grimberga, dotalique aulte Vandâ.

Sic etiam magni princeps successor Othonis

Clivia cessisset, cessisset Marcia tellus

Iane tibi, nisi jura ferox tenuisset Erinnys,

Quæ spoliū de dote tulit: nec ræda jugalis

Engelberte tibi nil profuit: addita Brede

Lecca tibi est, & jure tua est Polana marito.

Et tibi Burgundo iunctissime Iane Philippo,

Maxime gentis honos, expugnatorque Dynanti

Auspicijs Caroli, non parvam famina dotem

Attu-

Attulit, & patribus duro Mavorte paratas
Fert Hymeneus opes: sic vobis maximus aether
Servit, & effundit pleno se Copia cornu.

Quid succedentem Iani hunc quoque nomine
natum

Moribus extollam, aut nulli cedentibus armis?
Exsuperat laudes, quicquid laudabile gessit.
O Pietas, o rara fides! non desijt ejus
Ceu vita connexus amor meminisse sepulti
Regis, at in sobolem transcurrit gratia patris.
Nam comes Austriaci Castella in regna Philippi
Vt quondam coluit cum sceptrum teneret, & curas,
Sic coluit post fata virum: nec pignora (mirum)
Plus unquam sua, quam natum curavit herilem:
Cumq; solo evekti Regis raperetur iniquis
Baticola insidijs bello quaesita supellex,
Obstitit, & gemmas, & magni ponderis aurum,
Detulit heredi: caelesti ex arce Philippus
Vidit, & (heu frustra) calo clamavit ab alto:
Quotquot ab Austriacâ surgetis gente nepotes,
Discite ab eventu: tuti o qui credere vultis,
Credite Nassavijs: Hispano fidite nulli.
Illum Bolsuarti obsidio flavente Sicamber
Caesarie stupuit: Frisius miratus eundem est
Quisque foret sensere hic hostis, & aliter amicus.
Illum bis septem celebrat Neoporta diebus
Hostili subrepta iugo, & donata Batavis
Aspera, cum Geldros savâ modo cade tumentes
Iam profugos unâ docuit dare terga ruinâ.

Hoc natus Guilielmus, opes cui prater avitas

Catho

*Catthorum accessit ditio te iudice Caesar.
 Hic ditis quoque nomen habet, sed ditior idem,
 Si non pura foret veneratus sacra, fuisset.
 Sic sincera nocet pietas, odiumque meretur
 Religio: semperque bonis mala seuius instant.
 Magnus Arausades, sequitur par nomine patri,
 Par pietate patri, sed cui par nullus in armis,
 Ille nisi solus qui se cupit esse minorem,
 Praeferrique patri meritum laude recusat.
 Aspice nos, si forsan adhuc mortalia curas,
 Nec pietas Batavos erga, Guilielme, recessit,
 Quos tua felices fecit manus, aspice natum,
 Qui nos non patitur, licet haud patiamur & ipsi.
 Non meminisse tui. Quis religionis amorem,
 Prudentemque animum natum istis rebus agendis,
 Virtutemque canas? Mansueta modestia pura
 Mentis erat, custos, exsulque superbia cessit
 Corde pio, nunquamque nimis tua canduit ira,
 Pessima cum paterere diu, meliora putasti,
 Sperasti, tamen: nec si quid forsan Iberus
 Pratendens nomen proprio regale furori
 Ausus erat, poterat irato ascribere regi,
 Quin etiam in mortem magna mercede petitus
 Nil metuis, lethumque iuvat praeferre timori:
 Cumque tibi placeat, quam nobis, sancte, dedisti
 Libertas, quam iura tui te perdere mavis.
 Evenere Tago nunquam caritura pudore
 Crimina, quæ nondum reperere vocabula lingue,
 Nec titulum natura dedit: quo nomine dicas
 Prodere, cumque suis alienas vendere vitas?*

Bar-

*Barbara semiferis nutrit Hispania Mauris,
 Unam de cunctis meritò te cernere terris.
 Sol metuit, mergitq; diem: cum nostra cohortes
 Arna tegant, equitentq; tua tot collibus ala,
 Ad cadem sine Marte venis! dic perfida tellus,
 Indorum tantis nondum satiata ruinis,
 Quis tibi bella negat? cur talibus uteris armis?
 Vindictam, tanto sceleri quæ debita, nullis
 Supplicijs explere potes, licet ipsa cremetur
 Hispalis, & toto sese Tagus exuat auro,
 Sanguineis spectandus aquis, testabor inultum
 Funus Ayausiade. si quid tamen arma valebunt
 Hoc noles fecisse nefas. quid dira pavescis?
 Nulla fraude cades. dabimus concurrere campo:
 Hesperias clades totum spargemus in orbem.
 Cantabrica centum scindant freta nostra carinae:
 Nos face, nos ferro votum faciemus fberis
 Naufragium fecisse tuis. Te classe sequemur.
 Gadibus exustis terrarum meta peribit,
 Et fortunata nomen mutabimus ora.
 Hinc Brabanta tuo tellus, hinc Flandra madebit,
 Sanguine nec nostro tantum sub Marte jacebis:
 Te tua signa prement. non est odysue malisue
 Terminus. ultores ipsos veniemus ad Indos:
 Vindicta Batavum populus gaudebit Eois.*

HISTO-

HISTORIÆ BORRII.

Si satis Hesperia nostro maduere secures
 Sanguine, & affines manibus cecidere suorum,
 Si fera civiles explevit dextra furores,
 Communique pudet scelери tot vindice nullo
 Impensas insonitum animas, si pœnitet ipsos
 Jam monstrata sibi passos exempla magistros,
 Quid gratis servire iuvat? metus ecquis adegit
 Deteriora pati, quam qua potuere timeri?
 Fata, reos nos fata vocant: te patria fontes
 Prodimus. Hæu, fueras quondam fecunda virorum
 Belgica: sed fueras: nunc nil miserantis Iberi
 Reliquia deflenda iaces. O degener orbis,
 O pudor! En ubi nunc, ubi libertatis amantes
 Harmodius, Brutiq, duo: sibi maxima tellus
 Uliores effata negat, gaudetq, domari.

At felix mihi Roma tamen cum Cecropis urbe,
 Quisque suis servire datum. Gens barbara Belgis
 Imperat, incenditq, in mutua vulnera cives,
 Degeneres damnabit auos pia cura nepotum,
 Consortesq, jugi merito indignabitur Indos.
 Occiduo (miranda canam) de sole profecta
 Solem prima sacra reparantem incendia flamma,
 Surgentemq, vadis acies videre Philippi,
 Et matutinos vesper migravit in ortus.
 Ergo tui, crudelis Iber, metæ ultima regni
 Hinc Tagus, hinc Ganges erit, hinc duo cornua
 Rheni.

At non usq, adco trepidas ignavia mentes

Obf.

Obsidet: illa prius redit in praeordia virtus,
 Ingenuoq; graves versat sub corde dolores:
 Concita Libertas furit, & se discere quisq;
 Incipit: inventi qui per discrimina vitae
 Esse sui querunt, dominum pra morte timentes.
 Excussere iugum tota cervice Batavi
 Rectores spumantis aquae, virtusq; secunda
 Mattiacum, Frisyque, paludicolaq; Sicambri.
 Quis bene tantarum nobis molimina rerum
 Pandat, & infandi repetens exordia motus
 Inclita Arausiada consignet bella papyro,
 Albanique Ducis furias, & mobile vulgus,
 Ambiguanq; fidem toties, & sanguinis aqnor,
 Spemque unam sperare nihil? te patria, Borri,
 Destinât immenso index non falsa labori.
 Si quas cura tibi Quaestoria liberat horas,
 Sedulus his totos fugientes atteris annos:
 Hic victura diu luci vigilatur & aura
 Belgias: o quotquot rerum monumenta priorum
 Scribitis, humani per vos iniuria saeculi
 Vincitur, & cursus properantis sistitur aevi,
 Savaq; pensantur nostra dispendia vitae:
 Dumq; legunt homines quae gesta, geruntq; legenda,
 Ante diem partus vivunt, post funera vivunt.
 Quis leget hac, quem non aut gloria gentis auita
 Incitet, aut odium diri crudele Tyranni
 Armet, & in lachrymas cognata cadavera cogant?
 Pacarat domitos Parmensis cura furores:
 Vilia sevitum iamdudum in corpora vulgi,
 Et inssi patriae summum valedicere terra,

Quos

Quos patria stimularat amor: succedere missus
 Alba ferox, longeq̃ue sua truculentior unda,
 Herculeis ubi meta viis freta feruida Calpe
 Claudis, & oppositam spectat sublime columnam
 Surgere, qua terra mutat cum littore nomen.
 Perfidus innocui, quodcunq̃, superfuit ille
 Sanguinis exhaussit: nec jam plebeia placebant
 Funera, sed proceres detrusi in carceris umbram,
 Heroumq̃, genus, damnataq̃ue colla machera,
 Qua non passa iugum. Capital fit crimen Ibero
 Dissplicuisse Duci: sceleriq̃ue (ò sacula) tanto
 Ius datur. Hornanum vidit Bruxella cadentem:
 At tibi quid laudata tui clementia regis,
 Aut quid donatum Phryxai velleris aurum,
 Et Grevelingana prodest victoria pugna?
 Scilicet ereptus Gallorum, Egmonde, periclis,
 Carnifici servatus eras. Metus unicus Alba est,
 Ne nihil auderent hoc rerum in turbine crues:
 Et causam bellis patientia tanta negaret.
 Venerat armatus nullo prohibente, nec usus
 Militis ullus erat: tamen extorquenda videntur
 Prælia: querendum, quod erat prætereundum Marti,
 Nec seruoare iuvat, sed diro querere Belgas
 Marte, sed imperij iuratas frangere leges,
 Et sibi mancipio totas ascribere terras:
 Ut Tartessiaci foret una colonia regni
 Quicquid Mosæ rigat, Scaldisq̃ue, aut ostia Rheni,
 Unus ager regis. Capita ire in singula, magnus
 Iudicibus nimis ille labor. Rea Belgica tota est:
 Damnaturq̃ue ingens regio, damnantur & urbes:

Accu-

Accusans sedet Alba; & ait, migratores belles.
Tu quoque migrasti, sed enim damnaris, Arausi,
Absens, inq, tuo contemnis fulmina regno.
Tutus, & o utinam tecum tuus ille maneret
Filius, heu, Grudis qui nunc abreptus Athenis
Audit (at ignoras) crudelis barbara Uerga
Iussa, patremq, procul vocat, & saeva jura Lycæ.
Ille tamen, quanquam tum primum supplice vultu,
Munus it Hesperio regi: Tu Caesaris aures
Sollicitas nequicquam, & magnos cogis amicos.
Interea fumant ambustis civibus urbes,
Sanguineiq, fluunt rivi: spes una tyrannis,
Aena surgunt arces: loca fata laborant
Prasidijs. Quid non sedes Antistitis olim
Nobile Trajectum, quid non Antuerpia passa est?
Tu Ducis, heu, fastus titulosq, subacta videbas,
Et positum, victa de libertate trophæum.

Restiterat decimis animos tentare subactos,
Et precibus nunquam rectorum addicta priorum
Exigere armato nova vectigalia iussus
Ergone collatis pretium tibi Belgica gazis
Servitij luet ipsa sui? sic quicquid habebis
Fiscus erit? sulcabit, Iber, tibi navita pontum,
Aut procul ad vestras fugient commercia Gades?
Dî tantum prohibere nefas: vos, si quid in isto
Restat adhuc sanguis populo, prohibete coloni.
Omni bus amissis vetus est, ira q, coactos
Res tentare novas. Sic vis Romana premendo
Crevit, & injusti fremitus despexit Amuli.
Tunc quoque vicinis terrores gentibus ambo

*In lustris latuere Duces: latuistis in illis
 Vas quoq̃, qui experti longe genus omne ferarum
 Mirius Hispano, fugistis ab urbibus illis
 In quibus hostis erat, cutiq̃, habitastis in antris.
 Inde ubi creverant animi, vindictaq̃, fortes
 Fecit, & extremis urgens in rebus egestas,
 Hostibus ereptas nemorosis condere castris
 Divitias, raptoq̃, inopem traducere vitam
 Silvicola didicere manus. Ex legibus illis
 Lex suprema fuit populi servasse salutem,
 Et prope considerant, & possent iura renasci.
 Altera pars Albam gremio secura fefellit
 Hospitis Oceani, mortiq̃, pericula certa
 Pratulit armatis scindens freta vasta carinis,
 Littoribus, ripisq̃ue timor. Quo patria credam
 Te latuisse loco, terris dominante Tyranno,
 Civibus at. pelago belli mutantibus astum?
 Non tu fixa solo. Respublica sparsa per aquor
 Classis erat: pelagusq̃, focos, arasq̃, tenebat,
 Quotque rates toridem steterant in fluctibus urbes:
 Ite boni cives: vobiscum Belgica terris
 Exsulat, & nostros peregre vehit unda Penates.
 Alba sibi metuat. Fugitivis contigit ultor,
 Et, quisquis tamen ille, venit, qui pulsus ab Anglis
 Cognitur in Batavo navalia quarere portu.*

*Brila celebrabunt te divitis ostia Mosæ:
 Libertas incepta magis: tibi postera laudes
 Hesperio non pressa iugo meditabitur ætas,
 Flissingaq̃, pari meritis, nisi tempore cedat.
 Accensi exemplis animi, dum nemo recusat.*

Mons

Monstratâ semel ire via. jamque unda Bamestra,
 Jamque potens Enchusa mari, & contermina Flavo
 Mania. & a Frisijis qua separat ora Batavos
 Contingens Zephyro Frisios, Aquilone Batavos,
 Elusere minas nil tale timentis Iberi,
 Seque urbes cepere sibi: mea patria Delphi
 Gaudaque nomen aqua referens Thuridresq; secuti,
 Vicinumque tua Gorichemum Corbulo fossa.
 Inde & Bommelia, & Veronae proxima nostrae
 Alcmira dives opum, sedesque futura Camœnis
 Lugdunum proavis habitata Colonia Cattis,
 Inque salum quondam delapsi conscia Rhēni.
 Quanta fames illam, quae pestis & altera pestis
 Obsidio quam dira premet? tamen ille fidelis
 Libertatis amor, præfractaque pectora durant,
 Missaque servantur voluceri mandata columba.
 Urbs quoque quae magni cunabula jactat Erasmi,
 Non visura iterum cades tot inulta suorum,
 Additur, & veteres Hispani dedecus unda.
 Sed nec dura diu, sed nec Schonhonia cessat
 Longius Harlemumque Caninefatibus olim
 Culta viris, quorum serratis cognita rostris
 Ad Pelusia: os venit victoria fines.
 Haec tamen ingenio quantum fas fidere Ibero
 Exemplum decepta dedit, cum mutua septem
 Mensibus exactis post praelia, spemque metumque,
 Dedita crudeli sevitum in corpora ferro est.
 Si tamen, ô ferro tantum, neque poena fuisset
 Aequor & infami letalis in arbore nodus:
 Interea Batavis dum tanta geruntur, ab omni,

Fervere parte Duces, armisq₂ laceffere Maurum:
 Ante alios fratrem Lodovici dextra iuvabat.
 Illius Hannonium cepit sollertia Montem:
 Victa Valencena est: hujus brevis usus: at illam
 Tempore post aliquo Dux cingit Ibericus urbem,
 Obsessaque diu prasens vix ipse potitur.

Gens Frisia a multo jamdudum effrana, jugiq₂
 Impatiens aro, domini pertasa ferocis,
 Jamq₂ armis impulsâ ruit. sed motus inanis
 Ille nimis, populiq₂ trucidis deferbuit ira
 Succedente metu, cum nîl patre mitior Alba
 Filius, in pariter trepidos tulit arma Sicambros.
 Namq₂ illos etiam, quosq₂ alluit Isala campos
 Traxerat in partes magis imprudentia vulgi,
 Quam patria cordatus amor. didicere quid esset
 Non bene firmato meditari pectore bellum,
 Zutphania ciues. nusquam crudelius actum.
 Ingenij certamen erat, qua pœna placeret,
 Qua sibi semanimos superessent morte negata.
 Heu quot ubique ruunt utriusq₂ cadavera sexus,
 Uxorésque virum pueriq₂ ante ora parentum!
 Isala fert primos, & corpora prima secundos.
 Credimus, an mendax augenda fama laborat.
 Invidia, ut steterit congestis stragibus amnis,
 An prope vera fuit: nisi (quod puto) gurgite pleno
 Prorumpens fecisset iter sibi sanguis, & una
 Harentes traxisset aquas, secumque tulisset.

Ipsa fatetur ab his vinci mala cuncta vetustas
 At sua, Narda negat: qua ciues testibus aris
 (O scelus infundum!) truncatos vidit inermes.

Dica,

Dira, nec aetati, generi nec dextra pepercit:
 Precipitata senum, puerum praeupta, virorum
 Fata fera violata manu 'cecidisse sub uno
 Corpore quis binos, commortua viscera matri
 Credat, & infanti nec visum lumen ademptum?
 Audyt hanc veniens Brabantis victor ab oris
 Ductor Arausiades cladem, multasque sequentes,
 Deq; obiter partis sibi vix superesse triumphis
 Nivellam, Grudiosq; & fluminis ostia Rura.
 Altior insurgit tamen, & navalia pugnat
 Pralia, & in terris arctatus, in aequore regnat:
 Audet & exiguus depellere viribus hostem
 Littore Zelando, Valachrorumq; obsidet urbes,
 Gertrudisque capit servantem nomina Bergam.
 Nec minus Alba furens animi tamen omnia versat
 Successu carithra suo, rapit omnia contra
 Adversum toties frangenti foedera coelum,
 Iuratusq; deus. Sen Medemelaca jubetur,
 Siue dolis Enchusa peti: jam prodita nostris
 Proditio: siue obsidio placet Alcmera, Narda
 Civibus ante oculos, cineresq; & funera circum.
 Hac sibi quisq; timet: depellit cominus hostem
 A muris armata cohors: imbellior aetas,
 Alcmeriaq; nurus ingenti pondere saxa,
 Feruentemq; picem, rapidaque incendia flamma
 Moembus & fracti jaculantur culmina tecti.
 Sive habet immissis ratibus, qua spectat ad austros
 Infestum pelagus, capitur pratoria puppis,
 Vincetus & hostilem trahitur Bossujus ad Hor-
 nam,

D 3

Am-

*Amsteliâmq; urbem (namq; vñibus illa marinis
 Tñc famulata Duci est) domini prope pœnitet Alba:
 Unica qua Batavûm, patria communibus ausis
 Defuit: ignorabat enim quo tempore sese
 Fœdere junxisset sociis, mox protinus ipsam
 Cessuram Rhodon, & Delû, bimarémq; Corinthum,
 Ingentémque suis pandendum classibus orbem.
 Et loca qua nunquam credant habitata priores
 Nulla futura sibi, qua non sint invia soli.
 Tot votis frustratus erat: sententia sedit
 Cingere Lugdunum: titulo neque nobilis ullo
 Hac prior obsidio est: nam nondum venerat hora
 Qua, dicamne urbem magis an civile sepulchrum,
 Eripuit tumido vindex Neptunus fbero.
 Amissus tamen ante locus, quo Mosâ domatur
 Obyce, & alludit Batavis innoxius agris:
 Et nostri quondam regni caput Haga futurum,
 Natâque delicijs sedes: ibi sacra senatus
 Consilia, & Proceres, & curia nostra triumphat,
 Nunc Turenhoutanis, nunc Flandris aucta trophæis
 Fortia ibi toties superato sospes fbero
 Pectora Mauritius vidtricibus exuit armis:
 Sic reperit beilum plusquam quæsiverat Alba,
 Cumque advorsa sibi cuncta, & fluere omnia retro
 Conspiceret, patrias Coria remeavit ad arces,
 Toletumq; suum, resonare ut aurea credo
 Ripa Tagi laudes, Valachra post littora terra
 Perdita, post Batavos, quod non amiserat omnes.
 Successor Requesenus adest. hic meta laboris:
 Tertius Albanis liber hic qui scribitur actis*

De

Desinit, & sextum consignat Borrius annum,
 Borrius hac felix opera: mirabitur hospes
 Cum leget hac, Belgas tot passos summa, tot ausos:
 Iustus at ciues. diras tum soluet Ibero
 Belgica posteritas, scriptori premia laudum,
 Quæ libertatis merces manet una magistrum,

III. Pars Historiæ obsidij Lugdunensis.

Consul Petrus Adriani Wervius
 ciues quosdam tumultuan-
 tes ita alloquitur,

O Nimum facilis domino seruire minanti
 Plebs ignara mori. si vobis, debita cunctis
 Mors tam grande malū, fuerant patiendā Tyranni.
 Iussa; nefas illos pro libertate moveri
 Seruitij finem, qui plusquam regna pauescunt.
 Nempe truces Alba furias, & dira catastæ
 Supplicia, & decimas, & quicquid bella merentur
 Hi pepulere animi, non gens in fura ruentes,
 Et quæis summa mali famulantem, ducere vitam?
 Quid mihi monstratis veniens q morte cadauer
 Et modo pallentes oculos? hæc spectat Iberum
 Inuidia & populos Baldei signa sequentes.
 Si gravis usque adeo est, quam virtus prisca virorum
 Sæpe tulit nec iussa famem, discedite turba
 Degener atque epulas dominorum, querite castris.
 Vadat & intrepidam contactu liberet urbem
 Qui præce dignatur non longi temporis eunem

Servet ut in pœnas animam. non ciuibus istis
 Tempus eget: sed nos quibus est sua patria cordi,
 Torrida dum nondum tenuis per viscera sanguis
 Aruit, aduersus saturum pugnabimus hostem.
 Proderit hac rabies, obsessoremque docebit
 Quamlibet impastus gladium non posse negari.
 Qui metuit tantum, ne se fera perdat egestas,
 Hoc armis debere potest. trahat agmina secum
 Hesperia in fatum, saltem virtute coacta
 Fortis & hostili rapiat cum funere mortem,
 Vindex ipse sui, summaque hand prodigus hora.
 Languidus exhaustos cum jam non sustinet artus
 Omnis in Hispanum civis ruat. Ergone Narda
 Excidit, atque ipsas mactatum vulgus ad aras,
 Quas miseris saui iurarat filius Alba?
 Hoc placet, o ciues, ad Iberica pacta reuerti?
 Absit, & hanc saltem Rhœnus me consule pestem
 Nesciat. Hispano nihil est bellante putandum
 Tutius esse fame, struktos nisi militis enses.
 An spes nulla patet, cui se pereuntia seruent
 Corpora? Nos igitur melius premet improba mentis
 Credulitas quam iusta fides, ut postera quicquid
 Accidet ascribat patrijs erroribus atas,
 Acceptumque ferant vobis servire nepotes?
 At quanto Ausonidum pro sedere capta Saguntos
 Fortius, Annibalis venia qua prætulit ignes?
 Pro pudor, exemplo si vincimur urbis Ibera!
 Nos quoque ventura Cætorum ab origine gentes
 A fama celebrent non degenerasse parentum:
 Nec sine Lugduno memores referatur in annos
 Libertas

*Libertas Batavum. Quanquam deprensa periculis
 Non videt opatos hominum prudentia casus,
 Quid votis pendere vetat? Tam justa tuentes
 Despondere animum scelus est. Habet ista fauentem
 Causa Deum. siquid solitum credique meretur,
 Lugduno prodesse nefas. pars vera sequatur
 Fas ius atque pium, quæ noster Arausius arma
 Induat, an videat regnorum injusta probetque,
 Sanciet æternum nova per miracula Æumen.
 Cum decrit fractis omnis fiducia rebus,
 Incipiet spes prima mihi. Si terra negabit
 Auxilium, veniet totis cum fluctibus æquor,
 Occlusisque vijs ibunt mandata per auras.
 Succurret miseris quisquid natura recusat.
 Si nihil hac profunt, si certa pignora vitæ
 Queritis, & video jamdudum infensa loquenti
 Quas paret ira minas, nihil hoc terrore movemur.
 Quicumque esse potest perituri corporis usus,
 Accipite. infecto quæ manat ab ære tabes,
 An fragiles artus penuria soluat edendi,
 An furiosa manus, quæ vestra est sola potestas,
 Nil moror. huc omnes ignavi vertite ferrum,
 Mergite adhuc siccos in sanguine consulis enses.
 Me patriam & leges & nomina vana cientem
 Scindite. quid fertis prohibentem alimenta pacisci,
 Qui cibus esse potest? consumtis omnibus escis
 Iam dudum, mensa quas non novere priores,
 Humanis dapibus superest homo. rodite justis
 Partibus equali diuisum vulnere corpus,
 Et semel insueto jejunia soluite morsu.*

En ultro jugulum mortemque vocantia vobis
 Membra fero: tantum precor hoc pro luce, refecti
 Visceribus nostris, servantes mania paucos
 Exspectate dies, dum qua licet omnia Princeps
 Comparat, & socio veniunt a littore classes.
 Hoc satis: ante jugum moriar, trabeasq; relinquam.
 Sospiete me Bataua non stabit in urbe potestas
 Major, & aut leges & libera jura manebunt,
 Aut frustra me quaret fber. Sic ille profatus
 Ediderat Batauo dignas & Consule voces.

Oratio ad milites quosdam consternatos
 post victoriam Neoportanam.

Sanguinis hoc igitur pretium tantoq; labore.
 S. Queritur e victi terris fuga? classibus aquor.
 Teximus, hostiles turmis oneravimus agros,
 Scilicet ut liceat flandrâ tellure reverti,
 Totq; simul populos & tanta moventibus arma
 In votis exire fuit? Num Scotica virtus
 Et qui de Valachro veniebat littore miles
 Cum perijt nobis, hoc credidit? ah nimis illi
 Vilis vita fuit cui contigit unica merces
 Quod focys abysse datur. Quin agmina tanta
 Cum premerent, nec spes miseris foret ulla salutis,
 Talibus inter se firmabant pectora dictis:
 State viri: patria certas impendite mortes.
 Quo caditis campo, quem vester sanguis inundat,
 Hostibus iste perit: non victæ sed obrute miles

Qua

Quapotes arva tene. victori Flandria cedit:
 Si qua fides cras in Batavâ tellure jacebis.
 Scilicet aeternos tumuli florentis honores,
 Et memores titulos, structas & in aggere pradas
 Nassaviaq; manu solatia fortibus umbris
 Sperabant. queis si meritos a morte potiri
 Non fuit, at melius certe fortuna negasset.
 Nunc ultro nos illa reos agit, arma virosq;
 Implorans. superâ nescimus dona tueri.
 O scelus ignotum nullis non hætenus armis:
 Egregij manes calo pelagoq; teguntur,
 Quis socios vicisse putet? pracidite funem,
 Deserite infauftum litus, terrasq; nocentes.
 Talia quis loquitur. victor? Dic improbe miles
 Quid faceres aliud, traheret si compede seva
 Mauritium Mendoza ducem? qua premia belli
 Cepimus. alterno mutatum sanguine litus,
 Captivumq; senem? Quis enim ferat hostibus istos
 Exprobrare fugam? nam quod Burgundica signa
 Ostentant, Haga nihil est hac posse videri,
 Quo melius Brugis Gandaviq; arce locassent.

ANNA.

ANNALES DOVSARVM.

Vltima decrepito currunt dum sacula mundo,
Maonida post tempus, Aristoteliſque ſuper-
bum
Ingenuo, metuens jamdudum effata videri,
Auſa recollectis uteri conatibus uno
Quicquid erat veterum partu ſuperare recenti,
Doſiade natura dedit, legumq; ſuarum
Transſuga felici tam ſeri temporis ævo
Atherium donauit opus: te, Doſa, parentem
Cœleſti dedit infanti, qui lucis in oras
Ediſtus ipſe ſua tellurem luce bearet,
Æmulus aſtrorum radijs ſurrexit in altum
Igneus ille animi vigor, & ſublimis origo
Propulſit ardentem. non illum priſca latebant
Tempora, non longos quot mundus vixerat annos,
Non loca, non toto nobiſcum diſſita cœlo
Auſtralis plaga ſeua poli, cœn quicquid ubiq;ue
Conſpiceret ſol ipſe, ſuo dictaret alumno.
Nec vili contenta ſolo noſtratibus hæſit
Partibus, in patrium ſed mens migravit Olympum,
Cœlitibusq;ue dedit leges, & vt ordine juiſſo
Sidus in ætherios ſe quodq;ue, reuolueret orbes,
Motator cali fuit, aſtrorumq;ue magiſter.
Tandem ubi per paucos terras contempſerat annos
Spiritus, anguſto nimium ſe carcere claudi
Indignatus abiit, repetit ſua ſidera fanus

LK

Lustrorum vix quinque senex, quemque ante tenebat

Ingenio, nunc totus habet, nunc liber Olympum,
 Fortuneque vices, & rerum lubrica ridet.
 Iamque Lyram pulsat fidicen, qua proxima Nix
 Signa tenet, cantatque Deum mundi, figuras,
 Antiquumque chaos: miratur carmina Delphin,
 Atque novo nuper ditatus sidere Cygnus.
 Succinit ipse aether, & ducunt astra choreas.
 Ipse supernatis sedem sibi legit in aula,
 Unde suis vultu Batavis affulget amico,
 Quaque potest contra Belgarum nominis hostes
 Fata movet, nobis felices temperat urnas.
 At vos Douziada salвете o posthuma proles
 Annales, fidi quos patria pignus amoris
 Servat, & hac totum circum mare navigat aura.
 Antiquas Batavum sedes, oriundaque Cattis
 Nomina, Romulei socios fratresque, vocatos
 Imperij, raramque fidem, cui tempore tanto
 Deposuit vita dominorum credidit orbis,
 Audiet extremus Ganges, Guineaque colonus
 Audiet, & iam non ultra pars tertia terris
 Afer, & Hesperijs subiecta securibus omnis
 India, in occidentum late qua tenditur axem.
 Qua Didricos tellus nostros, qua nesciet atas,
 Et Frisios domitos, & Trajectina Batavum
 Prælia? Douziaden iam iam, Douzamque parentem,
 Qui canit Arctoo fusas ex littore classes,
 In quo Ianus adhuc nobis genitore superstes
 Vivit, & expectat non frustra digna laboris

Sup

*Supplementa sui, totus legit orbis, & ambos
 Eterno super astra vehens dignatur honore,
 Ambos laude pares, hunc vita, hunc morte priorem,
 Posteritas totidem quos grata remunerat annis,
 Quot nobis tribuere suis Annalibus annos.*

M A T H E M A T I C A

PRINCIPIS

M A V R I T I I.

Quis liber aetherios census, & diuite charta
 Natura partiris opes? Niline papyrus,
 Et Pelusjace tibi decrevere paludes
 Inter Mercurij tabulas, aut sisſtra reperto
 Isidos, & vultus imuantia signa ferarum?
 An vetus aula Phari genuit, prisciſq; Necophi
 Archivis servata manus? te Baſtra dederunt,
 An Ninya domus, & magni penetralia 'Beli?
 An decus hoc partus exploratricibus undis
 Rhenus habet? Batavo natales amne probatſ
 Promeruere fidem: nobis ea gloria surgit:
 Quaeq; nec Euphratis populus, nec civis Eoi
 Audyt, inuictum ſolitus qui quærere Mithram
 Aſſyrio ritu magnus, & prece cogere Lunam,
 Aut exoratos omento ducere Divos:
 Nec tumulis ignem celebrat qui meſſe Sabæa,
 Fertq; Deo ſua dona Deum, nec torrida Memphis
 Fer-

Fertilis Arctoi sedes tulit ultima mundi.
 Sunt animis rebusq; vices. sapientia migrat
 Ipsa, nec immotas retinet per secula sedes.
 Principio Danaës populos habitavit, an Indos
 Ambiguum: certant Babylon, & regia Nil,
 Brachmanumq; genus: nec vos, pia turba, silebo
 Celtarum Druides, quorum commenta tegebant
 Avia lucorum, concretaq; robor a visco.
 Gloria in incerto est: vestigia prisca supersunt
 Temporis, & quantum satis est perisse videri.
 Græcia successit studiis, Cilicesq; Samosq;
 Et Pandionia multum dubitastis Athenæ
 Socraticâ præcunte domo. radiantibus astris
 Parvus honor Latio: securi discere cælum,
 Asseruere manu terrarum regna Quirites.
 Vana superstitio legem donare futuris,
 Fingentoq; favens nimis, & sibi creditus error
 Ausonie, tantum placere potentibus aula
 Hactenus & septem tetigerunt sidera montes.
 At serus plus vidit Arabs, Nabathæaq; diri
 Regna Muhammedis, pelagiq; extrema rubentis,
 Hos egressa sinus ratio sibi conscia cæli
 Nunc ad Hyperborei glacialis venit Olympi
 Culmina, divinas huc postquam transtulit artes
 Tycho Getes, radiantq; suis Copernicus astris.
 At neq; privatis contenta penatibus ultra
 Tangit Arausiæ parentem legibus orbem,
 Hospitio dignata Ducis, qui gentibus astra
 Dividit, & terras & quod tenet omnia cælum
 Unus mente tenet, cui maximus imputat æther

Iam

Iam nosci mēliore fide, tantumq̃, moventi
 Miratur patuisse polus. qua secula credent?
 Ille pater patria, cui jam bis septima vincit
 Meſſis, & Heſperios exarmat dextra furores,
 Cornua dum Rheni toties, Vahalinq̃, Sicambrium
 Fulmineo Mavorte domat, Moſaq̃, rebellis
 Mania, Palladias animum demittit in artes,
 Evincitq̃ue ſuam non una laude Minervam:
 Nec ſatia eſt ſuperatus Iber, victoria mundus
 Major, & immenſus rerum natura triumphus.
 Sic alterna juvant: ſic poſt tot caſtra, tot arces,
 Poſt clades Turenſis tuaſ, & Flandrica nuper
 Littora, Varaxi multum latatus opimis,
 Mendosamq̃ue trahens, inter ſquallentia campis
 Funera, & Hiſpanis infectum cadibus aequor
 Tranquillum meditatur opus, ſibiq̃, otia rebus
 Indulget graviora ſuis, & cedere regum
 Exuvias, cæloq̃ue jubet ſervire trophæa.
 Qualis ab Heſperio quondam Tirynthius orbe
 Victor, ubi ſolis nocturna cubilia Gades
 Liquerat, & triplici terras reſtore madentes
 Geryona dives ſpolijs, Atlante remiſſo
 Suſtinuit ſuperos, & poſt fera juiſſa noverca
 Extremus labor aſtra tulit, meruitq̃ue ferendo.
 Iam bellatorem Macetam mirata vetuſtas
 Deſinat, Iliacas quanquam ſub caſſide pugnas
 Legit, & Euphrati Gangem cum jungeret armis,
 Carmine pralatum ſibi ſuſpiravit Achillem,
 Ecaciden Hecubaq̃ue faces, & amore feroces
 Diſcere Tantalidas, Ithaciq̃ue biluſtribus armis
 Aequa

Aequatum pelagus, quae gloria desidia haec est
 Temporis! Ille, cui Tellus angusta Triumphis,
 Cum peteret plures, unum male noverat orbem.
 Mauritium maiora decet. nec bella, nec Ammon
 Huic animo gennere parem. Cum classica cessans
 Vittrices stridere tuba, quae verterat urbes
 Est radijs armata manus: vocat alter euntem
 Pulvis, & inscriptum formarum ductibus aquor.
 Tunc fata exigere, & totos penetrare recessus,
 Nassaviasq; datum sub leges mittere mundum.
 Non tantum Germanus eques, Rhodanig; caterua,
 Quosq; sub hybernis Alpes aluere pruinis,
 Huc frameas & gesa ferunt: non Belgica tantum,
 Non Frisy, Latioque ausu se dicere fratres.
 Gens invicta mari, non equore cincta Britanno,
 Quaeque Caledonijs horrescunt agmina silvis
 In numeros, & signa ruunt: venit omnis Olympus
 Ad lituos: Ledeae venit concordia fratrum;
 Argolicum mutavit herum, fassusque laborem
 Deficit Alcides, & cum duce vincere vellet.
 Mauritio minor in Perseus, neque tantus Orion:
 Militat ipse pater. Mavors, & sidera Divum
 Conjurant, fertq; arma sibi contraria vespere.
 Gratulor hoc nobis: Batavi, celumq; sub uno
 Vivimus imperio. Tuq; o, Germania tantis
 Quam quondam imposuisti populis caput, inclita gande
 Lugdanum: neq; te Romani gloria Montis
 Tam in vet, aut veteri Cattorum ab origine regnum,
 Quam famulum vidisse polum: tu patriam libro
 Principis, hunc ipse voluissent scribere Parca.

E

Hunc

Hunc amet Uranie tanto didicisse magistro:
 Presens numen adest: multumque oracula rerum,
 Plus auctoris habent: nec enim tam Delphica rursus
 Certa canit, nec virginibus bacchata Sibyllis
 Antra Deum, quam scripta ducis. Quis semina rerum
 Et Palamedea momenta potentia summa,
 Sacraque Pythagoræ numeros, nec cognita prisca
 Pondera metiri labor est, ab acie, figuras,
 Huc omnes coeant animi: quæq; æthera totum
 Provocat ingenio, cæli spatia ignea lustrans,
 Ardentesque a sole vias, huc longa vetustas
 Confluat, & vitam sese miretur in uno.
 Nel Cnydos obijciet Batavis: nil mœnibus ultra
 Pellais, Megaræque damus: Salaminia tellus,
 Ostiaq; æstiferi cedent Pelusæ Nili,
 Sic quoque victus Iber: scrutatoremq; profundi
 Ætheris Alphonsum superavimus: Hesperus illi
 Quo suas, aut solem propius vidisse cadentem!
 Et tu nequicquam patrijs excepte ruinis
 Marcelli victoris amor, ferventia mensus
 Littora, & innumeras primo inficatus arenas
 Dâs palmam non sponte Ducti utumq; sepulchri
 Dissimulas, clausum jactas nec inronbe Cylindrum.
 Atque utinam, cum tu despicias curva Pachyni
 Littora in Ausoniam torsisti fulmina classem,
 Ille Syracusias potius sedisset ad axes.
 Dux Itala pubis: nec enim victore perisses
 Mauritio. Tanta imperij reverentia castris.
 Et jam Sicanor. curru raptante triumphos
 Vellat Arausiades etiam te vincere Ductor,

Non

Non Arethuseos magis admiratus amores,
 Et flammæ cœnantis aqua, quam cerula cursa
 Ætherei spatia, & fragilis mendacia mundi,
 Sideresq; tuam noctem radiare metallo:
 Quin potuit monstrare tibi certamine vitri
 Se melius præstare Iovem: siue iret in arces
 Bellona, raperet medias ex æquore classes
 Sublimi per inane fugam, suspenderet urbes
 Ære, telluremq; nova tellure moveret.
 Audax ingenij, postquam satis aurea vertit
 Astra poli, cœloq; suas circumtulit horas;
 Ad terrena redit, nihil hic superare relictum.
 Ipsa animo natura minor, furtoq; latentes
 Mauriūq; felix reperit solertia causas:
 Invenit in Terra venas iter: unde Vesevi
 Flamma jugis, Hieraq; faces: quibus Ætna caminis
 Ardeat, & quantis eructet fluctibus igne:
 Sæua polo: quæ tanta coquant incendia terna;
 Quid faciat montes, sparsasq; per æquora cantes;
 Quid per operta soli, per credita mambus antra
 Depositæ submittat opes: cur æquora turbet
 Seditio, dum Luna procul pendentibus undis
 Erigit Oceanum, dimissaq; cerula rursus
 Reddit aquis: quæ sit ratio crescentibus aruis:
 Vnde Paratonio fœcunda licentia Nilo:
 Cur ruat in Borean, Arctoq; sidera magnæ
 Centerram ductante polo: quis molibus undis
 Aroa neges, & jussa feras in littora Pontum:
 Prævertit mens omne vigil: tot sæcla tenebris
 Damnata, & humanis solvit miracula curis.

*Multa dedit vita diversi temporis atas
 Sic artes partita sibi. nec parva reperta
 Detriuerere dies, & nondum nota reponere.
 Multa latent, nostriq³ fugit commercia sensus
 Indoprensa fides: aduersumne astra laceffunt
 Orbis iter, pensantq³ fugam labentis Olympi?
 Credimus? an terra referuntur deside mundo,
 Nosq³ rotat vertigo soli, nos currimus annum,
 Inuitiq³ diem rapimus, dum fluctuat. aer
 Vastus & octavo trepidat. vaga sidere tellus?
 Namque etiam nostris (mirum) sub passibus infra
 Tot populos, urbesq³, premi mersasq³, videri
 Alternis gentes non omnis credidit atas,
 Cum parce tentata fides maris, & sua tellus
 Grata satis, pelagusque novos submoverat. orbes.
 At nunc auriferum velis arcessimus Indum,
 Sinarumque plagas: dum vota fugacibus auris
 Credimus & dubio deponimus equore vitam,
 Nulla remota satis sunt littora, quaque cucurrit
 Lyncibus Eois ingens ululatibus Evan,
 Et qua pacatis statuit divortia terris
 Maximus Alcides: neque gentibus ultima Thule.
 Iam sacra Parrhasij secreta reteximus Axis,
 Arctonimq³ chaos, pereunt ubi terra tenebris,
 Unda gelu, nebulisq³ dies, & noctibus anni:
 Tantum tristis hyems & cano gurgite Tethys
 Regna tenent habitata feris, Borea³, furenti
 Peruia. Vultores quo pervenere Batavi,
 Non potuit sol ipse sequi: Naturaq³, rerum
 Interit a nostris nondum deserta carnis.*

Quia

Quin etiam oppositum patrijs sulcavimus aquor
 Fluctibus, atque inâ puppim religavimus orâ,
 Qua Libyen Asiâq, simul, quâ virginis aquas
 Littus Agenorea, rerum pars maxima, seu tu
 Cecropia fueras Atlantica terra senecta,
 Seu procul atra fugis nostra contagia vita
 Haftenus antiqui saclo servata metalli,
 Et vel adhuc ignota fores, nisi dira libido
 Batin & abstrusi sitis insatiabilis auri
 Ferret in abruptum. quam nunc America velles
 Indomitâ cervice mori! quam pondera clava
 In dominum socys cuperes librare Batavis!
 Nec tantum qua regnat Jber, sed fervida terra
 Clausura Magellano nomen debentia nauta
 Perfregere rates, & mundi federe rupto
 Adversi coiere soli: stetit equore classis
 Nostra suum mirata diem, stupuitq, reversam
 Temperiem, & patrios alieno cardine soles.
 Signiferi flamma dextros referuntur in ortus,
 Et paria hand pariter nobiscum sidera surgunt.
 Terra Noto subiecta jacet, supraq, Canopum
 Austri signa videt: tantundem possidet axis
 Mauritio fulgore minus, quo vincitur astro.
 Salve prime ducum, libertatisq, reducta
 Magne parens, & vince diu: tibi capta Batava
 Rostra ferant puppes, & totum serviat aquor.
 Imperij dos ista tui est Cum prima iuventus
 Post scelus Hesperium patrijs successit habenis,
 Ingentem pelago debellatura Philippum
 Bellona concurrat hyems: ardentia transtra

E 3

Vide.

Viderunt Morini, formidatasq³, Britannis
 Uelivolas acies non solum perdidit aquor.
 Bella etiam nostris ratibus pendentia mœret,
 Et raptas Tartessus opes, quæq³ arva priores
 Fortunata vocant: tibi consummatur in orbem
 Orbis iter: toties mutata nanibus umbrâ
 Dum redeunt perit una dies, damnoq³ probantur
 Arcetati rerum fines includere Fasti.
 Inde fretum, semperq³, novo sub sidere terre
 In nomen crevere tuum: tu proxima Plaustra
 Regna tenes, titulisq³, tuis inscribitur ortus:
 Sceptra maris dominum te nunc Eoa salutant,
 Legatq³ procul supremo littore missi
 Taprobanes fœcias inclinare tiaras.
 Sis felix studiisq³, fave. nil cara morabor
 Tempora solennes domino meritura triumphos.
 Jam ferrum belli maculis insigne coruscans
 Vertice despectas acies, dum cornua iussum
 Concipiunt, lituiq³ sonis cliditur ær:
 At sonipes tibi Marte calens, & murmure rauco
 In turmas, inque arma ruit, tremit area cassis,
 Et cono radiatus apex, & flammeus anro
 Discutit umbo jubas, spargitque a pulvere nubes.
 Mœnia vel quassas, coll. ipsurumque superba
 Turris opus: tua vel circumdas agmina vallo,
 Cogis & invitos famulari legibus enses:
 Aut ubi Pierij studiis placuere recessus,
 Hic quoq³, castra locas, bellumq³, per otia ludis,
 Et pugna simulacra cies: jam pingit arenam
 Et loricato metatur limite campum

In-

Ingeniosa quies. alias servator Olympi.
Mente vaga Etransis hominem, mundoq̃ potiris.
Mox cadit in terras animus, vel frangit habentis
Canitiem spumantis aquae, cœcumq̃ per aquas
Querit ab occasu qua linea separet ortum:
Sape agitas consulta toga, cum teste Senatu
Arma moves, clademq̃ truci promittis Ibero.
Sape Magistratus populis, belloq̃, magistros,
Ductoresq̃ legis, patriam partitus in omnes,
Aut vite das jura reis, parcisq̃ severis
Legibus, & venia vindictam judicis aquas.
Horarum pars nulla perit. non parcior avi
Scipiades, curis indelassabile pectus,
Perfidiae terror: Libyca qui transtulit in se
Annibalem prohibens Tarpejs arcibus ignes:
Nec cui debentur Latij primordia regni,
Casareumq̃ tuo transmissum nomen Adolpho
Julius: hic quanquam dubio minus ordine jussit
Fre diem, Phœbumq̃ novum versavit in orbem,
Et domito fastos audet præponere Rheno,
Arma tamen fascesq̃ tibi submittit, & annum.

HVGONIS GROTII
MYRTILVS,
SIVE
IDYLLIVM NAVTICVM,
A D.

DANIELEM HEINSIVM.

P R I M A *miki sylvis, & amano fonte relicto
Fistula ad Oceani fluctus, & ad aquora ve-
nit,*

*Æquora quæ Batavis potius cantanda Poëtis.
Nam neque me tantum saltus, aut pascua circum,
Aut Flaga nemus omne mee iuvat, inuia quantum
Littora, pendentesque domus, scopuliq, cauerna:
Non audita cano: Labor hic tibi sumitur Heinsi;
Heinsi noster amor, si quid mea carmina possunt,
Te Libycus Garamas, te Iana loquetur, & Indi,
Et puppes Austrina ferent ad sidera cœli
Dia Sophocleo tua pulpita quassa cothurno.*

*Dicite formosa Nereides, inclyta Ponti
Numina, quas voces, quæ carmina Myrtilus inter
Ærias rupes, & respondentia saxa
Cochlidis insano iactavit saucius igni.*

*ſam defuncta malis pelagi ratis, acta per altum
Venit ad hos fines, ubi diuidit infula portum*

Cara

*Cara mihi, & solo notissima Cochlidis antro.
 Tiphys ratim serua: si nox collegerit Euros,
 Anchora demisso descendat in aequora ferro,
 Aut lituus pratexe, malus si sauiet Auster:
 Sed breuia, & rapidos aestus fuge: dextera multis
 Est via caca vadis: securius ire sinistra.*

*Cochli, quid exspectas? quin, ut prius ipsa solebas,
 Prospicis intonsi specula de montis in undas,
 Meque procul reducem longo clamore salutas?
 Heu, quis mutauit mihi te Deus? an tibi pectus
 Transuersum nouus egit amor? ne fallite nauta,
 Sumne alius, quam nuper eram, cum candida Dorcas
 Diceret, Hesperiiis Dorcas praelata puellis;
 Pulcher es: ipse tibi me indice cedat Amyclas.
 Illa quidem dixit: sed vix ego credulus illi.
 Ipse tamen, tamen in placido me flumine vidi,
 Hirsutasque genas, & latae frontis honorem,
 Et roseos crines, & carula menta notavi,
 Qualia vel Neptunus habet, vel qualia Nereus.
 Testis anus Crotale, quae ter mihi, Myrtille, dixit,
 Despue: lingua tuos ne fascinet inuida vultus.
 Haec eadem canto, quae cum cantaret Arion,
 Mulcerei q̃ Deos pelagi, circumstetit omnis
 Delphinum chorus, & vatem seruauit in undis:
 Scilicet aut Borea veteres, & Erichthidos ignes,
 Aut Phorci landes, aut caruleam Amphitriten.
 Emulus at concha mihi perstrepat aquora Triton,
 Miranturque sonum Panope, Panopesque sorores,
 Et Proteus, & Glaucus, & Inoüs Melicerta.
 Heu placeo Nymphis: at non tibi: sola marinos*

E s

Despi

Despicis amplexus crudelis, & oscula vitæ.

*Quem fugis ab demēs? secuerunt Dī quoq. Pontū,
Et magni Minya Reges, & primus Iason
Per freta duxerunt abituram in sidera puppim.
Nauis fragis jactatus aquis incendit Vlysses
Sole satam Circe, Atlantiadem, Calypso,
Et sibi Nausicæ tales optauit amores.*

*Quid iuuat, illa suum si me fastidit Vlysses,
Quæ mihi Nausicæ, Circe prior, atque Calypso?*

*Sæpe ego te vidi, meminisses improba Cochli,
Cum per arenarum tumulos, & litora, conchas
Oceanis legeremus opes: nam tunc ego primum
Cum patre tentavi raucum mare, veris adulti
Tempore, necdum vlla pictus lanugine malas.*

*Sæpe etiam, sæpe quoties sub nocte venirem,
Siccasti aquoreis manantes imbribus artus:
Nec te poeniteat prius hoc quoque fecerat Hero,
Cujus ego & turrim Sestao in litore vidi,
Nataque collegi vicinis ostrea saxis.*

*En etiam tibi dona fero miser, en nucus Indæ
Pocla, quibus potauit Arabs, Sinisq; petiitum
Fictile: non aliâs tremui propiore periclo,
Et nisi Leucotheen mea tunc in vota vocassem,
Infelix Stygias inissem nauta sub undas.*

*Quin & Teutonicis mecum fero condita testis
Smegmata, in Oceanum labentis muuera Rheni.
His etenim Batavi, soli sulcare periti
Puppe salum Batavi, cæloque indicere ventos,
Martia gens toto pelagi diuisa profundo,
Mense quater rutilant nodatos arte capillos:*

Hoc

*Hoc ego pigmentum poscenti nuper Erinna
 (Nata fuit magni Barceumonis illa) negavi:
 Quamvis multa diu per Dorida, per Galatæam,
 Per Thetis, erroresque meos quemcunq. per orbem,
 Luminibus patis, & blanda voce rogaret.
 Et poteram donasse tamen: nam saxea non est.*

*At tu nil misereris: in hoc ego pactile sertum
 Effundam rabido flagrantem corde dolores.
 Ipse tibi Rubro prædatus in æquore siluam
 Alternas laurus, & Medica mala iugavi.
 Nunc labor ille perit: nam tu mea munera curas,
 Quantum dura silex pontum, vel littora pontus.*

*Huc ades, ut casta velatus tempora quercu
 Portuno ante alios, & Dīs, quorum aquora curro,
 Sacra feram, reddamque reus solennia vota,
 Quæ rerum Oceanus genitor, quæ Tethys, & ipse
 Nympharum accipiat Nereus pater. O mea Cochliæ
 Huc ades, ut cellis mecum deprompta Falernis
 Mûsta bibas, casaque canens epulere iuuenca:*

*Aut si forte iuuant thynni, mollesque plateæ
 Te magis, & soleæ, mecum piscabitur Olpis:
 Est mihi nanque domi non inuidiosa supellex,
 Fiscellæ virides, nodosæque texta plagarum,
 Filæque, & hærentes maculis lumentibus algæ,
 Cum Labyrinthæo plaxis errore sagenis.
 Sunt jacula, & tumido fluitantes cortice funda.
 Pendet & æquoreo pecori letalis arundo,
 Setaque, & impliciti lumbricis pinguibus hami.*

*Quid loquor infelix? Cochlis nihil audit, & idem
 Qui mea vela solent venti, mea verba tulerunt.*

Si

*Si tibi dulce mei nihil est, o ferrea, vere
 Ferrea, dulce tamen mea mors erit: aspice tantum.
 Ibo per has cautes, summoque cacumine lapsus
 Deserat in fluctus: nomen mihi debeat aquor,
 Myrtoumque nouum fiat mare: uiuite rupes.*

*Fallor? an huc Cochlis respexit, & omnia circum
 Flabra silent, blandique fauet pellacia Ponti?
 Hic recubans cantabo: iubet locus, altaque subter
 Saxa supercilio cohibent umbracula rupes.*

*Cochli, quid in solis consumere cautibus eum
 Te iuuat, & pensis viridem donare iuuentam.
 Dum teneros multo digitos subtemine lassat
 Mater anus? nostram potius conscende carinam.
 Illic & vitrei fluctus & marmora Diuûm
 Prona jacent, speculôq, salî stat solis imago,
 Et picturato resplendet in aquore cœlum;
 Sacraque Natura miracula, gurgis aquarum
 Insequatur Phœben, caudam Cynosurida magnos.
 Quid mirum? sua quaque trahunt: te, Myrtilè,
 Cochlis.*

*Illic falsa salo labentibus insula, cete,
 Et valtda Pistres, & Physeteres anhelî,
 Phocarumque natant examina: Pompilus illic
 Per mare veliferum puppim comitatur euntem.*

*Illic nata Venus, comitata Cupidine paruo,
 Nunc etiam concha patriæ quæ nâvigat undas,
 Nudatoque sinu pulcherrima Cymodocea
 Captat in apricis vernantes fluctibus auras.*

*Nam neque semper aqua furit implacabilis æstus,
 Ventorumque fremit laxato carcere vulgus.*

Sunt

Sunt etiam Ponto sua gaudia, saepe per aëstem
 Gurgite pacato ridet mare: saepe remotis
 Vulturno, & Borea, pluuiamque cientibus Austris
 Oebalios tantum Zephyrus suspirat amores.

Longa Ministeriis sunt otia, pace serena
 Militia cum placidi requiescunt terga profundis,
 Altaque languenti descendunt cornua velo.
 Aut igitur tacito luctantur in aequore tonse,
 Aut ubi iam ferrum premit unco dente carinam,
 Nos genus irrequies, alij, quorum indiget usus,
 Buxea ligna damus rudibus tornata figuris:
 Pars facilem oramus reditum, ventumq, ferentem
 Ingentes in puppe Deos: pars sidera cæli
 Metimur radio, & totum describimus Axem.
 Sollertis labor ille Tyri: qua prima meatus
 Ætherios, & signa Polo labentia vidit.
 Tunc nosci cæpere Fera, custosq, Ferarum
 Arctophylax tarde pelagum subiturnus, & alter
 Ille quis est, lucet trino cui baltheus igne?

Heu miser excludor, duraque in rupe relinquo
 Imbribus: ipse parat radijs liuentibus atrum
 Sol Tartessiacis immergere fluctibus orbem.

IN-

INAUGVRATIO

REGIS BRITANNIARVM

ANNO CXCICII.

Bina Caledonia sociantur regna coronæ,
 Bisq̃ nouum Iacobi debetur crinibus aurum.
 Huic sibi, quem possit cunctis impendere sacris,
 Delegit natura diem. Tria sceptrâ profundi
 In magnum cojere ducem, donumque Britannæ
 Tethyos ad cultus tandem revocata viriles
 Gaudet Hydaspæis incendi purpura gemmis.
 Ille diu votum populi, qui voce petitus
 Unanîmi procerum, qui, si non jura dedissent
 Sanguinis, imperium potuit virtute mereri,
 Rector adest, viduasq̃ue manu transumit habenas.
 Nubila disijciat Phœbus, placidique serenum
 Principis ignaris ostentans gentibus æther
 Sic Iacobum regnare probet: lucemq̃, Britannam
 Mîrandus agat, quam vix tenui caligine turbat
 Iuppiter, & cacas prohibet succedere noctes.
 Anglica dum solita peragit solennia pompa
 Majestatis honos, sceptroq̃, insignis avito
 Scotus adoratur Normanni nominis heres,
 Regia solares teneant spectacula currus,
 Totq̃ue dies eat una dies: fax aurea nusquam
 Occidat, & soli tenebris damnentur Iberi.
 Tuq̃, parens rerum (nec enim mentita vetustas
 Omnia) quo primum complexo infirmia regna
 Emerisit natura rudis, præsentia priscis

Quando

Quando fidem faciunt, & te iam pignore tanto
 Credibile est genuisse Deos, age carula maior
 Oceane, extremum nunc te procul addere ponto
 Littus, & invita quamvis fas crescere luna.
 Sume animos a rege tuo, meliore lenatus
 Sidere, nec calo populos quocunque calentes
 Sole, per immensum quem circum volueris orbem,
 Quis det jura mari. sciat hoc ferus axe nivoso
 Sauromates, sciat hoc Libyes ardentis alumnus,
 Et qui Bosphoriarum arces, quique ultima servas
 Ecbatana, & patrij custos Gangeticus auri.
 O mihi si nullo defset torpore iuventus,
 Mensque capax astri tantos perferre tumultus
 Audeat, an potius scelerata crimina Phlegre,
 Thebarumque nefas toties, & multa dicam
 Hecorea defensa manu, quam Nereos almi
 Orcadas & restuo pondentem gurgite Thulen!
 Teque o fœverna qui littora, quique Britannos
 Tot quondam validis partitum gentibus orbem
 Unus habes, quantus mihi ferret in ethera cantus
 Spiritus, imperio simul & virtute parentum
 Majorem, regnoque decus? sed summa potestas
 Impatiens modici, nullisque equanda Camenis
 Terret adhuc. non ipsa mihi Parnassia rupes
 Plus uno possessa Deo, cætusque sororum
 Sufficiant. At si qua tamen nos ire per altum
 Aura jubet, majus sedeat mihi pectore numen.
 Ipse veni, viresque tuas, sonitumque, beata
 Da, Princeps Auguste, lyra. Tua sola per orbem
 Implicuere sibi nostras diademata lenius.

Nam

Nam quis velivolas acies, fluctuq³, cruentos
 Ionij (par ista Cypro tum reddita clades)
 Nesciat, extremos etiam cantata per Indos?
 Tantus & heroas patrios qui dicere posses
 Solus eras. Quæ cura Dei, non simplice regum
 Sanguine, non quovis quod te demiserit ostro,
 Sed quo nobilius nihil est, aut laudis avita
 Ditius, & digno natura a principe nasci.
 Certa ducum retro series, sed cuius origo
 Oceani cum fonte latet: seu credimus orbis
 Mersi reliquias, cum littora prima sequendi
 Ins fuit, & visos ventis arcessere montes,
 Hic quoq², post tantos fluctus jam longius ausus,
 Humanum reparasse genus: seu foeta virorum
 Celtica gens populos Æbudum misit in aquor,
 Artabrica pertasa plaga: mox maior ferne
 Cepit, & in veteres Brittonum transtulit oras:
 Seu propiore fide Scythici commercia restant
 Nominis, & multum cruda virtutis imago,
 Seu quodcunq² genus, soli non invidus æther
 Stare diu, nullisq³, dedit succumbere sacris.
 Jam toties redeunte polo bis dena per orbem
 Circumflexa tulit centenus sacula Titan,
 Signa Caledonijs steterunt cum Scotica campis
 Fergusij clangente tuba: manet ille nepotum
 Sanguis, & in sobolem cognata potentia durat.
 Interea viros Macetum, fascesq³, Latinos
 Vertit longa dies, nullaq³, a tempore tanto
 Succedunt in sceptrâ manus. Quid fata parabant,
 Tam constans aut unde favor? cur Scotica tantum

Nig

Nil annis in jura licet? Tu scilicet olim
 Accepturus eras: te conscia fata verentur,
 Inq̃ suas cum regna vices damnauerit, unum
 Excepit fortuna tibi. Licet omnia casus
 Magna suos metuant, Jacobo promissa potestas
 Cum terris, pelagoq̃ manet. Quæ sidera gentis,
 Squartos Proceres, an te Duglassia virtus
 Musa canat, paucisq̃ datum duo tangere sceptrâ,
 Bisq̃ atavos numerare duces utriusque Britanni,
 Et totum regale genus. vetus iste tuorum
 Est labor, & memores ingentia nomina. magni
 Sanguinis Albino sacrarunt carmine Bardi.
 Nos propiora vocant. Quæ tecum traderes aula
 Prima dies, calumque suo spoliaret. alumno,
 Astra polo fulsisse putem? Terras ne revisit,
 Et sua nascenti donavit sacula virgo,
 An chela fulsere pares, an cardine Eo
 Caesaris Augusti capricornus reddidit ortum?
 Arx habuit suprema Iovem: nil triste minanti
 Sole Cleonæum radij pressere Leonem,
 Quæ cordis flammatur honos. præfagia lecti
 Blanda Venus Geticas placide respexit ad Arctos.
 Fert visum Maje soboles: manifestior ignis
 Phryxeas ostentat. opes. Cur omnia candent
 Astra Lyra? Regine fides prælusit fernes,
 An vatem lux ista dabit? nam fulminis ales
 Major Arionum cernit clarescere sidus.
 Quid, quod Cyaneis nil territa rupibus Argo
 Tota patet, trinisq̃ nitent convexa coronis?
 Tunc Gades tremuisse ferunt, quaq̃ ultima Phœbus
 F Regna

Regna videt, nondum vicino flumine mersum
 Quævisse diem: Rutupinaque littora gemmis
 Luxuriasse novis, quales nec divite concha
 Legit Erythrai populatrix turba profundi.
 Sponte sua nato stupuerunt melle Brigantes.
 Passim etiam vena rutuli fluxere metalli
 Largius, & pontum non ausa laceffere flabra
 Alternus tacitas cum falleret æstus arenas.
 Regnorum pax ista fuit. Pater ipse Tuada,
 Et vitreis Solvens aquis, quo fine secatur
 Albion, & juris faciunt divortia ripæ,
 Delituere vado testataque flumina nullum
 Imperio se ferre modum, cum fata dedissent
 Terrarum commune caput. Sic Herculis ortu
 Mundus signa dedit: sic nato forte Lyao
 Sobrius ignota gemmabat vite Citharon.

Quam festinus honos? Fert ad cunabula regum
 Patria, & altricis dum parvus ab ubere pendes,
 Non intellecta dominum te voce salutat.
 Nec tenere rudes privata crepundia sensus:
 Ludus erat diadema tibi. reptantis in ostro
 Principibus jurata salus, & publica signa
 Vagitus texere tuos. vestigia quanta
 Indolis, ut prima rupere silentia voces
 Præstructa matura loqui? quodcunque parabas
 Non pueri, sed regis erat. primæva senectus
 Falsit in ingenio: timuit prudentia justum
 Expectare diem, latuitq; sub actibus ætas.
 Talis in Jdæo tentabat fulmina luco
 Parvus adhuc, (si vera canunt) similisque sorori
Iuppi-

Juppiter, & tonitrus terrebat murmure matrem.
Mirati puerum comites, Diltaeque circum
Tympana Curetum manibus delapsa tacebant.

Nec minus in tenero meditantem pectore regnum
Te Proceres stupere tui, mens alta negavit
Vota sequi. semper spes a properante relicta est.
Prælatiſque labor: quantum non cura magistri
Præceptrix natura fuit. Non barbarus error
Traxit in exemplum, quæque est nunc gloria regni.
Scire nihil: sed enim puera perlecta vetustas,
Graingenaq; duces, & quondam maxima bellis
Res Italum: quo jura feras compescere gentes,
Quo veniat servanda quies: nec claudere vallo
Bella, nec armatas vèscio committere partes.
Sic tua Mauorti quancquam pacata juvenis
Incubuit, nec plus quisquam profecerit armis,
Ut quacunq; vocent olim discrimina, factum
Inveniat Bellona ducem. Tum siquæ vacabant
Tempora, quæ studium, quæ regni cura remisit,
Non vita pars iuit iners: Permissus in illa
Ius habet, & raris potata regibus unda.
Hic quoties odiis incensum, & virginis igne
Æaciden, semperque moras errantis Ulyſſi
Percenses animo, non pagina mallet Homeri
Pelleam tassare manum, qua regia Pori
Concidit, & famulus submisit cornua Ganges.
Te Phrygiæ Aeneæ vates, te carmine mulcet
Turba minor, moenitque legi sub iudice tanto.
Seu tua Pierias curat facundia leges,
Quantus & ipse virum pugnas decurrere cantu,

Sanguineusq; vices? seu prisca oracula solvis
 Maximus imperij Per sarum more sacerdos.
 Non ulli tantum patuit polus. undiq; curis
 Intentus patriæ, donas tamen ora mundo,
 Et tranquilla quies uni te rege negatur
 Auctori. Non ille aliter, qui spargit in orbem
 Lumina flammiferis terras complexus habenis
 Phœbus in exhausto moderatur sæcula motu
 Peruigil, atque annis in solos utitur annos.
 Sic illi crevere duces, quos aqua Olympo
 Gloria, sed tantum pietas ignara fefellit,
 Et virtus malegrata Deo. Tu tradita cælo
 Sacra, nec humanas unquam subeuntia leges
 Certa mente tenes. Hac sunt tibi pignora regni,
 Non Diomedeo furtum violabile furto
 Effigies mentita Deam, non arma per auras
 Sacrifico delapsa Numæ: sed nescia fuci
 Relligio, nec passa solo sordescere mores.
 His tuus incubuit studiis labor, altaque sancte
 Quæ didicit pueri, docuit maturior ætas,
 Nec voluit sudasse sibi. Iam conferat ævi
 Quicquid habet veteris miratrix fama priorum,
 Quæ tam doctâ fuit, quamvis privata, iuuentus?
 O decus ingenij, o pulse regalibus nulis
 Doctrinæ super una fides, tibi sacra supellex
 Chartarum, quas cunq; manus scripsere beate,
 Pro jaculis, arcuq; fuit: nec querere tantum
 Si qua Caledonijs fera palaretur in agris,
 Quantum Pierios iuvit lustrasse recessus.
 Hinc studiis reparatus honos, & Scotica nunquam

Socraticæ tellus animosior iuit in artes
 Emula natura, palmamq; negavit Athenis.

At qua consilij virtus, quam provida mentis
 Omina, & ambiguo numquam decepta futuro,
 Imperijq; artes? quanta præverterat usum
 Indole turbatis præsens sollertia rebus,

Ante etiam quam flore tibi matura iuventas
 Umbraret vultus. Toti prudentia regno
 Sufficit, & molem patriæ complectitur omnem,

Nec partes sibi cura facit. Sic arbiter alni
 Quamquam sollicitus cælo labentia servat
 Sidera, nec tardi dimittit plaustra Bootæ,
 Consulit & nubes, & cur Lunaria nutent
 Cornua, quos cæli præsentiat unda tumultus,
 Interea decimi fluctus memor effugit iram,

Et querit, quas frangat aquas. Te præside canis

Legibus & magno constat reverentia Iuri,
 Nec venale forum. Rigido munitus honesto
 Fœdari tua sæcla vetas, gavisâq; cernit
 Aequatos Astræa reos: nec ferris ab ira,
 Sed sevirare doles. Hinc quamquam crimina dam-
 nas,

Pronior in veniam pateris resipiscere vivos.

Non tibi crimen opes, non insons gratia vulgi,

Non genus: innocuo regnant terrore secures.

Qualem centenæ moderantem legibus urbes

Fama vetus Minoa refert, & iura Laconum

Qui populo sanxit Delphis auctoribus exsul.

Quæ tibi rara fides, & si præconia morum

Argentur levior bono, quæ gratia vultus

*Sanctaeque majestas, & qui non tollit amorena
Frontis honos? Coe redeat si gloria cera,
Te velit exemplum superos picturus Apelles.*

*Non te sollicitant ira, non terra cupido
Securum, regemque sui. Procul exsulat aula
Luxus, & ambitia rebus ventrosa secundis:
Despicitur quisquis laudem, virtutis & aequi
Privatum putat esse decus. Tolerare labores,
Et veterum mensas corrupto reddere saclo,
Nec cultu preferre ducem, tibi debita soli
Gloria: sic duris Scotorum exercita rebus
Promeruit virtus, quos non optavit, honores.
Ipse tibi primis Deus explorator ab annis
Contemptas ingessit opes, & credidit Anglos.
Quis non precipiti spe tanta impellere vota,
Et cupit ut, rupisse moras? Te celsior intrat
Contentum fortuna suo. Non illa juventam
Regnorum commune nefas scelerata libido
Exagitat: Thalamis totos addicis amores.*

*O quam festa dies, populis o quanta duobus
Gaudia, cum tetigit littus Regina maritum
A Cymbro deducta mari, sacrumque jugale
Nexuit oppositas aeterno federe gentes.
Tunc quoque Codanum conspersa floribus unda
Credibile est risisse sinum, carmenque secutam
Orcada tunc virides inter saltasse sorores.
Hoc tibi certa thoro soboles, & fulta verendis
Aula puerperijs. Miseri quos proximis urgeat
Successor, dubijque metus. Tu gentibus audes
Heredem monstrare tuum, qui congrua mundo*

Veta

Votū facit, numquamque velit succedere regnis.
 Hunc olim percepta doces, aevumque remensus
 Ipse tuum patrios crescentem ducis in actus.
 Tu regis atatem, te dante & semina laudum,
 Sacraque & imperij leges, Regalia dona,
 Accipit, & pacis mores, & fulmina belli.
 Iamque Caledonios Reges, Mavortiaque, ausa
 Gentis Hyperborea non vano discere motu
 Incipit, & magnum promittit utrisque nepotem.
 Ut leo, quem parvum, nondumque, mapalibus hostem
 Jam metuit Masyla cohors, quanquam horrida
 primum

Crescunt colla jubis, fulvi genitoris ad iram,
 Cum fremitum procul omnis ager, maternaque rupes
 Reddidit, & teneros audax respexit ad ungues,
 Verbere se stimulat cauda: tum cornua denti
 Destināt, & multo non vult sine sanguine pasci.
 Dum tua te tellus videt in commune maritum,
 In commune patrem, meritis te credidit istis
 Anguste regnare polus, totosque Britannos
 Intulit. O felix triplicis concordia regni
 Cui servata venit, magnis quod regibus olim
 Tentatum toties meminit, totiesque negatum
 Prisca Caledonijs comprehensa Annalibus atas.
 Federibus nullis tanta coalescere vires
 Ante tuum, posuere diem. Tibi maxima rerum
 Insula, cui nullam terras defusus in omnes
 Ceruleus Nereus aequalem fluctibus ambit,
 Caesaris invicti novus orbis, & altera tellus,
 Subditur imperio. Tibi non fera pareat ferre.

Hæc etenim nuper, cum te jam regna manerent,
 Accepit mores, fatis properantibus omnem
 Pacatam donare tibi. sic insita genti
 Detumuit rabies, totumq; excussit Iberum.
 In te, regnorum quibus hæc fortuna pependit,
 Tot sæclis cecidere vices: quibus Albion armis
 Distulit, his omnis gessit tibi bella vetustas.
 Te propter Belga spumavit remige primum
 Te chys, & Armoricas emouit Gallia sedes
 Quasitura foris patriam, peregrinaq; regna
 Condentes Druidæ populis tua fata canebant.
 Mox regnatus auis ferro sua membra notantæ
 Scotus inaccessam Pictis diuisit fernem:
 Quorum finitimo vexata Britannia Marte,
 In Borea qua flabra patet. Tum Teutone victo
 Iulius ignotum monstravit gentibus orbem,
 Felicesque aquilas infectus corpora luto
 Pertumuit patri moderator Britto Covini.
 Hinc alia clades. numquam tamen insula bellis
 Inuenit dominum, nec tunc cum litore toto
 Prospiceret dubiis venturum Saxona ventis,
 Alternoque decus reparantem sanguine Cimbrum,
 Non minor Arctonum qui currere classibus æquor
 Incertas turbavit opes: Normannica tandem
 Arma, novas leges, & regno regna dederunt
 Accessura tuo, non ultra nobile sceptrum
 A drudia imperij privataq; pectora venit.
 Fecerat innumeros, te repperit Anglia Regem.
 Non auxit tumidi vana te nominis umbra
 Signiferum furijs, irataque libertati

Ipsa

*Ipsa sua plebes quesitam duxit in arcem.
 Non studia & partes tibi conjurata dicauit
 Nobilitas: belli non turbine rapta potestas
 In jugulos jus ense dedit. Nec sanguine partum,
 Nec pretio diadema tenes. natura, Deusque
 Te fecere ducem, Procerum sententia dixit,
 Optavit populus: nec Principe sensit adempta
 Imperium confusa sui moderamina clavi.
 Te, quod inauditum, vacuus nulliq; petitus
 Expectauit honos, & maiestate futuri
 Tuta quies. primus meruisti ad regna vocari.*

*O fati miranda fides, & credita sero
 Omnia: non illud nihil est, quod nobile marmor
 Obside quo Scotos unquam diffidere regno
 Fama vetat, casus Londini vexit in aulam.
 Hec fusto signata dies, qua duceret illuc
 Scotorum dominum, Tamesisque imponeret urbi.*

*Oblitas clades Bannoci flebilis unda,
 Cum Fluidone tace. veteres delere triumphos
 Iam iuvat, & missis famam servare trophæis,
 Ceu fuerit civile nefas. Generosa Britannum
 Corda bona coiere fide. Quos insula jungit,
 Nunc & regna ligant, cupiunt gens una videri.
 Non & apes aliter, quas Attica vidit Hymettos
 Infestas miscere acies, & spicula contra
 Tendere, si regem, squammis qui clarus, ad unum
 Summa redit, socio properant examine ceras.
 Hic dat jura favis, huic propugnacula servant
 Excubijs, rapiuntq; thymos & mella laborant.
 At tibi, qua toto diducta Britannia mundo*

F s

Nil

Nil ultra, nil majus habes, quas dicere laudes
 Vox humana queat? Rerum natura creatrix
 Divisit populos, & metas ipsa notavit.
 Sic juga Pyrene, sic olim Rhenus & Asper
 Imperijs mensura fuit: Te flumine nullo
 Detinuit, nulla nimborum verticis arce:
 Sed totum complexa parens hic terminus ipsa
 Substitit, atq; uno valuit sub limite claudi.
 Te sibi seposuit supremo in gurgite Nereus:
 Finis hic est, qui fine caret: quæ meta Britannis,
 Littora sunt alijs: regnique accessio tanti est,
 Quod ventis, velisq; patet. Non altera credam
 Arva beatorum potius dignata fuisse
 Nomine, jam longo quanquam decus istud ab ævo
 Intervertit Iber, & seris addidit undis.

Nam quibus hoc regnum non exundare videmus
 Terrarum, pelagiq; bonis? Dant littora baccas:
 Cultis lata seges: multis ditata metallo
 Floret humus: pecori longe tamen optima tellus,
 Formosiq; greges. Nulli violabilis astro
 Servat temperiem regio: non uritur æstu,
 Non reditura timet glacialis sidera bruma.
 Diffugiunt angues & non concessa veneno
 Rura tenet tacito mirabilis igne Gagates.
 Longior ipsa dies, indeprensaq; tenebra,
 Cum cancrum sol altius habet. Felicior omni
 Terra solo, meruit quæ semper posse videri.

Et nunc quot habitus procerum, quos illa suorum
 Præstat opes! certat radijs solaribus aurum,
 Flammati certant lapides. Quis lituus Eoam

Trans-

Transtulit, & totam Tamesi donavit, & Humbr-
Taprobanen? sedet ipse toga, cultuque verendo
Purpureus: crines rutilant, sceptroque parentum
Insignita manus sacrat proavita Britannis
Fura, fidemque refert. Tum vultu supplice regem,
Et flexo innumera venerantur poplite gentes.
Qualis ad Euphraten Macedo concurrere victos
Aurora populos, fessiq, Hyperionis orbem,
Teque metum vidit donis Hispane fateri.

Prima loqui properat, toto pulcherrima vultu
Anglia, veliferis tunicam variata carinis
Qua merces, qua bella ferunt. O Maxime regum,
Quem mihi nobilibus deduxit curia turmis
Tot procerum stipante manu, me sume rogantem,
Nec scotis distingue tuis: nam, sanguine toto
Non minus es noster, propior quoque gente paterna.
Quis thalamum Henrici, quis fœdera nescit Elisa,
Compositasque thoro partes, cum publicus Hymen
Inclita cognato pepigit connubia regi,
Discordesque rosas geniali jungere serito
Mansurus permisit amor? Tibi ducitur ingens
Inde genus: Finem bellis, odiisque daturum
Pacifico decuit regum de federe nasci.
Tu tamen externi ne tollas sanguinis usum:
Hac nescit cessare manus. Quas ipse Britannum
Admiraris opes, totus quibus invidet orbis,
Non tantum, pax longa domi, cognatæque terre
Munera, & Eoi nobis commercia cœli,
Sarmaticæque plage, quantum victoria fecit.
Causa mihi superest, & qui spoliabitur hostis:

Anna

Anna jube. Nondum pœnas pro classe pependit
 Ille mihi, quanquam quindenis vincimus annis,
 Omnis & in cineres sedit Tartessus, & isto
 Littore non dudum quod nostris objacet oris
 Tot strages hac dextra dedit. prodemus tbero
 Egregia terras a virgine nomen habentes?
 Si datur armatis quasiti gloria regni,
 Et mihi sunt classes, & bello docta inventus.
 An Bati tantum ista licent? Qua funditur ingens
 Oceanus, tua sceptrâ coli patiâre rogamus.
 Sic vivas, populosq, tuo sub nomine junctos
 Imperio moderare diu, neque nobilis atas
 Augusti Iacobum superet, neque Pontica regis
 Tempora quid longe votorum exempla requiro?
 Majus habe. Superes illam felicibus annis
 Quam, quia tu sequeris, me non amittere sensi.
 Tum fœcunda virum sublimi pectore fatur
 Altera: Me, Princeps, non longe jura, sed ipsi
 Natales tribuere tibi: licet ingerat, omnis
 Se Fortuna, manet primum tibi Scotia regnum.
 Nos cunas, nos prima tui vestigia gressus
 Miramur, tantumque meis crevisse sub ulnis.
 Nec donata tibi, servataq, munera vita
 Imputo: plus nostra fateor quod natus in arce es,
 Me debere tibi: sed si qua est patria regum,
 Sum tua, nec veteri deducta landis ab aro,
 Nec virtutis egens: & si vindicta paratur,
 Non alijs melius pro te certabitur armis.
 Scimus enim nostras Flandra regione cohortes
 Per scelus, & contra fas inviolabile belli,

Iura-

*Iuratamq³ fidem, qua gens truncarit inermes,
 Et qui te: sed non vacat indulgere dolori.
 Mox posito ritu patria feritatis Ierne:
 Primum da veniam: quicquid deliquimus, inquit,
 Culpa quidem gravis est, & noster credulus error,
 Sed scelus Hispani: liceat peccata piare:
 Dicemus caussam jugulo. iam sentiet hostis
 Quo pretio constet populos fecisse rebelles,
 Expertus regnare virum. Tuae, Rector, origo
 Deprecor: Illa ego sum Scotorum maxima nutrix,
 Unde Caledonios Pictum comitatus in agros
 Exiit aeterni per saecula nominis auctor.
 Pignora qua potius, quam tanta exordia gentis
 Defensura ream? placidis tum Gallia verbis
 Dulce tuens blandumq³ subit. Jam mille per annos
 Federa cum Scotis sancte servata recordor.
 Majus amicitiae senium nec saecula norunt,
 Nec sol iste videt. Lux tanto tempore nulla
 Gravior effulsit, quam qua tria sceptra tenentem
 Te tueor, Francis majoribus ortu propago.
 Crescit, & ipsa tuum sequitur concordia regnum.
 Si qua simultatum residet sub pectore nubes,
 Dono tibi. Quaecunq³ tuas gens audit habenas,
 Hanc odisse nefas. omnem tibi maximus ultro
 Henricus promittit opem. solet ille favere
 In regnum genitis: causa pugnavit eadem:
 Quamquam bella Tagus, totumq³ effuderat aurum,
 Vicinus. Hinc Cimbrum tellus. Quod tanta potestas,
 Binaq³ vicinos tibi tradidit insula fluctus,
 Gratulor affini: nam te moderante Britannos,*

Si

Si qua fides, prisco videor considerare regno.
 Ultima, quam socia circumfulsere sorores,
 Edidit intrepidas turrata Batavia voces.
 Felices nimium, cives, quos Principis aequi
 Cura fovet, sub lege sua, sub lege superna,
 Cum modus imperij nis est, cum sponte recusat
 Utilis & recti transire licentia fines,
 Acceptumque deo fert summum culmen honoris,
 Expensum populo. Dedit hoc fortuna Britannis.
 At nos heu miseras certe poteramus, fieri,
 Non tam dira pati, cur das documenta Batavos
 Quo liceat furor usque tibi? non tradita flammis
 Oppida, non haustas, tedis hostilibus urbes,
 Sed vivos arsisse queror. Duo crimine nostras
 Irrupere domos, & tot stravere ruinas
 Artifices scelerum? quid tantum fecimus, in quod
 Mors non una satis! Flammam, ferrumque meretur
 Nosse Deum, iussisque nihil discedere sacris.
 Hoc Hispanæ tuis nimirum obtenditur armis,
 Unde etiam regum, qui stant cervice soluta,
 Qui diadema nisi calo debere recusant,
 Te facis heredem: sed si tibi quarere regnum
 Unica religio est, nos jam servire videbas.
 Quid prodest vastare tuos, procerumque cruorem
 Fundere? quis tantus timor est non vincere bello?
 Egmundi testor cineres, totq; illa meorum
 Exsilia, & quicquid crudeli cessimus Alba,
 Invite mihi bella dari. Sed numen amicum
 Sic voluit, causamque suam bene credidit armis.
 Mox tamen optavi quoties deponere ferrum?

Pax

Pax infida dolis vetuit, perinraque semper
 Federa. Quam recte fidei credatur Ibera,
 Nos exempla sumus. Deus hic, Deus ipse profecto
 Externam monstravit opem, teque Anglia nobis
 Addidit. O felix peregrino Marte virago,
 Quae potes oppressas gentes impune tueri
 Oceano defensa tuo. Nec dicere tentem
 Quanta tibi domitis victoria crescat Iberis.
 Ipsa tenes. partos sed ne demitte triumphos,
 Quare nec Hesperinum pretiosis mercibus aurum,
 Cum ferro bene possit emi: sic fata resedit
 In genua, & regem multum venerata quievit.
 Inde iterum. Lator: Domina non morte prioris,
 Quam colui, & nimium soli qua vixit Ibero,
 Sed quod saepe tuum, Princeps, experta favorem,
 Plus credo te posse mihi: quod ab aethere venit
 Par animo fortuna tuo: quod sceptrum tulisti
 Sancta pijs vernus simul, & dignissimus heres:
 Aucta quod his regnis, atque inconcussa potestas
 Hispanos terrere potest. si sensa recludat
 Pectus, & ostendant animi praecordia motus,
 Quam me gaudentem videas, quam ferre salutis
 Vota tua? contra calantem corde dolores
 Hesperiam furys ardere, & inanibus iris,
 Nec vultus praeferre suos. Equidem omnia cernis:
 Haud dubitem: tibi corda patent: nec fallit utrinque
 Explorata fides. En hac ego semper amica
 Principibus, cuius vicit socialibus armis
 Roma diu: merui cunctis e gentibus una
 Quae mundi servare caput: nam maxime semper

Casar

*Cæsarea Batavo custodia credita vita,
 Et terris annexa salus. At serior atas
 Regibus his junxit, quos solum dividit aquor,
 Disibus & Rheno permiscuit ora Britannis.
 Non modo capit amor. Rectores Scoticus olim
 Vinxit Hymen, vinxit concordibus Anglia pactis.
 Sed tua me virtus, cui nullum sacra tulerunt
 Prisca parem, ventura velint habuisse secundum,
 Communisq; Deus vinclo propiore ligavit:
 Regna prius colui, te sum venerata regentem.
 Hoc orbi jactare licet, populisq; nepotum
 Iudice te placui, docuit quod regius infans,
 Quem me teste dabas quondam lustralibus undis.
 Quantus honos nomen regi, commune parentis,
 Et commendatus fidei puer ille Batava,
 Quem tot sceptrum manent? quid fber, quem pectore
 falso*

*Iam non infensum facit Anglia velle videri,
 Tene ullis medium belli, partesq; negantem
 Officijs coluit, vel non te verius ipse
 Credidit esse meum? merito: nam Scotia tantum
 Contulerat, non vota mihi, sed & arma, virosque
 Virtutesq; suas: nec, quamvis omnia deessent,
 Causa deest odiis. Nam turgidus ille, feroxque,
 Et post auriferos numquam placabilis indos,
 Destinatus Hesperijs immensum legibus orbem,
 Sparsaque regna tenens pariter cum lumine solis,
 Quicquid abest hostile putat. sed bella meretur
 Precipue, qui servat opes. Cur Gallica movit
 Arma prius? quod jus in vos sibi vindicat Angli?*

Ut

Ut modo nascentis taceam, pronaque diei
 Littora qua vestris repetit Antonius armis.
 Nulla deest juris species victoribus uquam.
 In te, si quando faveat fortuna, paratus
 Jam color: infesto peragetur iudice caussa.
 Damnatos ritus alienaque sacra secute
 Iam sceptrum priuatus habes: Sed federa certe
 Pratendit, ramumque sue tibi mittit oliva.
 Hoc est, absque dolis nil jam se posse fatetur,
 Vindictamque timet, sociata Britannia nescit
 Non incauta capi, bello domuisse professos
 Sufficiens hostes, & tantum per via fraudi.
 Nunc parat insidias, nunc captat commodarebus
 Tempora, qua bello melius, quam pace caventur.
 Que ratio suadet dignari federe gentem,
 Cui violare fidem fas est, qua gaudet abuti
 Pollicitis, juratque Deum, quem fallere querit?
 Donec tuta sibi nondum perjuria cernet,
 Pax erit: interea si spem victoria fecit,
 In classem cadet omne nemus: simulabitur ire
 In Flandros: tu Flander eris, sin arma videbit,
 Desperata sibi, superest atrocius unum,
 Hispanumque nefas. Gens plusquam barbara reg-
 num
 Vel Regum cervice parat, pietasque vocatur
 Sacratum petisse caput. contemnere discit
 Et scelus, & mortem, dirisque armata venenis
 In reges furijs profiscitur acta iuuentus.
 Sic bellant, pacemque colunt. Non Anglia tan-
 tum

G

Hoc

*Hoc docet, & Celta toties in rege petiti.
 Nos magis: O utinam numquam nisi cominus ausint.
 Et meus heu nullis cecidisset Arausius armis,
 Quis scit, an ut nihil est quod credi possit Ibero,
 Nunc quoque legatos cum mittat, miserit enses,
 Et eadem cum pace petat? punire nefandum
 Tu genus, & laesos que res sanctissima, reges
 Ulcisci rex ipse potes. Sic illa beata
 Principis exemplum, non ficto federe nuper,
 Sed bello secura fuit: semperq, nocenti
 Non suspectus Iber: nam ne Hispalis arma timeret,
 Terruit, atque suos pacavit Marte Britannos.
 Iudicium noli domina que sceptrum relinquit,
 Vel nostram damnare fidem. Si fracta venirem
 Sollicitare tuas adversa in praelia vires
 Posse tamen flecti reor, & miserescere damnis,
 Meque simul miseram, sinceraq, sacra tueri.
 Nunc gens nota tibi, quam centum tanta coronant
 Mœnia, & indomita cui sulcant aquora puppes,
 Vicino studiū fortunam ferre faventem,
 Viētrisesque manus: florentibus utere rebus.
 Aut si persuadet melius timor, undique pressa
 Scis Ostenda mihi quam tristes computet annos.
 Ne littus contra videas hostile, cavendum est.*

EPI-

EPICEDIVM

IACOBI HEMSKERCKII.

L Etantes inter populos, & signa triumphii
 Nuntia, dum festis resonant clamoribus urbes,
 Nos tacitos merere juuat, magnumq; putamus
 Cum patria gaudere nefas. alit ipse dolorem
 Plausus, & ingenti celebris victoria cantu
 Victricem nostris commendat, luctibus umbram.
 Ergo per hostili succinctos littore fluctus,
 Et qua vasta tuas timuerunt equora puppes,
 Hemskercki, non tu caros visurus amicos,
 Nec talis promissus ades: miserosque fefellit,
 Nequicquam sperata dies, qua classe superba
 Captivum Oceanum referens. Solusq; cubile,
 Tempora felici premeres rostrata corona:
 Qualis Achamenias regna ad Telamonia ductor
 Cum merfisset opes ratibus, Phæboque monente
 Servatas iterum muris inuexit Athenas.
 Nunc eheu tua vota quidem non irrita, nostra
 In vanum cecidere preces. tu sumere penas
 Seu face, seu pelago, crudeli ex hoste, nec ultra
 Orabas, quicquid belli fortuna tulisset
 Securus reliquum, & caelestia fata remittens:
 Herculeo cum nanq; iugo subisse videres
 Uelinolas arces, & castra natantia ponto,
 Et summam obductis Calpen latuisse carinis,
 Clamabas: nunc ite viri, mundoq; probate
 Non esse Hispani regnum mare. saepe minores

Supplentur virtute rates. in vulnera semper
 Moles magna patet. sed enim non fluxa Batavis
 Corpora, nec molles, fractique caloribus artus.
 Gens innata salo durisque exercita ventis,
 Et quibus est ludus pelagi labor, utimur alto
 Ceu nostro, stabilemque gradum nutante carina
 Figimus, ac patriam medijs agnoscimus undis.
 Quin & causa fauet. non hac nos bella mouemus
 Sponte, nec Hesperia populatum uenimus arua,
 Sed natale solum, & leges seruire uetantes,
 Et thalamum, & natos iustis defendimus armis.
 En ille hostis adest, toties commercia rumpens
 Libera qui famulo damnauit pectora remo:
 Et nuper turbam, pelago pradatus inermem
 Diuisit miseris mortes, lacerataque cernens
 Viscera, qua sivit qua primum parte perirent.
 Felices quorum ista manus vindicta poposcit.
 Audentes laus certa manet, cessuraque nullis
 Haec tenus exemplis. magna virtute parandum est,
 Ne plus abstulerit Ruupinum littus Ibero,
 Et Morinum flammis lucens ultricibus aquor.
 Hoc tantum moneo, nemo hosti parcere querat,
 Nemo sibi: summum sed belli credite munus
 Vincendo meruisse necem, vitaeque soluta
 Nil patriae debere suae: sic fatus, & hostem
 Eligis ex acie tota, cui maxima puppis
 Tollitur, & passis nubes transuerberat alis.
 Iam quoque perfossus violenti ponderis ictu
 Dum cadis, extrema solatus voce dolentes
 Spectabas socios, latius, quod fortior ira

Snr-

Surgeret hinc animis, & non impune futurum,
 Inferiasq; tua magnas promitteret umbra.
 Implere euenta fidem: teque optime ductor,
 Extincto, tua mors tamen & prudentia vicit.
 Viderunt trepida noua rursus incendia Gades,
 Nec leniora suis: depresso fluctibus alni
 Angustum fecere fretum carchesia passim,
 Disiectasq; trabes, resupinasq; corpora uentus
 Jactat utroque mari, refugusque a littore Nereus
 Europa monstrat fractas, Libyaeque carinas,
 Membraq; dum ratium numerant immania nauta
 Tot classes perisse putant. O maxima clades
 Hesperia, & nullis non exaquanda trophaeis,
 Sed magno nimis emta tamen. vicere Bataui
 Scilicet, at Batauos docuit qui vincere posse
 Ille jacet. minus ipse dolet sua damna Philippus,
 Et velut aequali bellatum sorte fuisset,
 Componit cum classe virum. nec patria multum
 Baticolis audet tales jactare triumphos:
 Vnde etiam merito gaudentis murmura vulgi
 Fracti intercurant gemitus, & federe miro
 Confusi simul affectus in vultibus errant.
 Precipue nos turba prius tibi nota sodales
 Vix premimus lachrimas, percussa que pectora luctu
 Duramus virtute tua. nunc ora recursant
 Lumine pacato rapidum calantia Martem,
 Nunc labor, & toto diuisa pericula caelo.
 Ipse ego te memini quondam didicisse magistro,
 Qualis Hyperboreum tellus projecta sub axem
 Ultima, concretis cingit quam montibus aquor,

Tandem hyeme infanda & longis deprensa tenebris

*Iusserit amissam frustra te querere lucem,
Extra hominum, famaëque vias, cum triste sub arcto
Natura pugnante chaos, Scythiciq; profundum
Littoris, atque alium reserares gentibus orbem:
Et tamen audacis miseratus fata carinae
Nubila sol ortu rupit clemente, suasque
Praueniens leges calo caput extulit alto.
Nec minus eon positas sub cardine terras,
Turbatum & magno Gangi mare, ruraq; plena
Messis odorata cumulis te saepe canente
Mirabar, Batauumq; orantes federa reges.
Heu quis ad aurore populos, aduersaq; nostris
Sidera sideribus tam clari funeris ibit
Nuntius? ereptum te nobis India tristis
Audiet Hemskercki, regum plangere lacertis.
Nanq; illi armigera jam te cum classe putabant
Venturum auxilio, qualis spectante Malacca
Deuictis veniam Hispanis, vitamq; dedisti:
Te fore qui pulsa terris, pelagoq; superba
Gente Tagi, cunctis faceres mortalibus aquum
Ius maris, & toto merces discurrere mundo.
Sed quanquam fera mors tantos interfecit actus,
Vixisti ad laudes certe satis ipsa labores
Noctis regna tuos norunt, te Marte potentem
Prima canit, te sera dies. Facunda virorum
Patria, cum dubiis prope jam fiducia rebus
Cessisset pelagi, tua tunc respexit ad arma,
Ostenditq; inter titulos, & nomina magna*

Virtutis

*Virtuti paruisse locum. Iam gloria leti
 Nobilior nullis potuit contingere votis.
 Tela inter, praecepta tuis, animosq; ministrans
 Occidis, intentus perituris hostibus, illo
 Nil minor, incubuit stratis qui victor Achivis,
 Et sparta ambiguos ascripsit sanguine fines.
 Nec nos te lacrimis igitur, mastisq; sequemur
 Planctibus, ad manes luctus nam gratior ibit
 Ille tuos, quo flet demersam Hispania pubem,
 Et Tarcessiacae plorant sua funera matres.*

INDV CIAE BATAVICÆ.

C*ognatis cineres, longum mansura per avum
 Nomina, vosque umbra, Batavis quibus alta
 sub armis*

*Gloria quesita permisit mortis honorem,
 Quorum in magnanimis agnoscit patria fati
 Virtutes, cladesq; suas, quocunq; jacetis
 Cardine, seu nostram pinxistis sanguine terram,
 Seu vos hostili trepida sub gurgite Gades,
 Seu fluctus agitant Indi maris, & novus orbis,
 Mercedem contempta anima, tantique laboris
 Hic annus, gaudete, dabit nam vester agebat
 Hoc cruor : hoc vitam voluistis claudere voto,
 Ut quæ vos genuit tellus obnoxia nulli
 Servitio, positis olim requiesceret armis.
 Ipse pater verus patria, quem postera Bruto
 Sacula component, servatoriq; Camillo,
 Motus inexhaustis populi cum fletibus in se*

*Verteret Albani furias, viresque Philippi,
 Ambiguas animo curas circumtulit istum.
 Non ausus sperare diem, leuet ardua calo
 Brila caput, Flissinga suis exsultet in undis,
 Et quicumq; dedit tam magnis semina rebus:
 Quis tunc ad Batavum venturos federa reges
 Crederet? armatis nantes in puppibus urbes,
 Lugduniquae fames, & mersa sub aquore rura,
 Hoc peperere decus. nunquam nisi fortibus ausis
 Libertas emitur. nec tu non sanguine multo
 Decolor in Latia sedisti Roma curuli,
 Egistiq; tuis dictos a fascibus annos.*

*Limite Pannonio trepidum pacauerat Istrum,
 Et prope sumta manu Venetis excusserat arma,
 Cum, ne non totum sua munera ferret in orbem,
 Venit & ad bifidi tandem diuortia Reni
 Diva salutifera frontem qua vestit oliua.
 Qua fert illa pedes, circum vestigia fruges
 Protinus emergunt: non uila aut murmura ventis
 Aut pelago: rabies jacet exarmata ferarum.
 Ipse etiam duro sudantes Marte cohortes,
 Turmarumq; acies, & bellatrix rostra
 Aduentum sensere Dea. negat horrida muros
 Sternere sulfureis ardescens machina nimbis,
 Et retro pavidis fugiunt mucronibus enses.
 Tum miserata graues Batavum Pax alma labores,
 O mea, sed quondam mea, gens, aut, unde ruendi
 In ferrum? tibi tantus amor? quae tanta cupido
 Cognatas miscere manus, vestrumq; cruorem
 Fundere per cunctas quas sol videt aureus oras?*

An

*An potius non dulce malum, nec sponte sequentes
 Mars trahit, inuita veniunt ad praelia dextra?
 Credo equidem: sic nota fides: sic moribus aquis
 Incorrupta vehis toto commercia mundo:
 Sic mea dona tibi medijs quaruntur in armis.
 Irarum satis est: jam nostros respice vultus
 Digna vel octavo saltem requiescere lustro.
 Hinc dea Brabantum se fert rectoris ad aulam
 Regia quem gremio conjunx complexa jacebat.
 Auro strata torum, fulcris radiantibus auro.
 Dux bone, tranquilli soboles pia Caesaris, inquit,
 Quo melior nemo tenuit Germanica sancta
 Sceptra manu, quondam studijs asscripte quietis
 Ipse, nec ad savos bellorum nate tumultus,
 Seu tu (sexus enim cades fugit iste) rogari.
 Mollior, Hesperij proles generosa Philippi,
 Quem capient hac bella modum? quid perditis aenum
 In curas, tristesque metus? qua gaudia vobis
 Cum nunc ista tremant propter volitantibus alis
 Mœnia, jurata tua nunc in verba cohortes
 Mœrentes spolient abrupto jure colonos?
 Cernite quem vobis mala fors obiecerit hostem:
 Siue opus ingenio, nauali conditus alio
 Cesspitibusque atris medias erumpit in arces.
 Qualis equi latebris ferus exultabat, Ulysses
 Exitium tibi Troia ferens: siue agmine magno
 Ipse minor premitur, Latias conuersus ad artes
 Flumina tuta legit, sinuosi que obijce valli
 Defensus patrijs secludit finibus arma:
 Eluse pereunt vanis conatibus ira.*

*Cum venit obsidio, securis tendit in urbem
 Flexibus, & nullo constat victoria damno,
 Sed vel vulneribus ducunt labefacta ruinam
 Mœnia, vel lento succedens vinea tractu
 Aggeribus furatur humum, vel cata meatus
 Flamma per infernos superas procul exit in auras.
 Prælia cum suadet ratio, non impetus illi,
 Spargitur in cuneos bellum, brevibusq; manipulis
 Ante fatigatas pellit vis summa phalanges.
 At tibi per quantas veniant & prospera clades
 Ostenda metire tua: venistis in urbem
 Sed prius amissi magnos calcastis acervos
 Militis, & vestro rubuerunt sanguine fossæ.
 Post Martis morbiq; graves, pelagique tumultus
 Gens invidæa malis ubi tertia venerat ætas
 Deferuit fatale solum. Sic vincere vinci
 Pene fuit, quæ spes igitur vos vivere cogit
 Munitos gladijs Hispanaq; signa vexeri?
 Imperiæne sitis? Mores non omnibus uni
 Gentibus oblatum sibi libertatis honorem
 Cappadocum spreuit populus, mirante Latino,
 Suetus regna pati gaudet coluisse tiaras
 Medus: & Euphrates dominos & Nilus adorant.
 Sed non Cecropidis ea mens, nec Dorica virtus
 Quivuit ferre jugum. Vinxerunt sceptræ Lacones
 Legibus, & iussi reges servire Lycurgo.
 Sic fera Cattorum soboles durare iubentes
 Nescit heros, sibi sueta regi. Vetus illa Batavis
 Nobilitas animi, junxit sibi federe iusto
 Roma, nec armorum socios sprevere Quirites.*

Fas

*Fas ubi mutatum violataque jura rapinis,
 Tempore quo domitum spoliabat Flavius orbem,
 Surrexere animi. Quantus Ciuilis in armis,
 Quanta virum virtus? aquilis dux ipse fugatis.
 Dis patria soluit rutilantis vota capilli,
 Lancea cum frameas, & pilum gasa timeres,
 Atque novos Senonum tremarent Capitolia motus.
 Vos immite solum mixtasque paludibus undas
 Projicite ex animo. Vobis quæ pinguis Scaldis
 Arua secat, fortisque Atrebas, & Nervia proles
 Sufficiant: populos inser regnate volentes.*

Sic postquam Austriacam blandis sermonibus au-
lam

*Flexerat, occiduas curru defertur ad oras,
 Curru quem gemina raptant per mane columbae:
 Atque ubi Laurentes aduenit cominus arces
 Magnum regis opus, solio sublime sedentem
 Conspectit in multa gemmarum luce Philippum.
 Centum illic populi centum responsa petebant:
 Hinc quibus Aetneae datur aspectare fauillas,
 Et quos Sirenum mittit domus, unde superbus
 Insuber & rapide tortor Balearis habena,
 Et quas tot titulis distinguit Iberia gentes,
 Et Libys, & primi mirator luminis Indus,
 Ignotisque animum velat quæ corpora pennis
 Mexica, vel fului diues Peruana metalli,
 Inque notos vergens alius quos despicit axis.
 Non tot continuuit Romana potentia terras
 Tunc cum summa fuit, nec ad hac fastigia rerum
 Sub duce Pellao Macetum venere sarisse.*

Nunc

Nunc quoque Bistonij quamvis sunt vasta Tyranni
 Regna: nec exiguo claudatur limite Parthus,
 Et late gelidi glacialis littora ponti
 Sarmata possideat: plaustrisq; vagantibus exul
 Muet saepe domos scythicorum victor equorum,
 Multaq; perpetuo defendat millia muro
 Sinarum dominus: Vix & sua nouerit arua
 Qui regit Aethiopas damnatum Solibus orbem:
 Hesperijs nemo regnorum finibus exit
 Longius, & multum mundo fortuna pepercit
 Quod tantas disiecit opes, vetuitq; coire
 Tam procul auerso positas sub cardine vires.
 Cum tibi sol gignat, populos oriensq; cadensque,
 Pax ait, o proavos rex pratergressus potentes,
 Et tibi tranquillae ultro dent sidera lucas,
 Cur aliquid bellis vis in tua regna licere,
 Et tibi perpetuos gens subiicit una labores!
 Exhauris populos quos torrens ambit Iberus
 Cladibus, exhauris gazas quas aurea donat
 Gleba Tagi, siccis quas Africa mittit arenis,
 Indorumq; amnes, & nuper cognita tellus.
 Qua merces operum? cur hoc seret ultimus orbis
 Per tot lustra brevi conclusam littore gentem
 Acquiri potuisse tibi? Proh quanta Batavis
 Ex te fama venit? poteras speruisse videri
 Qui nunc hostis obest & magnos inquinat actus.
 Quid non hac Asia potuit Libyaeque parari
 Sanguine, barbaricum si Mars tuas isset in hostem.
 Iam tibi cessissent veteris vestigia Byrsa,
 Teque sibi dominum geminis imponeret oris
Bospho-

Bosphorus, & solymi non solo nomine montes.
 Terrestrēs taceo pūgnas. quis navibus ardor?
 Staret inoffensis cum Pœna potentia rebus,
 Carthago non tanta mari, nec Medica classis
 In se translatae gravius persensit Athenas.
 Hoc Morinum dicent turree, Hispanaque transtra
 Qui tulit Arctōas, Nereus disiecta per undas,
 Ultimaq; exusta terrarum littora Gades.
 Nuper & Eoa raptas regione carinas
 Flet Tagus ipsa novos ventura classe paratus
 Contremuit audaci tellus monstrata Columbo.
 Et nunc ecce tuos hostis ferus obsidet amnes
 Fluctibus insultans, atque eripit aquor Iberis
 Oceani quondam domitoribus. ardua Calpe
 Testis, & Herculeis pelago via facta lacertis
 Quos animos gens illa ferat. dux ipse superbum
 Pertulit ad manes venalem morte triumphum.
 Ille vir, ille fuit, gelidi qui claustra trionis
 Primus, & eterno concretum frigore pontum
 Irrupit, totumq; diem post terga reliquit.
 Siste gradum, neque tu tam fortia pectora perge
 Exercere odijs. quid enim virtutibus addis
 Materiam, queis Celta favet iunctusque Britanno
 Cimber, & applaudit tellus Germana trophæis?
 Dixerat: & subito tendens ad Gallica rura
 Inde petit Tamesin, regemq; affatur utrumq;
 Hunc pacis studijs, ast illum Marte priorem.
 Illum per dubios Bellona iudice casus,
 Notaque non ulli melius mala, perq; reductas
 Et leges & opes, angustaq; culmina regni

E

Et bene ciuiles vetitas concurrere dextras:
 Hunc per iura piam semper suadentia pacem
 Admonet, & per qua scriptis sapientibus ipse
 Edidit in populos, properent ut sistere claram
 In solido gentem trepidisq; auferre periclis.
 Sic Batauum per bella fidem, sic ista maneri
 Fadera, quin ipsis mansura pignora pacis
 Hinc etiam non parua dari, si lege perenni
 Hesperijs Batauum decedat gloria rebus,
 Vicinosq; metu leuet, inuidiaque Philippum.
 Talibus exitium coeptis sibi dira creare
 Senferat, & totos erexit verticis hydros
 Damna timens dudum dilecta sedis Enyo.
 Nec se fassa tamen fucatis vultibus addit
 Mendaces habitus, Libertas aurea qualis
 Euganeos coetus Alpinaq; lecta celebrat:
 Calcato sic alta jugo, sic pilea sumit:
 Conciliunq; petit, Batavos ubi maxima patres
 Ceperat in septem distinctos curia gentes.
 Quid facis, clamat, procures? adeone priorum
 Immemores nondumq; dolos sentitis Iberi?
 Tranquillas nunc ille comas & vellera tendit,
 Paupertas dum nempe iubet, quia clausimus equor
 Classibus, & toto Betim spoliauimus auro.
 Jam laxate fretum, dimittite rostra Philippi.
 Cogat opes rursus: mox cum sua visa potestas
 Magna satis, subitis in nos novus ingruat armis.
 Non tunc blanditia, non tunc hac fadera vobis
 Sed scelus Albani nimiumq; oblita parentum
 Tempora. sic vobis Egmundi sanguis & Horni
Exci

Excidit, & frustra iuratas fusus ad aras
 Zutphania Nardag, cruor? Percurrite fastos:
 Hispana latuit semper sub pace venenum.
 Federa nunc simulans Lugduni ad mania venit
 Vix pelago, vix illa anibus defensa ministris:
 Gandavi vix parta quies, a Vespere missus
 Altera civilis jaceret qui semina pugna:
 Teutone questum gladies finire sequestro
 In Mosam Mavors ferus irruit: hinc nova rursus
 Colloquia & fallax belli mora, cum super ingens
 Classis adest, tectumque latet sub puppibus aquor.
 Post alia ex alijs fraudes: tempusq; sub unum
 Missi oratores aderant, emtusque satellites
 Viscera Mauritij dira qui cade feriret.
 Ille quidem vivit fatis creptus amicis:
 Sed non & genitor, sevi qui victima regis
 Procubuit fossus scelerato vulnere venas.
 Quin mirum, feritas quando nec regibus ista
 Parcit, & Hesperios exercet sicca Pothinos?
 Hinc vestri sanxere patres gens provida veri
 Spernere congressus, auresq; avertere dictis,
 Noxia ceu quondam Sirenum carmina fugit
 Dulichio monstrante ratis. Dementia quæ vos
 Mutavit miseri? declinant retia pisces
 Quæ novere semel, vitat sus horrida casses:
 Vos toties capti toties in damna rediis.
 At non illum animi quantumvis luminis orbem
 Conscripti stupuere patres, qui clade recepta
 Chaonio Romam vetuit cum rege pacisci,
 Quippe id grande nefas, sed poscere fedus inermem
fussit

fuffit, & Aufonia primum difcedere terra.
 Sic nunc impofitas Belgis fi detrahit arces
 Hoſtis & artifices ſclerum deducit ſberos,
 Qui belli nobis titulus, quod federa quondam
 Scripta jubent, populisq; decem ſua intra relinquit,
 Fas audire puto: Sin noſtri corporis artus
 Seruitio premit & nondum delicta fatetur
 Signa canant, omni querantur ab aquore prada.
 O patria, magniq; patris fortiffime vindex
 Cuius bis decimo jam mortem ulciſceris anno
 Prime ducum, quos noſtra tulit, quos longior atas
 Aut quos ſera feret, ſub cunis deſicit actis
 Noſtra fides, retro majus nam computat euum
 Incipit immenſos quisquis numerare triumphos,
 Quos nunc extremis ſupplex canit India terris,
 Tu partum tutare decus, nee mitte quod unum
 Gloria pandit iter. nondum ſat Flandra biberunt
 Littora: Mendofam ne ſolum vincula norint.
 Vos quoq; magnanimis quorum perterritus auſis
 Subſtitit Honta rubens, vere Neptunia proles
 Si dubitatis adhuc monſtrent quam fata ſalutem
 Cernite diuitias, belli quas tempora vobis
 Addiderint. pax hos aditus, hac commoda rerum
 Tranſcribet populis hoſtilia regna ſecutis.
 Adſtabat Pietas (ſemper comes illa Batauis
 Addita conſilijs) & quanquam fallere credis,
 Non patiemur, ait, mentito illudere vultu.
 Libertas non iſta ſoror, ſed ferrea iactas
 Deceptis Bellona viris. ego certior auctor.
 Credite non veſtra ſollers induſtria mentis,

Clara

Claraque Mauricij virtus milesque paratis,
 Obsequijs vobis tam res fecere secundas,
 Quam Deus & blandi constans clementia fuit.
 Viderat omnipotens miserorum insontia passim
 Supplicia, atque uetis fumantes ciuibus urbes,
 Turbatum fas atque nefas, exuta sub armis
 Fura: bis oratus, bis castra ingentia vindex.
 Moverat, eluse vires, roburq; caducum.
 Extorres, contempta manus melioribus ausis
 Monstravere viam, cum spes deficerat, hostis,
 Perfidus in socios, ignarus parcere victis.
 Impulit extremis animum, prestare periculis.
 Ah quoties dubias casus animosque labantes
 Restituit discors, aggre parem is Iberi.
 Seditio? resigum, quid preatius hoste fugato
 Nerea, quid jussu venientes adhuc ventos,
 Aut externa canam, trepidis solacioribus
 Nomen ut ipsa suum vestris inscriberet actis
 Resfuit humanas divina potentia vires.
 Hinc grandes ceciderunt, nec prospera rursus
 Sperata venire via Deus ille tueri
 Vos & pace potest, (quid sati affligitis armis?)
 Et mauult, dubitare nefas, an caecibus ille
 Gauderet & patrio deiectis rura colonis?
 Illum flamma iuuet rectis ardentibus, & qui
 Sontibus insontes gladius discernere nescit?
 Nunquam bella licent illi cui legibus aquis.
 Vti pace licet, cœlum, nisi bella coacta
 Nō probat, ibo equidem, damnataq; signa relinquam
 Funestasque acies, si ferrum sponte tenetis.

Si sacra, si vestris libertas queritur armis,
 Fas huc usq; fuit nostrum nunc eripit hostis.
 Non ita perpetuis lati successibus anni
 Ut fastu vitient animos, Mars integer ex quo
 Incubuit Batavis, vicinaq; regna quierunt.
 Sape timor vobis, ne mox trans flumina nota
 Staret & in trepidas hostis prorumperet urbes.
 Et nunc ille quidem multo cum sanguine, portas
 Impellit tamen, aut summi super aggere valle
 Improvisus adest Ligurum dux gente profectus
 Non animi, non laudis egens. Nec lene tributum
 Quod datis, aut vestra superant impendia gaze.
 Sed tamen ut fluereut avidis concordia votis
 Omnia, fortuna par est vos ira vereri,
 Incertasq; vices & nunquam longa superbis
 Exitia. Imperio contenti vincite vestro,
 Hoc satis est, nec spes protendite longius equo.
 Quid vos sollicitat populi servire volentes?
 Forsitan insidias & semper mixta timetis
 Pacta dolis: laudo, si vobis rursus Iberi
 Impendent domini: sin libera jura relinquunt,
 Excubys portas, ratibus vallate profundum,
 Implete ambiguas validis legionibus urbes,
 Que bellum sine cade gerant. quaq; optima cura est.
 Consultate in medium: quod copia parturit aurum
 In commune fluat: privatis publica prestent:
 Stet scriptas adamante tenens Concordia leges.
 Præterea socij validis accedite regnis,
 Exterritate fide non hac munimina bello
 Fida minus, qua non solet hostis ab hoste pacisci,

Sed

Sed dat quisq; sibi: sint non ignobile vobis
 Helvetij exemplum, quos arma capeffere quondam
 Causa egere pares. non illis gentibus ultra
 Arma domi: parva sed libertate fruuntur
 Unamines: socios omnis vicinia domis
 Ambit & Austriaci mercantur federa reges.
 Fatia dum patres sapienti corde volunt,
 Suspensis paulum gladijs, ut figere gressum
 Cominus alternosq; datum cognoscere vultus,
 Detumuerunt truces ira, sed multa manebat
 Suspicio, tantique metus. sic flamina postquam
 Lassa jacent, sidunt pacatis aquora sensim
 Fluctibus, ambiguo nondum confisa sereno.
 Iamque odium belli proceres plebemque tenebat.
 Nondum pacis amor. magnū tamē hoc quoq; magnū
 Quod durata malis, quod per quinquennia septem
 Gens addicta tubæ, geminis assuevit in annis
 Otia posse pati. primis congressibus arces
 Præbuit Hæc suas. tanti capita ardua belli
 Quorum consilijs steterant aut robore partes,
 Innocua commune nemus complectitur umbra.
 Addunt se medios præceptaq; fida ministrant
 Quos magni misere duces. Hic grandior ille est,
 Eripuit qui sceptris feris raptoribus & nunc
 Legibus exornat patriam sanctisque repertis.
 Ipse magis nullo se Sequana iactat alumno.
 Alter hic Astrææ custos, qui gente Britanna
 Nobilis, ingenio laudes implebit auroꝝ.
 Hunc Nicer, hos Getici veneratur regia ponti.
 Illi autem positis qui nunc concorditer armis

Mutant verba duo, nuper metus urbibus ingens
 Adversas traxere acies: vigor acer habebat
 Tunc oculos longeque alijs occurribus ambo
 Impleraut animos, Saluete o maxima belli
 Nomina, quos etas nunquam ventura silebit.
 Virtuti si verus honos & premia rebus,
 Non Ephesi par majus erat, cum Scipio Pœnum
 Contigit, & Cannas illi Trebiamque remisit.
 Non tamen in Batauo potuit coalescere fedus
 Limite legati nulla cum pace remissi
 Et Marti spes vana redit. Clarissima nostri
 Gemma poli, lux una tuis Antuerpia Belgis.
 Hic te mansit honos, ibi nos, non integra vultu
 Sed clare spectanda tamen Pax alma reuisit,
 Quiaque in populos totidem promissa per annos,
 Annua quot menses complectitur orbita Phœbi.
 Armorum fructu generosa Batavia gaude:
 Libertas, velisque patens & peruius orbis
 In pretium cessere tibi. Tu Belgica demto
 Exsulta secura metu: non oppida castris
 Non turmis jam rura gemunt, non puppibus amnes.
 Clausa diu reddunt longinquas aquora merces,
 Terraque fert puras & non e sanguine fruges
 Jam domino fecunda suo. Monumenta malorum
 Deleat ista dies: presensque sequentibus auctor
 Annus eat, quoscunque poli mox janua pandet,
 Bissenno primum subeuntes ordine fratres,
 Hinc alij, nulla turbantes fraude quietem
 Temporis istius vestigia semper adorent.

HYGO.

HUGONIS GROTII
SYLVARVM
LIB. III.
qui habet Nuptialia.

THE
IV. 18. 18. 18. 18. 18.
18. 18. 18. 18. 18.
18. 18. 18. 18. 18.

EPITHALAMIUM
 CORNELII VANDER MILEN
 ET MARIE AB
 OLDENBARNEVELT.

S I D E R A jam tandem nostris clementia votis
 In Batavos posuere minas, studioq; reuerso
 Erubuit iustis regnatricis turba querelis:
 Nec velut ante diu flammantes luminis ira,
 Sed pudor iste fuit, vitio quod morbida cœli
 Gens invicta manu tam fœda clade periret.
 Auspicio meliore nos procedere menses
 Astra jubent, quæ certa fides, testata fauorem
 In primore domo, sit fas ita dicere, calum
 Non potuit veniam pretio majore mereri.
 Federe signantur thalami concorde penates,
 Postquam luctus abijt: nec enim subtraxerat illos
 Parca sibi, contenta domos vastare minores.
 Vidimus heu miseri, sed enim lux festâ referri
 Iam prohibet lacrimas, sincerâq; gaudia poscit.
 Ille toga princeps, quem patria luxerat orbem,
 Jam socer est, audentq; alios sperare nepotes.
 Inclita progenies virgo defuncta periculis
 Nuper, & erepta nimium vicina sorori
 Ibit in amplexus, maternaq; gaudia discet
 Equali sociata viro. Nos fecimus omnes
 Invidiam fato, tunc cum dolor vreret artus,

Et decus hoc forma mors in sua regna vocaret.
Dum dubitata salus, metus & lamenta fuerunt
Publica: priuatum Laribus nil contigit istis.
Sed populi gemitu Lachesis deuicta remisit
Hoc caput, & patri natam dedit, ille marito.
Sanguinis illustres titulis, legumque potentes
Conuenere domus, & patria federe in uno
Commisit decus omne suum. connubia non hac
Mortales fecere manus: namque ipsa suorum
Rectorum sobolem sub vincla tenacia misit
Pronuba felix regina Batavia lecti.
Stare iubet currum, quo magno saepe triumpho
Signaque captiuosque duces respexit Iberum
Sub iuga mox necti geminos ferrata leones
Factantes ceruice iugam, Bercynthia quales
Mater agit, teretiq; citat per inania buxo.
Audiit imperium superari nescia virtus,
Iniecitque feris Libertas ipsa lupatum.
Haec semper domine comites, seu Martia bellum
Roma parat, sociosque iubet seruire Batauos,
Seu gens saeva Tagi populum crudelibus vrgens
Imperijs pariter leges atque otia turbat.
Hinc ubi flammiferis demersa paludibus ora
Exeruit veneranda parens, insultat in axem,
Peltatas imitata nurus, potiusque Minerva
In speciem: sic vultus erat bellator, & idem
Sedatus ratione tamen: sic gratia simplex.
Ut nihil augusta de maiestate periret.
Aurea gemmatam stringehant cingula vestem,
Qua genuum demissa tennis radiabat Eois

Aler-

*Mercibus, atque alio raptis a littore pradis.
 Tantas præter opes, quas contulit axis uterque,
 Fecerat ars pretium: variauerat ipse figuris
 Tegmina Nereidum populus, dominaque potenti
 Nobile sub vitreis munus properauerat undis.
 Corniger hic Rhénus, Mosaque ruentis in illum
 Ostia: sed geminum qua flumen desinit, ora
 Ultima caruleo lambebat gurgite Tethys,
 Et quantum Batavis famulatur classibus æquor.
 At coma non molli fluitabat denia cultu,
 Sed nodis implexa sibi geminauerat orbés
 Aurea casaries, rutilo quam spuma colore
 Tinxerat: hunc etenim capiti concessit honorem
 Ex quo rafa comam, cum primum tristitia fugit
 Imperia, & totam pepulit cervice Tyrannum,
 Erexit genitos in libertate capillos.
 Talem quadrupedum moderantem colla capistro
 Abripit in calum Boreas: patuere sereno
 Nubila, laxatusque dies quacunque veniret.
 Iamque procul terras flatu subuolta ministro
 Deserit, & septem succedit cominus astris.
 Lætea fidereos interiacet orbita cursus
 Heroum domus: hic niueo candore coruscant
 Semideum ingentes animæ, dignataque calo
 Nomina. dispexit procures Germana virago
 Agnovitque suos. Quanta se mole ferebat
 Obsessor Veterum Ciuilis, regia proles,
 Par magno decus Arminio? cui proximus ibat
 Cariovalda ferex animo, victorque Cherusci
 Morte sua: sequitur Canchorum optatus ab armis*

H s

Gai-

Gannascus populator aquae tum cetera turba
 Qui sceptrum tenuere manu, sine rege Philippo.
 Hi Cimbro docuere truces gelidiq³ Trionis
 Agmina littoribus classes auertere nostris.
 Hos Pelusiaci sequitur pia laurea Nili,
 Impositumq³ jugum Frisiis, & limite ab omni
 Rapti tropaea manu: sed victor Arausius ibat.
 Ante alios, venas & pectora saucius empto
 Vulnere, vindictamq³ ciens. huic fidus, ut olim
 Harebat Mylius lateri: nam saepe solebat,
 Ancipitis belli dubias committere curas
 Illius arbitrio ductor, fideiq³ probata
 Consilijs armare manum: mox prima potestas
 Et radians sancta Themidis jubar, inq³ Senaturn
 Ius datur. Egregium mirata Batavia ciuem
 Hic Maria socer, inquit, erit: gausaq³ lato
 Omne sublimi gressum celeravit Olympo:
 Depositae tamen ante rotas, dum permeat ignes,
 Mandat Erichthonio, defranatosque jugales
 Mittit ad Arcadici socialia sidera monstri.
 Illa petit cali spatium, qua vergit ab Arcto
 Signifer, & medio libratur pondere Mundus:
 Hec data Iustitiae sedes: hic cardine vasto
 Autumni patuere fores: cali q³ resulsit
 Concilium. tanti coetus afflata corusco
 Horruit adueniens subito: stupefacta vicissim
 Gens superum, poterantq³ Di timuisse videri.
 Ordine discretas habitabant Numina sedes
 Bisseni primum procures qua plurima votis
 Turba, sibi complexa fovem: regione secunda

Pie.

Pierides Laudumq; cohors, Parcaque sorores,
 Totaq; plebs superum. subyt sua curia. mente
 Belligeram Rheni sobolem. sic namq; priorem
 Nobilitas tenet alta gradum: Brederodius illic
 A Byzantino veniens diademate sanguis,
 Cattaque progenies. urbes atque oppida census
 Alter habet, Batavasque tribus nostrasque curules,
 Hos inter medius, Phabei luminis instar,
 Cuius utrimque iubar totidem se in sidera fundit,
 Demittitq; suos calo, simul erigit ignes,
 Assidet ordinibus geminis certissimus auctor
 Consilij, qui mentis opes partitur in ambos
 Ingenio linguaque potens. hoc fonte Batavis
 Et socijs edicta fluunt: hoc patria gaudet
 Ore loqui, cum sancta petunt oracula gentes.
 Postquam constiterant vultus, Nymphaque Dissq;
 Permutata salus, levum tangente Tonantem
 Caruleus frater solio surrexit, & arma
 Submisit veneratus heram. Clarissima terris
 Diva, prior Neptunus ait, cui jura tridentis
 Cessimus, o sparsis per tot mea regna carinis,
 Circumfusa polo, belliq; acerrima nutrix,
 Ad superas qua causa viæ rursusne Bataurum
 Adania claudis Iber, Lugduniq; obsidet arces?
 Jam ruat Oceanus, teneant neque littora pontum
 Arvaque succumbant laxata gurgitis unda.
 Puppibus an stravit gens Calpetana Britanni
 Clausura maris? pereant vectores vindice flamma,
 Aut mergantur aquis. quod si tibi federe rupto
 Intestina graves agitat discordia motus,

Di

Dî facient partes. nam qua non littora servant
 Fata tibi? quantis olim dominaberis oris?
 Illa refert: Gens magna Deum, tuque optima votis
 Juno fave. nullas equidem in discrimina belli
 Posco manus: procul hostis abest, qui sanguine nuper
 Equoreas infecit aquas, cum stragibus aucta
 Lit oris equarunt sabulosa cacumina valles.
 Tam prope nec nobis Tartessia castra timentur,
 Quos urbes, amnesque tegunt, quos mille cohortes,
 Barnveldi quos cura vigil. custode quis illo
 Pectora securo neget indulgere sopori?
 Tunc quodque ductoris cum mens vesana Britanni
 Calcaret leges, in bello bella pararet,
 Et quateret strictas in libera colla secures,
 Nullos mæsta Deos ady: suffecit ad illum
 Ferre preces. cessit metus, & commune periculum,
 Ut subijt trepido nutantem pondere molem.
 Non aliter pacem pelagi turbante procella
 Cum nautas deprendit hiems, & condita calo
 Sidera, naufragy terree presentis imago:
 Tum si forte seni puppis permissa magistro,
 Ille cauet fluctus, & mortes inter ab arte
 Tutus abit, parciq; diis, & questibus aures
 Exonerat, Neptune, tuas. Dedit illo Batavis
 Non opus esse Dijs: nec nunc oranda putarem.
 Numina, ni staret menti sententia, gratas
 Ipsi ferre vices: ipsi mea cura laborat.
 Namq; meum columen pro tanto munere, pro me
 Sospitè quid debet calo, cui damna suorum
 Imputat? ne fratrem fileam, vernantibus annis

Digne

Digno nupta thoro, nec adhuc satiata juventa
 Filia debuerat jam vivere Praesidis uxor.
 Hoc pretium exentijs, indefessoq; labori,
 An levis usque adeo servati gloria Rhemi?
 Culpa sed o superi tantaq; licentia cladis
 Officio mutanda datur, in gaudia cedant
 Immeriti luctus, sic vos absolute nobis.
 Est illi pars quarta domus, nunc tertia, virgo.
 Magnis major aui, nam forma dicere laudes,
 Cum superent animi, gravis est iniuria morum.
 At quam non muliebri sapit? quam castus in omni
 Ore lepor? vultus quam certa modestia, sortena
 Dissimulare suam, nec parrem fronte fateri?
 Sed quid ego haec, Superi, vobis? agnoscitis ipsi
 Concilij caelestis opus, multaq; Deorum
 Dote laboratum, qui nullo in pectore tantum
 Concessere sibi, postquam per munera victrix
 Nomine non falsa terras Pandora reliquit.
 Ipsa Venus donis, & triplex Gratia vinci
 Mirantur potuisse suis, huic sacra puella
 Iura thori, sobolemq; peto, quo pluribus instet
 Praesidijs suffulta domus, nec desit in eum
 Tam generosa meas proles rectura Balanos.
 Quemq; suum coluit semper venerata parentem
 Patria, rursus aui, Maria genetrice saluet.
 Respondere thoris & gaudia tanta mereri
 Vel Mylius, vel nemo potest, sublimis & illi
 Sanguis: equo praelustris aui, genitorq; per artes
 Palladis ascendit summi fastigia juris.
 Egregium juvenem, superaturumq; parentes

Nobi-

Nobilitas geminata tulit, mens ardua fulget
 A puero, semperq; suos sibi prerogat annos
 Nec potuit tantum properare volatilis aetas,
 Quantum crenit bonos, prima lanugine pingit
 Barba genas: primo vestitus flore iuventa
 Ante capit jam corde senem. Quis computes annos?
 Vincuntur Pylii quinto tria secula lustro.
 Jamq; per immensum cursus circumtulit orbem
 Dum mores, dum regna vides: peragitq; secundum
 Latius iter, spernitq; hyemes, aut pronocat aestus,
 Et vates sapuisse putat: non Troius olim
 Advena, non tantis erroribus actus Ulysses.
 Hunc mihi calicota proprium venerandaq; lecti
 Vincla precor, donec virum dominaq; mihiq;
 Quem socer extectus sua per vestigia ducat.
 Dixerat, arrisit leuiter Cytherea, sibiq;
 Plausit Hymen, regina Deum, magnusq; probavit
 Jupiter: ingenti tremuerunt carula nutu.
 Aliger ex turba legitur puer unus amorum
 Notus utraque manu, facibusq; & vulnere diuinus.
 Laferat hic Bromium, cuius Minoia calo
 Serta micant, regem maris Oceanitide Nympha;
 Raptoremq; Deo patrum, Venerisq; maritum.
 Hic dederat cupidi complexibus Herculis Heben:
 Senserat ipse Tonans puera, non cornua falsa
 Fronte gerens, non cum penna sua nubila tranat
 Remige, non furti pretium mentitus adulter,
 Sed vultu proficiente Iovem, verosq; videndus
 Numine, cum magna petijt secreta sororis.
 Tum Venus, Hens Aplyium, quocumque suba

axe vagatur,

Quare polo metuende puer: seu frigidus 7ster
Spumanti calcatur equo, seu maxima rerum
Roma tenet, Veneti que patres: nam mania Celta
Credo equidem Rhodani, Tamesis que reliquerit au-
lam.

Sic ait, & volucrem dimittit in aethera natum
Nec verbis factura moram. volat ocynus ales
Sidere, quod subito signavit tramite nubes.
Terq; quaterque oculos devolvit in infera calo,
Et Mylij rimatur iter. vicinus Olympo
Alpinas terit ille niues, qua proxima cerni
Summa pruinosis vorabant culmina saxis.
Tum puer: has inter rupes securus amorum.
Dum ruis, & medio credis te frigore tutum,
Accipe vulnus, ast: certe juga nulla rigenti
Stricta gelu soluent, quos hac manus asferet, ignes.
Hac ubi dicta, simul sonuit gravis arcussus ictu
Pervia non vno patuerunt pectora telo.
Ingeminat: decies aurata rota pharetra
Sevus amor, nec, flamma manu jactata fefellit.
Sensit inexpertum juvenis sub corde calorem
Saucius: ipse, praeus lentos, incusat amores,
Fitque exsul non sponte sua. jam tristia sordent
Qua durus colit arua Liger, picturaq; cali,
Ambusti Phaethontis aquae: tu sola Bataunum
Terra places, & vultus herae jam flumina damnat.
Conqueriturq; suis montes obsistere votis.
Præcipitat domina reditus absentis imago,
Nec fert cura moras. tandem natilibus aruis

Lætus

Latius adest, flammamq; ducem, patriaq; secutus
 Vota, suis uerum ponit vestigia ripis.
 Interea & domina pectus mucrone Cupido
 Strinxerat, imbelli meditatus vulnera nervo.
 Non prius adducto sinnavit fortiter arcu
 Cornua, non ausus totas in vulnera vires
 Ferre puer, multumq; sibi Mariaq; pepercit.
 At simul ipse redux sua vota reuisit, Amore
 Plus profecit amans: adiunxit protinus ictum
 Cara manus, summoq; natans in pectore cuspis
 Hæsit, & impressa leniter tepuere medulla.
 Qualis vere nono tellus, cum frigora bruma
 Egelidi minuunt zephyri, nondumq; calentes
 Lene tangen primis aspirant frondibus aura.
 Quam nihil humani seruat sollemnia ritus
 Celicolis curatus amor? maturat Olympus
 Iussa sibi, non pulchra diu Ledaæ minorem
 Torserat Atriden, non Peleæ mater Achillis.
 Luna suum Mylio non una peregerat orbem,
 Jamq; redux, & sponsus erat, gratantur amici.
 Aduersum, thalamosq; simul, domus utraq; feruet
 Officijs: non aula deest, non curia Patrum,
 Principibus radiant ades, populumq; clientem
 Et Bataas matres amplecti tecta laborant.
 Et jam læta dies, quamvis properata marito,
 Tarda tamen votis aderat, niueosq; lacertos
 Et sperata diu spondebat gaudia Vesper.
 Partibus adversis æquæ va gloria pubis
 Stant Mylii Mariaq; thori, non agmine tanto
 Silenos, Satyrosq; trahis Semeleius. Euan

Arva

*Arva Mimalloneo quatiens Gangetica thyrso:
 Non Venus Idalijs olim comitator exit
 Arcibus, aut Cynthi virgo Latio filius.
 Orbis opes tenet una domus: velamina Coa
 Quæq; suis Seres depectunt veller a ramis
 Non satis ad cultus, nec quicquid Lydius amnis
 Hostilisq; Tagus rutila desumat arena.
 Accedunt ignes lapidum: subtemina gemmis
 Picturata virent: & stagni concha rubentis
 Temperat Eoas candenti germine flammâs.
 Ipsa fores intrat censura Batavia, quanti
 Tota foret, cætuq; suas metitur in uno
 Divitias, & dum circumspicit omnia, tantum
 Miratur vexisse rates. sed in ordine toto
 Fulgurat ante alias substricta monilibus Indis
 Composita suggesta comæ pulcherrima coniux:
 Cuius Hydaspeo gemmas variata metallo
 Alternos radijs miscet tinctura colores:
 Tegmine nec solo supereminet: est quoque forma
 Primus honor: sic sidereos intermicat ignes
 Multa polo Phœbe, coq; cum cornibus astrum.
 Virgineas quantum Myli noua nupta catervas
 Tantundem premit ipse viros. hoc sexus uterq;
 Certare thoro. vultus decor iste marito,
 Corporis hac species, qualem nec carmina quondam
 Semideis mentita suis. Tum maxima Rheni
 Natarum, placida frondes innectit olivæ
 Crinibus, & iunctos alitrix affatur amantes.
 Nobile coniugium, quicquid meruisse parentes
 Aut vostra potuere precès, Fortuna peregit.*

Nominis eximij titulos, censusque beatos
Optarem, nisi vestra forent. nunc poscere serum
Quod spectare datur. Thalamis indicere pacem.
Diffidentis erat, gratum nec amantibus omen.
Unum quod superest, magna date pignora gentis:
Rectores properate mihi. ditionis avita
Vestra manus soboli longe transmittat habenas.
Qualis erit, quantusq, puer, complexus utrumq,
Barnveldi Mylique genus? Pater ipse superstes
Vos videat, vestraq, diu de stirpe nepotes.
Audierat Lachesis, longeva que fila maritans
Nevit Jasoni felices velleris annos.

DO-

DOMVM DVCTIO
 MARIAE VANDER DVYN
 REGINALDO BREDERODIO
 NOVITER NVPTÆ.

Cernitis? exuvijs, juvenes, & virgine victâ
 Sponsus ovans latâ ducit de nocte triumphum.

Cernitis innupta? vestrum decus aurea tangit
 Sponsa fores: venit equalis deducta marito,
 Aequalis, sed prima tamen. jam dicite longum,
 Supremumque vale: vitam transitur in illam,
 Vos etiam quò vota trahunt, sed vota parentum:
 Vestra tamen quoque vota: quid est hoc dulcius uno?
 Cernitis, ut thalamus lachrymas consumpserit omnes.
 Dicite jam juvenes: jam respondete puella.

Lata venis igitur tam magni Presidis uxor,
 Nec te jam gemitus, nec te lachrymaq, mora q,
 Sponsa juvant? tantùmne tibi, tibi Dunia tantum,
 Tres noctes potuere? veni pulcherrima rerum:
 Hac te recta vocant: hac te intra limina rursus
 Osculaque, amplexusq, manent, & conscia lusus
 Sidera, & in solem dilat i copia somni.
 Hic iterum molles risus, blandiq, lepores,
 Et quicquid docuit primâ te nocte maritus.
 Dixerunt juvenes, jam respondete puella.

Quid tibi crudelis, qualis non ante fuisti,

Sponse fuit, quod sic nostris avellere nostram
 Lusibus, inque tuos velles transferre penates?
 Qualiter innumeros inter quæ regnat odores
 Rore novo, Zephyrisque tepens rosa, lilia quanquam,
 Et violæ circum trepident, si carpitur una,
 Queritur una tamen, viduataque præta relinquit.
 Nos quoque jam nostri fuerat quæ gloria sexus
 Perdimus aequales, & turba relinquimur orba.
 Dicite jam juvenes: jam respondere puella.

Cinxia, seu Inno cupis *flithya* vocari,
 Cinxia matronis, sed matribus *flithya*,
 Hos tibi commendat Paphiâ cum matre Cupido:
 Hos tibi tradit Hymen: currant innoxia vita
 Stamina, da pretium meritis æquale precamur,
 Et fortuna nihil post tantos peccet honores.
 Non alias melius deceat concordia mentes
 Prima Deum: non ulla fide propiore ligentur
 Pectora: quid valeant hic experiantur Amores.
 Dixerunt juvenes: jam respondete puella.

Aurea virginitas (nec enim te nomen inane
 Credimus) unde tui, postquam conjungere somnos,
 Et lecti magnâ placuit decedere parte,
 Tam facilis jactura venit? quam vidimus ipsæ
 Federa jam pacti metuentem prima cubilis,
 Cum vix è nostris raperetur mœsta choreis,
 Ut nunc, o socia, præfert interrita vultu
 Gaudia! Quid? nostri num tam cito pœnitet illam?
 Pœnitet? an cogunt etiam gaudere mariti?
 Dicite jam juvenes: jam respondere puella.

Bosphorij reges, & sceptri culmen Eoi,

Quo-

Quorum in Cartigenas ingentia nomina nostros
 Transtulit alterius Didrici sanctissimus hares,
 Unde parens Sicco, Brederodag, venit origo,
 Ecce ducum soboles, & vester sanguis uterque
 Iungitur, & quantum Batavorum sospite fas est
 Libertate potens, magni caput ille senatus,
 Duniadum gener est: dabit hic thorus ordine longo
 Bis numeraturos fastigia prisca nepotes.
 Dixerunt juvenes: jam respondete puella.

Maxima progenies, facies pulcherrima virgo,
 Virgo quidem nuper, sed nunc matrona vocaris,
 Tunc igitur nostri, & nobiscum desidis avi
 Immemor? an saltem cantus sociare, jocosque
 Tam grave, nec poteras paucas nos fallere lucas
 Virginis permista choris? tamen ibimus omnes,
 Ibimus, & felix scribemus in arbore nomen,
 Nomen Nympha tuum, deerunt nec florea sarta
 Frondibus, & molli spirabit truncus amomo.
 Dicite jam juvenes, jam respondere puella.

Nascere fortuna promissum nomen avita,
 Et patrias laudes (quanquam quis vicerit illas?)
 Vince puer: primam certum genus indole monstra.
 Semina virtutis, niveas sub pectore mores,
 Ingentes animos, doctrinarumque capaces,
 Invisitamque suo curarum pondere mentem,
 Et totum genitoris habe. Veenhusius alter
 In leges & jura veni, sublime senatus
 Imperium, & similes cæde meriturus honores.
 Dixerunt juvenes: jam respondete puella.

Nascere formosa formosa parentis imago,

*Par niveos vultus, par ora rubentia virgo,
Fulgentesque genas, & casti plena pudoris
Lumina, sed pariter festivi plena leporis.*

Filia qualis eris, referes si filia matrem?

Cui par nulla solo graditur spectanda Batavo.

Mox tibi, nunc quantum nos omnes Dunia vincit.

Tempore venturo formâ cedetur ab omni,

Et certamen erit tantum de laude secunda.

Dicite jam juvenes: jam respondere puellâ.

Aeterna leges, & castos maxima legum

Curia, quam clausit flagranti Sirius astro,

Nepacem turbate fori: civilia cessent

Classica: longa togis discordibus otia durent.

Non vacat in solitos curam perferre tumultus,

Et sua castra duci rector jurisque forique,

*Quam praeſtat Batavis, ferat hanc Astrea quie-
tem:*

Conjugis in gremio dum dulcia bella parantur,

Et leges alia placidis scribuntur in ulnis.

Dixerunt juvenes: nec respondere puellâ.

III. EPITHALAMION

CASPARIS KINSCHOTII,

MARIAE DE CHANTRAINES

DICTÆ BROUXAUX.

Qua tam blanda ferunt virides suspiria fluctus?
Cur Boreas tam lene sonat? quo frigora motu

Exiit antiquos oblitus Erichthidos ignes?
Vnde tener ros iste levi qui littora tactu
Mulcet, & in molles qua frangitur unda susurros?
Quis rubor hic? nostras qua purpura vestit arenas
Eoo vix quanta mari? Tuus ille renidet,
Kinschoti, tuus ille dies: thalamumq; jugalem
Sic natura dedit Batavum trans aquora cerni.
Mollibus hinc Nereus animis, aestuque canoro
Stringitur, & memores diverso littore felix
Conjugium pinxere rosa: dum pronuba flammis
Te Flissinga tenet regnatricis maxima ponti,
Nereidumque domus formosos nutrit amores
Illa tibi. Quis tam veteri male credulus ego,
Qui nunc Oceano neget aurea sidera pasci,
Vnde nova toties rapari cornua Luna,
Phœbeasque faces alios consurgere in ortus,

Si tibi, quæ superis Bruchæta pulchrior æstris
 Ex Valachro deducta mari, si tantus ab ipsis
 Ardor aquis. Pelago non venit gloria major,
 Cum Iovis æquorei complexibus Amphitrite
 Accepit dotale salum: nec Thessala Tempe
 Cum Thetis Amonium non dedignata maritum
 Contigit innumeras inter stipata sorores.
 Tu mihi, responsant grate cui carmina rupes,
 Ceruleæ Triton moderator prime choreæ
 Felices ordire modos: quis suasor utrique
 Instaurare thorum: quo sub duce nota retentent
 Gaudia. Sic fugiat, roxantes parcina artus,
 Pistricemque tuam celeri Panopea natatu.
 Sic placeas Nymphis, rauco cum murmure circa
 Littus utrumque tonas, nec te tua buccina fallat.
 Est inter Valachrûm portus Brabantæ, ripe
 Nomina subter aquas toto secreta profundo
 Vitrea Nympharum sedes, qua fixe jugantur
 Mosa pater, Scaldiisque pater, multisque refusi
 Cornibus, advolvunt sese majoribus undis.
 Incertus color inde vadis: cumque aurea miti
 Redditur in pelago Phœbi radiantis imago,
 Hic tantum non una dies, Thaumante creata
 Virgo trahit quales arcu sitiente figuras.
 Composuere Deas fluvij, cursumque secute
 Naidæ humenti thalamos posuere sub antro.
 Nec minus Oceani socialis turba puellæ
 Exercent hic sæpe choros, aut brachia lassant
 Fluctibus, aut flavos siccant in littore crines.
 Sic illas vidisse putant, quos insula circum

Plu-

Plurima diffundit populos. Miratur in alto
 Nauta loco servas adeo siluisse praecllas,
 Nilque notos audere truces: nec languida torpens
 Aequora: sed faciles ludunt in fluctibus aura,
 Et secura tument clementi carbasa vento.
 Digna Deis sedes gemmarum fulta columna
 Aula micat, certatque polo, lucemque reponit.
 Huc labor, huc omnes regni coiere secundi
 Divitiae, rutilant Phrygiae qua flumina limo,
 Quicquid Erythrae mersum legit Indus in alga,
 Quod miserante Pado lachrimat, pia silva sororum,
 Concretaeque nives. Veneris his succedere testis
 Ipsa Venus gaudet, quoties natalo revisit
 Aequor, & irvehitur patrias regina per undas.
 Aestus erat, multumque maris permensa Cythere
 Victrices dum forte rates, classemque Bataviam,
 Velaque, in Ostenda totios redeuntia portus
 Spectat, & Hispanos ad moenia tuta sedentes,
 Illic flumineis quasitum frigus & lucus
 Foverat: interior nam qua spelunca recedit
 Texitur aeternum myrto nemus: herbida circum
 Prata jacent, molles hic se Dea fudit in umbras
 Florum fulta thoris, inter dum gramina lata
 Et Zephyros juvat, & fluviolos audire sonantes.
 Atque ibi dum curas animo, dum tedia portus
 Excutit, & blandos toties respirat odores,
 Tandem sidereo satiata pectora somno
 Occupat, alta quies. At non gens molles Amorum
 Cum genitrice jacet. Pars eminus ordine nullo
 Per virgulta ruunt; pars certant missa per auras.

Tela sequi, pennisque suas equare sagittas:
 Aut violis implent pharetras, aut ruscida ramis
 Mella legunt. sunt & trepidis qui vulnera figunt
 Arboribus, nulloque minas in cortice perdunt.
 Mox ut quaque fuit puerili sancia ferro
 Arbor amat: cœunt felici brachia nexu,
 Et petit amplexus frons inclinata maritos.
 Agminis aligeri lusus, dominaq; soporem
 Turbavit subitus Zelanda clamor ab urbe,
 Et plausus hilares, exauditaq; per aquor,
 Dum late filet unda, fides. Simul in scia rerum
 Cypris, ut harentes oculis cessere tenebra,
 Mollibus & stratis cubito subnixa resedit:
 Quid tantum cantatur? ait: quo cardine pompa
 Prodit, & an nobis, pueri, sonat iste triumphus?
 Astuerant pharetrata cohors, sed celsior unus
 Sidereo fratres supereminet ore Cupido.
 Illos Idaliis Nympha fouere sub antris
 Mille simul pueros. Hunc experientia solum
 Cypridos excepit gremio, succosq; salubres
 Tradidit, & vires crescentibus addidit annis.
 Integer ostentat nullo corrupta veneno
 Membra, minusq; puer. non hic intacta laceffit
 Corda ferox, sensusque rudes: non pectora libat.
 Sed semel exhaustos violentior ingerit ignes.
 Defungique vetat. nondum sanata recessit
 Plaga prior, venas aperit cum rupta cicatrix.
 Huic fert exanimis obscurior omnis Amorum
 Turba faces: novat hic alius incensia flammis:
 Ante sed immemori Lethes mergatur in unda

Lam—

*Lampas, ut antiqua veniant oblivia causa.
 Diffugiunt luctus: exuritur atra doloris
 Funesti rabies, & inanis cura sepulchri.
 Hic facit ut vittrix mortalia corda superstet
 Invidia levior Venus, savisq; medetur
 Mortibus, & viduis excusat amantibus ignes.
 Hunc contra nec fata valent. Ad blanda parentis
 Oscula tunc titubans circumurgentibus herbis
 Reptabat, dubiosque pedes firmaverat, alis.
 Inde refert: Meus iste labor, qui fertur ad aures
 Mater, & ignonas tantis ditata trophæis
 Quis jaceat, telis, quem debellaverit arcus?
 Usque adeone tenes mentem sopor? ultima norunt
 Littora, victores veniunt quocunque Batavi,
 Nescit adhuc quod solu Venus? reparantur in uno
 Federe bina simul nostri dispendia regni.
 Nec modica coëre domus: sed origo parentum
 Nobilis, & magni nobis creduntur honores.
 Quem latet immensum genij jubar, altaque virtus
 Kinschotij? cussus saturati nequire mores
 Plus tadis offere meis, dum latus amœno
 Pectore non omnem finit effluxisse juventam:
 Quanquam magna virum moles, curaq; fatigant
 Undique, nec quisquam tantos suffecit in actus.
 Hunc quâ jure suo fruitur, domumq; recusat
 Patria supremi vocat, ad fastigia juris:
 Hunc Brabantia Themis suffragia poscit alumnus,
 Et leges quas calcât Iber. Geminata potestas
 Arbitrijs aula. Cœli justissima cura,
 Terrarumq; salus, princeps ingentior orbe,*

Cui

Cui dat victa suos domitrix Hispania Mundos,
 Vnius elegit curas, sanctisque laborum
 Arcanis herere dedit. prudentia tantum,
 Tantum nota fides. digestus creditur auri:
 Nassavia mandantur opes, magnique tributa
 Sanguinis, & centum per avos demissa nepoti:
 Quid domino letis de messibus area dives
 Seposuit, quicquid servata Batavia donat.
 Sed meritis confessa minus, quas littoris Indæ
 Puppibus Hesperius iussa rapuere carina
 Divitias, Aurora duci qua munera misit.
 Hunc ego tanta parens inter molimina rerum
 Tristia deserto moerentem fata cubili
 Hortabar sperare thoros, & prisca redire
 Sub iuga: nec nostris cor impenetrabile telis
 Illud erat. Quin gnarus hera quid dulcia possent
 Oscula, quam niveis infundi dulce lacertis,
 Cesserat. Infelix! Donec Chantrenide visa
 Mansura venere facies. Quam fixa medullis
 Vulnera! Vidisti, quoties immitte recurrit
 Equor, & in mediis flammis non perdidit undis.
 Sic Athamantei nimium contemptor ephebus
 Gurgitis ad visos ardescens virginis ignes
 Incendebat aquas, exarmabatque procellam
 Pectore. victrices sic qui rigat amnis olivas
 Pulvere Pisæo lapsus procul hospita subter
 Equora Sicania dilecto Næidos antra
 Intemeratus adest. ipsum mare servat amanti
 Oscula, nec dulces corrumpit fluctibus undas.
 Illa per infamem non una virgine pontum,

76a

Ille per sonos fluctus magis una meretur
Forma peti. Quis frontis honos! qua gratia visus,
Et castigato quam lata modestia vultu
Insignes testatur avos! non cognita nuper
Stemmata: sed meritis, & auita conscia laudi
Chantranos patriis inscripsit Flandria fastis.
Hinc animi, virtusq; truci suspecta Tyranno,
Et mortem patria pro libertate pacisci
Hesit postgenitis illo quoque sanguine multum
Deflectur pietas. Felix qui crimine nullo
Tantum cum patria miser est, causamq; dolendi,
Quod sit civis, habet communi pressa ruina,
Cum leges, omnesq; boni, cum jura jacerent,
Hac jacuit, secum prostratam publica fata
Subrexere domum. series hinc lata dierum,
Nec de plebe thorus paucos duravit in annos:
Atque iterum luctus, sed qui mihi traderet illam;
Nunc insignis honos, nunc tandem munere nostro
Irradiat lux alta lares, cunctasq; subegit
Eluctata vices tam clari nupta mariti.
Non durus de more chalybs tam mollia lasit
Pectora, non Siculis hausti fornacibus ignes.
Ipse ego flavescentes infeci melle sagittas:
Ipse acui Lydis attritum coribus aurum,
Et matutino petij de sidere flammam.
Hoc est coniugium, quo se fortuna probavit
Nosse trahi meritis. Quarat licet ardua virtus
Se contenta nihil, securam sponte sequuntur
Divitia: veris miscet se laudibus ultro
Censui, & affertat titulis accedere tantis.

Iam

Iamque diem votis restat qua sola mariti
 Pronior axis habet, signumque expectat: Eo
 Carcere fraternis Phœbe succedere regnis.
 Fāsne tibi cessare parens? jam stare iubili
 Debueras, festaque caput vincere corona.
 I'ix Amor hac: nec Diva parens contata repente
 Exsilit, atque ut erat leviter turbata capillos
 Peccarat quodsumque sopor, sine lege relinquit.
 Neglecta decuere coma: superaverat error
 Quicquid cura potest. Paribus discriminat ingens
 Sulcorum spatys, & apertum dividit orbem
 Concha Cytheriaci donum maris: omnis in una
 Est color, & nivea tractus in murice testa
 Cerulei venis interlucentibus errant.
 Hac Veneri tunc cymba fuit: sed concava sedes
 Emollita rosis: prima quam nocte natantem
 Propellebat aquas referens in littora pontus,
 Auxiliūque via famulantis spiritus Euri.
 Mille pharetrigeri circum palantur Amores,
 Mille maris Nympha Nereides. agminis ille
 Ductor erat qui causa thoris. hunc maximus alto
 Portabat Delphin. bipedes pars illa juvencas,
 Ceruleos hæc frenat equos: hæc navigat alis.
 Ipsa polo tantum resupinus aurea vultus
 Hæret, & a cælo nusquam movet ora Cythere.
 Quarit enim quantum cunctos suus Hesperus ignes
 Præradiet: quot stent supera Jovis arce puella,
 Furtivumq; genus: num transfuga rursus Olympi
 Endymioneas invadat Cynthia noctes.
 Inclusit mox portus iter, sponsaque penates

Ad

*Adventu patuere Deum, strepit anla chorea
 Plausibus, & longe cithararum fertur imago.
 Illa autem (nec enim differt sibi pacta maritus
 Gaudia) jamprimum thalami confederat ostra
 Equaevis erepta choris. Stola plurima circum,
 Primoresque nurus. At gens innupta puella
 Luminis obsidunt aditus, dum jura morantur
 Conjugis, & cupidum domina cervicibus arcens.
 O bona simplicitas, placidi certamina lecti
 Secura nubente timent: sociamque verentur,
 Grande nefas, tantis nudam objectare periclis.
 Nectit & ipsa moras. blandus sub corde recursat
 Usque pudor, tandemque viro data copia magna
 Noctis, & experta non inficianda voluptas:
 Praesertim nitida cum jam descendere vestes
 Incipiunt, rubuere gena, multusque per ora
 Sanguis it. Subito diffundi latior aer,
 Et lux in thalamum gradientis praevia Divae
 Nocturnas superare faces. simul ille cohortis
 Signifer fœdalia genialia fulcra Cupido
 Floribus innumeris, & odora mense cororat.
 Advolitant pariter fratres: violasque rosasque
 Liliâque & vernos calathis gemmantibus imbres,
 Aut costum, cassiamque serunt, aut spargere cer-
 tant
 Rapta revituri phœnicis cinnama busto.
 At Dea se thalamo Nymphas progressa ferebat:
 Pone ferox, ardensque sequi sua vota maritus
 Impulit: hunc cœst oleviter parcente flagellans
 Constitit aethrio juxta Chantranida vultu.*

*Vt gemini quondam vicino cardine soles
 Diuisere diem, dubijs nec constitit astris
 Quem faceret natura ducem, sic limite parvo
 Tunc Veneres fulsere dua: vix luce minores
 Stringebat, vultus mortalis gloria forma.
 Mox regina Paphi: Salve clarissima, satur,
 Progenies, rarumque meas decus inter alumnas:
 Nec tibi discinctu facilem, molliq; paratam
 Sit pudor exuto melius velamine cerni:
 Sic ego te, sic iste cupit. inconscia seruet
 Hunc sibi virginitas morem, trepidetq; coactus
 Quod debet nescire pudor. tibi nostra pavendi
 Munera prae-grediens consumpsit tæda colorem.
 Hoc unum, rudis esse time. jam murmur amicum;
 Iam molles meditare jocos: qua mutua reddas
 Oscula, quo manuum jungantur vincula nexu.
 Cumq; animos gemini jam conciliauerit oris
 Halitus, amplexu cum longo fota calebunt
 Pectora, ne precibus nimium contende mariti:
 Cede, rogo. Tuque o sobolis tui pignore tanto
 Fulta domus, perrumpe moras. nec parce neganti.
 Si bene te novi, non tradita gaudia mallet:
 Plus vicisse iuvat. Felices ludite: dulcis
 Hoc sudore sopor venit, his concordia rixis.
 Sic ait, & cupidos tandem committit amantes.*

IV. EPITHALAMIVM

IOANNIS BORELII

AGNETIS HAYMANNAE.

S Cilicet invenit non mollis prœmia cura
 Fidus amor: ducta per tristia somnia noctes,
 Et tardi soles & mors prope visa dolenti
 Sub tanta mercede placent. tuus ille, Boreli,
 Sed tecum meus iste dies: nec latior olim
 Post Libycas acies & Peni prœlia Martis
 Lælius ascendit currus victoris amici.
 Ille ego curarum socius, testisq; laborum,
 Cui gemitus tu sæpe soles, cui gaudia mentis
 Credere (nam miseros fors utraq; versat amantes)
 Spem, pariter luctumq; tuli. tibi vota, meaq;
 Sudavere preces: quin tum cum victa dolori
 Succubuit mens agra suo, tua vulnera longe
 Et rapidas febres terris semotus & undis
 Sensi equidem, & siquid posset vox nota mederi
 Ire adeo & Valachris volui consistere terris.
 Non etenim infirmis animi radicibus hærens

K

Fors
Cine

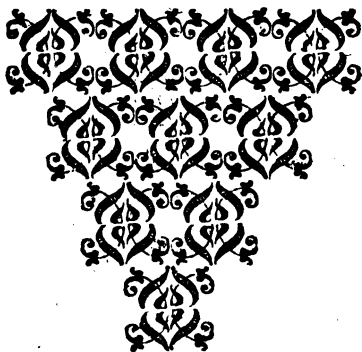
*Fortuna arbitrio vulgi qui pectora versat,
 Nos sociavit amor: sed puri candida moris
 Regula, corque tenax generosi semper honesti
 Me cupidum fecere tui, dum perdit a quo
 Tempore funesto melioris signa metalli:
 Non aliter media quam surgens nocte viator
 Obscuros lustrat cineres, tum forte micantem
 Scintillam rapit & toto fovet obvius ore.
 Iam quid ego hic memorem quam tu non impiger
 unquam*

*Volvere divina fulgentem lege papyrum,
 Quasq; notas Ortiens diverso tramite signat,
 Et quicquid docuit facundis Gracia verbis,
 Tum quae conducant populis exempla regendis,
 Quo domitas gentes pacarint jure Quirites.
 Nec tamen ut multis, avi monumenta vetusti
 Exhaustisse satis, sed sacri discere vultum
 Cura tibi & quantam noster mutaverit orbis
 Cernere: non tantis erroribus actus Ulysses
 Aequavit profugus Trojani tempora belli.
 Te Tamesis regnum, te dives Sequana novit,
 Pannoniq; amnes & primo gurgite Rhenus.
 Non Itali mores animos flexere viriles,
 Non mite ingenium corrumpit barbara Thrace.
 Quam nunc dulce oculis quondam conspecta, sagaci
 Perlustrare animo, atq; alio te querere calo:
 Aut apud antiqua certantia mania Roma
 Bysantiq; domos, rapidis ubi Bosphorus undis
 Distinet angusto coeuntes limite terras:
 Aut qua se in ripas aestivo flumine tollit*

Ni

Nilus, & a pluvijs non pendent nubibus arva,
 Et vasta tenui consurgunt vertice moles:
 Aut Syria in campis, ubi limi gleba rubentis
 Creditur humanam primum sumxisse figuram.
 Hic homo divino tentatus membra sopore,
 Vt sibi donatum corpus de corpore vidito,
 Ignotum penitus traxit vitalibus ignem,
 Unde amor & gemini felix concordia sexus,
 Ne vita auxilio, neu vita mundus egeret.
 Tene ego praterream sanctorum patria vatam,
 Vagitusq; deo cunas, & flebile regnum:
 Et quibus excedens posuit vestigia terris
 Humani pastor gregis, & quibus ille sub oris
 Sobria non genito mutavit pocula vino
 Laudavitq; novo geniales munda tadas?
 Idem ne dubita tua nunc hac fœdera præsens
 Approbat, hoc sponsore tibi tua ducitur Agnes,
 Etatis flos illa sua: quam prospera fata
 Speratam multis, optatam pluribus uni
 Seposuerunt tibi. Non ergo longius ignes
 Dissimulat, solumq; timet non grata videri.
 Nunc juuat ambages durosq; revolvere casus,
 Postquam digna patent solatia: latior ipse est,
 Cum magno sibi constat amor. Sic Persea casto
 Andromede complexa sinu vix certa salutis,
 Dum pelagi meminit fremitum, rictusq; minaces
 Pistris, ad invicti retulit se vindicis ora:
 Forte etiam trepidis ne quicquam exterrita somnis
 Brachia non ausa est caro substringere collo,
 Vincula adhuc scopulumq; timens. Felicia corda

*Constantes ambo, pariles in amoribus ambo,
Vos jam portus habet, nec vobis invidet ullus
Hac quam vestra fides meruit mercede potiri.
At nos per medium mare quos crudelibus austris.
Factat Amor, longeque jubet discedere litus,
Incerti miseros quas tandem appellat ad oras,
Si non hoc etiam nimium est, a federe vestro
Votorumque modum, fideique exempla petemus.*

V. EPIT.

V. EPITHALAMIVM
 PHILIPPI GVILIELMI
 NASSAVII
 PRINCIPIS ARAVSIONENSIVM
 ET
 HELIONORAE BORBONIAE.

QVÆSIERAT geminis aequales aestibus
 umbras,
 Fessus ut excuteret solisque, suosque calo-
 res,

Nassavi ductor generis placidissimus illum
 Jam nemorum exuviis plenum, jam terga levantem
 Venatoris equi densis sub frondibus herba
 Excipiunt, juxta sonipes innoxia iuxta
 Tela, nec humano maculatum sanguine ferrum.
 Fons iulimis adest, tenues qui sparsus in imbres
 Mulcet humum, somnosque vocat, dum murmurat
 unda,

Respondetque comis superimpendentibus arbor,
 Et tot veris aves. Illic & populus alno,
 Et platanis nubunt laurus, amplexaque vitis
 Gaudet amatores in se traxisse corymbos.
 At recline caput regalia nomina flores
 Aggeribus fulsere suis, crinemque jacentis
 Sponte rosa subeunt, & tempora lata coronant,

Omina fausta tori. Tum sensim crebrior ore
 Spiritus in similes fragrans emittitur auras,
 Accepitque locus, quos non generavit, odores.
 Quis superi fuit iste sopor? Vix contigit ullis
 Principibus tam vera quies: seu bella pauescunt,
 Seu cupiunt, hostis propior sedet intus, & atras
 Advolvit nubes: tanto mens concita motu
 Fluctuat, & nullo mutatur cura sereno,
 Sed turbat factisq; diem, visisq; tenebras.
 At non magnanimi confuderat ora Philippi
 Pœna latens: suus ille, sibi, somnoque vacabat.
 Talis Aricina Nymphis conspectus in antro
 Egerie conjunx, cujus pax publica vultu
 Emicat, & clausi testatur limina fani.
 Talis & ipse pater, sed tunc cum nobilis obſex
 Continuit tanto securos pignore Gallos,
 Tutaq; finitimis dedit otia gentibus, ipse
 Pacis certa fides: uel cum Gandavica primum
 Federa, si Belgis noſſetis parcere Divi,
 Speratum tulerant finem civilibus armis.
 Ergo ubi corporea vires, sensusque relictī
 Dimisere animam, nec jam suus artubus usus
 Quos vapor unus habet, mens in se tota recessit
 Purior, & magni meruit commercia cœli.
 Namque illi multo spectanda in lumine fulsit
 Majestas immensa Deæ, quam cœrula velans
 Carbasus atherio textus flammaverat auro:
 Quoque comæ nodatur apex, non lectus in undis,
 Sed cœlo satus ignis erat, nec plebe petitus
 Videre, sed qui fraterum pravus agmen

Instruit,

*Instruit, atque idem mutato nomine Solem
 Nunc fugitat, nunc ipse fugat. Mox talia fatur:
 Clara patris magni soboles, in maxima fati
 Munera, tot casus, & tot dilate per annos;
 Agnoscisne Deam? Venio tibi numen avitum:
 Non quam Lemniaca damnavit fama catena,
 Et Phrygium nemi. & nimium venator Adonis,
 Attamen alma Venus. nec tu me sanguine cretam,
 Aut pelego spumante putes: mihi patria Cælum,
 Et pater. ipsi orbes illic, & vitrea templa,
 Quaque manent bis sex, & qua septena vagantur
 Sidera, & in Borean quantum procul exit, & Au-
 strum*

*Flammaram, pingitq, feras, hominesq, figurat,
 Me duce conspirant. quin & gens corporis experts
 Astrifera mentes nostris sub ligibus avum,
 Perpetuosq, agitant motus, ac sedere iuncta
 Pascuntur numeris, & amico carmine gaudent.
 Ast homines, quanquam haud dubie cœlestis origo
 Impulit erecto natales ore fateri,
 Multum artus, & vincla gravant: mensesque re-
 ducens*

*Orbita, mortali spatio discrimen & astris,
 Suppositos premit, ac superis confinibus arcet.
 Pauca manent generis vestigia: nanque ubi primum
 Ætheria pars ante anima delapsus ab alto
 Spiritus irrepfit membris, habitusq, caducos
 Induit, hæret adhuc conspecta lucis imago,
 Et decor ille subit. miseri bona perdit, tantum
 Ut querant, meminere. Velut, cum vespere jero*

Excipiunt fessos vada Calpetana jugales,
 Non totum tegit umbra jubar, tenuemque relinquit
 Admissa jam nocte diem: vel vertice qualis
 Lapsus ab aërio toris sit gentibus annis
 Limes, & imponit regnorum nomina ripis,
 Mox ubi jam terris se discedentibus infert
 Tethys, & invitant longinquas ostia classes,
 Servat adhuc à fonte notas, & pressus amaris
 Fluctibus, agnoscì tamen extra littora pugnat:
 Haud aliter demersa Chao sincerior aura
 Scintillat. Pars magna hominum caligine caca
 Fallitur, & pulchri mendacis imagine gaudet.
 Felix qui densa radios sub nube sepultos
 Me monstrante videt: non illum informia regna
 Captivum traxere: faces non ille profanas
 Concipiens fontes in corpora misit amores:
 Sed non degeneres animos, & pectora cœli
 Hospita scrutatur, meliore Cupidinis æstro
 Percitus, inque illis patriam reminiscitur æthram.
 Nec tantum chalybis molitur pondera, mundum
 Qui simulat lapis, & parili se cardine versat,
 Quantum cognata trahitur mens enthea mente,
 Ceu partem mirata sui. placet arcta subire
 Federa, & impressis subter præcordia formis
 Permutare animas. Neque non & sexibus olim
 Diversis ea cura venit, flammæque ministrat:
 Quippe ubi virgineo pellucens corpore virtus
 Indolis, ut liquido sub flumine purpureus flos,
 Præcipue tamen os tenerum, & fulgentia signat
 Lumina, dulce viro: juvat illud, & illa tueri:

Sed

Sed magis ardorem species movet abdita, cuius
 Effigiem roseo meditatur gratia vultu.
 Tum vero Cyprijs etiam geniale pharetris
 Ius damus: accitur nil peccatura Dione.
 Hæc est, ætherio quæ quondam animata calore
 Bis geminos molem priscam digessit in artus,
 Et terras pelago discrevit, & ære flammæ,
 Coniugis vinctura novis. hinc plurima fœtus
 Copia, dum pauper metuit Natura videri.
 Hæc & graminibus sese, & radicibus altis
 Largior indulget, vitamque in semina fundit:
 In mutos abit inde greges, & cogit amare,
 Et similem ex simili generando querere prolem.
 Celsior ex imo surgit gradus: ultima cura,
 Et mecum communis, homo: qui mente perennis,
 Æquævusque polo, non idem cætera, mortis
 Legibus hanc etiam vellet subducere partem.
 Ergo ne quicquid periit periisset, & orbis
 Ætas una foret, quos vis internaligabat,
 Horum etiam placidos quærebant corpora nexus,
 Nempe animos imitata duces. hinc blanda sonare
 Oscula, & amplexu cupidi livere lacerti,
 Donec legitimis præluces flammea tadis
 Sanctus Hymen festa velavit limina fronde.
 Hic felix amor, hæc merito mansura voluptas,
 Quam pia non uno stringit concordia nodo.
 Quid tibi nunc thalamos laudem, quibus omnia de-
 bes,
 Te quoque? num referam, quoties excussit iras
 Gensibus, & dextras jungens in fedus inermes

Pronuba fax favos tectis defenderit ignes:

*Aut male disiectos populos Hymeneus in unum
Traxerit imperium? Cur nos externa morentur?*

*Inspice Nassavium decus, annalesque tuorum,
Ut genus à Lona veniens, & fontibus Istri
Implerit geminum Rheni latus, unde profectum
Longius Ocaenum, & vicinas despicit Alpes.*

*Tot bene pro meritis unum Fortuna jugalis
Hoc poscit pretium, bene de te posse mereri.*

*At tu lentus adhuc, nec fratres cernis in hostem
Ardere, & patrias armare in pralia leges,
Magna avidos fama, quam, prob, generisque, sui que
Immemores, vel morte petunt! tu primus ab ortu
Sanguis, & haud frustra pacem cui fata dederunt,
Progenie fraudabis avos, ut jura parentum
Externus rapiat populorum cadibus haeres?*

Quin age, quere toros. nec te spes irrita ludet:

*Ipsa adero : tantum aude, animumque hoc omina
firma.*

Vallibus Elysiis vidi, duo maxima bello

Pectora, concordēs etiam dum vita manebat

Exsultare duces: cognati hic ora ferebat

Cæsaris, ille novem magnos in sanguine reges.

Ambo manus nectunt, ambogenialia figunt

*Serta comis, pulchramque nurum, generumque lo-
quuntur*

Alterni: juvat in communia pignora binas

Transfudisse domos. sobolem virtutibus aquam

Optat uterque sibi: tantum meliora paternis

Tempora, jusque suum sine ferra posse tueri.

Sic

Sic ait, & vera percussit pectora cestro:
 Textilis in cinctu jocus, & solventia curas
 Alloquia, & centum pariter risere lepores.
 Tum, glauci quæ forte sinus aurata gerebant,
 Principis in placidos fluxerunt lilia vultus.
 Hic ubi satidici perfusus imagine somni
 Exsiliit, repetit visus, auditaq; narrat
 Sape sibi, quarens animo, quenam illa superbis
 Tot virgo dotetur avis, quæ gratia morum,
 Quis decor auspiciis mereatur nubere Divis.
 Nec quid amet novit, sed amat. jam dulce maritæ
 Nomen, & ante oculos series immensa nepotum.
 Est locus, Allobrogum qua se subducere montes
 Incipiunt, lato qua sidere Gallica tellus
 Detumet, & Latios meminit Provincia fustes:
 Hic dites facundat agros, non flumine primo,
 Majoremve senex frustra luctatus in amnem,
 Sed Rhodani jam totus Arar: illum eminens unda
 Exspectant Ligures. at quæ se ripa recondit
 Interior, priscas insignis Arausio turres
 Erigit, emerita sedes affcripta Secunda.
 Agri vulneribus, fessi sudoribus ævi
 Hac placuit merces. Illic quos struxerat arcus
 Clara triumphato Marij victoria Cimbro,
 Et cavea apparet Romanis plaussa cothurnis.
 Has nunc ille domos, hac ille invisere gestit
 Mœnia, regnatamq; diu majoribus urbem,
 Ut quas multa furens circum turbarat Enyo
 Restituat leges, & priscos afflet honores.
 Dumq; iter est illa, Franca decora omnia gentis

Nos

Noscere fert animus, quorum clarissima mundi
 Regia sublimem varijs se laudibus effert.
 Te tamen ante alios fama monstrante requirit
 Inclite magnanimo juvenis generate Capeto,
 Virtutum species purissima, post q³ penates
 Sceptrigeros primum Gallis caput. Ecqua per orbem
 Ignorat regio quantum tibi cesserit atas:
 Seu cum Maonio praelusit carmine, seu cum
 In rerum causas & inenarrabile totum
 Egit precipites annos, pueroq³ videndam
 Se Natura dedit, pectusq³ inscripsit honesto,
 Quod geminas tenui distinguit limite calpas.
 Tunc etiam, cum tu latus ad regale ferocem
 Tundis equum, roseo perfusus lumine, qualem
 Cyllarus attonitis equitem monstrabat Amyclis,
 In te plebs omnis genitorem, & turba senilis
 Belligerum miratur avum. Tum forte meatus
 Scrutans etherios, quo turbine maximus orbes
 Orbis agat, via quæ stellas traduxerit ipsi
 Indeprænsa Pharo, simul adventare Philippum
 Borbonius vidit juvenis, non astra morantur,
 Non polus: incepta pereunt in pulvere forma.
 Quas tum nobilibus permisti gaudia curis
 Sermonum coluere vices, cum quæreret alter
 Quis situs Hesperia, quo Sol stridere profundo
 Creditus, & quo se Nereus molimine terris
 Inserat, avulsi faciunt ubi littora montes:
 Cur Tagus haud ultra pretiosis effluat undis:
 Aut quis nunc Rhenum Mavors regat, itaque
 regni

Di.

Divitis in magnum quanto ruat agmine fratrem:
 Ille autem prima narraret abusque juventa
 Immeritos casus, ut belli & criminis insons,
 Musarum gremio, patriaq; abreptus, fberas
 Contigerit terras, nequicquam jura fidemq;
 Inclamans: quam deinde gravis custodia capto,
 Cum genitor motis natum jam quareret armis.
 Interea (nanque e medio monet aethere Phœbus
 Instaurare dapes, & finem ponere fandi)
 En pariter thalamo gressum Trimolia mater,
 Et virgo Condea ferunt stans inter utranque
 Lata parens sobolem tacito sua gaudia vultu
 Comparat, & simili metitur fratre sororem.
 Sic ubi numinibus geminis sedet annua Cynthi
 Sacra, nec Egæo querendam visere Delon,
 It media, & centum late fumantibus aris
 Ipsa uteri Latona sui miratur honores:
 Hinc matrem Trivia vultus, hinc pulcher Apollo
 Divisere sibi: facie nec cernit in utra
 Plus Iovis, aut cujus laudet magis illa pharetras.
 At simul angusta conspexit virginis ora,
 Fulgentesq; comas, arcanos concipit ignes
 Pectore Nassavius, somniq; in imagine visam
 Sentit adesse Deam, nec jam cessare tuendo
 Sufficit, aspicitur totas super unica mensas.
 Hoc contra magis illa oculos in matre pudicos
 Figit, & instantes metuit deprendere vultus:
 Sed dum cura subit, cur soli blandior hospes,
 Invita rubuere genæ. Coquit acrior usque
 Flamma virum: ac spatys si quando exclusus iniquis
Vaya

*Vana sibi reddit nota simulachra figura,
Tum vero pallere simul, gemituq; profundas
Respirare faces. quam nunc & Arausio longe,
Et nemora, & faciles quacunque sub arbore somni?*

*Nulla quies, nullus cordi labor: omnia turbat
Unum mentis opus. medys quin saepe tenebris
Pervigil, agnosco, clamat, redeuntia fata:
En iterum captivus ego. nec vincula possum,
Ista queri: procul Albanus, procul horrida bella.
Præda quidem, sed sponte feror. Cur questibus an-
lam*

*Infelix animæ, & votis cælum omne movebas,
Si servire potes? Libertatisne reducta
Pœnitet, an tantis est Hispani perdere munus?
O miser, & quando tandem meus? En erit unquam
Ut videat nostros leviter miserrata dolores.
Illa, nec egregie fallax clementia formæ?
Hæc secum: mora nulla, petat quin rursus amatum
Limen, & exoptet flamma propiore peruri,
Sæpe rogans fratrem supplex, maternaq; sæpe
Pectora sollicitans, dextramq; amplexus utranque:
Ipsi quin etiam, licet haud inconstia multum
Dissimulet, vellet tantos facundior ignes
Promere, sed iussa nequeunt procedere voces,
Plusq; tacens loquitur. Jam mollior illa rogari,
Et placuisse placet: sed jura potissima Regi
Cognata in thalamos: Regis tentanda voluntas:
Aggressus (nam cogit amor, prohibetq; vereri)
Salve, ait, o non jam facto mutabilis ullo*

Imperij

Imperij bis facte parens, dum Marte tueris,
 Et dum pace foves: debes nam fortibus armis
 Tu patriam, seque illa tibi: tantumq, gubernas
 Quantum dextra dedit, cinctus vittrice corona
 Ante decus Regale comas. Hoc respice vultu
 Me me oro, quo tot quondam subsidere gentes
 Vidisti bello domitas, nimiumq, beatos
 Te capiente duces, cui, quisquis poneret arma,
 Civis erat. miserere, tua est hac propria virtus.
 Vitam equidem veniamque rogo: non arma secutus
 Hostica, nec Salias ausus contemnere leges:
 Sed miserum quem fecit amor. Non parva, fatebor,
 Dona peto, nostros ne dedignetur adire
 Helionera toros Lodoici sancta propago:
 Nec vilis tamen, aut generosi sanguinis exfors
 Federa tanta precor. tu fortibus annue ceptis:
 Gallia sic toto mansuram corpore pacem
 Accipiat, moresq, tuos: sic arma pavescant
 Extera, civiles concordia comprimat enses:
 Sic faciles Mariae partus Lucina paterna
 Majestate notet: sceptri sic duplicis haeres
 Gaudenti similes magna de matre nepotes
 Ostendet, scrusq, tuas transsumat habenas.
 Rector at hac contra: Bene te sperare jubebant,
 Et tua quantumvis virtus meritura favorem,
 Et pater: hunc olim vidi latatus amicum:
 Et nunc agnovi subito frontemq, verendam,
 Oraq, talis erat. quam non alienus ab illo
 Tempore Nassavys, scit, gens animosa Batavi,
 Mauritiusq, tuus: scit, quem Colignia mater

Edi-

Edidit, ingentes juvenis qui surgit in actus
 Fraternas agitans hostili in pulvere turmas.
 Cur tibi non eadem fiducia? Sed quid amantem
 Demoror? En dabitur. Domus haud incognita nobis -
 Quam miscere paras generum Trimolia sumat
 Gens, habet unde nunc. titulos namque inter avi-
 tos

Bosphorium juxta diadema, & sceptrum canore
 Parthenopes, regnumq; Paphi, Cabilonia fulgent
 Stemmata Sequanicis longe ditissima terris.
 Hinc domina genus: hinc vestri stirps alta Renati.
 Tangit & iste meos sanguis: multumque beata
 Dat tibi Borbonidas genitoris tada sorores,
 Unde fluunt Galli proceres, Germania magnos
 Exspectat nunc unde duces. nil segnior illo
 Tu quoque Condaos atavis inferre nepotes
 Nassavijs, nostras frenent qui legibus urbes,
 Sis memor, & geminos partu fundare penates.
 Quam tibi tum leto trepidarint excita motu
 Pectora, quisque tibi, voto properante marito,
 Dictos stare dies felix incluserit unius,
 Abscideritq; moras, cum summa minorque potestas
 Ad pompam venere tuam, magnumque potentis
 Concilium regni mensa videre jugales,
 Quae nox illa tibi, curis qua praemia lectus
 Solverit, Aonijs cantabit Gallia dives
 Ingenijs, seu cui major persuaserit astus
 Heroas animare tubas, seu dulce Thaliam
 Exercere jocis, & molles figere lusus.
 Nec fas interea resides tacuisse Batavos:

Nam

*Namque, ut prateream patris fratrisque labores,
Per quos parta salus, legesque, & libera jura,
Et patria, & quantum Batavi fumus, hic tua
Breda*

*Nassavias ostentat opes: hic serpit inert
Linga vado, lambitque tuos minor & sala campos,
Mentitusque amnem fraudato Lecca parente:
Maternas ubi casta tuo sub nomine terras
Et populos germana regens, multum anxia, ne te
Invideat Rhodanus nobis, tamen urbibus ora
Spondet heri, dominisque parat nascentibus antiam.*

IN DISCESSVM
FILIAE REGIS
BRITANNIARVM
NVPTAE PRINCIPI

Palatino.

Formosa Tamesis rigator ora,
Tu dic Oceano, quod ille narret
Factanti Batavum trophea Rheno,
Ut Rheno sibi nuntiante gaudens
Majores Nicer amuletur amnes:
Dic cum solve jam ratis pararet
Abreptura decus Britanniarum,
Regnorum procures, piamq; plebem,

L

Nulla

Nullo non lachrymis madente vultu
 Expressisse gravem doloris aestum.
 Sed tot millibus una causa flendi
 Fleri se vetat ipsa, nec flet ipsa.
 Certe cum patriam suamq³ patrem,
 Cum matrem, videt unicumq³ fratrem;
 Toto nomina separanda ponto,
 Arcanum gemit: ut tamen reflexis
 Cernit luminibus suos amores,
 Conturbata prius serenat ora.
 At magnus pater: I Deo juvante,
 I, dixit, mihi non neganda proles.
 Te Germania norit & Britannos
 Ex te iudicet aestimetq³ mores:
 Scotorum genus, Angliciq³ sceptri,
 Maternis etiam superba Cimbris,
 Ad dulcis gremium feres mariti
 Bojo ex sanguine Caesarum nepotes.
 At tu spes bona Teutonum tuorum;
 Fer tecum gener hanc: auiq³ dignas
 Et dignas soceris capeffe curas:
 Et quantum fuerit satis, memento
 Regum vota tibi dedisse regem:

HE-

HELENÆ EPITHALAMION.

Ex Theocrito, Latinè redditum, ut
versus versui respondeat.

SIC apud Oebalidas, & flauicomum Menelaū,
Crinibus aptantes Hyacinthiserta puella
Ante nouum latas thalamum duxere choreas,
Bissena numero Spartana gloria pubis,
Cum minor Atrides, Helena post grata cupita
Federa, sopitus fera sub nocte jaceret.
Sic pariter iuncta pedibus per mutua nexis
Applausere modis, quos omnis reddidit aula.

S T E R T E R E sic igitur solitum tibi mollis
amator?

An quis es infirmis genibus nimis, inque soporem
Lubricus? an somno pariter, vinoque sepultus?
Si libuit dormire, prius dormire licebat.
At cum virginibus, cum cara matre, puella
Luderet in lucem: nanque est tibi propria coniunx,
Totque dies, mensesque tibi seruat, & annos.
Sponse, tibi quis in hanc venienti sternuit urbem,
Totque inter procères felix dedit omen amoris?
Vnus semideum poteris gener esse Tonanti:
Unâ nata Iouis tecum sub veste regetur,
Qualis nulla nurius inter spatiat Achinas.
Pignora magna dabit, referent si pignora matrem.
Nanque eadem nobis ætas & mœre virili
Cursus ad Eurotan unctis fuit omnibus idem:

L 2

Viginti

*Viginti nouies sumus cui flore puella,
 Nec tamen est, Helena, qua sese conferat, vlla.
 Ut micat orta dies Aurora lumine puro
 Post tenebras, ut ver tepidum post frigora bruma,
 Aurea non aliter nos inter Tyndaris exstat,
 Pinguior, & maior. Seges in flauentibus aruis,
 Thessalus in curru sonipes, cupressus in hortis,
 Tyndaris in tota Lacedamone pulcra renides.
 Nulla potest qualo tantos variare labores:
 Nulla puellarum radio subtemina ducis
 Doctior ordiri stantes tibicine telas.
 Nulla fidis pulsu melius Latoida cantat,
 Pectoris aut multa mirandam mole Minervam;
 Quam tua, qua cunctis oculis includit amores.*

*Dulcis at o virgo, tu jam matrona vocaris:
 Nos, ubi mane nouum, procul in viridantia prata
 Ibibimus, & carpemus olentes suauis corollas;
 Multa tui memores Helene, cen mollibus agnis
 Ubra lanigera sitiuntur turgida matris;
 Nos nascentis humi, nos prima, vincula loti
 Nexa tibi gelida platani ponemus in umbra.
 Nos ex argento prima tibi flumen odoris,
 Nos tibi sub gelida platani libabimus umbra:
 Unde legi possint, cortex tua scriptus habebit
 Nomina: ME VENERARE, HELENÆ*

SVM NOBILIS ARBOR.

*Gaudete o felix socero gener, & bona coniunx.
 Det Latona precor, Latona puerpera vobis
 Det sobolem: Cypris pariles, Dea Cypris, amores:
 Iuppiter eternas det opes, det Iuppiter, olim*

Nobi.

Nobilitas sacros ut dices avita nepotes.

*Alter in alterius spirantes pectus amorem
Dormite, & memores mox surgite lucis Eoa,
Nos quoque mane redimus, ubi cervice comata
Lucis aus prima surgendi signa sonarit:
Hymen o Hymenae fauens hoc fœdere gaude.*

O A R I S T Y S,

Ex eodem Theocrito.

D A P H N I S, N Y M P H A.

D. **P**ASTOR & ipse Helenam rapit Paris:
alter ab illo

Huic ego nunc Helena merui plus pastor amari.

N. *Ne placeas Satyrisce tibi: nihil oscula profunt.*

D. *Oscula nil profunt: sed in his quoque magna voluptas.*

N. *Os quoque detergò: ne sola vel oscula restent.*

D. *Os quoque detergis? dà rursum, ut oscula sumas.*

N. *Oscula virginibus cessa dare: quare juencas.*

D. *Ne nimium: pereunt ut somnia, sic perit etas.*

N. *Uua manet, sit passa licet: rosa marcida durat.*

D. *His oleis succede tamen, quodque expedit audi.*

N. *Non libet: antiquas sermonum novimus artes.*

D. *Hac tibi silvestris cantabit avena sub ulmo.*

N. *Me nihil ista juvant: te, si libet, affice cantu.*

D. *Irritas Venerem virgo: vindicta parata est.*

N. Alma Venus valeat: faueat modo Delia nobis.

D. Parcius: inyciet capta tibi Cynthia casses.

N. Ut libet, inyciat, dum rursus Delia soluat.

Labra tibi pungā, nisi iam manus improba cesset.

D. Non tamen effugies, quem nulla effugit, amorem.

N. Effugiam, per Pana meum, quo, perfide, tendis?

D. Reiori vereor ne sis nuptura marito.

N. Multi me petiere proci, sed nemo placebat.

D. Unus ego e multis tuus huc, pulcherrima, veni.

N. Et quid agam, si sunt connubia plena dolorum?

D. Non mala, non luctus, solas fert tædæ choreas.

N. Fama refert nuptis metuendos esse maritos.

D. Verius est parere viros: quem nupta timeret?

N. Horriferos partus, Lucina tela, tremisco.

D. Hac eadem partus, quæ vos quoque, Delia curat.

N. Forma puerperio, meus est timor iste, peribit.

D. Si paries, paries dulces, noua gaudia, natos.

N. Si volo, quæ thalamis das dona iugalia nostris?

D. Ista tibi saltumque, gregemque & pascua dono.

N. Iura igitur, ne me viduam post fœdera linquas.

D. Non equidem, per Pana meum, licet ipsa fugares.

N. Ergo mihi thalamos struis, & struis atria, & ades?

D. Et thalami fient, & grex tibi pascitur iste.

N. Ast ego, quæ referam seniori verba parenti?

D. Audiat ipse meum fac nomen, & ipse probabit.

N. Dic igitur: nam sepe iuuat quoq. nomen amantes.

D. Daphnis ego, Lycidæ natus patre, matre Nomea.

N. Non tibi sum dispar tam clara gente creato.

D. Nec certe pralata: pater tibi nanque Menalcas.

N. Duc age me ad saltus, & textas vimine caulas.

D. Cerne

D. Cerne meas primo vernantes flore cupressus.

N. Ite boues, dominumque bouum sequor: ite capella.

D. Dū nemo hoc monstro domina, vos pascite tauri.

N. Quid facis hic intus Satyriscē, quid ubera palpas?

D. Has inuat albentes primum tetigisse papillas.

N. Obtestor per Pana: manum iam tolle: fatisco.

D. Parce metu mea vita, nimis formidine peccas.

N. Quid me agis in foneā? niueos fœdabis amictus.

D. Sed paro molle tuis vellus subtexere peplis.

N. Ergo (quis hic furor est?) etiam mihi cingula soluis?

D. Hoc Paphiam primo placabo munere diuam.

N. Desine: nescio quis venit huc: sonus attigit aures.

D. Cupressus alijs alia tua fœdera narrant.

N. En etiam pallam laceras: ego nuda relinquor.

D. A me palla tibi donabitur altera maior.

N. Omnia promittis, nec tantum forte daturus.

D. O possem si cuncta, vel hanc impendere vitam!

N. Parce precor Diana, fidem tibi dicta se felli.

D. Et bone nos Veneri, & vitula faciemus Amori.

N. Fœmina facta Lares repeto quos virgo reliqui.

D. Fœmina, sed mater: nec, ut ante, puella, sed altrix.

Sic hilares illi, sic carmina lata susurro

Furtiuos suadente thoros alterna caneant:

Alter dum surgens pecudes pastura relictas,

Quamuis pectore lata pudentibus iret ocellis,

Et latus thalamis, armenta reuisceret alter.

HUGONIS GROTIJ

ELEGIARVM

LIB. I.

HVG. GROTIJ
ELEGIA,

AD

HENRICVM BORBONIVM,
Primum Gallia Principem.

ANNO CIOIOXCII X.

REgia progenies, quem Francica gentis origo,
Borbonijs veteri stemmate nectit avis,
Aspice luminibus, Princeps Condac, serenis
Carmina sub Bataui sidere nata soli:
Ingenuo qua digna tuo quicunq; negarit,
Nil agit, atque reum, qui fateatur, habet.
Et tamen hac teneros defendi culpa per annos
Quiverat, exemplo, si paterere, tuo.
Nunc abs te veniam quo possim jure mereri,
Qua sperare fide, quam tibi tute negas?
Nanq; triumphatis natura legibus annos
Anticipans pueros non finis esse rudes.
Haec tenus et aeterni praetendere culpa
Fas fuit: auspicijs nunc decet ire tuis.
Sed tamen est aliquid quod nos defendere possit,
Istaq; se imparitas, quo tueatur, habet.
An nihil est patria dici spes altera terra,
Tot proavos Reges, tot numerare Duces?
Non tantum dat regna genus famamq; decusq;
Magna sed ingenium stemmata majus habent,
Imbelles, aquila nunquam genuere columbas:
Nulla leonino sanguine cerva sata est.

Emi-

Emicat angustis penetralibus edita virtus,
 Daret ut aeternâ nobilitate genus.
 Nos humiles anima privatis claudimur umbris.
 Obsita degenerum pectora torpor habes.
 At tu, Magne puer, cresces majoribus ipsis
 Major, & excelsa gloria prima domus.
 Siqua fides vati, te Gallia principe sese
 Efferet: heu longis Gallia pressa malis!
 Qua nunc ille tuus positis rex sustulit armis.
 Sacula maiorem nulla tulere virum:
 Te videant ventura parem: tu proxime Regi
 Sanguis in illius tramite pone pedem:
 Ille tibi munivit iter, virtutibus ille
 Exemplum felix, auspiciûq; dedit.
 Illius in causâ meritum Fortuna secuta est,
 Noluit & caca nomen habere Dea:
 Tempore iam ex isto vobis sors prospera servit,
 Fataq; Borboniam sunt venerata domum.
 Jam tibi tota cohors famulari sponte Deorum
 Incipit, ut vacuum suspicer esse Polum.
 Molle tibi ingenium, moresq; effingit Apollo,
 Commodat & sociam docta Minerva manum.
 Quin, nisi fallor, apes quondam nascentis in ora
 Dulcia Hymettâis mella tulere favis.
 Nunc etiam Musas festas agitare choreas
 Inclita discipuli Principis aula videt.
 Integer in terras adeo cum migret Olympus,
 Interea caelum Mars tibi solus habe.
 Forte tuis melius sacris operabitur olim
 Extera regali tractus ad arma tubâ:

Cum

*Cum Constantini Franciis spolianda trophaeis
 Urbs erit (hunc metuas perfide Turca diem)
 Aut veteres Solymos, & lamentabile regnum
 Asseret ense sibi vindice Gallus eques.
 O si seva semel capiat discordia finem,
 Nec privata malus commoda querat. Iber,
 Quoque patet Christi divinum limite nomen
 Europa interno libera Marte foret,
 Nil Scythici fastus, nil sit Saracena Tyrannis,
 Quaq; Muhammedes somnia finxit Arabs.
 O mihi tam longe currant bona tempora vita,
 Ut videam clades gens Otomanna, tuas,
 Sacraq; Condei victricia Principis arma,
 Victaq; inhumana nomina Barbaria:
 Non mea Bargo concedat Musa cothurno:
 Tam celsos Syrias tollat ad astra modos.
 Iordanes te parve canam, cui languidus amnis
 Prodigia palmiferis per vada serpit aquis,
 Qualiaq; umbrosa sudarint balsama valles,
 Quamq; Sionai verticis aura juvet.
 Te feret incinctum laurum sacra tempora, Princeps
 Magne, coronatis currus eburnus equis.
 Quò feror, ut thyrsò concussæ pectora Bacchæ?
 Quò rapiunt elegos fervida vota meas?
 Sit satis ut nôris, quod te nescire negarim,
 Vivere mancipi me tibi jure tuum.
 Atque utinam, sicut satis est mea plena voluntas,
 Non & monstrandi copia parva foret.
 Nunc quia deficiunt vires, quod possumus unum,
 Mittimus exiguas carmina vatis oper.*

AD

AD DOVSAM

pro suâ

REPVBLICA BATAVA

ATHENIENSI atq; ROMANAE
comparatâ.

DOVSAM, Pater Vatum, miraris credo, pe-
destris
Serpserit ad vestros quod meâ chartas
Lares,

Cumq; ego Musarum te sum duce castra secutus,
Dissidiū fuerit qua mihi causa, rogas.

Nocturni monitus, & somnia proxima vero,

Quæ Cornu, fallax an mihi misit Ebur?

Crede, Deus vidi: sed non quas pastor ab Ascrâ

Viderat ingenio Numina amica meo.

Prima tenens equam librato pondere lancem,

Ex cultu potui discere, Graja fuit.

Picta inerant suggesta toga, portusq; salumq;

Et tua cum patris pugna Minerva tuo:

Hinc distis populus pendens, hinc Curia Martis,

Hinc Cereris lactus, Persephonaque faces.

Nec sortes aberant, nec qui pensabat Honores

Calculus, exstantes dum premit urna viros.

Cecropis aspexi vultus, & Thesea, & illos

Qui bene pro patriâ non memere mori:

Et Periclem, & Persis harrenda Themistoclis ora,

Por-

Porticus & quicquid, gymnasiūq; dedit.
 Altera vittrices aquilas, & pila gerebat,
 Et fasces, Latias ore imitata nurus.
 Romulus in veste stetit, & Numa pictus eadem,
 Magnaq; Threicio pectora vora Deo,
 Fabricij, Decijq; & nobile nomen Horati,
 Byrsaque Scipiadum bis superata manu,
 Rostratique Duces: hinc curia plena Triumphis:
 Inde tribunitijs plebs agitata dolis.
 Mille trahebantur captorum corpora regum:
 Ultima sed patria victima Caesar erat.
 Tertia luxurio flaventes lota capillos
 Ibat: in ore nota simplicitatis erant.
 Huic dabat ipse sui Neptunus jura tridentis,
 Et famulas Nereus pone trahebat aquas.
 Ipse dum querens agnovi pilea tandem,
 Calcatumque jugum, Nassauiosq; Duces,
 Et simul Heroas Batauos, magnaq; nepotes
 Stirpis, ab antiqua nomina ducta domo:
 Cum bene perspexi, Salve mea patria dixi:
 Illa nihil contra: patria tristis erat,
 Mox tamen in geminas oculis irvecta sorores,
 Infesto querulos prodidit ore sonos.
 Iam satis hic vestris miles sudavit in armis,
 Cui debent aliquid pallia, plura toge.
 Testis erit Felix: cum Casare testis Aratus;
 Et Cicero, ille tuum Martia Roma decus:
 Ut taceam, versus vestri Sermomis Athena
 Quos dedit, & Latys Carmina lusa madis.
 Vos sibi devinxit, sed nil dum prestitit illi,

Quam

Quam tetigit tenero corpore natus humum.
Hactenus indultum est: qua maxima poscimus, etas
Dum negat, & ferri tam grave nescit onus.
Nunc humeris vires, roburq; accessit ab annis.
Nunc dicam, meus est, inuiciamq; manum.
Sat placuit Batavis Romana vel Attica Siren
Auribus: illa tuis meta terenda rotis,
Libera qua currus victoria voluit ouantes,
Et res in roseis publica fulget equis.
Dic, Alba, Parmaq; minas, & crimina regis,
Que fuerint nostris causa, faciesq; malis:
Dic Socium Gallum, tractosq; in fœdera reges,
Anglus & in bellum quo duce miles eat.
Hinc tibi laus surgat: Batavum te littora credant
Ultima: cum patria nomine crescat honos.
Palladis urbs pugnam pro se Marathonis in arvis
Ceperat, & victas tot celebrare rates:
Roma suis omnem subiectum Legibus orbem,
Imperij & fines solis utramq; domum.
Tum pariter, cum regna tibi, cum bella placebunt:
Si sapias, a nobis, non aliunde petes.
Magnus amor patriæ est, & gloria magna Quiritum:
Laudat Erichthidum tempora fama vetus.
Herebam dubius, Paridisq; exempla timebam:
Fuerit una licet, plus nocuere dua.
Ite pares hinc, ite pares me iudice, Diue,
Nobilis in scriptis triga futura meis:
Vosq; valete leues curanti seria nuga:
Ordinibus Batavis hoc vigilatur opus.

DAC-

DACTYLIOTHECA

GORLÆI.

ANNULE Principij nusquam pereūtis imago,
 Et cui vel finis nulla, vel ipse tibi:
 Annule, qui Cœli specie redeuntis in orbem
 Telluris cohibes omniparentis opes:
 Annule, qui rigido Lapidem redimite Metallo
 Fixa Prometheâ vincula rupe refers:
 Annule, qui tribuis quod jus Natura negavit,
 Ingenuosq; tuo solus honore facis:
 Annule testis opum, quo plebs Romana carere
 Cogitur, angustus quem sibi clauus habet:
 Annule, Legati quem sacra, & iudicis æqua,
 Et scutata manus Centurionis amat:
 Annule, quem donant reges, quem donat ama-
 tor,
 Quem fouet in tepido dulcis amica sinu:
 Annule, cui commissa penus, commissa supellex
 Seruitij fures non metûere manus:
 Annule, qui missa signas arcana tabella:
 Legitimi sacrum pignus & arrha thori:
 Annule secreti vindex, custodia veri,
 Qui perhibes pæctis, muneribusq; fidem:
 Annule, cui moriens & villas credit, & agros,
 Tutelamq; suæ prolis, opesq; pater:
 Annule, qui pestem, fœdumq; arcere venenum

Pea

- Pectore, qui philtre crederis esse loco:
 Annule, qui magica non ferris inutilis arti,
 Cum tua fidereis est rota picta notis.
 Annule, quo solo si cedit dextra sinistra
 Fallitur: armillis est, puto, juris idem:
 Annule, quem minimus digitorum gessit, & index:
 (Scilicet hic Achares, hic Coriannos eras:)
 Annule, quem poscit minimo qui proximus ungui est,
 Equè tuo digitus nomine nomen habet:
 Annule, subtili vis ad praeordia venâ
 Cujus inexplicita traditur ire via:
 Annule, quem ferro procudit, & are vetustas:
 Optimus, argenti non graue pondus eras:
 Annule, sed cassum cui nunc vix sufficit aurum:
 Tale tamen prisci laua Dialis habet:
 Annule, qui totos minimo comprehendere census,
 Qui pretium fundi claudere paruos amas:
 Annule, qui mistis etiam spectare metallis,
 Unaque quem totum gemma cauata facit:
 Annule, qui Sardâ fulges, qui vinctus Achate,
 Quem decet ex Arabum littore vetus Onyx:
 Annule Beryllo renitens, viridiqûe Smaragdo,
 Cuiqûe Adamas, & cui fulvus Jaspis adest:
 Annule, qui totos hyberno Sole premebas
 Articulos: pretij cui modus, æstus erat:
 Annule per lulum cui mobile dextra sigillum
 Ventilât, & gemmam vertit in orbe suo:
 Annule, Pyrgoteles duro quem incidere ferro,
 Quemqûe Dioscorida scalpere docta manus:
 Annule, cui scalpro qua sæpè incisa figura est,

M

HAC

Hæc aliàs cali munere tuber habet:
Annule, materies in quo ne sola placeret,
Sæpe Triumphales adiunguntur aui.
Annule, qui Sphingas, qui turpia corpora ranas,
Sed tamen & magnos dignus habere Deos:
Annule, Cæsareos qui fers in imagine vultus:
(Ab capital Paulo quàm prope crimen eras!)
Annule, qui Gygi Lydorum sceptrâ dedisti,
Qui, te Perseæ cassidis instar habet:
Annule, at Euphratis quem contrâ ripa Seleuco
Abstulit, & regni spem dedit esse ratam:
Annule, qui Samio iactura negata Tyranno,
Quem miser, heu, nollet non perisse sibi:
Annule, Cannensis quo sanguinis indice, mensa est
Carthago modijs Romula castra tribus:
Annule, Proscriptor Noni: quo Capio Drusum
Odit, & in Syllam se tulit ira Mari:
Annule, quem fatum docuit Demosthenis, & quem
Annibalis celerem mortis habere viam:
Annule, quem loculo varium qui condidit uno
Romuleâ primus Scaurus in urbe fuit.
Annule, quo Magni laurus ditata, Latinus
Cùm Mithridateas Juppiter hausit opes:
Annule, quem senis distinctum à Cæsare thecis,
Marmoreâ Genitrix vidit in ade Venus:
Annule, non unum quem sacra Palatia servans
Marcello acceptum pulcher Apollo refert:
Annule, te quicquid (nam non est omnia nostrum
Dicere) quæ sequitur charta fuisse docet:

Annule.

- Annule, qui quondam gemmis insignis, & auro,
At nunc Gorlae parua papyrus eris:*
- Annule, quem gemmis, & quem nunc praefrat auro,
Quisquis erit, veterum quem Monumenta in-
uant:*
- Annule, priscorum Vindex rediuiue dierum,
Hei mihi, cur lucem nox premit atra tuam?*
- Annule, qui nobis Latium, qui reddis Athenas,
Hei mihi, cur turpi conderis ipse situ?*
- Annule, Vir magnus prohibet, qui sorde remotâ
Dat tibi candorem, quem neque gemma dedit.*
- Annule, si carie tamen, & rubigine scabrâ
Roderis, antiqui temporis ista nota est:*
- Annule, ne pudeat: numerat non pondus, at annos
Qui sapit, & vitium diligit ille tuum.*
- Annule, quot longos senuisti marcidus annos,
Gorlao totidem patre renatus ages.*
- Annule, nunc te iterum procerû manus atteret, & tu
Nunc iterum dignum principe munus eris.*
- Annule, qui thecam poteras habuisse sepulchrum,
Hæc natalis erit nunc tibi, theca, locus.*

EPISTOLA
IACOBÆ BAVARÆ
AD IOHANNEM PATRVVM,
Auctore Iano Douſa patre, cui pro-
ximè ſequentē epistola reſpon-
det Grotius.

INſpicias? an tituli novitas vetat? inſpice: non
hac

*Mittitur a Tungris litera ſcripta tibi.
Durdrehti dominum princeps Iacoba ſaluto:
Sed tamen urbs, memini, cum fuit iſta mea.
Omnia vertuntur: ſic te Eliſabetha maritum,
Ludſenberga ſuum nunc vocat ora ducem.
Exclamare lubet: Quantum mutatus ab illo,
Centronum ac Legia qui modo præſul eras.
Ipsa ego, quam, dominā agnoras, nunc ſpretā clientis
De patria cogor aſperitate queri.
Heu, terris ſpoliata meis, ac parte bonorum,
Quæ nata paulo liquerat ante Pater.
At non tantus eras, tibi cum patrona vocabar,
Quum primum comitis nomen adepta fui.
Tunc mihi ſpondebas operam, ſtudiumq̃, fidele,
Et fore te addiſtum tempus in omne mihi.
Voce, manu: ſimul ipſe Deos in vota vocabas:
Et facere indubiam frons quoq̃, viſa fidem.*

Qui:

Quis non ex animo patrum hac vouisse putaret?

At tu (pro facinus) insidiator eras.

Scilicet haud uno quaesisti crimine palmam;

In neptim patruus, in dominamq, cliens.

Perfidia, impietate simul grassatus, & armis:

Ausus & ipse tuam conscelerare domum.

Scilicet hoc fuerat, propter quod praesul, iniquo

Obsidio à T ungris cum premerere tuis,

Fratris ope, exemptus discrimine, redditus urbi es

Ipse tua, & poenas gens inimica luit:

Ipsius ut natam, vindex cui proximus esse

Debueras, armis persequerere tuis?

Esset ut officij mea tanti injuria merces?

Ah, nolim manes hoc meminisse patris.

Quid precor? ah patrij meminerunt omnia manes,

T e q, reum jam nunc proditionis agunt,

Ingratumq, vocant, dignum nec honoribus illis,

Expensas toties quos tulit ipse tibi.

Ipsa ego, quanta tibi, prater legata parentum,

Commoda, quos titulos gratificata fui?

Muneris est nostri denis quod millibus auctus:

Cum Leda Arkelius quod tibi seruit ager.

Muneris est nostri, Belli quod nomine Montis

Accessit titulis Hannonis ora tuis.

Scilicet auctus ope hac, in nos uti cornua vortas;

Exitioq, ipsi sint mea dona mihi.

Sic insperato passa (heu) sum vulnus ab hoste

Natricem, in proprio visa fovere sinu.

Quid tamen hoc mirum, patruo si credula neptis,

Falsaq, flaminea famina fraude fui?

M 3

Blan-

Blanditiæ id fecere tuæ, me frontis honestat
 Impulit & tutuli pontificalis apex.
 Credidimus scriptis consignatisq; tabellis:
 Pollicitis testes addiderasq; Deos.
 Teutonicam certè illa fidem promissa mereri
 Visa: neque in patrum suspiciosa fui.
 Necdum etiam mentis violenta eruperat æstus.
 Heu, in perpetuum debuit ille premi.
 Arkelium (memini) quum perfidia ipse notares.
 Exemplis peccas turpius ipse tuis.
 Quin gratæ etiam nobis (veterator) agebas,
 Promam adeo extollens munificamq; manum.
 Fassus adhuc, quod spe plura & majora dedissem,
 Nomine quo nobis debitor usq; fores.
 Heu, ubi avita fides, domina jurata Iacobæ?
 Uæ misera quoties hæc iteranda mihi.
 Hoc erat, hoc igitur, quod jam trieterida nonam,
 Usque sacerdotis munia spretri tibi?
 Ex quo Tungrorum delectus episcopus audis,
 Testatus titulos hos satis esse tibi.
 Obsidij causa illa tui, Legieq; rebellis,
 Hei, quanto patri constitit illa meo!
 Testis inundatus civili sanguine Mosa,
 Ah, nolim Tungros hoc meminisse tuos:
 Quos pater obsessâ nisi summovisset ab urbe,
 Quis tibi defecto (quaso) tulisset opem?
 At tu, si incolumem voluissent fata Iacobam,
 Perpete debueras obsidione premi:
 Flaminiq; vicem, multo sufflamme stringi
 (Declivi usq; adeo tramite) dignus eras.

Noluit hoc genitor, fidei non immemor unquam,
 Pontificem cathedra restituitque sua.
 Non quia tu dignus, sed enim quia candidus ipse?
 Quam dispar fratris moribus ille sui?
 Te vacuum siquidem prava ambitione putavit,
 Nec cadere in fratrem tam grave posse nefas.
 Quamquam etiam tibi praesumpta, dum viveret ipse,
 Multa potestatis jam data signa forent.
 Primum, quod sacris praesul dare nomina nolles.
 Hoc animi indicium sceptrum potentis erat.
 Flaminiis at quanto satius te munia fungi,
 Et dare in angustos thura merumque focos:
 Quam tot colla ducum ferro demessa, virumque
 Millia tot nutu strata videre tuo?
 Tunc, cum caesurum calcares victor acervos,
 Mosa eruentatis decolor iret aquis.
 Nam quid ego hic Verba referam munimina, paullo
 Annuerat precibus quam pater ante tuis,
 Hac lege, ut conclave inibi & nova tecta locares:
 Pro conclave sed arx adificata tibi.
 Nec tamen offensus tanta pater augmine molis,
 Emula Hagesteina jam licet illa foret:
 Contentus dicto te dimisisse jocosum,
 Tuta quidem hospitio tecta locata tibi.
 Cautio opus esse tamen, sibi ne hac substructio porro,
 Aut soboli accideret exitiosa suae.
 Vera pater monuit, mallem adificare vetasset,
 Vel coeptum potius impedisset opus.
 Una dies tantam potuit subvertere molem,
 Vix lustris spatium qua properata tibi.

*Vnius edicti tantum effectura potestas,
 Germani ambitio sic reprimenda fuit.
 Ille quidem prudens praevisa pericula prudens
 Consilijs studuit antevenire suis,
 Conventu indicto, generi post funus acerbum,
 Deficit hoc una nostra querela loco.
 Hostica quod facere ausa manus, mihi scribere mors
 est.*

*Sic mihi, sed tecum mors properanda fuit.
 Indicto conventu igitur, se nempe putavit
 Sat sibi, sat nata consuluisse sua;
 In sua si procures jurati verba frequentes
 Signarent scriptas publicitus tabulas.
 Quarum summa fuit, ipsum si fata, vocarent,
 Nullius subdis se ducis imperio
 Passuros, quam (Guillelmo qua nata) Jacobae:
 Quatuor hac populis una futura satis.
 Ordo omnis iuravit in hac majorq; minorq;
 Oppida, praeura, nobilitasque frequens.
 Ille quidem hac caute, sed enim qua cautio contra
 Insidias potuit cui satis esse tuas?
 Quae tamen, o, te seva animi fiducia, praesul,
 Induxit nepti bella movere tuae?
 Quaeve tibi attonuit aures Bellona flagello?
 Regis an hac quoniam res bene cessit ano,
 Te quoque sperasti, viduam dum innadis & orbam
 Successu usurum post duo secula pari?
 Causa mea est dispar: invitis civibus Ada
 Loffensi fuerat virgo jugata thoro.
 Admissum quid tale mihi? Patria auspice, nupsi
 Del.*

Delphino, cui me tradidit ipse pater.

Quem nisi facta manu mors invidisset amanti,

Haud mihi jam patrui bella timenda forent.

Improbe, quid rides? nisi me presagia mentis

Decipiunt, eadem te quoque fata manent.

At nihil ille mali meritus, tibi debita poena hac:

Fas, noxam equo animo, qui meruere pati.

Quid? non audisti scelus hoc quae exempla sequan-
tur?

A patruo at poteras doctus id esse tuo.

Hunc etiam viduam Marte infestare parentem

Imperij vecors exstimulavit amor.

Ille tamen victor (fateor) sed respice finem.

Eveniat, nostris hostibus ille furor.

Scilicet Hamatorum & Asello nomina pisci

Qua debet, nostra hinc factio nata domi.

Qua tibi nunc cordi est, quam tu praeponere nepti

Audes, Egmondis fretus & Herculeis.

Quæ mala tot nostri retulere accepta parentes,

Imperio ut taceam tot data damna meo.

Horum ope, Gorcomium portas tibi nocte reclusit,

Captaq, non egre proditiōe sua est.

At non perfidia longum latata suorum:

Dij melius, ludus quos violare tibi est.

Vt meriti, poenas certe hic solvère nocentes,

Guillelmum ante alios scis cecidisse tuum.

Guillelmum frustra contra sua freva tenacem,

Ultimus Arkely nominis ille caput.

Demens, quem non exilium, non arcta parentia

Vincula, fortuna communuere sua.

Tu quoque vindicibus nostris dabis improbe. pœnas!
 Statura, hei, quanto perfidia ista tibi!
 Nam tibi quem posthac ausis sperare fidelem,
 Ipse nec exemplis anxius esse tuis.
 Dum mihi juratos satagis corrumpere cives,
 Nobiliumq; animos conciliare tibi.
 Hisq; novas tabulas, illis addicere prædam;
 Hos prece & armatis sollicitare minis:
 Proscriptos trahere in partes, queis non modo inultis,
 At sua laudi etiam flagitia esse jubes.
 Imperia his, fascesque & publica munia mandans,
 Municipisque armans in mea damna manus,
 Iam constare tibi gratis cœpere clientes:
 Pollicitis dites quos facis esse tuis.
 Aurea (militia decus) his calcaria donans,
 Quidquid & aurati ferre solent equites:
 De nostro largiris opes, largiris honores;
 De nostro miles, qua meret, ara capit.
 Hostica dum patrias circumfers arma per urbes,
 Injicis & dominas in mea jura manus.
 Omnibus insidians: nec te Goilandia, nec te
 Arx Wordæ ulterius, vel tua Narda capit.
 Nec mitrâ venerandus ades (uti præfule dignum).
 Nec nivea innocuos velat aluta pedes.
 Principis in morem, turmis stipatus & armis
 Incedis, niveo conspiciendus equo.
 Et (tanquam comiti) tibi fulvæ insignia clava
 Preferri, pompâ te comitante, jubes.
 Haud aliter, quam si, non ut nunc patruus, ipse
 Germano frater sed mihi jure foris.

Or-

Ornatusque meis, (cornix *Æspica*) plumis,
Ostentas vires, ambitiose, tuas.

Quo (Lymphate) ruis? sacra te celebrare decebat:

A sacris distant quam procul arma tuis?

At vidua cū patre orba, inquis: scio, non nego: quid tū?

Tutelane igitur credor egere tua?

Quid faceres, nisi, adhuc coleres dum sacra, profana

Tutela tuus hic indiguisset apex?

Iam pupillares etas mea transijt annos:

Hinc tutore mihi nil opus esse scias.

Utq₂ sit, haud patruo mihi opus Tutore: Brabantum

Malo ducem: nobis hic capiundus erit;

Vel patruo invito (faveat dum Roma) parentis

Germano genitus sit licet ille mea.

Nam quid agam potius genitore orbata, viroq₃:

Parte etiam regni jam viduata mei?

Expectemne, mihi dum te quarente maritum,

Contingat tadā principe dignus Hymen?

Tene inquam, neptim quo non violentior alter

Iure thori, atque opibus despoliare suis?

Idq₃ fuit, cur depositis mitrâq₄, pedoq₃

Juncta tibi incestis Elisabetha thoris.

Cuius & ipse sacro sobolem de fonte levaras.

Quid facis? ah, non sic uxor habenda tibi.

Connubij tabulas, dominam cum dote propinquis

Redde suis: Nemese vindice digna facis.

Nec vidua Antoni est Apicato digna marito:

Nec gener hoc cuiquam more parandus erat.

At tibi visa parum hæc, nisi nostra in commoda
pecces,

Insu-

Insuper, ac neptis impediās thalamos:
 Brabantō infensus, qui me defendere, quique
 Flagitijs posset obvius ire tuis.
 Vincula sed ambobus cognati sanguinis obstant.
 Quid refert nova dum vincula nectat Hymen?
 Et mea Romanus firmet sponsalia praesul?
 Ultima quae patris vox morientis erat.
 Quae placuere patri, non est mihi spernere honestum.
 Invidiam thalamis detrahit ille meis.
 Nec tanti mihi tada, salus sed publica tanti:
 Crimine quae pessum se dolet ire tuo:
 Tempore iam ex illo, postquam (auspice Sigismun-
 do,)
 Transijt in thalamos Elisabetha tuos.
 Schismaticis dum consilijs, & Caesare abutens,
 Arbitrij Papae non sinis esse sui.
 Caesare, ad imperij corpus, post funera patris,
 Persuasō, sceptri res redijisse mei.
 Scilicet Hollandi solij hunc non esse capacem
 Sexum. Quid mirum? res agit ille tuas.
 Quo, nisi uti patruo mea praeda heredita cedant:
 Et patria nobis praeipiantur opes?
 Hic scopus est, acies in quem tua diriget arcum,
 O, ego tanta negar posse videre mala.
 Inunc, & sceleri tutela obtendere velum
 Perge tuo, & populo, non mihi verba dare,
 Tunc, cui gladios cui tela intendis & ignes;
 Huic, (rogo) vindictis vis opusesse tuis?
 Cujus in exitium curvis fovis unguibus ales
 Imminet, (impulsu concitus ille tuo,)

Pena

Pontificem, exterrrens, rebus ne causa novandis,
 Assensum tadis commodet ille meis.
 Frustra etenim haud segnis viduis succurrere praesul.
 Dî melius, similis non erit ille tui.
 Tutelam affectas? quid, si cum infante puellâ
 Res tibi, vel vidua desipiente foret?
 Tu tamen hoc aures fūco mulcere Batavas
 Ausus, & insidias dissimulare tuas.
 Scilicet id fuerat, Lecca cum nuper ad horam
 Concilium indictum municipale mihi.
 Testis, quæ Bellis urbs nomina ducit ab hortis:
 Legati a populis huc coiere tribus,
 Huc procures quantum est, cum nobilitate frequenti:
 Visus at hîc causa nemo favere tua.
 Excipe jam ante tuis quæ pars obnoxia justis;
 Excipe & Egmundos Arkeliosq; tuos.
 Sic Patruis sic passa mei tutela repulsam:
 (Gratia Dîs) iuris sic ego facta mei.
 Legitima Hannonia a Batavis sic reddita princeps
 Auspicijsq; meis res mea cœpta geri.
 Nec cessare tamen placitum tibi: scæva cupido
 Obstitit, & regni non moderatus amor.
 Sic tibi Durdrechtî patuerunt mania primum.
 Personam fronti detrahit illa tua.
 Hanc tua proscriptis pietas patefecit asylum,
 Damnarat, frater quos capite ante tuos.
 Ille quidem capitis fontes damnarat, at a te
 Non tantum his noxa gratia facta sua,
 Sed nova tecum etiam sociata in fœdera dextra;
 Fœdera, fautores non habitura Deos.

Hei

*Hei mihi, quid dignum scelere hoc & talibus ausis,
 Aut tibi quid tantâ pro feritate precer?
 Quid, nisi uti pergās? primo ut quoque tempore possis
 Premia pro meritis aqua referre tuis.
 Perge, (uti cœpisti) strages cumulare tuorum:
 Perge animum nostris exsatiare malis.
 Nil moror: in superos perjurus, perfidus in nos;
 Impius, ingratus non potes esse diu.
 Non potes, ultores homines, habiture, Deumq;
 Impia qui pariter, tum pia facta videt.
 Nec minus ultores manes habiture paternos:
 Hisq; simul pœnas & luiture mihi.
 His inquam, quos vel periura crimine lingua,
 Perfidiâ placuit vel violare tibi.
 Interea, (sponso dignas ex præfule) neptis
 Delitras facias Cæsariana tibi.*

V.RES-

RESPONSVM

IOHANNIS BAVARI AD

IACOBAM.

Mitto, Iacoba, potes mihi quam debere, salutem
 Patrum, & quanquā non sinis ipsa, tunc,
 Famineos questus & verba minantia legi.
 Isti tui sexus scilicet arma movent.
 Stulta, quid insanis? quis curatoris egentem
 Te neget, hac ausam scribere verba viris?
 His ego terrerer, quem non Arduenna rebellis
 Terruit, excusso Mosa nec ipse iugo,
 Condrusonumq; ferox acies, Eburoq; tumultus,
 Contemtrixq; necis Parvisiana manus?
 Nūc tamen ecce tui Thuridres mea signa sequuntur.
 Tunc dubium Legia Praesul, an exsul eram.
 Exsuleram certè. Traiecti mania testes,
 Obsidio sedes nobilitata meo.
 Nec tamen extremis animi fiducia rebus
 Defuit, aut socia, quīs erat usus, spes.
 Nam Nemetocernā vēnit mihi miles ab urbe,
 Sequanicaq; mihi concinuere tubae:
 Nec miserum fratrem pietas Guilielma reliquit.
 Dissimilis nata quam fuit ille pater?
 Non pudet, & fateor: nec enim benefacta meorum.
 Noscere, more tuo, fastus & ira negat.

*Si tamen huic merito, vel si qua plura fuerunt,
 Gratia par factis nulla relata meis,
 Umbra dabit veniam: quo me pia iura vocabant,
 Sanguinis oblatum munus obire vetor.
 Sape mihi frater lacrimis ita dixit obortis:
 Per proavos Boia nomina nata domo,
 Per tibi qua casto caput infula velat amictu,
 Per defensa mea Tungrica sacra manu,
 Sit nata tibi cura precor, rerumq; mearum,
 Cum cinis, & Batavis flebile funus ero:
 Unica qua nobis sceptri tam divitis heres,
 Quam vereor tantas ut bene seruet opes.
 Nunc tamen, heu, vidua est, & tunc erit orba pat-
 rente.*

*Sed vidua auxilio ne sit & orba tuo.
 Audiat hoc calum: Non armis commoda sector.
 Quod mihi legatum vindico, cura tui est.
 Quam bene sanctarum voluit prudentia legum,
 Vivat, ut arbitrio femina nulla suo!
 Nam quota pars animi superest, ubi sola libido
 Imperat & pietas officiosa nocet?
 Quid facerem? posco, quod jus dabat: arma mouetur.
 Debitus an sperni se patietur honos,
 Aut apud agnatam plus me Brederoda valebit,
 Contemptusq; mei testis inultus ero?
 At neque Di voluere: Ferox tuus ille momordit
 Pulveream multâ cade cruentus humum.
 Ille ferox jacet, Egmundis sua regna Vianam
 Ausus, & Herculeis aequiparare meis.
 Digna quidem auctor habes civilis premia belli,*

Et

Et tua jam tanti constitit ira tibi.
 Tu tamen infelix, & adhuc oblita tuorum
 Quattuor, heu, populis funera quanta paras!
 Quae scelus hoc olim non detestabitur atas?
 Femina tutorem ne ferat, arma tulit.
 Sume colum, lanamque manu. muliebria nescis
 Gesta, nec ad fusos, & tua fila redis?
 Hac te cura decet non fines Marte tuendi,
 Publica nec moles, imperyq, labos.
 Ille nec Augustam passus regnare, nec Adam.
 Nunc Batavus leges audiet ergo tuas,
 Zelandosq, regent, & duros Hannonas, inter
 Pensa puellaris jura petenda chori?
 Nonne truces populos, & quod vicinia bellum
 Jam parat, & circum tanta pericla vides?
 Accipe me socium, defensoremq, salutis,
 Quae sine me nunquam tuta futura tibi est.
 Quid mihi te tamido patrona nomine jactas,
 Promissamq, refers voce, manuque fidem?
 Sive cliens tibi sum, tua me sine jura tueri:
 Sive tibi patruus, patris obire vicem.
 Quid mihi perfidia non cessas fingere crimen,
 Ingrataq, reum prodicionis agis?
 At non talis eram, mea cum victoria priscus
 Iselsteiniaca concidit urbis honor.
 Area nunc, vestris prius arx fuit amula rebus,
 Egmundos nolim quiddam meminisse meos.
 Tunc tibi praesidium, columen, tutela, receptus,
 Exemplum fidei nobile solus eram.
 Nunc ubi tot grates, blandumque sonantia verba?

*In Lethes tacitas an tulit auster aquas?
 An quia proscripta sum nobilitatis amator
 Invidiam nobis concitat ille favor?
 Principis egregij laus est succurrere lapsis,
 Supplicibusq; suis ferre libenter opem.
 Exutane bonis, & non aliena petentis
 Perpeterer turba pondus abesse preci?
 Non majoribus illud, avo nec Casare dignum,
 Savitia ingenio nec facit illa meo.
 Exsulibus favi, memor exsul & ipse fuisse,
 Meq; mei quondam movit jmago mali.
 At te, qua miseris insultas fronte superbâ,
 Maxima fortuna vindicis ira manet.
 Quid faceres, siquam meruissent crimine poenam,
 Causa nec arumna civica bella forent?
 Non ita pacatum capiet discordia finem,
 Quae toties nostris tam male cessit avis.
 Crudelis soboles magis, an magis impia mater?
 Crudelis soboles: impia mater erat.
 Vos etenim Valachri portus, & littora testes,
 Qua mare purpureis decolor ivit aquis.
 Mosa peremptorum tantum non stratus acervis
 Visus ad aequoreos tardior ire sinus.
 Quin sensere suas & Delphica mœnia clades,
 Worcomiumq; suas, Gorcomiumq; suas.
 Hac mala non ulli metuent me praeside cives.
 Dissidijs finem ponere culpa mea est.
 Sive quis a Pisce, seu nomina traxit ab Flamo,
 Ille, vel hic cura compare dignus erit.
 Obijcis & tadas, mulier, tua crimina nobis.*

Ex

Ex animo, tadas tu scelus esse putas?
 O utinam, neque enim nunc desolata marito
 Luges vidui tristia damna thori.
 Amplexus mors atra tuos liuente veneno
 Abstulit: ille suum concidit ante diem.
 Nonne vides? Fato non sunt tua gaudia cordi,
 Funestâque venit cum face dirus Hymen.
 Tu securâ tamen patriæ connubia rursus
 Sollicitas, & te jam nouus urit amor,
 Incestoq, tuis certas imponere fulcris
 Federe, communis quem tibi iungit auus.
 Regia progenies audax in bella Philippus
 Antoni fuerat, & Margaridisq, parens.
 Joanni pater est Antonius: at tibi mater
 Margaris, & fratri federe iuncta meo.
 Proxima quam series, amittinaq, iungit origo,
 Ducere fas illam Pontificale vetat.
 An quia forma placet, quia te tenet improbus ardor,
 Cedent sacra tuis jura cupidinibus?
 Scilicet ut regnet Batauis Brabantus in aruis,
 Indigenasq, jugo gens peregrina premat?
 Auertat Deus, & terrarum magnus in orbe
 Curio diuinas jussus obire vices.
 Signa canant potius campis hastata vagentur
 Agmina: Durdrecht surgat in arma furor.
 Herculidum ditio, & Wordena nobile castrum,
 Et tu cum Goio milite Narda fave.
 Fallor? an Oceano demersi conscia Mosa
 Brila miki, & famulis Rottera cedit aquis?
 Cedit: & hæc omnis comitem me sponte salutat,

N 4

Subj

*Submittitq; meis fascibus ora caput.
 Est aliquid caussa populos habuisse faventes:
 Caesaris affinem plus meruisse thorum.
 Quod cognata negat; thalamus dabit. Ibimus
 ergo,*

*Ibimus, & Batavum regna triumphus erunt.
 At tu quæ nostram sprevisi perfida curam,
 (Nam pudor est vilis jam tibi) quare virum.
 Dos tibi sit, sanguis; lecto sacra carmina, dira:
 Tada, rogius patria. sint rata vota precor.
 Sint rata vota precor, facio quæ patruus auspex.
 Bellona thalamum conciliante premas:
 Conjugioq; tuo sis non semel ipsa superstes,
 Oderis & pejus quæ male semper amas:
 Tunc quoq; cum velles hac irrita federa, durent,
 Nec viduæ nomen jam viduata feras:
 Et quia vir tibi re nunc est pretiosior omni,
 Sis geminis uno tempore juncta viris:
 Rursus & o, rursus, tua, teq; libidine perdas,
 Et subito sit amans hostis, & hostis amans.
 Plura petis? diro peragas in carcere vitam,
 Inque tuas clades, cum fugis inde, ruas.
 Sit fortuna levis vultu semel usa benigno,
 Sitque Dea constans in tua damna fides.
 Denique cum terras consumpseris, aquora tentes,
 Sitque sali eventus, qui fuit ante soli.
 Pauper, inops lateas, rerumque & honoris egenas:
 Umbra tui restes, & moriari diu:
 Et tua plus solito ne non te principe possit
 Terra queri, pelagi fluctibus arva natent.*

Ipsa

*Ipsa parens in te rerum natura rebellet,
 Adiuvet & fati tristia fila tui.
 Si potes (ut summo claudatur epistola verbo)
 Hac ubi percipies vera, valere, vale.*

HIEMIS

COMMODA, AD POTTEIVM.

C Rede mihi, Pottei, prodest & frigus amanti:
 Sunt quoque quæ nobis commoda præstet
 hyems.

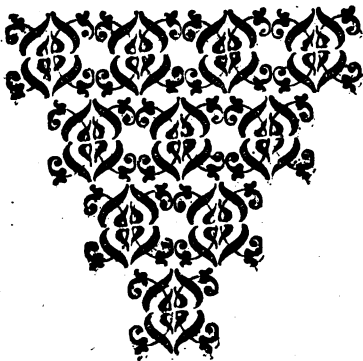
*Ver Flora proprium, Cereri sacra dicitur æstas,
 Vindicat autumnum Bacchus, Amorque gelu.
 Ecquid adhuc dubitas? inter fera frigora ponti,
 Aequoreasque hyemes creditur orta Venus.
 Scilicet expulsus fugit ad præcordia fervor,
 Brumaq; vim calidi fomitis intus agit.
 Inde Cupidineis agitantur pectora flammis
 Acris, atque ipso frigore crescit amor.
 Cernis ut ipse foci gravius crepet ardor, & ignis
 Pugnet inobseſſas spiritus ire vias?
 Hac veterum nos scita docent, tu consule fastos:
 Si vacat, e fastis certior esse potes.
 Conveniunt soli genialia festa Decembri:
 Saturnalitios possidet ille jocos.
 Novimus & Faunum, nutricem novimus Accam:
 Ultimus est horum qui sacra mensis habet.
 Proximus est Iano, qui nullâ veste Lupercos*

Aspiciat, inq̃ ipso corpora nuda gelu.
Sunt etiam generis Romana Charistia sacrum,
Cum coit ad socias turba propinqua dapcs.
Unanimes pariterq̃ viri pariterq̃ puella
Conveniunt generis conciliante Deo.
Vina iuuant, sanguisq̃ iuvat: ferturq̃e Cupido
Illo praeipue latius adesse die.
Quam bene cognati sub nomine nomen amantis
Delitet: affinem dilige, tuta via est.
Nulla potest cogi charos odisse propinquos:
Hunc timeat affectum carpere mater anus.
Ecce quod hyberno spectatur tempore calum
Huc facit, & quod vis sidus amare docet.
Quis fuit Aegoceros, nisi Pan Syringis amator
Virginis, unde suum fistula nomen habet.
Quid referam pisces, quorū hac Venus, ille Cupido est,
Magna Syra genti numina, magna mihi.
Improbe quid tentas, Laetonia dixit, Orion
Pro pretio stellas improbus ille tenet.
Quis Cephei tuos, quis Myrtili nescit amorem,
Aut Ariadnea splendida ferta coma?
Hac quoque qua superūm sublimis possidet axem
Sicca suum semper respicit vrsa Iovem.
Iuppiter Electramque polo, reliquasque sorores
Imposuit: digna est res fove, semper amat.
Nunc taurus irepidam fert per vada salsa puellam,
Nunc in Tyndary conjuge ludit olor.
Hac vos scire decet, qui discitis aethera totum,
Non hominum vanā scribere fata manu.
Dic te Chaldaei, roseis cur vecta quadrigis

Tar-

Tardior hyberno tempore surgat Eos?
 Memnonis illa suum mater complexa maritus
 Dulcia producta gaudia noctis amat:
 Iam matutini praesertim frigora caeli
 Dum timet, in tepidos & fugit usq; sinus.
 Sape Dea Phœbus, quid, ait, mea tempora perdis?
 Iam dudum repetunt sidera festa diem.
 Sape Aurora Deo, quid, ait, mea gaudia turbas?
 Quere tibi Clymenen, me meus ignis habet.
 Quid faceret, si jam Cephalo conjuncta jaceret,
 Per quem Tithono non licet esse seni?
 Quam juvat insomnem ventos audire gementes,
 Tutaeque in angusto membra levare thoro,
 Et dominam fouisse sinu, si nocte suprema
 Frigidus hybernas moverit Auster aquas?
 Felices quibus ista licent: mihi bruma dierum
 Det bona, sunt animi vota modesta mei.
 Me focus aspiciat domina circundare tergo
 Brachiolum, & furtim non referenda loqui:
 Et prensare manus, & figere blanda labellis
 Basia, & in gremio ponere molle caput.
 Cedite dicemus mala frigora: duplice flamma
 Cingimur, hinc Veneris stat vir, & inde puer.
 Tunc etiam noster sese felicibus alis
 Tolle, & ad caeli sidera surget amor,
 Cum mea lux glaciem mecum calcabit & ibit
 Per vada nocturno contabulata gelu.
 Quis putet? in glacie veros invenimus ignes.
 Fervor in astrictis frigore regnat aquis.
 Quis juvenum primus ferrati vincla cothurni

Nexuit, & rapidis oclor ivit equis?
Quis docuit teneras iter hac glaciale puellas,
Composuit quæ manas, composuit quæ pedes?
Lubrica sulcatur ferro via, lubrica certe
Est via ab insidijs parve Cupido tuis.
Illo Mercurius posuit talaria viso,
Plus Batavos ipsis fassus habere Djs:
Ipsa quoque ad solters stupuit Cytherea repertum,
Scilicet & dotes jussit adesse suas;
Dos Veneris tada est, & acutum missile, turba
Spargere per glaciem quæ puerilis amat.
His aliquis tactus sero sua vulnera sensit,
Vulnera nec soleis effugienda suis.
I puer, hac docto mea carmina defer amico,
Me mea, me glacies, remigiumq, vocant.

AD POTTIUM
ELEGIA.

C Armina perlegi domino te digna loquor,
Qualia Lugduno mittere Musa solet:
Qua nisi sollicito scirem dictata dolori,
Tranquilli possem credere vatis opus.
Sic etiam facili cecinit sua tristia versu,
Pulsus ad Euxini Nasus sinistra freti.
Sed tamen Arctoi gelido sub frigore plaustri
Nequitia poenas pertulit ille sua:
Te pietas & fata premunt crudelia, nec sunt
Posteriora tibi carmina, causa prior.
Nam finem sibi damna negant, semperq; sequenda
Crescit, & in cumulum proficit ipse dolor.
Scilicet ut possis animo delere sororem,
Eripienda tibi jam quoque mater erat?
Tu tamen his major fortuna pectora regno
Subtrahis, atque animo precipis ipse tuo:
Triste negans quicquid nescit ratione caveri,
Nec mala confessus posse nocere bonis.
Mens fuit aquata tecum pietate parentem
Exanimem lachrymis condecorare meis.
Mens fuit & tristes Elegos donare, sed illud
Officium laudes eripuerunt tue.
Quis tibi det fletus, nec discat iustius abs te
Fortiter ad caros posse dolere rogos:
Nec natum preferre viro, donataq; sanctis

N 5

Ma-

Manibus, hac saltem qua licet astra sequi.
Otia qui quondam poteras reperire Camenis,
Cum quateret matris viscera dira lues,
Et te teste malijam desperata jaceret,
Summaq; votorum cum foret una mori,
Quanto nunc melius spernes lugere sepultam,
Parte tenet patrium qua meliore polum?
Crede mihi tunc cum tot morbis pervia mater
Languida vix aluit membra, cadaver erat.
Vivere jam coepit calo, terraeque reliquit
Exuvias tantum, sed nihil illa sui.
Nos miseri gens flenda sumus: lugere beatam
Invidia speciem desipientis habet.
Nil opus est sacris solatia promere libris,
Omnia qua memori condita mente tenes.
Humana siquid poterunt tamen addere cura,
Consilio sit & huic quantulacumq; fides.
Funereas moneo tadas mutare jugali,
Sanguinis ut thalamo damna repenset amor.
Jam desolatas reparet nova nupta penates.
Hac soror, hac conjux, plusq; erit una tibi.

EPI S.

EPISTOLA PALLADII
AD THAVMANTIAM
PATRI SVO NVBENTEM.

Sume, novercales sed si prius exuis iras.
Est hac Palladij littera scripta manu.
Nec volo te falli: non est manus ista mariti:
Spes tamen, heu memini, cum fuit ista mihi,
Et fuerat fortasse tibi, nisi crimina tantum
Perfidia fictus dissimulavit amor.
Quid queror, aut quorsum? nec quid prodesse querela
Iam possint video, sed tamen aqua queror.
Perdidimus vires odij, solamen amoris:
Perdidimus pariter teq; tuamq; fidem:
Omnia consumpsi: levis est jactura querela,
Sicui nil prater verba perire potest.
Iuro, tibi toties juratum numen Amoris,
Iuro tuam vitam, vita, tuumq; caput,
Blanditiasq; tui vultus, oculosq; loquaces,
Et quicquid melius te meminisse putem.
Nec potui sperare nefas, nec credere possum,
Sed videor somnis invigilare meis.
Ille recens luctus se non capit: omnia tento,
Indignor, dubito, deprecor, oro, queror.
Ah leve foemineum semper genus! illane quondam
Basia dicta mihi qui ferat alter erit?
Atq; utinam qui vis non tam mihi proximus, alter:
In socio majus crimine crimen habes.

Si

Si libuit peccare tibi, sine patre licebat.

Invidiâ causam praegravat ille tuam.

Hoc mihi quod nostros simul incestatis amores

Hoc dolet, hac ira maxima causa mea.

Si tamen, o, possim satis hoc odisse quod odi.

Quid faciam, in tanto vulnere laesus amo.

Ipse dabit veniam pater, aut peccavimus ambo,

Hoc ego rivali iudice tutus ero.

Compare iudicio placuit tua forma duobus:

Iure quidem melior causa prioris erat.

At nunc ille meos oculos, mea vota secutus,

Tantum degenerem non probat esse sibi.

Nil ego commisi, nisi quod constanter amavi:

Hac quoque, si qua fuit, non mea culpa fuit:

Nam tua tam blanda quem non cepisset imago,

Et teneri risus, aptaq, verba joco?

Quis non amplecti graciles desideret artus,

Et tam purpureis basia ferre genis?

Adde, quod ingenio cunctis praelata puellis

Hac quoque non stultis dote placere potes.

Fecit & hoc ut amem, quod me quoq, rebar amari:

Heu nimium invenes credula turba sumus.

At quis non lachrymis oculisq, fatentibus ignem

Crederet, & verbis muneribusq, tuis?

Oscula non referam pressis harentia labris,

Et nivem pectus, virgineosq, sinus,

Pluraq, qua vidi nondum bene visa parenti

Prætereo: tangi vulnere nostra negant.

Iustior erroris fuit excusatio nostra,

Quod mihi non soli fit simulatus amor:

Con-

Conscia scit genitrix qua cum te saepe moneret
Complexus fugeres, alloquiumq; meum,
Cautior aut saltem, si non immitior esses,
Adyt hoc unum, non patienter amo.
Quo gemitu nostras tuleris, qua fronte tabellas,
Scit soror, officijs fida ministra meis.
Me quoque felicem chari dixere sodales,
Et placui vulgi suspitione mihi:
Nec tamen assensi, leviter mea vota negavi,
Cumq; alios vellem fallere, falsus eram.
Est mihi, plus auro spectandum munus an arte,
Quod demtum, dextra fert, mea dextra tua.
Tu mihi (nam poteras demi prohibere) dedisti,
Tunc quoq; cum finxi reddere, tristis eras.
Forte puellares inter mihi juncta choreas,
Ausu palam pignus dissimulare tuum,
Hoc, ais, unde tibi? spoliū, non ambigo, cara
Virginis, aut cupida munus amantis habes.
Hoc ego sub vinclo socialia vincla recordor,
Illaq; qua tulerant brachia pacta mihi.
Nec minor asscriptas servat mihi cura tabellas,
Te fore pollicitas tempus in omne meam:
Has ego pro domina complector & oscula jungo,
Has comites nostrum semper habebit iter.
Hei mihi quod pariter nequierunt verba teneri,
Voxq; sibi gemitu testificata fidem.
Qua te non alios invenis sperare lacertos,
Primaq; jurabas gaudia ferre mihi:
Tradita quae ventis & trans mare vecta Britannum
Tam procul, heu, nullo sunt reditura die.

Crede

Crede mihi, constant nulli periuria gratis,
 Crede mihi ultorem res habet ista Deum.
 Audio jam vestros morbo flagrare penates,
 Et prætentatum funere virus ali:
 Quod metuo dicam: sint omnia vana timori:
 Perfidia pœnas exigit ista lues.
 Parcite formosa, fatales parcite flamma:
 Non ego sum tanti; sit metuisse satis.
 Cui tamen heu parco? qua me furiauit amantem,
 Simplicitas nuper cui mea ludus erat.
 Usque adeone tuis igitur res digna triumphis
 Figere de nostro corde trophæa fuit?
 At puer & certe rudis hac ego miles ad arma,
 Nullus & a tanta produtione metus.
 Vix dum terna mihi quinquennia fecerat etas,
 Iamq; quid esset amans nescius, istud eram:
 Insidiata mihi teneris tu protinus annis,
 Seu levis ille fuit, seu simulatus amor.
 Perfida quid meruit: tibi quod primordia flammæ
 Laesaque non alio corda calore dedi?
 Hei mihi cur unquam Tungrorum venimus urbem,
 Conjugij festas concelebrare dapes:
 Deposita fatale, mea Thaumantia cura
 Credita, nec solum nos sociavit iter:
 Hærebam lateri comes, & tibi nostra vacabant
 Lumina, te nostra sustinuerunt manus.
 Inde mali labes; in me sine fraude Cupido
 Integer & præsens cum face venit Hymen.
 At tibi Tisiphone succendit corda veneno
 Impressitq; suas dira Megæra faces.

Pal-

Pallida me macies, gemitusque è pectoris imo
 Prodit, & injussa qua maduere gena.
 Ingenij nec cura mihi, sed triste veternum
 Obsidet, & residis pectora torpor habet.
 Tu prohibes animo solitas evolvere leges,
 Juraq; discentem sub tua jura vocas.
 Noctes atque dies tua me, tua semper imago
 Opprimit: os nomen murmurat usque tuum.
 Tu quoque dicebas sine me tibi rara venire
 Somnia: purpureus tinxerat ora rubor.
 Complexus etiam similes, & proxima veris
 Oscula narrabas, spemque fidemq; thori:
 Omnia qua mentes poterant flexisse seniles,
 Et puto non alijs succubuisse patrem.
 Dic age, quid tandem tibi me mutavit amantem?
 Dic age, dissidijs qua tibi causa fuit?
 An quia conjugij dispar fortuna videtur,
 Hic tibi qui fuerat pectore cessit amor?
 At nec opes, nec honos, generis nec gloria distat:
 Tota sed aequali pondera lance sedent.
 Sed tua qua levitas nato præferre parentem
 Non dubitat, iuuenem postposuisse seni.
 Me certe terrere domus tamen omina vestra
 Debuerant, cæcus ni vetuisset amor.
 Nescio qua totam gentem scelerata libido
 Exagitat: furijs hi placuere lares.
 Nam cui non audita soror, funestaq; raptus
 Crimina & infæusta sæva pericla fuga:
 Inde novum semper scelus & trucis ausa mariti,
 Illaque certatum peior an ille foret?

Feci

Fecimus exemplum cunctis memorabile sacris;

Affines isti dum juvat esse domo:

Pugna patri natoq, fuit, communia cum quo

Proscriptus generi nomina ferret Arabs.

Hos igitur propter genitor certavit amores,

Amplexusq, sui maluit esse suos.

Nec tamen hunc culpo (quis enim culparet aman-
tem?)

Debuerat quonquam non aliena sequi,

Aut quasvis potius quam nati querere tadas,

Et si non alijs parcere velle mihi:

Tu magis una nocens, quae, si modo vera feruntur,

Diceris ipsa meum sollicitasse patrem.

Expertus didici quae sint quibus uteris artes,

Et quibus illecebris concilietur amor.

Non ego non fueram satis in tua vulnera solus:

Pergis, & ex tota gente tributa petis.

Gratulor inventum qui me felicior esset,

Nec quoscunq, tibi displicuisse viros.

An non ipse tibi, sed opes, & luxus, & illa

Marmora surgentis grata fuere domus?

Et quod contiguos despectans culmine fontes

Invidia nimia mole laborat opus?

Qui matri properatus honos tibi cessit in usum:

Illa tibi fecit, proh dolor, illa locum.

Sic mihi successit genitor, Thaumantia matri:

Ut viduus fierem, scilicet, orbis eram.

Consequor heu quantum genitricis morte dolorem,

In nece materna plus mihi matre perit.

Me malefidus amor privignum fecit amantem,

Et

Et faciet patrem, quem potuisset avum:
 Nec pridem sperata nurus jam diceris uxor:
 Pro cara fratres tu mihi prole dabis:
 Cumq; puer nostra reptabit parvulus aulâ,
 Audiet, hic patri debuit esse nepos.
 Hac ego si ferrem saxis & cantibus essem
 Durior, hybernâ quas mare tundit aquâ.
 Nec volo, nec possum. men' ut prasente paternos
 Tu nova nupta premas & patiente thoros?
 Injiciam nec jure manum? nec fadere noctem
 Evincam? pulchros involet ille sinus?
 Ergo novercalis nos pars aliquantula regni
 Imperium veteris triste feremus hera?
 Ibibimus atque Istri potius sulcabitur amnem.
 Non erit ingenio sevirior ille tuo.
 Nec metuo, quamquam metuo quoq;, tela, nec undas:
 Dum te non videam cuncta pericla placent.
 Tum si forte tuas continget nuntius aures
 Ossa peregrino nostra jacere solo:
 Fac genitor jam morte mea securus amorum
 Gaudeat: hac illi nubere dote potes.
 Si me vita tamen cupiet servare dolori
 Hac mandata tui nuper amantis habe:
 Me rogo, siqua manent veteris vestigia flammæ,
 Quantum per thalami jura licebit ames.
 Nec volo te Phadram: satis est odisse novercâ
 Parcius: heu voti sors miseranda mei!
 Cum senis in thalamos fueris deducta mariti,
 Et vacuâ vidui parte recepta thori,
 Dic rogo, sed leviter, prior est ubi noster amator

O

Qui

Qui me jam poterat sic habuisse sibi?
 Sic te semper amet nouus ille maritus, & illum,
 Heu, melius quam me tu quoque semper amet:
 Sic quoque non fingas, qui non bene fingitur, ignem,
 Nec tuus hoc ipso more vacillet amor.
 Sic mihi des fratres similes mihi, dispare fato:
 Sic mihi sit de te, sed bene fida soror.
 Deficio: maduere gena: stant vertice crines:
 Exanimi gelidus concutit ossa tremor.
 Hac quoque scripta vides confusi signa doloris,
 Litteraque affectus exprimit illa meos.
 Da veniam. dicta vit amor. facit ille, quod ipsa
 Forte parum metuit libera charta loqui.
 Plura velim sed plura vetat reuerentia patris,
 Irrita spes, animi fax vetus, ira recens.
 Rectius abrumpam: vox finiat, una tabellas,
 Discessusq; mei sit tibi summa. Vale.

In Pascha, qui natalis vigesimus
tertius.

V Era dei soboles, homines quem credimus una
 Nobiscumq; hominem, cumq; parente deum,
 Nos modo, qui tristes sub iniquo iudice pœnas
 Luximus, & nigrum te moriente diem,
 (Seu puduit solem domino pereunte videri,
 Seu fuerat nostri criminis ille color)
 Oramus, jam parte tui dignare triumpho,
 Dum nouus inferno victor ab hoste redis.
 Mors sequitur captiva: jacent disrupta sepulchri

Vin.

Vincula: sideres jam patuere fores.
 Ungere quid Christum muliebris turba parabat?
 Illum, si nescis unxerat ante Deus.
 Thara quid hic facient & quos affertis odores?
 Suffimen patri gratus ipse fuit.
 Queritur in tumultu vita, lucisq, repertor:
 Hoc peccata loco condita nostra jacent.
 At quem vos clausum tam parva sede putatis,
 Non mare, non tellus, non polus ipse capit.
 Surgit mane nouum, dum pulchrior ille resurgit
 Et cum tucis hero lux reparanda venit.
 Scilicet ut mortem tenebris signauerat aether,
 Sic comes in vitam debuit esse dies.
 Aspicias ut primo radiens convexa sereno,
 Floribus ut teneris luxurietur humus?
 En Christus pariter, pariterq, renascitur annus,
 Auctori plaudunt tempora lata suo.
 Tum rosa quæ pratis late viridantibus ardet,
 Forsitan innocui signa cruoris habet.
 Me quoq, cum domino simul & cum floribus ortum.
 Cur ego non ista gratulor esse die?
 Infacida Pharia domiti sub lege jacebant,
 Ipsaq, libertas sub pede regis erat.
 Qui posset veteris patriæ sperare quietem,
 Et Cananæa procul pascua, nemo fuit.
 Ista dies Mosem iustas animavit ad iras,
 Cum raperet festas, Azyma sacra, dapes.
 Fortes ite viri, quas nunc tener occupat agnus.
 Quas mox conficient, quantaq, bella manus!
 Exitium video regi quam triste parari,

*Purpurea vobis cùm mare stabit aqua?
 Nil desperandi sed nobis auctor Iesus
 Certior: ex animum qui modo corpus erat.
 Frigida membra crucem referunt, qua vulnera ma-*
ter

*Contigit, hostili vulnera facta manu.
 Quid tibi tunc animi dicam pia virgo fuisse,
 Infelix, sub humum cum tuus iret amor?
 Quo non ille senex turpavit pulvere canos,
 Qui reus aligero teste peractus erat?
 Tertia lux omnem detergit corde dolorem,
 Tristitia veteri nec finit esse locum.
 Custodes trepident, plebes pia gaudeat: ipse,
 Ipse remolitus pectore saxa venit.
 Hoc jubar, hoc alba juvenes in veste loquuntur,
 Quos bonus etherea misit ab arce pater.
 Sic quoq³, disiectis, qua nunc est forma, recurret
 Ossibus, & cineres vita secunda manet:
 Debemusq³, nihil letho, nisi temporis usum:
 Altera pars nostri restat, & ista redit:
 Qualis cinnamēo Phoenix juvenescere busto
 Creditur, in terris unica semper avis:
 In veterem cuncti mundo flagrante figuram
 Ibibimus, aetherea gens reparata tuba:
 Tunc cum iustitia medius veniaq³, sedebit
 Arbitrator, in clara premia nube ferens:
 Consumtisq³, simul terris & fluctibus, ignis
 In se constituet fata suprema sibi;
 Aeterni quæ prima dies erit, ultima mundi:
 Felicem nobis hanc Deus esse velit.*

Detq²

Detq̃, prius mentes quam corpora nostra renasci,
Et stet pro vita posteriore prior.

Non aliud pura spondent mysteria lympha,
Terq̃, sacet pueri fusus in ora latex.

Quanquam etenim magnis vitiorum immergimur
undis,

Per Christum vitis libera turba sumus.
Hac ubi sic repeto, tum me quoq̃, veris imago
Immemorem veris non sinit esse mei.

Quam modo coepta ruit, quam moxabitura iuuetus?
Huius mihi, quot noctes, quot periere dies?

Appasuit geminos lustris mihi quattuor orbis
Per bisseña regens sidera Phœbus equos.

Annum qui sequitur cum primo flore genarum
Hunc tibi summe parens, & tibi Christe dico.

Sanctior adveniat quam retro voluitur aias,
Vindictæ ex illa tempora plura labor.

At tu natalis, nostrorum prime dierum,
Da veniam quod te non colo, sacra colo:

Non vacat, a tantis in te descendere curis:
Plus aliquid vita lux dedit ista mihi.

Ille meas habeat, qui me quoque possidet, horas:
Scilicet ille dedit te quoq̃, posse frui;

Bisq̃, suum fecit, cum me produxit in oras
Luminis, & pretium cum fuit ipse mei.

Concelebrent alij genialis fercula mensæ
Quos iuvat, & secum nata Falerna bibant:

Carminaq̃, ingeminant lepidis applausa choreis:
Nos trahit antiqua religionis iter.

Nec jejuna tamen lati solemnia sacri

Ducimus, aut epulis gaudia nostra carent.
 Frangimus arcanum Christi sub imagine corporis.
 Ha reparant animos, fessaq; corda dapes.
 Nec tunc cum pastus senis in castra diebus
 Depluit, Hebraeis dulcior ille fuit.
 Inde salutaris libantur sanguinis haustus,
 Et sedant nostram pocula sacra sitim.
 Tradidit hos ritus humanis dedita noxia
 Victima, jam poenas certa subire suas.
 At pia posteritas morem servamus avium,
 Iussa piatricem commemorare necem.
 Carmina nec desunt gratam testantia mentem,
 Cum juncta feriunt sidera summa preces.
 Ille mihi, nam satis est superes, pater alme, vo-
 luptas,
 Et meus auspicijs talibus annus eat.

DE SUSANNA.

Cum decus Hebraicum Susanna, pudoris
 imago,
 Supplicij peteret jam moritura locum,
 Ante Deus vatis juvenis quam proderet ore
 Conjuratorum perfida furtiva senum:
 Non poterat niveas (stringunt quia vincula) pal-
 mas,
 Lumina fidereo sustulit illa polo,
 Lumina qua cunctas poterant inflectere mentes,
 Tam rutilum flammam, tam juvenile micant.
 Illa quidem lachrymas retinet, tamen usq; retenta
 Prae-

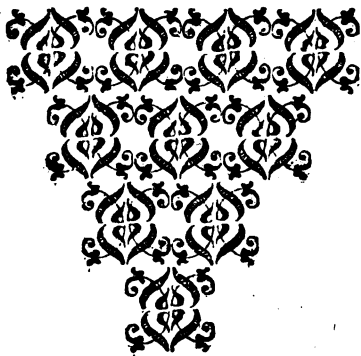
Prorumpunt, quali fons salit alius aqua;
 Et poterant pariter pugnancia bina videri,
 Mirus honos animi, mirus in ore pudor:
 Non pallor faciem vicina morte notavit:
 Perpetuo tenera sed rubuere gena:
 Integra mens scelorum letho nil mota futuro
 Duntaxat fama tristia damna timeet.
 Venerat ad lapides: (ea poena parata jacebat.)
 Flet populus: cunctis flentibus illa refert,
 Vos primum, Proceres, laudo, quos inclita genti
 Isacidorum posuit reddere jura Deus:
 Quod paribus poenis hominum delicta piatis,
 Legifer ut Moses, ut Deus ipse jubet.
 At melius, sceleris quamuis ego pura, peribo,
 Securus posthac quam scelus ulla ferat,
 Qua violans promissa Deo, promissa marito,
 Exiit infami fadus adulterio.
 Hoc igitur nostras crimen quoq. perfinat urbes,
 Hoc ne piam gentem, sepositamq. Deo,
 Polluat ut totam pariter cum corpore mentem,
 Qua ferat Abramum femina neptis anum?
 Non hic sufficiunt lapides, non horridus ensis,
 Non crux, usturi non fera membra rogi,
 Non sacri latices, mœchas qui crimine damnant,
 Aut timidos purgant suspitione viros.
 Spernere siqua Deum potuit, supponere prolem,
 Failere conjugium, commaculare domum,
 Quattuor ut possit culparum solvere poenas,
 Aequo jure quater debuit illa mori.
 Nunc vos huc properate duo, faciantq. cruenta,

*Perfida fecerunt quod prius ora, manus.
 Exsatiatae truces in fonti sanguine motus:
 Vos ictus primi, vulnera prima vocant.
 Sic castas tetigisse licet: spes improba vobis
 Quam male promisit, sic potienda datur.
 Nam neque vos unquam nec quicquid ubique viro-
 rum est*

*Servit ad hac aliter membra venire fides.
 Ut libet hanc frontem, malas, & labra ferite:
 Imprimis oculos vestra sed ira petat:
 Hi sunt obscenos vestris qui sensibus astus
 Nuper & illicitas inseruere faces.
 Quantumvis populus, quantumvis curia vobis
 Credit, habet testes & mea causa suos:
 Stat Deus hinc, stat mens nullius conscia culpa,
 Et jurant istud crimen abesse mihi.
 Tu mihi vir salve, vita lux unica nostra,
 Spesque mihi, donec, spes super ulla fuit.
 Utinam saltem supremos ferre liceret
 Amplexus, & post oscula pauca mori!
 Arceat hac saltem nobis opprobria caelum,
 Ut vincant animum crimina falsa tuum.
 Si bene te novi, quam tantum semper amasti
 Credit in hac nullum mens bene fida nefas.
 Nunc tibi, nunc animo communia vota repone,
 Et pariter caelum qua petiere preces.
 Pende, quod obsequium, reverentia quanta mariti,
 Ut tutata tuam sit mea cura domum.
 Excubia semper gemina mea corda tegebant,
 Hinc pietas, illinc connubialis amor.*

Nec

*Noctes atq; dies animum servantibus istis,
 Dic vetitis flammis quis locus esse potest?
 Crède, tua ut vixit, tua sic Susanna peribit:
 Jamque mihi posthac non adeunde vale.
 Sed precor hoc unum: tumultum concede peremta,
 Et versus, miseram quod juvet, adde duos.
 Hospes siste gradum: jacet istos femina busto,
 Quam dicit index, vir negat esse ream.*

HUGONIS GROTII

FARRAGINIS

LIB. I.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PAVLO CHOARTO BVZANVALIO.

S I superest patria nostraq; tuaque vacanti
 Dicere quod possis, Magne Choarte, tuum,
 Temporis illius fas sit mihi sumere partem,
 Audacem bonitas quem tua nota facit.
 Quamquam sollicitant sapientes undiq; chartae,
 Exaëtoq; subit digna labore quies,
 Non minus & tua sunt aliorum seria rebus
 Otia, descendas ad mea dona precor.
 Quod reliquo reliquū est, hoc da mihi: lude legendo,
 Inspice: iudicij res erit ista loco:
 Nec metuam nequis nimium mea carmina damnet,
 Si modo sunt oculos promeritura tuos.
 Ipsa tibi credet, cui se suaq; omnia credit
 Gallia, plus nugas quam nihil esse meas.
 Altior ille hominum vitijs liberque T' huan
 Spiritus, & nullo qui fuit ante minor,
 Mensq; Casauboni Totum complexa, videbunt
 Cum venia versus te praeunte meos.
 Dic tamen his oro, tantum rudis orsa juventa,
 Et vix ingenio pubere nata dari.
 Nec tamen hos ipsos Musis sacravimus annos;
 Aut adeo his studijs terra Batava favet:
 Abreptos alias nos impetus egit in artes,
 Cum quibus Aonio fadera nulla choro.
 Accessere graves cura iustiq; dolores,

Quem

*Quis subigi robur posse virile putem?
 Arma inter patria pelagusque & frigora natum;
 Et quem fata sôlo deteriora premunt,
 Hunc siquis fieri credit potuisse poetam,
 Saltem non durus carmina nostra leges.*

COMASTES.

Ex Theocrito, versus versui redditus.

I Bo meam visens Amaryllida, monte capella,
 Monte vaga pascunt, & agit mihi Tityrus
 illas.

Tityre, quo nullus potior mihi, pascce capellas,
 Et potius pastas age Tityre, & inter agendum
 Occursare capro, cornu ferit ille, caneto.

O Amarylli decens quin hoc, ut nuper, ad antrum

Me transuersa tueris, amatoremque salutas?

Antibi nunc simus videor, promissaque longum
 Est odio tibi barba? mori me denique coges.

Aurea mala decem tibi nunc, quæ carpta volebas
 Arbore, carpta fero: cras altera rursus habebis.

Cerne quibus macerer mœroribus: o mihi tantum

Si sit apem fieri, atque tuum penetrare sub antrum;

Per filicemque, hederamque, quibus redimita reful-
 ges!

Nunc scio quid sit amor: grauis est Deus: ille leana

Uberibus nemorum propter querceta pependit;

Qui mihi nunc imis flagrans procul ossibus hæret.

Nigra

*Nigra supercilis, gratum qua Nympha tueris,
Tota lapis, circum me plectere, ut oscula sumas,
Oscula vana quidem, sed in his quoq. multa voluptas:
Carpere me facies in centum frustra corollam:
Hanc Amarylli tibi seruo: nanque ipse plicauit
Errantes hederas, apique frequentis odorem.
Hei mihi quanta miser patior mala! tu nihil audis?
Ibo tamen, saliamque istas, sine veste, sub undas,
Olpis ubi longa piscatur arundine thynnos;
Et si non moriar, at te mala nostra iuuabunt.
Nuper enim, memini, signis rimabar amorem,
Infelix folium strepitus non edidit ullos,
Sponte sed in teneris positum mihi marcuit ultis.
Sed nec anus cribro me vaticinata fefellit,
Cum legeret spicas, & diceret, omnis in illam
Perditus incumbis, qua te fastidit amantem.
At tibi cum geminis seruatur capra capellis,
Quas sibi fusca dari Memnonis Erithacis orat:
Et dabo: nam ludos faciunt tibi munera nostra.
En mihi nunc oculus dexter salit: an precor illam
Aspiciam? cantabo jacens sub tegmine pinus;
Fors erit, ut videat quoque me: nam ferrea non est.
Hippomenes fulvis rapidam Schœneida pomis
Distulit, & cursu celer institit: at bona virgo
Ut videt, ut perit, ut totam gravis occupat ardor.
Egit & ipse bonos Amythaone natus ab Othry
In Pylon: at jacuit charum complexa Biantem
Pulcra futura parens laudabilis Alphesibœa.
Et formosus oues propter iuga pauid Adonis,
Quo succensa Venus traxit per membra furorem,*

Mor.

*Mortuus a teneris nec secubat ille papillis:
 Felix fasion, felix sopor Endymionis.
 His equidem inuideo, si vera, puella, fatebor:
 Nam bona tanta dari credant qui posse profani?
 Jam doleo caput: at nihil hoc tibi: carmina sistam:
 Hic nunc exanimis collabar, & esca luporum:
 Dulcius hoc omni credo tibi melle futurum.*

I T E R C V R R V S V E L I F E R I.

M Ira canam, sed visa mihi, sed cognita
 multis,
 Et nisi visa, mihi non habitura fidem.
 Quod patet occiduas Batava telluris in oras
 Est latus, & Lateris pars ea nomen habet:
 Nos à ceruleis ubi diuidit unda Britannis,
 Et pratecta maris fluctibus arva jacent.
 Hic pater Oceanus sitientes lambit arenas,
 Jamq, vagas laxat, iamq, coercet aquas.
 Ipse sibi posuit fines Neptunus, & intra
 Aggeris agnati mœnia sevit hyems.
 Proxima sunt Hage Sceverinia littora nostræ,
 Aequoreis dives piscibus ille locus.
 Hinc si Pettemum, Zypaq, novalia pergas
 Querere, bis septem millia pandet iter:
 Millia quæ totidem vix Iphiclus ambulet horis,

Ant

Aut Ladas celeri notus ab arte pedum.
 Hac Curru volitanda fuit via: sedimus omnes,
 Ante oculos cælum, litora, pontus erant.
 Ut suspensa suis tamuerunt carbasa ventis,
 Ut Pharus, ut navos, ut Sceverina perit.
 Et velut indignans, quod non sua pondera vellent,
 Nescio quo strepitu marmuris aura sonat.
 Non aliter mugire solet, cum mittitur arcu
 Gnostica Sauromata torta sagitta manus.
 Aut cum Nassovius Rhœni bellator ad undas
 Fulminat, & ferrum sulphuris est in agit.
 At simul averti primas super avimus iras
 Flaminis, & certâ cœpimus ire viâ,
 Aequoreos inter fremitus, ventosq; relictos,
 Sensimus in rapidis frigora nulla toris.
 Amissos tepidi frustra quaesivimus aëthros,
 Vela notæ celeres non potuere sequi.
 Talis erat, quocunque cito raperemur ab axe,
 Quælis in æstivo langueat aura iugæ.
 Orbita vix umbram simulat, nisi litore molli
 Si quando celerem tardat arena fugam.
 Tunc & pulverea nubes, Venerisq; creatrix
 Spuma procellosis inbribus ora ferit.
 Tunc pluit & conchas & mistum litore pontum,
 Proximus est Libycis Syrtibus ille labos.
 Prisca vetus servat Cattorum nomina pagus,
 Indicio referens posteritatis avos.
 Hac nemore Hercynio missos venisse colonos
 Discimus; hinc Batavi gens animosa sumus.
 Hic Cai tarris fuit, hic extructa Severo

P

Hor

Horrea: nunc ingens omnia pontus habet.
 Quid lapides perisse querar? peristis & amnes,
 Ostia nec Rheni cernimus esse super.
 Navigat hæc Currus, quæ naues ante solebant,
 Continuatq; pari tramite lituus iter.
 Hinc ad Nordovicum fines, & Donsica regna
 Pergimus. ô magni patria vatis ave.
 Respicere à tergo Santfordica templa volebam:
 Dum moror, à tergo jam mihi Vicus erat.
 Egmonde cineres, quibus incunabula debet
 Religio, & magnis regibus orta domus,
 Vos quoque præterijt votis velocibus arbor:
 Credibile est ipsos obstupuisse Deos.
 Sic celer avectas quantumlibet ante carinas
 Currus, & aquoreas effugiebat, aves.
 Credimus exemplo tumidi latrare Pelori
 Monstra: canes Batavû non minus aquor habet.
 Quæ Siculis Scylla est, nobis Honsbusca vocatur:
 Nomen naufragijs nobile nauta timet.
 Hic formidatum Silva spumantis in auras
 It caput: aquoreis illa resistit aquis.
 Terrarum damnis Nereus alimenta profundi
 Querit, ut in nostrâ luxurietur humo.
 Non alibi Batavos propiora pericula tanguit:
 Pro nullo facimus tam pia vota loco.
 Structa manu moles tumidas nisi frangeret undas,
 Quod Pyrrhæ fuerat tempore, terra foret.
 Nunc quoq; cum saxis, & quercibus unda dometur,
 Prostrata quercus, ipsæque saxa jacent.
 Sed nemus usque recondit surgit, rediitq; rupes:

Semo-

Semper in his rauci gurgitis ira perit.
 Sistimur hîc: rumpitque viam transversus ab undis.
 Qui Pettema secat, littora montis obex.
 Littora Bajano qua nil cessura Lucrino,
 Hoc unum debent Silva Canina tibi.
 Hac prope sicca jacet fraudato Zypa profundo,
 Experta Oceani saepe, solique vices.
 Hîc, ubi squammigerum Proteus pecus egit in algâ,
 Nunc viret in segetes ingeniosus ager.
 Marsacium pelagus, collesq, binominis Oga
 Non procul, & Flævi triste furentis aquæ.
 Nos hoc omne latus geminis confecimus horis,
 Tantillum est spatij quod ferus horret fber.

ODE IN FILIVM
CASPARIS EVSEMI
AD AVVM
IANVM DOVSAM.

DOnate magnis parve parentibus
Puer futuri gloria seculi,
Seu Nienordo dignus haeres
Et patrijs imitator actis,
Castris petenda natus adorea
Paras fbero funera, & ultimas
Gades & Hispanum furorem
Pectore adhuc tenero laceffis,
Te vagientem littore in ultimo
Vesper tremifcet, te Tagus aurifet:
Annoſq; crescentis juventa
Hesperia numerare matres
Discent paventes: quantus adest equis
Virisque sudor, cum celeres fuga
Cervos, & acrem fessos aprum
Pracipiti superare cursu
Vires & avi robora fortior
Vertes in hostem: siue Helicon placet

Pha

Phœbeus & regnata Doufa
Pierij jugæ sacra montis,
I perge felix: non alium sibi
Præponet olim Pindarus & Maro,
Magnoque mens vicina cælo
Mæonida, facilisque Naso:
Cedet jocosæ Musæ Property,
Cedet Tibulli; non tibi Bilbilis
Certabit, aut Verona docti
Efferet ingenium Catulli,
Si docta paucis carmina versibus
Amabis apto claudere cum jeco.
Sin te sibi quondam dicabit
Romulei nova laus theatri
Plauti sepultos e Strygio sales
Regno reduces, & pede compari
Implebis aut soccum Terenti,
Nobilis aut Seneca cothurnum.
Te Doufa nostræ gesta Batavia
Nunquamq; visi carmen aunculi,
Suosque balbutire fustos
Audiat ipse senex nepotem.

TRAGOEDIA HEINSII.

Quis ille tanto pulpitem motu quatit,
 Et insolenti tundit orchestrâ pedes?
 Quâquam furentem motibus fallax regit
 Persona vultum, faxq; detonantia
 Furatur ora, non lates Heinsi tamen:
 Te certus index prodis. angustum jubar
 Dispellit atræ nubilum caliginis:
 Centumque noctes luce perrumpit sua.
 At nos parentis vana terra pondera
 Frustra tenebris indies victricibus
 Luctamur: omnes ludit incassum labor:
 Ut ille parvus ales abreptum fuga,
 Et navigantem vastâ inanis æquora
 Sequi parentem sperat, & pennas quatit,
 Aurasque plausu captat, affectans iter,
 Strepitque: tandem pronus in nidum cadit.
 Tu Dadaleis ocyor volatibus
 Poëta cœli scindis alatus vias,
 Plebemq; & ipsos plebis obtutus procul
 Post te relinquis. Iam Sophoclen præteris,
 Euripidenq; fultus ala remige:
 Sequæ auctor olim triplicis Promethei
 Vultum fatetur, quique Cassandram dedit
 Cæco furentem carminum volumine.
 Nec hos, nec omnes cæteros Jonici
 Fastus theatri, longa quos nobis dies

Invi-

*Invidit, evig, impotens iniuria
 Procul tueri terga sectantes tua
 Contentus, ultra tendis & calo natai
 Sublimiori, deq, summo vertice
 Priscum Latina despicias scena decus;
 Choragiumq, præter Annai volas.*

*O Cygne Flander, me simul tecum rape
 Per candicantis carulas æthra vias.
 Ignava quanquam torpidum moles premit,
 Et surgere ultro pondere obsessum vetat,
 Tua levatus quolibet dextra sequar,
 Supraq, nubes ibo, quas crassus vapor
 In nos adurget. deligam spectaculo
 Propinquiores siderum meta foros,
 Ubi serena semper, & purus dies.
 Hic prisca cernam provocantem secula
 Prodire nostri temporis Tragœdiam:
 Non hanc sephtha qua triumphales manus
 Cade immerentis inquinavit filia:
 Regisve mensis ora Baptista dedit,
 Sed Heinſianam, nata qua sero licet,
 Retro tot annos laude prævertit novâ.
 Iudex sedebit Douſa, iudex Scaliger,
 Hæres paterno destinatus muneri.
 Heroa nostris hunc, & hunc felix Deus
 Servavit annis, iusta ne saclo rudi
 Noſtris deessent vatibus præconia.
 Vox una bis: victa Ganda Corduba.
 Applaudit omnis maximi circi chorus.*

*Forma micantem celsioris lumine
 Miratur ire magnus Alcides ducem,
 Arausioq; cedit, at nulli prius,
 Doletque rursus regis Hispani scelus.
 Incedit alto parte ab Eoa poli
 Princeps cothurno: nam tremit Vesper gradum,
 Et sentit hostem. Nunquid Atride pudet?
 Bis quinque Troja messibus constat tibi,
 Huic unus annus plus decem Troijs dedit.
 Hoc par, scelestâ fraude quod victor cadis.
 Vidit Mycenæ per scelus casum ducem,
 Videre Delphi. Patria ô quanto mades
 Cruore! Non hoc eluat Rhænus nefas,
 Non Mosâ vasto pronus incumbens mari,
 Non qui propinquus menstrua motu tumens
 Neptunus agris parcit Hollandis pater,
 Seseque arenis arcet, atque hostes salo.*

*Cerno Laïa syrma. Talis Hæctoria
 Coniunx, parensque: talis Alcmenæ fuit,
 Amphitrionis uxor, & nurus prior.
 Oeneis autem casta sancta conjugis
 Veretur ora, tollere & vultum simul
 Formidat, omnis quæ sui sexus cohors
 Transgressa leges: Noxium & æta genus,
 Ledaq; proles, & noverca Kirby,
 Materque Orestis, & viri mater sui,
 Et ipsa Iuno. Stirpis antiquæ decus
 Materna paruum ducit Henricum manum,
 Alludit illi magnus Argivum metus
 Futurus Hæctor, Fata si vitam darent.*

Alu

*Alludit Hyllus, & coronati patris
 Phoea proles. Jam puer Philisthenes,
 Jam meta Troja Pyrrhus exspectat parem.
 Paantiisque dura Cocyti vada,
 Et aestuantes igne permisto lacus
 Hispana Erynnis linquit, humanus sitim
 Cui sedat unus sanguis: hoc illi merum est.
 Hac poela monstro, cerno pro tadis rogos,
 Cerno secures. Ipsa ad aspectum soror
 Horret Megara: defluit flagrum manu,
 Fugitque tortis anguis implexus comis.*

*At ille magni parricida Principis
 Pone hic scelestum perfidus voluit gradum.
 Fuit Thyestes impia factus dape
 Natis sepulcrum. segregem Theseus nova
 Castum per agros filium sparsit nece:
 Patrem cecidit, mistus est matri Oedipus:
 Sed inscientes: primus hic sibi placet.
 Gaudetque quanto nullus erravit malo.
 Quicunque fama punctus antiqua nota
 Crudelis audis patrums, frater, parens,
 Egisthe, quiq, semper arentes aquas,
 Semperq, captas arboris fata fugas,
 Gaudete: vestra majus absoluit scelus.
 Inventus hic est, cujus unus patriam
 Trajecit ictus: quis Di tantum nefas
 Ausus jubere? Non Lycus: Neuter Creon,
 Non hoc Ulysses, saevus in parvos quoque
 Et in puellas: Ipse nec fluxâ fide
 Amans Jason: Aurei sed velleris*

P 5

Pos.

Possessor alter. Ecquis immite hoc sacrum
Aut cecus augur aut ferus Calchas docet?
Videsne? pulchram rafa Libertas comam,
Et pileata turpe proculcat jugum:
Sed pectus eheu saucium, vulnus gerit,
Quod ante Princeps: Patria raptum patrem
Seseque lugeat. Ora commendat dolor,
Decetq; luctus. Eurytum sic filia
Cum lachrimaret, & parentales rogos,
Sibiq; lapsum patrij regni decus;
Sic cum doleret vera se quondam nimis
Cantasse Phœbas, staret & jam Pergamē
Supra ruinas, & cadaver regium
Sub his sepultum, Troico flagrans rogo;
Tamen placebat. Talis Electre fuit
Caso parente: Nata talis Oedipi
Caco parente. Si quis est sensus super,
Curis nec umbras œquit mortalibus
Donata Divis manibus felicitas,
Restatq; quod non atra Lethe sorbeat,
Salve Batavis dux Arausiade tuis,
Ultore nato, vate felix Heinio.

GRV-

GRUTERI

INSCRIPTIONES.

O Rbis supremi pignus, aeterni sator,
 Immense serpens, ripa quem Nili colit
 Squammas virentem semper, & tortos si-
 nus,

Qui volvis agmen simplici flexum via,
 Tui relapsus in notas vestigi,
 Certis & haeres pervicax exordijs,
 Voluminumq; lubricis anfractibus
 In os reductam prodigus caudam voras,
 Tui triumphans pandit aratas fores
 Gruterus antri: propter, annofo situ,
 Qua sola crescit temporis dispendio,
 Repit Vetusitas ipsa consumptrix sui,
 Trahiq; gaudet. Ille demorsos tibi
 Reposcit annos, qua q; lustrorum parens
 Spelunca servat saecula decurrentibus
 Reddenda sacris ducit in lucem manu,
 Avoq; prisco donat, amissum diem.
 Quicquid superbus ambit astrorum chorus,
 Et illa signis picta testudo poli;
 Quicquid creatum siderum princeps Deus
 Victrix noctis Phœbus illustrat face;
 Fatale vulnus sentit, annorum vices;
 Tempusq; cuncta perdit, & primum perit.

Tand

Tam pulchra rerum forma res est animus
 Dies dici, dumq̃, festinat mori
 Occidit etas. unda momenti rapax
 Numquam manentis, quicquid occurrit, gravia
 Trahit fluenti mole, nec parcit sibi.
 Excisa rupi saxa cavo gurgite
 Ferocientis pulsa nequicquam, salis,
 Qua non voravit fluctus, absorbent dies.
 Venis notatum marmor, & commercij
 Mortalis aurum pignus, & gemma, satas
 Quasunque conchâ littus Eoum vomit,
 Durusq̃, terra partus inventum neci
 Lethale ferrum, deteruntur seculis:
 Vitamq̃, celi docta quam rectrix manus
 Infudit ari, temporum tollit mora.
 Quid ista flemus parva, cum tota solo
 Aquentur urbes! Fleu Quirites patriam
 Efferte: Roma funus est tantum sui.
 Urbisq̃, septem qua sedens in montibus
 Sublimis orbi jura subjecto dabat,
 Illinc diei sparsus, hinc noctis domum
 Tangit, nec ipsa clausus Europâ, cinis,
 In omne mundi selatus lapsu gravi
 Ruina fudit. Tuque Graij sanguinis
 Altrix, & omnis magna doctrine parens,
 Olim tuorum terra felix spiritu,
 Quam nulla restas! Dira fatorum lues,
 Si nil profani, quamlibet magnum, tui
 Ferales virus effugit contagij,
 Ex delibutas peste Plutonis manus,

Saltem sepulcris parce. Sacras Manibus
 Sedes, & illud siquid est, quod mortuis
 Datur superstes esse, quod vivi colant,
 Lex universi terre, & rursus mori.
 Virgo triformis orbis immensi novis
 Dicata pradis semper, & rerum malo,
 Quid impotenter in tuas sevis opes,
 Quid busta, cippos, & graves victorie
 Testes columnas, & trophaeorum struem
 Deles, nec orcum liberas orci metu?
 Umbra silentes, vulgus inferni Iovis,
 Quibus quietem spondet eternam palus
 Iurata Diis, hic quod amittant habent:
 Postquam fuerunt, indices perdunt quibus
 Fuisse constet: instat & mors nomini.
 Fas est profecto, fas tamen Divos queri
 Minus minores: Inferis non est grave
 Pati supernis numinum turmis idem.
 Rex ipse Divum fulminis diri potens
 Et circinantis tota cali civitas
 Iniurioso prornas avi pede
 Despectat. ades tristis. Ingentes mora
 Cedunt colossi. Sol suos annos timet,
 Et Luna menses. templa decrescunt situ.
 Et ille sacris amulus regum labos,
 Impendysq, structa moles publicis,
 Censui beati sola, durando perit.
 Nam siue lata subicit saxum basi
 Acuminato pyramis fastigio
 Tactura cœlum, siue pons longius domat.

Super

*Superbientes annis obiectus vias
 Agris timendi, siue jussu Principis,
 Palatiorum surgit excelsum decus,
 Altumq^{ue} jactant tecta culmen barbaris
 Suffulta pilis, in suum finem ruunt.*

*Quicquid profundis destinatur saculis,
 Heredibusq^{ue} postumis inscribitur,
 Mox literarum lancinatis ductibus,
 Vocumq^{ue} membris sponte dissultantibus
 Antiquitatis vindices perdit notas.*

*At tu supremum stirpis antiqua jubar,
 Alumne cœli, Caesaris magni genus,
 Qui das vetusta postfuturis secula,
 Bataviaque gentis Eoa sonos,
 Polumq^{ue} terris, teq^{ue} nobis, dum licet
 Suscurre mundi Scaliger damno. Tuum
 Te tempus audit. Te decet lustris dare
 Leges & annis. Ille felici manu*

*Ferventis ani raptus exincendio
 Thesaurus, orbis naufragi lecta tuâ
 Dextra tabella, parque Velseri labos,
 Perosa dudum claustra privati laris
 Ibunt in auras, regna nec posthac ferent
 Nocturna, seque mancipabunt publico.
 Nouo parentum maximorum foetui
 Gruterus aliam primus alluxit facem,
 Industriaque munus obstetricia
 Promisit: ille tot virorum nomina
 Invidit orco, totq^{ue} laudes cœlitum,
 Postliminiq^{ue} jure luci reddidit.*

Custos

*Custos inertis ante Cocyci canis
Cogente magno vidit Alcide diem,
Miratus ore triplici solem novum:
Vicarioq₂ functa letho Thessala
Vita recepit lumen impensum viro.
Blandum sonante Ditis infensas lyrâ
Demulsi aures, conjugem qui perditam
Reduxit Orpheus, & reductam perdidit.
Tenace mortis impeditum compede
Ars Aesculapî vindicavit Virbium,
Et absoluto jam colus penso semel
Novata nentes fila lassarunt Deas.
Plus ille fecit, qui tot acti temporis
Res delitere non sinit mersas, Styge;
Per quem senectam nulla moles pristini
Persentit aui, nec datum Lethos aquis
Opus caduco regium sumptu perire
Et mortuorum (quis putet?) manes suis
Vivunt sepulchris. sint ut hac communia,
Gruteris ipsos solus aternat Deos.
Et sacra servat. Est & hac laus propria:
Vicere plures antè legem Tartari,
Pro se nec unus, quosque vivos transtulit,
Omnes revexit morte confectos Charon.
At hic perenne nomen omni saeculo,
Quod Dis & umbris reddit, hoc servat sibi.*

GRA-

G R A T U L A T I O

A D D O V S A M.

Gratulor, o Batavi, lux admiranda senatus
 Catdici, Nortgaq. potēs, quod reddere nostri
 Digna tuis proceres sciverunt pramia fastis:

Quod Dea qua tardo mergi vicina Boote
 Signa tenet, Douſaque Themis ſe faſſa minorem
 Cauſarum ſtrepitu felices liberat aures,
 Emeritumque ſenem ſeruat maioribus actis.
 Scilicet agnovit ſibi patria carinus ipſi
 Temporibus nihil eſſe tuis: nec enim illa perire
 Paſſa moratorum ſtudijs, rixaq. forenſi,
 Diſſiſſoq. die toties, & murmure inani,
 Aut te difficiles inter caneſcere lites.

Attamen in dubijs ſiquando rebus egeſtas
 Extremam ſibi quærit opem, te Douſa repoſcent
 Iudicia, atque tuo pendebit ab ore ſenatus:
 Tuque tribunalis ſpes ultima, ſacraq. vaſto
 Anchora in Oceano ſtabis, cum turbida ponto
 Surget hyems, triſtesq. furent immite procellæ.
 Ad tua confugiet tum demum oracula diſcors
 Curia, tu quoties ſententia diſſidet ipſis
 Indicibus venies iudex, punctoque ſub uno
 Res erit, & ſciſſa prius in contraria fluctu,
 Te dominq. diſcet vento cui pareat aquor.
 Fortunatè ſenex, non te ſublime ſedenti
 Cauſarum rectore forum clamoribus emptis
 Mugiet, aut trepidi vendent periuria teſtes:

Non

Non genua attinget, tibi sordida turba reorum
 Non tabula aut heres, non jam tua tempora perdet
 Circumscripta dolis pueri male puberis atas:
 Non veterum leges, non interdicta Quiritum
 Subripient tibi Donsa diem: non illa malorum
 Sarcina: vindicia pro libertate dabuntur:
 Noster eris. Felix tandem successit Olympo
 Lucifer & Donsa Donsam dedit: ite labores.
 Fortunate senex, tu jam tabularia prisca
 Dona manus, & tu totan illis sacula volves
 Non alij servanda viro: tibi credita soli
 Tot patrie secreta tua, testesq; papyri.
 Tu canis & Floros Didriqum genus, & Gulielmos
 Iam tum saepe bono nomen fatale Batavo:
 Tu canis Augustum comitem, domitosq; rebelles
 Cum Flandris Frisios, Wiltaq; ab origine gentem:
 Tu Velsi facinus, longeq; abeuntibus annis,
 Hannonas & Bojos, maternaq; bella nefandis
 Decertata odijs: hinc seditionibus actum
 Vulgus & ultrices Furias, populisq; timendam
 Finitimis versam mox in sua viscera dextram.
 Cernis ut, ad solis radios, lucemq; recentem
 Diffugiat nocturna cohors, clarumq; recusent
 Monstra diem, & nebule turpes in inane recedant
 Aurorâ veniente tuâ: molesque Gigantum
 Centauriq; abeant & fabula prisca Chimera
 Scyllaq; nec se ausint manifesto credere cælo?
 Ecce triumphali te falsis credulus error
 Invectum sequitur curru, & te iudice primum
 Carceribus damnata levis mendacia vulgi.

L

At

At tibi sunt comites, antiqui temporis etas
 Iam numero donata suo & veracibus actis,
 Monstratiq; amnes, & Flavius & altera Rhendi
 Ostia & Ausonijs celebrata Batavia chartis,
 Oceanusq; parens, defensa fortiter urbis
 Qui Lugdunensis tecum partitur honorem.
 Sic melior nunc te postulat labor: aut ubi cogi
 Tempus erit proceres, geminusq; vocabitur ordo
 Concilium in magnum, patria cui commoda cura,
 Tu quoque primores inter fulgebis & inter
 Cognatos Equites spectataque pectora bello
 Antiqua de gente nepos: Douſaque ſedentis
 Conſilijs vincatur ſber qui Marte ſolebat:
 Aut exercebit Batavi te cura Lycæi:
 Aut tu Nordovicem populum, ſobolemq; vetuſtam
 Catthorum imperio moderaberis uſus auito:
 Sepoſituſq; tui quacumq; ſub arbore regni,
 Urbanis procul a curis, fremituq; togata
 Gentis Apollineâ redimitus tempora laurea
 Dulcia præcipiti concedes otia vita.
 Fluet accurrent comites ad gaudia Muſæ
 A puero tibi nota cohors: aqua Pegæſis ultro
 Affluet, & totis Helicon migrabit ab antris:
 Temporis interea partem ſervare memento
 Heiſiada, Grotioq; tuis: tibi Douſa laboris
 Parvi primitia, tibi ſe tener impetus æui
 Denouet, & quicquid perituris ludimus horis,
 Conatusq; leues. at tu crescentibus auſis
 Mitis ades, calidam nec dedignare iuuentam.
 Impleat ingenuis ſic ille nepotibus aulam

Steppe

*Steppo tuus, multos sic vivere possit in annos
 Conjugis & magni totidem numerare triumphos
 Cara patris soboles formosi mater Iuli:
 Sic socerum digno faciat te Iana marito.*

IN SYMBOLVM

SCVL TETI,

Vicisse voluptatem voluptas maxima.

P *Ars melior nostri divina lucis imago
 Mens alto cognata polo, & cœlestibus auris;
 Postquam corporeos artus moribundaque
 membra*

*Induit & tenebris circumdata corporis atris
 Exsiliū vita, peregrināq, regna subiuit,
 Ingenti pelago rerumque involvitur undis
 Naufraga: nunc rauce circumsonat ira Mæadæ,
 Nunc Scylla rabies, nunc impacata Charybdis,
 Et quicquid timuit vitæ post tempora Troie
 Carmine Mæonio multum cantatus Ulysses.
 Ignea namque animi vis excandescit in iram
 Indomitas imitata feras, dirumq, furorem
 Combibit, & cecos vindictæ colligit ignes.
 Tunc igitur Ciconum pugnas, tunc cade cruentos
 Infames patimur Læstrigonas, Antiphatiemque
 Tunc & nos Siculo mandit Polyphemus in antro.
 Illa quidem gravis est, grauior tamen altera pestis,*

La

Qua

Qua juvat, & dulci scabiem prurigine velat:
 Scilicet hac avido Lotos gustata palato
 Optatos patria prohibet contingere fines:
 Hac eadem quanquam forma placitura Calypso
 Contextâ tabulis fuerat fugienda carinâ.
 Hac eadem Circe molles effeminat artus,
 Excantatq; virum, mox & sub imagine porci
 Cogit in immundo gramine Elpenora cæno.
 At quibus ingenij ratio moderatur habenas,
 Empusasq; leves cohibet, Proteique figuras,
 Nos neque Trinacriâ nullo custode vagantes,
 Titanis predamur equos, nec fraude solutis
 Utribus aduerso complemus inania vento:
 Claudimus at surdas Sirenium cantibus aures,
 Et fruimur, contra pellacis pocla veneni,
 Non intellecto superiorum munere moly.
 Illud Hymettea tinctum dulcedine virus,
 Illecebrasque animi, rabidaq; cupidinis æstum
 Vincimus, & magno perrumpimus astra triumpho.
 Per lusus alijs, fucataq; gaudia tendunt
 Ad Phlegetontæi flammantes ignis arenas,
 Cocytique vadam, celebrataq; tartara pœnis.
 Nos Stryge, & inferni superato limine Ditis
 Victores tandem in superas evadimus auras,
 Tranquillaq; Ithaca celestis sede potimur,
 Prima voluptatem quibus est vicisse voluptas.

DE

DE PATRIA.

Qua te digna canam sanctum & venerabile
nomen

Patria? vincis enim laudum fastigia totos
Virtutum complexa choros: tibi copia fundit
Ruris opes, orbemq; novos trans aquora pandit
Arcano natura sinu. miramur olivæ
Munera vittrices inter tibi serpere laurus:
Tu decus armorum, tu pignora certa triumphæ
Nassavios sortita duces: hinc aurea mala
Hesperidumq; hortos tibi mystica tradit Eleusis.
Sic Latium sua pila dedit, sed juncta maniplo,
Imposuit cui sancta pares concordia nexus.
Stat virtus comes & superi stat conscia mundi
Religio, non qua ritu bacchata profano,
Simplice sed cultu cœli meritura favorem.
Te quoque venturos audax irrumpere casus
Tarda gradu sequitur prudentia, intactq; bello,
Sed belli secura quies, reverentia casti
Iuris, & alma fides, & quanquam angusta potestas,
Blanda tamen, tua tota cohors. Gensne ulla reperta est,
Qua victos servire vetet? tu Legibus æquas
Quos superas bello, regnataq; pectora donas
Iure sui. Pars prima boni quo nascimur omnes
Libertas & in hoste placet. Constantia magni
Quanta animi, quod te nimium non prospera tollunt,
Non adversa premunt: quod, major clade resurgis
Cum satis se vivere vacat? viret ardua qualis

L3

Pal-

*Palma sub irriguam Iordanis consista ripam,
Pondera felices multum torquentia ramos
Indignata sequi. Veteres tibi reddit Athenas
Ingenuis rediuius honos: non ulla tot artes
Præstat humus: nostræq; fidem tibi sacrat Apollo.*

DE ITINERE SVO PER RES PROLATAS.

A Mans quietis lene dum vadum Lingæ,
Aestuque jam non turgidas peto ripas,
Et otiosum mitis oppidum Bure,
Vidi Camanis sacra tecta Lugdunum,
Veterisque Rheni stagna, cuius antiquum
Caput Batavo littus invidet ponto,
Et ubi Quiritum signa fixit Alphenus,
Arcemque Wordæ, Prasulis domum Boij,
Facies Enyo jecit unde civiles:
Et Didericis longa bella Trajectum,
Antistitales ut recunderent fastus.
Mox ut Sicambros proximavimus fines,
Ultraque Buram limiti pedem Geldro
Inferre iuvit, illud, illud apparet
Batavodurum, quæ tot urbium princeps
Fuit, sed olim. Nunc ubi pares Roma
Quæramus arces, ambitusque murorum,
Et plura Diuûm templa quinquies denis?

O Lec-

O Lecca dives, tuque non procul *Mosa*,
Fluvijque nostri Vahalis alterum cornu,
A voce fontis cujus unda desciscit,
Amnes beati, Naiadumque felices
Salvete ripa conscia vetustatis:
Vos cum frequento liber omnibus curis,
Vobisque repeto testibus senes annos
Solutiorq̃, doctiorq̃, his vivo.

IN CARMINA

I. MEVRSII

H Aetenus illa vacans alienis cura libellis,
 Et persanato vulnere nota manus,
 Desinit antiquis horas donare papyris,
 Et cupit a versu nomen habere suo:
Nuper & in vulgum sapientibus edita chartis
Hoc sibi, qua pergat, Gloria fecit iter.
Præses ab Arnulpho diu genus accipe Mevrsi
Carmina, natali carmina digna domo.
Accipe Ueenhusi, quantum majoribus arma,
Civiles tantum cui tribuere toga,
Battiada nemus, & Nasonis sacra renati,
Quo dominum donat munere verna liber.
Ipse movet celeres vite formator Iambus

L^a

Ad

*Ad tranquilla sui iudicis ora pedes,
 Spirat adhuc priscos lani nova charta labores,
 Et veteris meriti pagina testis adest.*
*Cum trimetros miror tragica gravitate, videtur
 Ipse mihi Lycophron, sed sine nube, loqui.*
*Nec Plauti lepor ille deest, nec digna Catone
 Scita, nec a Siculo qua sene Musa venit.*
*Nec sacra Arnobii cum majestate vetustas,
 Nec quicquid Macrobi docta papyrus habet.*
*O elegia; meo nil concessura Tibullo!
 O quibus equatur Bilbilis ipsa, joci!*
*O Graja veteris sacri decus heroina!
 Quis se, quis vobis postulet esse parem?*
*Quod legeret Ceyx, si jam superesset, haberet;
 Mittitur Alcyones litera scripta manu.*
*Gnossis ad Aegiden pelago jubet ire querelam,
 Littoreas inter sola relictas feras.*
*Nec numeros Nasonis amat, nec verba Catulli;
 Iane, tuo posthac eligit ore loqui.*
*Procris adulterio nimium tentata mariti
 Mittit ab Aitais scripta legenda jugis.*
*Mileti sibiholes incestum signat amorem,
 Germano plusquam debet amica soror.*
*Myrrha parens fratris, patris uxor succuba ma-
 tris,*
Post tantum potuit crimen habere preces.
*Proderet ut patrii Niseis fata capilli,
 Hostilis miseram precipitavit amor.*
*Cetera qua toto fulgent miracula libro
 Quid repetam? praesens omnia numen habent.*

Sci-

*Scilicet in versu Phœbus micat; ipsaq₃, Meursi,
 Gaudet in amplexus Musa venire tuos.
 Quemq₃, canis crater, erat hic Aganippidos unda,
 Quaq₃, arbor meruit carmina, laurus erat.*

AD GERNAVDM.

S *Ancte Nicer, Rheni Nymphis gratissimus hospes,
 Si quando tumidis laberis auctus aquis,
 Iam cornu majore tuas ascendere ripas,
 Iam decet æstram dissimulare sitim.
 Ille tuus, tum ille puer Permesside lymphæ
 Potus, & atherio nectare plenus adest.
 Gernandi venerare diem: da ferta capillis,
 Albaq₃, purpureis lilia mista rosis;
 Qualia crescenti tribuit Peneus Achilli,
 Thessalicis quateret cum juga foeta feris;
 Qualia Castalius quoque fons Pythone perempto
 Fertur Apollineis imposuisse comis.
 Da frondes edera, da laurus virginis umbram:
 Convenit Aonijs illa vel illa choris:
 Da pingues oleas vigilata præmia noctis:
 Palladias artes Palladis arbor amat.
 Da quodcunq₃, solet Latios ornare triumphos:
 Ille triumphato victor ab hoste redit.
 Ille tuis quoties posuit vestigia ripis,
 Lentius attonitas currere vidit aquas:
 Audit Orpheâ quiddam testudine majus,*

Ls

Et

*Et stetit ad doctos mobilis unda sonos.
Dum nunc Cecropij repetit commenta magistrì,
Porticus & quicquid, Gymnasiumq; docent;
Scitaque nodoso multum sudata Lyceo,
In quibus & magnus pallet Aristoteles:
Monstra vel errorum domat, Ariq; furorem,
Subductusq; solo celsior astra petit.
En quoties meruit victricis dona corona.
Hei potuit tantum cur semel illa dari?
At tu magne puer (neque enim puer esse recusas,
Ingenio quamvis anticipante senem)
Qui jam Socraticos malepubes precipia annos,
Et canis potuit quod satis esse sapias,
Inclytus his cœptis quibus & finire fuisset
Gloria, conspicius perge parentis iter.
Hunc tamen interea tibi quem donavimus ausum,
Ex animo pretium dantis habere puta.
Inferiora tuis Epinicia fume trophæis:
Nam qui digna clares ipse, sed unus eras.
Artifices nasci tecum non possumus omnes
Hoc est natura se superantis opus.*

AN A-

ANACREONTICVM

A D

HEINSIVM.

M Edulla amoris Heinsi,
Et corculum Cytheres,
Robustiorque blandi

Anacreontis atas,
Quid grande per theatrum
Gravi strepis cothurno,
Arausijque cadem
Scelusque Celtiberum
Mandas tragædus evi
Sequentis ultioni?
Quid ista tam superba,
Quid ista digna cantas
Promissiore barbâ,
Horrentibus capillis
Supercilique fastu?
Iam pone, pone laurum,
Et impedi capillos
Semper virente myrta
Rosâq, semper uda,
Humore quem serena
Noctis reliquit aura,

Incende

*Incende corda vates,
Vini calentis haustu,
Nardo caput perunge,
Lanuginisque florem;
Lanuginis tenella,
Quam Rossa semihulcis
Lambitq^{ue} alitque labris,
Dulcique amoris igni,
Et halitu Sabao
Priore cinnamomo,
Pubem fovet genarum.
Feroculum poetam,
Et arma jam sonantem
Te blandulis ocellis,
Tenellulis papillis,
Rubellulis labellis,
Et osculo integello
Rossilla basiatum
Abducat in triumphum.
Deus, Deus triumphe
(Nam te vocant Jacchum
Et Liberum bimatrem)
Fave tuo poëta,
Qui victor est poëta,
Sed victus est amator.
Io, io, triumphe.
At ille, victus ille
Furet, furet, furetq^{ue}
Msis, Amore, Baccho.*

IN

IN FILIUM
GVILELMI MARTINII.

G *Aude precipiti quisquis das gaudia vite,
Et quamvis sero quos juvat esse patres,
Tuq; hominum officijs nondum defuncta se-
nectus:*

*Vindice Martinio causa probata tua est.
Hanc celebret vates redeat si Tejus horam,
Purpureis miscens lilia cana rosas:
Ipsa suos versus Peligni Musa recantet:
Forte senex miles, forte senilis amor.
Tu quoque Martinio, neque te debere negabis,
Maonide debes: Zoilus ecce tacet,
Nestora nec ridet, dum tertia vinitur atas,
Virgineo lateri conseruisse latus.
Nec populum tardo Priami de semine natum,
Hectore vix una prole probante virum.
Plus igitur vernante valent lanugine cani,
Ultima nec vita tempora perdit hyems,
Atque aliquid tandem perituris imputat annis,
Et negat hac etas dedidicisse marem.
Non minus Anchises potuit quam pulcher Adonis,
Tithonus Cephalis saepe peregit opus.
Hunc etiam laudat grauitas censoria morem,
(Quid cum Sileno cum Satyrisue mihi?)
Ipse Cato vetulis sit quanta potentia nervis
Exemplo dignum credidit esse suo.*

Quam

Quam bene Martini sunt juncta vocabula Marti,
 Et Veneris conjux quam bene nomen habet!
 Prælia sunt illis, sed amorum prælia cordi,
 Qualia Gradivus, qualia Cypris amat.
 Hinc desperata tandem tinnere papillæ,
 Totque annis menses plus valere novem.
 Flere puellares noli jam mater honores,
 Erepta pretium virginitatis habes.
 Penites exactis tam longum calibis ævi,
 Et cuperes istos anticipasse thores.
 Ecce voluptates & gaudia prodidit index,
 Nec Paphios lusus dissimulare licet.
 Hoc teneri fletus, infantiaque ora loquuntur,
 Lucinaque tuum significatur hymen.
 Fortunata senex res decusque messibus ætis,
 Ergone semenis jam tibi tempus erat?
 Tu tamen Herculeum permisisti salvere nodum?
 Tunc igitur nomen dulce parentis habes?
 Iam migrat in curas molioris postumum ævi
 Filius, hunc nuper nux vigilata dedit,
 Servatumque diu lætus & non prodiga virtus,
 Et sine progenie non voluisse mori.
 Gratulari heredem parvum tibi serpere natum,
 Gignere quem libuit, quem genuisse juvat.
 At quantam subolem segnis tibi pendidit æas!
 Læus pater ac prænatus, qui potes esse pater.

Hy-

HUGONIS GROTIJ

FARRAGINIS

LIB. II.

*Quam bene Martini sunt juncta vocabula Marti,
 Et Veneris conjux quam bene nomen habet!
 Prælia sunt illis, sed amorum prælia sordi,
 Qualia Gradiuus, qualia Cypris amat.
 Hinc desperata tandem tumuere papilla,
 Totque annis menses plus valere novem.
 Flere puellares noli jam mater honores,
 Erepta pretium virginitatis habes.
 Pœnitet exacti tam longum calibis ævi,
 Et cuperes istos anticipasse theros.
 Ecce voluptates & gaudia prodidit index,
 Nec Paphios lusus dissimulare licet.
 Hoc teneri fletus, infantiaque ora loquuntur,
 Lucinaque tuus significatur hymen.
 Fortunate senex tot demum messibus ætis,
 Ergone sementis jam tibi tempus erat?
 Tu tamen Herculeum potuisti solvere nodum?
 Tunc igitur nomen dulce parentis habes?
 Iam migrat in cunas melioris postumus ævi
 Filius; hunc nuper nox vigilata dedit,
 Seruatumque diu latus & non prodiga virtus,
 Et sine progenie non voluisse mori.
 Gratulor heredem parvum tibi serpere natum,
 Gignere quem libuit, quem genuisse juuat.
 At quantam sobolem segnis tibi perdidit ætas!
 Iam poteras proavus, qui potes esse pater.*

Hy-

HUGONIS GROTII

FARRAGINIS

LIB. II.

EPITAPHIVM FRANCISCI IVNII.

Quanquam nec veteris Mausoli saxa, nec
audax
Pyramidum Pharius surgit in astra la-
bos,

Hoc tumulo plus rege jacet tam nobile marmor

Eae quondam non habuistis opes.

Ille diu toti nomen venerabile terræ

Junius ex tota mortuus illud habet:

Non qui Tarquinius Tarpeja depulit arce:

Non qui Casareo sanguine tinxit humum.

Mitius ingenium fuit huic, cui candida virtus,

Cui placuit sancta pacis amica quies,

Sed tamen hunc etiam duri metuere tyranni.

Hoc quoque libertas vindice tuta fuit.

Ille triumphato toties errore, quadrigis

Invectus docuit religionis iter.

Victa superstitio divina premia laurus

Et pietas illo præsiede lata dedit:

Orba parente domus, pubes studiosa magistro

Quod dolet & lachrymat, ne putet esse suum,

Privati non sunt in tanto funere questus:

R

Ha-

Humani generis publica cura perit.
 Collachryment gentes, & fletus fletibus orbis
 Misceat: ad cunctos pertinet ille dolor.
 Gallia ut ereptum digne lachrymaret alunnum,
 Contulit huc undas ipse Garumna suas:
 Hospitis exsequia tristem traxere Lemannum,
 Cui Rhodanus sociâ sponte cucurrit aquâ.
 Nec tantum tenui lachrymat Germania Nicro,
 Contentusve suo gurgite Mosa fuit:
 In Rhenum fluxere simul, quem maxima luctus
 Damna tenent ipsa proximitate mali:
 Atque utinam posset Cattorum litore rupto
 In pelagus lachrymas exonerare suas.
 Impendit totam vicina Britannia Tethyn
 Sarmaticaq, præcul tabuit unda nivis.
 Sufficiunt amnes? an cælo poscimus imbrem?
 Nil nimis est, & plus imputat ille polo.
 Hunc merito Lethe meminisses ipsa dolorem,
 Et sua mors Stygijs crimina fleret aquis.

ANA-

ANAPÆSTI IN
MORBVM FRATRIS FRAN-
CISCI GROTIJ, EX QVO OBIIT.

T Hemidis gremio nata Tonanti
Legis, & æqui veneranda parens,
Cui contiguus face vicina

Verfat senior plaustra Bostes,
Tibi si sobolem prisca dederunt
Secula somnum, pariterq, quies
Ab utroq, venit, tibi bella silent,
Ponit rabies violenta minas,
Et compositas tranquilla tenent
Otia mentes, nec ferax
Populos in se mergit Enyo:
Premit indomitos ille furores
Membraque longo jactata die
Lenis placida sub pace fovet,
Vigilesque animi decoquit æstus:
Et quod parili lege coerces
Genus humanum, redditq, sibi
Genetricis habet.

Tibi perpetuos si nostra domus
Servit in usus, tibi si Grotij

R 2

Gens

Gens sacra sumus; tua si quondam
 Cecini parvus munera vates,
 Et præcipiens nucibus positus
 Orsa senecta, ludente trocho
 Gente coeva, cæpi Latias
 Pectore leges, tibi prima dedi
 Tempora nondum puberis ævi:
 Tibi si fratris cura diurnas
 Partita vices, nunc pulvereo
 Docilis circumducere campo,
 Et nunc minio pingere leges,
 Miscens tereti jura cylindro
 Didicit numeros lanceſque tuas,
 Et jam poterāt (memini certe
 Mensiſta fuit)
 In Socraticas ire palaſtras;
 Pactisque ſuas reddere leges.
 At nunc (o vis invida fati)
 Tenet obſeſſum pectus Strygio
 Membra veneno depaſta lues,
 Et ceca vorat flamma medullas,
 Neque depoſitos vita ſuperſtes
 Suſtinet artus: jacet ignavum
 Thalamo pondus, nullaꝝ in illo
 Species reſtat priſtina vultus.
 Decus hoc oris, decus hoc perijt,
 Indolis olim genijque notæ:
 Pallor turpis ſedet & macies,
 Longamque ſibi lumina mortem
 Laſſa minantur. Novies roſcis

Redyt bigis aurora polo;
Novies tenebra rapuere diem,
Ex quo virus fœrale mali
Ciet assiduos corde tumultus:
Cætera torpent languore gravi,
Mens una fero concita motu
Nescit placidam ferre quietem.
Prope consumpto corpore demens
In se morbus perdidit iras,
Vis ledendi ledendo perit.
Consule damnis, studiisque tuis
Astræa fave: non iste ferox
Ense reperto, sociasque trahens
In bella manus, polluit olim
Sincera tui sacra metalli.
At nec rupto fœdere rerum
Pelago terra mutavit opes,
Purus morum, certaque fide,
Metuens luxus, & pacis amans,
Multum veteri servat ab auro.
Quamquam auxilium medicina negat,
Quodque supremum miseris, vix jam
Sperare licet, si forte tamen,
Sirespiciat nos alma Salus,
Et placato numine Pæan
Aegrum melius servet alumnum,
Unumque caput tribuat Musis,
Mitique favens Panacæa gradu
Comitem secum ducat hygiæ;
Precipe Somno jure parentis

Veniat facilis fessosque malo
 Mulceat artus, & Cimmerio
 Genitum saxo nocturna ferat
 Virga papaver, tingatque levi
 Tempora succo, quantum ex illo
 Furata dies, tantum requies
 Blanda reponat. Pellat tumidos
 Pectoris aestus, & vesanos
 Animi fluctus, sopor ut reddat
 Mite serenum, vires illi
 Reparare datum, solique licet
 Vincere dura tela sororis.
 Dormi, dormi frater, & acris
 Saltem sensum lucrare mali.
 Quancunque feret tranquilla quies,
 Hac supplicij hora peribit.
 Pars cruciatu vigilare fuit,
 Leuiusque dolent quos torpor habet.
 Preme securo lumina somno,
 Totumque oculis expelle diem;
 Et cum certa nuntia lucis
 Cristas iterum subriget ales,
 Artus nullo torpore graues
 Exue somno.
 Non interea turbet pavidum
 Pectus imago: non vanus agat
 Subdola Morpheus simulachra virum:
 Non in species eat exanimis
 Letus inani Phantasi umbrâ:
 Non horribiles imitata feras

Varior

*Variet fallax ora Phobetor:
 Sed non vaga mens operata sibi
 Repetat solitos pristina cursus.
 Sin vis animi negat irrequies
 Intus cacam ducere noctem,
 Tu monstrificos averte metus
 Dea Melinæ; certa salutis
 Faciles præstent omina somni;
 Jubeat melius sperare sopor:
 Aut insolito vebat axe diem,
 Cinctusque coma radiante caput
 Sol Hesperius surgat ab undis:
 Sacer aut aris Epidauræ tuis
 Medicas serpens offerat herbas.
 Aut radenti tempora ferro
 Verticis altus decrescat honos,
 Messique cadat silva capilli.
 Videat lætam sua vota Deo
 Ferre sororem, videat matrem,
 Fratresque duas.
 Tantum miseri fugiat natura
 Patris imago, qui festina
 Tristia mœrens fata senectæ,
 Hoc præcipuum mœroris habet,
 Nos, nos socios habuisse mali,
 Nec se tantum doluisse sibi.
 Satis hæc sanos lugere satis,
 Satis hæc totos meminisse dies.
 Quos non ludos fortuna facis?
 Premis excelsos, humilesque levass.*

*Pensas totidem dona rapinis,
 Propriumque nihil te dante fuit.
 Non tam pelagi male certa fides,
 Tunc cum primum tranquilla tument
 Aequora ab imis commota vadis,
 Pacemque sali rumpit subitis
 Nubibus Auster.*

*Nos onus ipsum nominis urget,
 Nimio constat titulus Magni,
 Nec in invidiam durare suam
 Fortuna sinit quodcunque beat,
 Nomine tanto mortale genus
 Quanquam seriem temporis alta
 Longa vetustas repetat Magni
 Meruisse notam, nemo à fati
 Impune tulit.*

*Dederat domita prius Aurora
 Procul Oceani visere fines
 Macetum regi, perque triumphos
 In natura currere fines:
 Sed victori famulata diu
 Fortuna gravem distulit ultum.
 Medio in cursu sortis amica
 Iacuit juvenis fraude suorum.
 Flevit Babylon, mirata nefas,
 Tantum levibus licuisse Dijs.
 Alter populos vincere Eoos
 Parili tenuit qui lege datum,
 Felix Latij cura senatus
 Per maturos vetus honores*

Pos.

Postquam lauri decus aquoreis
Quasivit aquis, Phariumque tulit
Gentibus annum, contra socerum
Stare tyrannum sanctis patria
Iussus in armis in Pharsalia
Fata cucurrit, mox Lagam,
Mandante nefas puero, truncus
Pressit arenam.

Quid enim memorem tam crudeles
Constantini, Carolique neces,
Quibus in summum, quamlibet aeo
Vergente diem, cum sponte sua
Jam depleri stamina possent,
Rupere tamen fila sorores,
Et ut in vitam conquesta nihil
Licuisse sibi, facilem mortis
Violenta vicem fata negarunt,
Nos privati quos nec gladij
Metuere duces, nec rectores
Vidit populus jura ferentes,
Solaque faciunt nomina Magnos,
Et siquid tu Musa dedisti,
Premimur nunquam cedente malo,
Totoque sali mergimur aestu.
Tu quoque nimium clade recenti,
Oneras nostram Francisce domum,
Ut jam pelagus puppe bibentes
Decimi fluctus quatit unda rates.
Heu Cornetti quondam procures,
Heu gens titulis Adrichema potens,

R 5

Bello.

Belloquē ferax, Hemskercka virūm,
Grotijque parens nominis Agnes,
Quorum pœnitet esse nepotes.
Dum sic humiles fortuna premit.
Vindexque Deus, quo decidimus
Sanguis claro degener ortu?
Sed quid veterum meminisse juvat?
Pone ex animo genus antiquum
Magnosque patres clara juventus,
Tandemque tuis succumbe malis.
Gravat hic luctum, nimiumque sua
Favet axumna, prius exactos
Qui dediscit segniter annos,
Nondum docilis nova fata pati,
Miserumque gerit corde feroci.
Tamen in lachrymis etiam lachryma
Solamen habent. Sape dolorem
Satiâsse juvat, nec turpe mihi
Sic heu longas miserum, miserum,
Tecum, frater fallere noctes.

IN

IN MORTEM
INFANTIS MARTINII.

Postquam marito scripta, postquam cœ-
libi,

Postquam parenti, dentur orbo carmina.

Matri superstes ille, conjugij brevis

Una reliquia, patris heu mœsti dolor,

Solatumque triste maternæ necis

Illam reliquit, hanc secutus mortuam.

Valete myrtus, & diu grata mihi

Lauri corolla: rursus ad taxum vocor.

Iactura non te, Martini, simplex premit:

Duo sunt in uno funera, effertur simul

Puerque raptus, raptaque in puero tibi

Pars magna matris: quippe dum viduum patre

Dediscis, animo cessit invito dolor,

Unluque in isto speque maternæ indolis

Sese fefellit: nunc bona primum fide

Cunas inanes lugeat, & viduum thorum.

Vbi ille fletus, atque vagitus rudes,

Nec semper ira, saepe festivus lepor,

Tenerique risus, & vacillanti sono

Imitata primum verba? solliciti patris

Periere vota, sed simul periit timor.

Si non paternæ culmen hoc sapientia

Docili juventutem vincet & castos thoro

Ser.

*Servabit annos, nec favore Principum,
 Secundus ipsis, in flagranti gratiâ
 Tenebit aulam, dulce nec senium patris
 Affinitate gloriosus nobili
 Sequetur heres: at nec illius manum
 Patria vocabit pressa dominatu gravi,
 Bonumque civem, publica in partem sua
 Rapiunt ruina: non in exsilium procul
 Jugum gravatus ibit, aut fortis sua
 Suspecta habebit commoda, aut metuet mala,
 Falsumque fragilis nesciet vita bonum.
 Omnes eodem pergimus vita omnibus
 Data pro miseris longa, pro cursu brevis.
 Fessos labore sola mors donat rudi.
 Nulli minoris constat absolvi malis.
 At hic beatus qui nec arumnas tulit,
 Nec illecebras allubescens mali
 Vivendo sensit, ne: pavens mortem puer
 In innocentis cecidit avi limine.
 Nos flenda turba, nosq; perpetui sumus
 Materia luctus. flere felices cave,
 Quisquis maligna liber invidentia.
 Aliena non vis damna cum questu tuo.
 Premissus hic est, non tibi amissus senex,
 Et multa lucrifecit a fato mala,
 Certe senectam & damna materna necis,
 Et patre adempto lachrymas, quas accipit.*

AD GERNANDVM

B Eatus ille qui fugaces actibus
Reprendit annos, seque dante longius
Quam fata dederunt vixit, impubes senex,
Non hunc jacentem publicanus temporis
Semisse vita spoliat ignavus sopor,
Non hic amor, non gula, non Libero,
Prostituit horas, durus exactor sui.
Non hunc juvenia dulce torpido malum
Effeminavit, otiumve degener.
Non ille morem, gessit unquam moribus,
Sed quod negavit seculo, vita dedit:
Pretiumque verum temporis dixit suo,
Avarus aui, sed laboris prodigus:
Rarum est in orbe canus ingenio puer,
Annos seniles qui representat sibi.
Gernande talem te colit Germania,
Paterque Rhenus. Omnis est in fanore
Dies, & ejus nulla pars questu vacat.
Sic tota ratio constat ut pereat, nihil.
Linguas in ipsis doctus incunabulis,
Quas poscit usus, exuisti infantiam:
Reptasti ad artes inde properatus puer,
Et imbibisti quicquid est sapientie
Cum lacte primo: Quid Deus, quis sidera
Limes sequatur, qui rotent mortalia
Quantiq, casus, unde tam certas vices
Causa revolvant, septa qua virtutibus,

Veri

*Veri quis index. Nunc ad equi regulam
Legesq; domito Rōma quos orbi tulit
Acclivis ævi prima vertis tempora:
Sic usq; major cresce, quem te mox virum
Nicer videbit, quæ senectæ te manet,
Cujus senectam præcipit puertia.*

IN NVPTIAS D. DE KESSEL.

M *Ulciberum Batavis nuper sudare caminis
Viderat, ingenui more miserta Venus.
Incudis gemitus reddebat, voce Pyracmon:
Et Brontes quantum foliis anhelus erat,
Forcipe jam posita, pictus fuligine vultum,
Orabat Steropes otia parva Deum.
At regina Paphi viduas quid ducere noctes
Cogeret, & studij quæ nova causâ rogat?
Ignipotens classem quæ Flandrica vinceret arvâ;
Narrat, & in pelago mille fuisse rates;
Mox bene mutatas Ostenda collibus urbes,
Et Valachris nullos jam superesse metus.
Kesselum nosti (quis enim celebratior?) inquit,
Quo duce non una clade fugatus Iber
Præcipue tunc cum Nassavia castra reliquit
Respicens Clusam captâq; rostra Ligur.
Illi vulnificum nostrâ fornace metallum
Liquitur, & iusso se tenet orbe chalybs.
Quo ruat in turmas, trepidum quo fulminet hostem,
Cedat ut Hesperio massa recocta Tago.*

Scis

Scis Basævis servire Deos, cæliq; favorem
Totius Hornanum promeruisse genus.
At Dea sabridens, nil ultra novimus, inquit,
Boxteliaque tenet me quoque cura domus:
Trajecti teneris radiat pralata puellis
Meria Zavethemi sanguinis illa decus,
Qualis ubi niveos perstrinxit purpura vultus,
Miratur similes Gratia læta rosas.
Hanc amat, hanc toto suspirat pectore secum:
Et genus est certe formaq; digna peti:
Quid properas adeo conjux tua munera flammis
Urere? cui properas uritur ille magis.
Arma prius pereant & nomina vana triumphi,
Et siquid virtus Martia laudis habet,
Quam rapiant hostes, melius qua dantur amice,
Tempora, nec bellis est inimicus amor.
Fortior Alcides in tauros ibat & angues
A Megara quoties venerat ille sua.
Promeruit noctes Pellai regis Amazon:
Hac dominam tetigit qua tulit arma manu.
Quid vetat hunc etiam felici fœdere jungi?
I puer, & facibus pectora junge tuis.
Ne tamen hunc illis conjunx, precor, instrue telis:
Nil opus est: nudis tela ministrat Amor.

E P I S -

EPISTOLA IOCOSA
AD HENRICVM
DELMANHORSTIVM,
cum Medicinæ Doctor crearetur.

B Accardus ad me quem secundis literis
Misiſſe ſcribis, ille non comparuit.
Sed frater ipſo cognitus vultu mihi
Pergrato amicas tetigit aures nuntio:
Laborioſo nempe te Coiſenis
Cursu peracto juſta meritum premia
Promiſſa doctis Aſculapî filiis.
Namque ipſa quamquam ſufficit ſcientia,
Sibiq; ſatis eſt; attamen merito iuuat
Tot eruditis conſequi ſuffragijs
Mentis perita vera teſtimonia.
Sed quando jam te ſcire morborum mala
Simul & medelas voce conſtat publica:
Eſt cur ſalubris artis experienciæ
A te vetuſta jure amicitia petam.
Paſſim in Batavis, hic ſed Haga maxime,
Quedam vagatur natio mortalium;
Quam neſcio quis triſtis exagitat furor,
Sive ira Divum eſt, litigare ut geſtiant
Semper: nec ipſis poſſe rixari ſat eſt,
Sed quosdam & alios ere conducunt ſuo
Homines rogatos, non quidem per ſe malos,

Sed

Sed qui negare sustinent nummis nihil,
 Clamare pro se quos dies totos jubent.
 Nullum quietis est minus patiens malum.
 Cursare videas pallidos circum fora,
 Circum tribunal, iudicis nunc ad domum,
 Nunc ad patroni. Si quis est usquam lapis
 Magno Galeno notus aut Arabum libris,
 Si qua est in hortis herba Lugdunensibus,
 Qua pellere istam possit ex animo luem,
 Operum hoc tuorum crede me certe tuum
 Valde bearis. namq; nonnihil & mihi
 Genus hoc molestum est. quod nisi talis cohors
 A me fugaret illa Musarum sacra
 Dilecta quondam, non canendis laudibus
 Tuis, Amice, defuisset hæc manus.
 Quam me iuvaret dicere ingenti sono,
 Qualem mariti fixa telis filium
 Puella dederit oscinis nigri rea,
 Qui mox beata cultus Epidaurò Deus
 Equaret arte, vinceret barba patrem,
 Quoties docere Pelei puerum volens,
 Inferre natum, non mederi vulnera,
 Iratus imam torserit caudam senex.
 Argolica quanti fecerint Machaonem
 Fratremque castra, maxime si quis Phry-
 gum
 Sensisset arcus. Quomodo multis diis
 Collecta templis ligna voti nuntia,
 Et mentis ægra somnia artem fecerint:
 Quæ Græcia profecta, mox Latium, suam

S

Cato

Catone frustra predicante brassicam,
 Morbis replevit. inde Nabathæos procul
 Inter magistros hasit ejus dignitas,
 Donec sub Arcto fulua quærens vellera
 Exorta gens est, qua salem, qua sulphura,
 Majaq; sobolem voce barbarica sonans,
 Incerta fecit cuncta, qua bona fide
 Crediderat orbis. Hac ego atque alia insuper
 Eram paratus dicere haud humili pede,
 Tuumq; nomen ferre in atherias domos,
 Animo capaci dona qui complecteris
 Vtriusque Phœbi, carmine atque herbis potens,
 Nostrisque Batavis junium præstas novum.
 Sed illa nunc me jurgia infelicia
 Litesque revocant. ergo quod solum licet,
 Pia vota peragam. Prospere cedat dies
 Tibi hic & agris imperaturis tibi,
 Quos inter esto signi melius vacat;
 Mihi nunc quidem non otium est: quare tibi
 Debere quidvis malo, quam sanam cutem.
 Alios valentes igitur ut facias, vale.
 Dabantur Hage postero Eidus Iulias.
 Rosse poetam, quaeso, Taciti interpretem,
 Et Martialis editorem Lentulum
 Pro me salutes, qui velim in dapibus tuis
 Rhenense nectar more maiorum bibant.

EP I.

EPITHALAMIVM

POTTEIL.

I.

TU jam purpureo sola cubans thorò
 Pictum languidulis subter odoribus
 Ostrum, pulchra, jaces. non tibi gemmet
 Cultus virgineas impediunt comas:
 Non cervice fluens divitijs tibi
 Structum barbaricis syrma trahunt pedes:
 Non suras cohibent vincula liberas.
 Sed qualem docuit saepe recens dies
 Materno tepidam surgere de sinu,
 Nulla veste lates: sola sed invidis
 Non inclusa micant ora tapetibus.
 Qualis pumiceum roscida cum jubar
 Densa nube parens Memnonis extulit,
 Cedunt astra polo, nec facie minor
 Audet turba choros ducere Pleiadum:
 Wachmannæ teneras lumine sic novo
 Perfudere genas, aut pudor, aut amor,
 Aut utrunque simul, jam tibi palpitat
 Pectus sub teneris molle papillis,
 Et jam nuda sibi virginitas timet,
 Nec multum lachrymis fidit inermibus:
 Sed jam pone metus. Ducimus en tuum,
 Potteium inuenes ducimus, & decem

S 2

Juntæ

*Intacto tenera corpore virgines,
Flos lectus Batava pube, parem quibus
Spondent vota diem. Desine fletum,
Ne mox ille suis sorbeat osculis
Flumentes lachrymis simplicibus genas.*

II.

*Hic, hic est, tuus ille, noster ille,
Qui totus nimio liquecit igne,
Et quanquam tacitus suiq² calans
Iam non dissimulat suos amores.
At nos illud iter novum novumq³
Mirati sumus insc²ij sodales
Quid sub mœnibus Amstelis lateret,
Et quali cuperet perire forma:
Dum te callidus ille & unus unam
Ridentem videt, & videt loquentem,
Et fulgentibus imminens ocellis
Haurit tot Veneres, Cupidineq³:
Dum tu faucia molliore flamma
Docto pendula murmurantis ore
Omnes pectore combibis susurros.
Index, cordis & artifex amoris
Tantum si placuit loquela, crede,
Blandi plus sapit osculum mariti.*

III.

*Ad te prosiit vertisse preces
O felices experta thoros
Non ignoto sanguine mater!*

Nam

Nam te virgo respicit unam,
 Et tibi fletus imputat istos.
 Miseram, miseram solare parens:
 Dic non tales instare metus.
 Tibi commendat sua vota gener,
 Dominamq; velis placare rogat.
 Te namq; suis facilem sensit
 Persape malis: tu sueta viro
 Flectere dura sensa puella.
 Noras etenim quam virtutum
 Fœcunda foret Potteia domus:
 Quibus ingenium moribus olim
 Pia firmavit cura parentum,
 Ne securos minus auderes
 Sacrum contra tollere vultus,
 Quo non ullum metuente nefas
 Heu virtuti jam rarus honos.
 At nec desunt exempla tamen
 Iudicis equi: nam verà boni
 Bona respectant. Vos non tantum
 Res ampla domi divite censu,
 (Qui nunc mos est vendere tadas,
 Postquam cœpit nomen amoris,
 Excors vitium mentis avara)
 Nec maturi gravitas nullum
 Sobria vultus, quanquam merces
 Hac virginea debita forma,
 Quantum juvit sincera fides,
 Rigidique capax pectus honesti,
 Sanctæque animi provida cura

Et doctrinis satiata quies.
 Non hic nostra more iuventa
 It furtivas quærere noctes:
 Non alterius federa turbat;
 In pacta sibi gaudia venit.
 Quare solio propiore sedens
 Cum pulvinar geniale premet,
 Summaque figes oscula nata,
 Age dic Maria mater in aurem:
 Iam cedendum de parte thori,
 Contrahe paulum juvenile latus,
 Et sic spatium brevior jace,
 Debes genero mea nata locum.

IIII.

Candida transmissa Phoebe rutilantis Olympi
 Culmine precipitat bigas, caloque cadenti
 Invehitur centum stella, centum aurea circum
 Sidera, languidulis quæ luminibus scintillant,
 Quæ vestros procubex alio speculantur amores,
 Et prius athereo nolunt decedere cursu,
 Quam vos compositos suprema nocte relinquunt.
 Sed nunc ite procul gens imperiosa puellæ,
 Et pueri procul ite, vacet nova nupta marito.
 Claude marite fores, & dñm deponis amictus,
 Basiolis solare moras: tua tempora currunt.
 Felix, quæ patrios curvo de littore fundis
 Oceano regina sinus, urbs totius orbis
 Hospita, quam donis Oriens supremus adorat:
 Non quia mille tuæ volitant super aquora puppes,

Non

Non quia carulea frontem redimita tiara
 Mittit odoriferas tibi desolor India messes:
 Sed quia non alibi formarum tanta superbit
 Gloria. vincit enim prelato corpore, vincit,
 Oppida tu quantum, tantum Wachmanna puellas.
 Felix illa etiam, iuga quam surgentia densis
 Collibus & virides occultant undiq; silva,
 Libertas tua sancta domus, non mœnibus ullis,
 Sed genio defensa loci, ubi currus, & arma
 Sunt ducis, & quo non audita sub axe trophæa?
 Hic etenim legum studiis operata iuventus
 In patria decus, & promissos crescit honores.
 Hic Pottejus erat, similes cum degeret inter
 Latius amicitias, alternaq; tempora vita,
 Nunc illi veneranda domus, castique penates,
 Nunc inuicte forum molli disponderet avo:
 Quem rosea toties in virgine suspirantem
 Deprendit tacitis nox evigilata tenebris.
 At tu, quam circum sinuoso flumine ludunt
 Scaldis, & illabens piscosas Mosa paludes,
 Infelix, felixne magis, placidissima tellus,
 Belgarum princeps, dum pax & iura manebant,
 Unde viro domus & cunabula prima puella?
 Sed tamen hæc olim. Pietatem cedere postquam
 Iussit Iber, titulusque fuga fuit inclita virtus,
 Omnes, nec querimur, fecit fortuna Batavos.

V.

Age jam beate conjunx,
 (Tibi Gratia, Venusq;

S 4

Tibi

Tibi nam fauent Amores)

Simul in tuum cubile

Rapido ferere saltu,

Simul illa vela pandes

Tua sub quibus quiescit,

Cave frigus astuantem

Grave vulneret puellam.

Adhibe tuos lepores,

Tenerumque circumacta

Rape basium puella.

Resonent labella contra

Resonantibus labellis.

Neque tu genas omitte

Iuvenile purpurantes.

Quid enim genas omittas,

Modo quas madere fletu

Tuus ille iussit ignis?

Neque flammeos ocellas.

Quid enim reos amoris

Patiare nunc inultos?

Niveos sed in lacertos

Et eburna calta fusus

Pete suavis vicissim

Oculus, genas, & ora.

Bibat igneos odores,

Bibat halitus pudicos,

Et in ore jam natantem

Animam trahat medullis.

Sed & ipsa mox fidei

Tepefacta cordis aestro

Ros.

Referat subinde longas
Tibi basiationes:
Sed & ora sem hincia
Tibi vellicet labellis,
Imitata lene murmur
Ab amantibus columbis.
Sed & inter osculandum
Supereſt marite quiddam
Meliuſq; dulciuſq;.
Digituſciunt procaceſ
Quid agant apud papillaſ,
Ubi lacteaſ ſororeſ
Spatio brevi diremtaſ
Premitt horridum cacumen
Referent roſa pudorem.
Scit & illa quid paretur.
Gemina repente palma
Geminum prehendit uber.
Negat ecce pernegatq;.
Neget uſque pernegetque:
Ita nuptiale fœduſ
Perhibet: licet negare,
Licet & negata ferre.

V I.

Nefcio quiſ ſubito ſonus auribuſ
Accidit: an felix crepuit thoruſ?
Agnosco tua ſacra potens Amor,
Orgiaque & thyaſoſ Amathuntidiſ.
En etiam noſtem ſine lumine,

S s

Qua-

*Quales ad tenebras olim Venus
 In complexibus hæsit Adonidis.
 O placida pacis certamina,
 Tu quoq; furtivis o lectule
 Conscie delitiis, & jurgia,
 Totque voluptatis præludia,
 Felix purpureis quæ vos tulit
 Aurea curriculis perniciosior
 Hora boni veniens gremio Iovis.
 At tu, tanta manent quem gaudia,
 Ne metuas audire ferus, ferus.
 Impacata licet desavia,
 Oraque formosis notet unguibus,
 In tua jura venis. casti pete
 Corporis exuvias: tibi nam tibi
 Devictus spoliū debet pudor.
 Altera procedent mox tempora,
 Suave micans tremulo cum lumine
 Vi tibi pro tali gratesaget,
 Et vinci voluisse fatebitur.
 Interea flos dñcis, & abdita
 Virginitas lustris bene quattuor,
 Heu subito moribunda, vale, vale.*

VII.

*Iam fatiscētes amore
 Conjuges beatuli,
 Dum pavent artus anhelis
 Languidi singultibus,
 Et fragrans odore casto*

Dulce

Dulce sudat lectulus,
Sic amate, sic jacete.
Nox, marite, nox tibi
Invidet, possis amantem,
Ne videre conjugem,
Quæ stupens se nescit, ipsa,
Zonulaq; conscia
Inter amplexus soluta
Pallidum quiddam rubens,
Molle secretum facitur:
Iam recomponit latus,
Iam caput pulchrum supinat,
Imminens semper tibi,
Teque semper irretortis
Vulnerans obtutibus.
Talis in gemmante prata
Quæ serenum fulgurat,
Lusus aurea parentis
Et Cupidinum rosa,
Educata rore noctis
Osculisque Naiadum,
Solis ad comas tepentes
Ipsa destitit comis,
Inq; luteum papaver,
Inq; violas funditur.
Quantus ignis in medullis!
Quantus ardor vocibus!
Quanta basys voluptas!
At quis ore blandulo,
Udulisq; te labellis,

Bella.

Bella, jussit ludere!
O puella, nunc & vxor,
Sive Potteium sinis
Lacteo pendere collo,
Sen virili subditum
Lave cervici jubetur
Brachium livescere,
Sen tuus dulcem maritum
Dulcis exspectat sinus,
Sive mutuis placebit
Implicari vinculis,
Sicut indinulsa lenta
Vitis haret populo,
Quisquis est, qui vos juuabit
Nexus, astringat fidem,
Et vicissim conjugales
Pectus exspiret facies,
Donec halitus remistos
Gratus invadat sopor.

VIII.

Candidis carum juvenem lacertis
Comprimens dormi, nova nupta, dormis
Dumq; respiras placidam quietem
Pars tibi cura melior diurna
Cœrulis somni revehatur alis,
Jamq; marcenti tibi cor resulet
Gaudio primam metuente noctem:
Jamq; luctantem gremio repellas,
Dum pudor sanus sua querit arma,

Nec

Nec satis totum patitur maritum.
Torqueant illum simili sub umbra
Vana non ficta simulachra flamma.
Nunc in amplexus ruat, & labellis
Sponte in alternos patulis hiatus
Osculi capret liquidi saporem.
Nunc manu castos fugientis artus
Prendat, & dulci metuat rapina.
Inter has curas, animiq; lusus
Transcat majus spatium diei.
Ille nec cristas ubi tollet ales
Nuntio cantu teneri soporis
Otium rumpat, mediusve Titan
Turbet oclusos radijs ocellos.
Nec prius tergat geminas puella
Luminum gemmas, tunicamq; poscat,
Sera quam summa cadet hora lucis
Mixa fulgori dubio tenebras,
Cum jugo Phœbus petit exsoluto
Barbaras Gades, nitidumq; vesper
Ordinat Luna redeuntis agmen.
Nec tamen surgat, nisi discat ante,
Visa nudatis melior papillis,
Quid virum monstret, faciatq; matrem.

IN

IN NATALEM PATRIS.

Non ego quantumvis nimia prope mole labo-
rum

Impedior veteres semel intervifere Musas,
Dulcibus & studijs viridem exercere juventam,

Luce tua fileam, genitor. concedite leges,

Prima pia soboli lex est placuisse parenti.

At te nunc varijs jactatum saepe procellis,

Sortis & omnigena memorem, declinor atas

Accipit, atque altis utinam felicior annis.

En erit ut quondam post tot sua crimina, canos

Erubeat fortuna tuos? quanquam horrida mentem

Cura premit, placidamq; negat commissa quietem

Aula ducis, tamen hac mecum solatia sume,

Qua te sola juvant lustris plus quattuor, ex quo

Formasti teneras primo mihi tempore voces,

Errorum discentis amans. tum protinus artes

Ingenuas, quantum hac atas permisit & ultra,

Exhausi duce te. Testor mea gaudia, famam,

Et quas nunc etiam non possum odisse Camenae,

Septenasq; artes, & sidera testor Arati,

Fasq; sacrum, totaq; Deam tellure fugatam,

Si quid in orbe meum legitur, patris omnia, patris

Lector habes: didici quo solo audere magistro,

Et veniam sperare tuam. Quam spernere longas

Dulce dapes, mentemq; animi non mergere Baccho,

Nec

Nec juvenum novisse choros, sed saepe tenebras
Furari studiis, & nocte extendere vitam
Monstravit genitor, dum corda inconscia culpa
Avertit sacro, laudisq; inflamat. amore.
Plus hoc (ipsa dabit veniam natura fatenti)
Quam genuisse fuit. nam vitam & luminis auras
Non semel ille dedit, per quem superesse sepulchro
Possumus, & nostri memores sperare nepotes.
O saltem liceat, si non persolvere grates,
(Quod divina opis est, hominum insuperabile votis)
Certe aliquos fructus & dona rependere tantis
Muneribus. Satis ergo pater, satis ergo voluptas
Illa tibi, cum vel Libyci trans vasta profundi
Aequora, mecum una Batavum ad miracula Gægem
Prospicis attonitum septeno se ore ferentem
Taprobanem contra, totus fugit undique mæsta
Puppe Tagi populus, veniunt ad fœdera reges)
Vel cum res patria: patriæque extrema tuentem
Mauritium & multum sudantem in litore Flædro
Me scriptore vides: nec vis Cornelia fallit,
Nec Crispi te sensa brevis: juvat addere leges
Militiamque fori. Nostras tua dextera palmas
Computat, & similes jubet exorare triumphos.
Accipe & hæc qua parva fero. quæ vota dicabo,
Quasve preces? redeat gaudenti sapius iste
Lucifer, & trina videat te prole beatum,
Conjugioq; hilarem. Me me tibi fata reservent
Dum plaseo, & patriæ possum prodesse mereri;
Sic matri se nata probet, moresq; pudicos
Accipiat: sic ille puer præstantior annis

In

*In tua se moveat vestigia, nec mihi cedat,
Acta sed a tergo longe fraterna relinquat.
Audi hæc Omnipotens, puramq, ante omnia mentem.
Et cæli promitte fores, tum cætera firma.*

IN IOHANNIS MEVRSII
DE LVXV ROM.
LIBRVM.

Qua stet fortuna nimius favor, impete
quanto
In se victa suo pondere, magna ruant,
Invida fætorum maiora exempla potestas
Queis dare non potuit, dat tibi charta brevis.
Quid prius hic mirer? quo gens tua, Romule, venit
Atq, stipula, fictilibusq, Numæ?
Suspensi dubia fluitant in veste Quirites:
Frangit odoratas Martia turba comas.
Luxus opes sequitur, civilis buccina belli,
Inq, dies gliscens in sua damna furor.
Quid referam, ne non turbent patrimonia mense,
Quæsitæ hominum non sine morte dapes:
Servorum totas acies, privataq, regna:
CrySTALLUM, gemmas, citrea, marmor, eburt
Intra tecta lacus, & supra culmina silvas,
Inclusumq, domo quicquid ubiq, fuit?

Ecce

*Ferrea Romanus tunc sacula vixit in auro,
 Non jam Saturni, nec Iovis ille memor.
 Non erat hic populus cui prisca Patilia saepe
 Querendas dederant inter atrata duces.
 Hares Pergamidum, sector Carthaginis hic est,
 Et cui veltigal sola rapina fuit.
 Quid miramur opes, magnum quas moribus istis
 Perdere flagitium, quærere majus erat?
 Orbis enim, non urbis erant. quid denique tantum
 Si divus mundo paupere Roma fuit?
 Illa quidem divus: sed qui comprehendere Romam
 Ingenio potuit, ditior ille mihi.
 Quadam corporibus tribuit Deus, omnia menti:
 Hac homines facti conditione sumus.
 Si mens in Româ totum dat Mersius orbem,
 Non orbem, non te maxima Roma velim.*

IN IVSTI LIPSII
OBITU'M.

Siquid adhuc hominis civilia bella relinquunt,
 Et vinci officijs hostis ab hoste potest,
 Orantem Batavum tandem, Brabantæ, vide-
 bis.

Ille ferox, supplex incipit esse tuus,
 Nec sunt improba vota: brevis mora poscitur armis.

T.

Qua

*Qua tutum vestro limite sistat iter.
Sic olim laceri venturus ad Hectoris artus,
Dorica non timuit castra subire pater.
Pone metum, ferrumque simul: veniemus inermes,
Et tantum lachrymas agmina nostra ferent.
Servat, ubi doctos cineres, monumentaque Lipsi
Viventis nuper notus ab ore locus,
Elebimus immixti pariter, solamque manebis
Certamen tangat quos magis iste dolor.
Hicne jaces Lipsi? clamabimus, hoc tibi prestat
Patriæ tot chartis vivere iussa tuis?
At Rheni in ripa vacuus morbisque malisque,
Plenus honore, tuus denique totus eras.
Cur male sperasti de libertate Batavâ?
Cur tibi vilis, opus, nostra juvenia, tuum?
Debita Lugduna saltem fuit ista sepulchri
Gloria: non alibi sanctior umbra foret.
Que mihi centenis splendentia templa trophæis,
Hoc de me spoliū si meus hostis habet?
At vos, si gravius quid dictum, ignoscite Belgæ.
Non sunt hæc odij verba, sed invidia.*

IN

IN FEVDATIO CORN. NEOSTADII.

Gloria Gymnasij quondam, nunc magna senatus

Portio, conspicuum nomen utraque togâ,
Iura paludicola domino maris edita denas,

Oberti veteres ausus inire vias.

Ille dat insubribus, tu nostris Fenda Batavis,

Indelibati grande laboris opus;

Tu successorum morientia iura, diuque

Oblitas leges, priscaque pacta refers:

In quorum exitium jamdudum proficit ætas.

Res patrie quantas parva papyrus habet?

Te mores voluere ducem: tibi credidit usus,

Et solita hac jurat, quæ placuere tibi.

Hæc docuisse puto Themis, aut didicisse fatetur.

Nam prius oraculis nil habet illa tuis.

Astrææ genius, sæcli lux huius, & ætæ

Juris honos, patriæ dextera, norma firi,

Perge Neostadi tabulas proscribere, recte

De plano possint omnibus unde legi.

Quod Roma bis quinque viri, Spartaq. Lycurgus,

Cecropysque Solon, tu poses esse tuis.

Vive diu tantum, nec sit tibi visere manes:

Tu Batavis Minos & Rhadamanthus eris.

IN OBSERVATIONES FEVDALES

CORNELII NEOSTADII.

R *Es est laboris plena, nutantis leui
Momenta causa, pendulas inter vices,
Trepidaq; lancis semper alternans onus
Libra subacto ponderare examine,
Aequata dubijs iura partitum reis.
Et hoc, & hoc plus tu Neostadi facis,
Priscos Batava qui labores curia
Inspersaque actis iudicum suffragia
Censore libro promiss, & causa statum,
Summamq; litis, atq; controversia
Apices sagaci deprehendis spiritu.
Res iudicata plurimum debent tibi,
Quas erogati restitutor seculi
Discis, docesq;: latius quanquam tuum
Patet tribunal, septa nec novit forum.
Et auctor ille veritatis calculus
Toto vagatur orbis auditorio,
Archiva nostra publico iussus dare,
Sententiamq; ferre de sententijs.*

Hv-

HUGONIS GROTII

FARRAGINIS

LIB. III.

ANAPAESTI IN MORTEM BEZÆ

O *Quæ viridis margine ripæ
 Puri propter stagna Lemanni
 Urbs parva sedes, parva, sed altis
 Ingens animis, felix nuper
 Vel ad invidiam totius orbis
 Dum Beza fuit, quis te tanto
 Decore orbatam mœrere vetet?
 Non trux hostis, solitus quamquam
 Tacitos etiam ferro vultus
 Flammâq, sequi, lachrymas ausit
 Damnare tuas.
 Nulla quiescant lumina fletus:
 Imbre genarum lacus exundet,
 Nec jam fluvio memor antiquam
 Servare fidem sibi turbatum
 Misceat amnem, Rhodanusq, celer
 Pelago salsas inferat undas.
 Humida tundant ora lacerti:
 Crebro manuum verbere discant,
 Pectora sævum ferre dolorem.
 Gemitu vasto mugiat ær,
 Cui nimbosum rigidus subdit
 Jura cacumen, gelidisq, sonans
 Alpibus Echo nubes inter*

T 4

Ca-

Canasq; nives, tantum planctus,
Tantum Beza nomina reddat.
Nos interea, quos tam longe
Situs axis habet, tetigit vester
Dolor, Allobroges: quanquam cui non
Fumus licet hoc dixisse suum?
Bezam Batavi, gens nota falo,
Notaq; bello, Bezam remis,
Ipsis Bezam plangimus armis:
Totidem fletus, totidem gemitus
Nostris vestros cumulare juvat:
Vento tristes reddente sonos
Fremunt Artoum littus & ingens
Regia Nerei.
Luge Bezam sacrata cohors,
Quæ mortales inter plus quam
Mortale sapis: templaq; soli
Possessa deo, quibus effigies
Fata magistri. Iacet ille, jacet
Cuius peragi publica sacris
Vota Camanis audiet atas
Ultima, & orbi qua ventura est
Suprema dies. At tu justas
Agnosce dei vindicis oras:
Gens flagitijs immensa tuis.
Non in pœnas jam sufficiunt
Barbarus hostis, quaq; agnatum
Sitiens acies bina cruorem
Patriam telis utrisq; petit,
Non jam morbi satis in vulgus

Vilz

Vili tantum strage furentes:
Non subductis frugibus anni
Fecere famem: nova tela placent?
Tota Beza morte ferimur.
Quis sollicitis posthac populis
Responsa dabit? cuius verum
Fortius unquam charta loquetur?
Quod cor virtus sincera leget,
Quod nunc pietas dabit exemplum,
Specimenq³ sui? cuius vita
Contra seclum signa sequemur?
Ne pugnaeis rabies animi
Sibi doctrina poscat honorem;
Ne quasi nubila vultus
Gravitas morum casta vocentur:
Mala ne speciem mentita boni
Cum divinis humana trahant.
Cecidit toti flebilis orbi,
Qui modo vivens in se totum
Traxerat orbem. Silet os illud,
Quo sperasti Gallia solo
Te posse loqui.
Cecidit, cecidit dux saepe ducum,
Rector populi, cuius in omnes
Magna potestas sine fasce fuit:
Cuius sapiens labor antiquos
Respicit annos, virtus nostros,
Fama sequentes.
At tu salve, summumq³ vale
Venerande parens: vis nos certe,

T

Vis

*Vis insano parcere luctu:
 Imperiosum sed te contra est
 Desiderium pertriste tui,
 Solumque hoc est quod fas nobis
 Esse putemus cum Beza vetet.
 Quicquid in omni nimum luctu est
 Tibi Beza parum est, unusque modus
 Nullum lachrymis novisse modum.
 Gaudet semet satiare dolor,
 Nec solamen potuisse pati.
 Quanquam longi fessa laboris
 Prope ab humani metis spatij,
 Qua vita stetit, quanquam cernens
 Ut melioris reliquum sæcli
 Te posteritas tua mirata est:
 Et vix olim quanta sepulto
 Contigit ulli, non in mortem
 Dilata tuam gloria, verum
 Tibi te monstrans comes annorum
 Fida cucurrit: tamen heu nobis
 Immaturo funere raptus
 Beza videris quid enim mirum est
 Hunc, quem quondam sua cum legeret
 Nunquam juvenem credidit ætas,
 Etiam nobis nunquam credi
 Potuisse senem?*

IN

IN EVSEBIVM
IOSEPHI SCALIGERI.

Quod per scripta tuos putamus annos,
 Et quod nunc ubi te senem repente,
 Qualem credidimus diu, videmus,
 Nondum pristina pensa deprecatus,
 Libro, Scaliger, explicas in uno
 Unquam quod fuit, & fuit quod usquam,
 Hoc pro munere quid tibi precemur,
 Ingens gloria maximi parentis,
 Quem Verona suum videns nepotem
 Iustas sideribus remittit iras?
 Unum difficile est, tibi quod opto,
 Tandem tempora digna consequaris,
 Et gratos homines, piumq; sacrum.
 Quod ni flagitijs fugata nostris
 Totum gratia demigrasset orbem,
 Cantarent populi, quibus vetustos
 Verus digeris ordinator annos,
 Laudes quisque sua tuas loquela,
 Sed quam discere te docente debent.
 Te gens totius inquilina mundi
 Iudaei colerent, tibi sacra
 Levis carmina scriberent figuris:
 Nino te pariter Semiramique
 Praeferret Babylon: Pharos superbas
 De te Pyramidas loqui juberet

Non

*Non ignobilium notis ferarum:
 Te cultor Libani, celerq, Medus,
 Te tortis niger Aethiops capillis
 Aeternum celebraret, & beata
 Frugis messor Arabs: magiq, Persa
 Cum Mithra tua facta compararent.
 Nam quid cum Latio loquar Pelasgos,
 Quos jam demeritus puer fuisti?
 Sed quamvis fidei bona tot ista
 Fiant nomina, debitorq, mundus
 Querat solvere quicquid imputasti,
 Nunquam non remanebit obligatus;
 Tantum posteritas nec ulla reddet,
 Quin acceperit amplius vetustas.*

AID SCALIGERVM.

P Roles vera ducum, & ducibus maioris Iuli,
 Digne cui haud tantum Scoppius inuideat:
 Nobile sed quicquid, sed doctum quicquid ubiq, est,
 Doctrina princeps, nobilitatis honos:
 Tene hi qui Latie vendunt mendacia turba
 Fraudatum tanta gentis honore volunt?
 Aut potius tanto fraudatam nomine gentem,
 Per quod nobilior nobilitate sua est?
 Nam poteras fieri magni tu sanguinis auctor,
 Ni tibi per tantos stemma venires avos!
 Teque sibi proavum, quem nunc habuere nepotem,

Ma

*Mastini cupiant, belligeriq, Canos:
 Et quocunq, Athesis quondam rectore superbit,
 Conditaq, Brenni mœnia militibus.
 Nunc aliter visum superis, illustris ut in te
 Gens per tota decem sacula proficeres.
 Non puduit claros post saevo Marte tyrannos
 Edere divinum Caesaris ingenium:
 Nec stetit hac fœpi, nec spes fuit ultima Caesar;
 Quin vires iterum est ausa novare suas.
 Post te fœcundos sed desit illa labores:
 Ut quo jam majus gignere nil poterat.*

B O N O N I H I L M A L I.

E*Xsilia, morbos, damna, pauperiem, probrum
 Mala quisquis arbitratur, ipse est non bonus.
 Namq, illa facili turbine obueniunt foris,
 Aut sortis inconstantia, aut motu levi
 Popularis aura, nemo qua sapiens timet,
 Cum nec timore, nec dolore digna sint.
 Mala quisquis egit, patitur: artificem in suum
 Ist hæc redundant, quaq, nascuntur manent.
 Scelestus accusator insoni reo
 Multo est miserior, carnifex intus suus
 Quem talionis lege damnat conscius,*

Furiaq,

*Furiaq; torquent. Quicquid agites, hoc time,
 Nec aude in alios ipse quod nolis pati.
 Culpam sequetur poena. culpa ipsa est satis
 Poena, superq;. Sene qui suffragia
 Prius empta vendunt, serviuntq; opibus suis
 Putent beatos? sunt mali. hoc quantum est malum?
 Sunt alia forte, quae putes incommoda:
 Hac fugere, si qua liceat, haud dissuadeo,
 Dum prima maneat cura, sapienter, pie,
 Probeque vita currere hoc stadium brevis.
 Quin illa ab alijs qua venire dicimus,
 Plerunque nostra potius insipientia
 Sunt imputanda. Rarus est amor sui,
 Cum nemo amantem se sui non aestimet
 Et aestimetur. Regna non regnum modo,
 Provinciaq; proximam provinciam
 Bello lacessunt, vir virum, domus domum.
 Homo ipse summus semper est hostis sibi.
 Quid, stulte, vitas castra, mare, turbas, forum?
 Nescis ubi omnis summa sit periculi:
 Si vis tibi cavere, te primum cave.*

IN

IN NUPTIAS
IOHANNIS MILANDRI,
Domini de Poederoye,
ET
MARIE HOHENLOIE.

Sideri vultus & candida virginis ora,
Mille petita procis, mille negata procis:
Luminaque Eois aequale nitentia gemmis,
Et quicquid Maria dulces Milander amat.
Dum stupet ad vestrae populus miracula forme,
Votaque, sed meritis inferiora, facit.
Gratulor ipse meo, decus hoc quod contigit avo.
Non est quod placeant saecula prisca sibi.
Hanc bene si Phrygia spectasset pastor in Ida,
Iussisset vietas tres simul ire Deas.
Quin posses Paridi, posses ignoscere Troia,
Talem Ledaus si genuisset olor.
Hanc si vidisset male dissimulatus Achilles,
Nunc etiam virgo Deidamia fores.
Hæc Tyriam Libyæ fundasset littore gentem,
Roma potens Teucros non numeraret avos.
Gratulor & Sponso: quid enim felicis illo,

Cujus

Cujus in amplexus tam bona forma venit?
 Ille, diu magni dum Principis arma secutus
 Commodat imperijs consiliisque fidem,
 Longa quidem castris metitur, herique triumphis
 Tempora, continuo factus honore senex:
 Sed nunc en niveis iterum iuvenescit in ulnis,
 Præteritosque dies non putat esse sibi.
 Gemmantes oculi, roseisque impressa labellis
 Oscula quid possunt, virginique sinus?
 A domina recipit, domino quos imputat annos:
 Nunc fruitur vita, qua prius usus erat.

In mortem

IACOBI ARMINII.

Scrutator alta veritatis Armini,
 Sublime pectus, anima foeta doctrine,
 Solertiaque perspicacis exemplum,
 Tu nunc ademptus seculo tenebroso
 Et semicacæ palpitantium turba
 Claros beata lucis incolis oampos:
 Et, siue multum debuit tibi verum,
 Sen parte in aliqua, more gentis humana,
 Et nescientis multa sorte natura,
 Te cepit error (judicent, quibus sacri
 Juris potestas, visque tanta noscendi)
 Certe superni codicis frequens lector,

In verba certe non adactus humana .
 Labi timentis, nec rebellis in sese
 Fers restē cælo conscientia laudem.
 Ibi satur quiete, gaudij plenus,
 Quæsitā quondam discis, & vides, quanta
 Involvāt homines inscientia nubes:
 Quam nil sit illud, quod vocamus hic scire,
 Quo nos superbi tollimus caput cælo,
 Calcamus alios, invicemque calcamur.
 Hinc tanta bella seviunt magistrorum,
 Hinc odia plebis: interm fugit longe,
 Nec se videndam dimicantibus prabet
 Amica sancta sancta Veritas Pacis.
 Vnde ista rabies, & libido pugnandi
 Insedit animos? cur placet Deus belli
 Materia? quo tot studia, tot nova partes?
 An hostis atra nocte pestilens Christi
 Insparsit agro semen? an furor pugnae
 Mortalitatē, ingenique corrupti
 Alimenta quævis sumit, & Dei causā
 Permiscet hominem? curiosus an mundus
 Dum nil latere patitur, & sequi gaudet
 Sciri negata, jure sentit hanc poenā?
 Ut illa quondam, dum viam parat, cælo,
 Structrix superba molis insolens turba
 In mille linguas abiit, atque aberranti
 Sermone priscum vocis exiit fœdus.
 Heu quid paramus? lectus orbe de toto
 Grex ille parvus lancinamur heu fœde
 Iterumque & iterum, scindimurque, discordes,

U

Rident

Ridente Turca, nec dolente Iudao.
 Felix remota factionibus vulgi
 Religio simplex, arte non laborata:
 Quæ morte Christi certa dilui culpas,
 Hic spem, fidemque ponit, & dari credit
 Gratis salutem, promerentibus pœnam:
 Sanctique amoris lene munus exercens
 Non curat altum sapere, nec nimis querit,
 An lege certa veniat omne venturum:
 Exfors malorum quomodo malum nolit,
 Velitque Rector: summa quatenus causa
 Potente nutu velle temperet nostrum.
 Felix & ille, quisquis ambitu liber,
 Nec vana captans lucra, nec leves plausus,
 Cœlestiores excitatus ad curas
 In astra tendit, & Deum studet nosse,
 Qua se ipse pandit, ambulatque suspensis
 Periculosas gressibus per ambages,
 Non mentientis fila persequens libri:
 Cui charitate temperata libertas
 Certat manere dissidentibus concors:
 Piaque purus æquitatis affectus
 Damnatu alijs, ipse neminem damnat;
 Modestique litem premens, donat
 Nunc verba vero, nunc silentium paci.
 Hæc sæpe populo teste, sæpe privatim,
 Hæc ipsa fato jam propinquus, Armini,
 Adhuc monebas, cum laboribus vita,
 Longis fatiscens, sæculique pertasus
 Fastidiosi, pertinacis, ingrati,

Indi-

*Indigniore parte fractus, & languens,
 Meliore fœdes, illa millibus multis.
 Monstrata per te regna totius arderet.
 Et nunc paterno fidus additum templo
 Deum precaris, det gregi suo lucem
 Hic quanta satis est, hac det esse contentum:
 Det non loquentes sua reperta doctores:
 Det consonantes semper omnium linguas,
 Aut corda saltem: præpotente vi flamma
 Caliginosas litium fuget sordes:
 Ut spiret unum tota civitas Christi,
 Vitamque terris approbet, fidem cœlo.*

IN PASCHA ANNI CIOIOCXII.

NATALEM TRICESIMUM.

CHRISTE tui quondam testis de morte
 triumphis,
 In lucem reduci qua tibi prima fuit,
 Hac quoque nascentem me tot post secula vidis
 Sancta pijs semper, bis mihi sancta dies:
 Scilicet ut nequeam, geminato munere, donec
 Sum memor ipse mei, non memor esse tui.
 Olim, quindecimum cum sol mihi conderet annum,
 Ostendit mihi ver Gallia, verè meo.
 Contigimus dextram, qua nulla potentior armis,

U 2

Qua

Qua quod regnabat debuit ipsa sibi.
 Nunc bis quindecimum lucēs mihi noctibus equans
 Phryxæ Phœbus vellera lustrat ouis:
 Natalisque meus me ditibus aspicit aruis,
 Qua Tamesis puro vitreus amne rigat.
 Vidimus hic illum, qui regno maximus, unus
 Est regum regno celsior ipse suo:
 Qui postquam terris datus est, sapientia vera
 Priuatum post hac se decus esse negat.
 Hactenus ista. latet sors indeprensa futuri:
 Scit, qui sollicitum me vetat esse, Deus.
 Duc Genitor me magne: sequar quocunque vocabor,
 Seu tu lata mihi, seu mihi dura paras.
 Sis in hac vita? maneo, partesque tuebor
 Quas dederis. reuocas optime? promptus eo.
 Post reges visos da regum cernere regem,
 Natalemque mihi, sed sine nocte, diem.

APOLOGVS.

Cum vis aperta non opimaret satis
 In oues anito Marte grassantes lupos,
 Tum forte senior unus illorum gregis,
 Cui dens edendo fractus, & niueum caput,
 Dixisse fertur nobilem sententiam:
 Parum profecto sapimus, o fratres lupi,
 Votoq, nostro nostra simplicitas obest.
 Quod non dedere bella, pax nobis dabit,
 Sed ficta, sed mentita: non semper leo

See

Sequendus & professus irarum furor:
Sed est quod & docere nos Vulpes queat.
Non hac inodia nos leues causa ferunt,
Patresq; nostros. Scilicet stultum pecus,
Iners, inerme, villus & caula tegent:
Nos Martialis turba, bellipotens genus
Semper trememus frigidum noctis Iovem,
Nudi per alta tesqua palantes loca.
Tum pascet illos gramen & centum novis
Nominibus herba, dira nos anget fames:
Cum sit vel ipso jure quod cunctis semel
Natura dixit, praeda majoris minor.
Sed quid iuuabit arma nos iustissimis
Cepisse causis, si tegunt custodiae
Hostem, nec ullus patuit ad pugnam locus?
Fraude est agendum. fraude Troiani jacent,
Et plus peregit una nox annis decem.
Hec ille fatus concionem flexerat.
Quamquam fuere qui negarent hac satis
Pro decore gentis esse: maiores suos
Virtute decertasse, non cautis dolis.
Ergo ad bidentes mittitur legatio,
Quam cum videret suspicax ovium cohors,
Trepidare primo: ferre quin retro pedem.
Sed conspicata protinus caduceum,
Audire statuunt, quid lupi portent novi.
Hi sic profantur: si tot armorum mala,
Inopia, clades, sanguis, ante oculos forent,
Cum sepe preceps ira quam ratio magis
Decreta dicat, viverent pacatius

U 3

Homi:

Homines feraque, nec necesse nunc foret,
Ut nos, feroces ante, pacem & federa
Peteremus ultro. Sapere sed primum fuit:
Primo negato pœnitere est proximum.
Per magna dedimus damna (quis verum neget?)
Tulimusque non minora. Sed fideliter
Expectorare pristinas injurias
Salubre victis, institum victoribus.
Sic qua fuere bella, sic tandem omnia
Habuerunt finem. lege non alia datur
Pax alma, magni maximum munus poli:
Per quam virescunt arva, crescunt mœnia,
Enavigantur maria, pinguescunt greges.
Si par tenet vos cura, si sunt otia
Tranquilla cordi, cœat ut paci fides,
Securitasque robur accipiat suum,
Illos prius fugate, qui pacem fugant,
Sevi tubigines Martis oricrepos canes.
His esse vobis fœderatos dum placet,
Qui nos quiete publicam ingressos viam
Non persciendis allatrant convitijs,
Serentur odia semper ex odijs nova.
Hæc prima belli causa, nunc pacis mora est.
Post hæc resedunt, pariter ut deliberent,
Ovis quid e republica summa foret.
Sedere dicunt arietes sententiam,
Nec mater agni vetula, nec vervex silet.
Vox una cunctis maximum pacis bonum:
Suspecta merito bella: nec mirum canes
Hoc nolle, rabie quos & infelicitas

Alie-

*Aliena pascat: esurituros cito
 Si sedeat ovibus & lupis concordia.
 Sed hoc nec aquum, nec Dijs gratum, in mœnibus
 Vitam perenni trahere sollicitas oves,
 Et centies perire ne pereant Canes.
 Fit pax latrantum pervetusto federi
 Renuntiatur, addito capital fore,
 Ovis propter si videretur canis.
 Sed infideles sanguinary lupi
 Simul remotos esse custodes vident,
 Mos quibus nox pervigil, sagax odor,
 Et clamor index, per tenebras irruunt
 Non ante visi stabula. tum capiunt oves,
 Captas trucidant, quamlibet fas & fidem
 Frustra vocantes. una dum crudeliter
 Laceratur artus, o canes, inquit, canes,
 O fida turba, melius hoc quanto fuit
 Vos alere, partiriue vobiscum metus,
 Quam his sub umbra credula pacis trahi.*

In Lexicum vetus Germanicum

ABRAHAM MYLI.

O Patria salve lingua, quam suam fecit
Nec humilis unquam, nec superba Li-
bertas,

Quam non subactis civibus dedit victor,
Nec adulteravit inquilina contages;
Sed casta, sed pudica, sed tui juris,
Germana prisca fortitudinis proles:
Lingua imperare nata, qua citos mentis
Sensus adequas non minus breui voce:
Cuius retenta parte, tot triumphata
Adhuc fatentur arma Teutonum gentes,
Fransi potentis praeda ditior Gallus,
Et Langobarda victus insuber mollis,
Gothiꝫ regnum nundinator Hispanus,
Legesꝫ passus Anglosaxonum Britto.
Quid semibelgae semibarbaros Tauros,
Persasꝫ referam nostra verba conantes?
Nec nos parentum gloria miror sanguis,
Inuicta turba Martis atque Neptuni;
Quibus magistris civis ater Aurora
Canat Batavum voce tinnula carmen,
Dum suaue olentes carpit impiger messes.
Nunc eruditum sume Mili donum,
Arcana lustrans qui tue vetustatis

Post

*Post multa reddit sacra desitos cultus:
 Quales habebas, antequam rudes Belga
 Duro Camanas miscuere Mauorti.
 Trucem parentum verba praeferunt vitam,
 Et bellicosum mascula sonant voces.
 His allocutus gentis inclita Patres,
 Obductus ora crinibus, tuens toruum,
 Pulsura dominos sumsisit arma Civilis.*

IN BRONCHORSTII FEVDA.

N *Arratam lachrymis maderi ripam,
 Deplorant quibus axe devolutum
 Ausum temerarium forores,
 Olim Brennus atrox subegit armis,
 Ausus limitibus novis Comatos
 Alpes ulterius locare Gallos.
 Sensit mox Latias Padus secures
 Mundi portio parva servientis.
 Postquam Ramuleas frivere vires
 Pertesum Superos, & in minutas
 Partes dissiliit superba moles,
 Hic regnum posuit simulq; nomen
 Hirsuto ferus ore Langobardus,
 Duri Martia Teutonis propaga.*

U s

Accepti

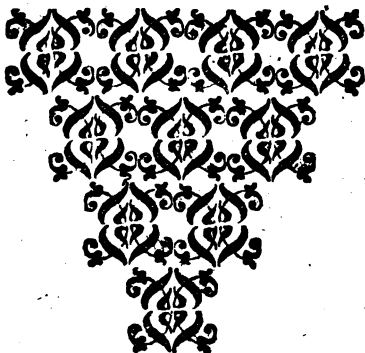
*Accepti domino iubente ritus,
Et Germanica jura pro Latinis.
Ergo in prælia militum ducumque
Conjurata manus domus & agri,
Atque non leve premium laboris
Venturi pariter fuere pignus.
Hæc Bronchorstius, explicata paucis,
Virtutis rigida magistra jura,
Ut nostram docuit diu juventam
In sancta Batava domo Minerva,
Sic nunc dat populis videnda cunctis,
Fama judicium nec erubescit.
Qui priscum legis anxius Solonem,
Et scriptas hominum cruore leges,
Et quæ mascula scita præstuerunt
Securos sine mœnibus Laconas,
Et bis quinque viris reperta quondam,
Sed bis sex tabulis notata verba,
Hæc si discere non perinde curas,
Mirator nimius prioris ævi,
Extorri vagus cruditione,
Quæris dulcia, profutura nescis.*

qui natalis mihi X O X I.

AE *Terna soboles coeua Patri,
Humani generis piament unum,
Quem certamine redditum cruento,
Victorem necis horrida salutat.
Festo carmine Christiana plebes,
Per pulchrum quoties refulget orbi,
Et noctis spatium diebus aequat.
Nulla parte sui minuta Phoebe:
Te supplex veneror, reusque voti,
Post bis Paschata quindecim paracta
Unum cum super additum recepi,
Has pro ture preces ad astra mitto.
Da fractum veteres dolere culpas,
Davitare novas sagace cura.
Da detramite lubrico iuventae
Egressum pede firmiore niti:
Da mentem solidam, virile pectus:
Sit pax coniugio: meam parentes
Laudent, me pietas juvet meorum.
Res detur nec inops, nec invidenda,
Olim qua placide fruatur in spes
Non magnas nimis educata proles.
Unum te dominum professa constet
Libertas patria. necesse fuso
Nec sit sanguine jus suum tueri.
Da nobis sacra pura, da magistros*

Veni

*Veri sollicitos simulq³ pacis,
 Concordem populum, pium senatum..
 Quod si nostra manus tibi ministra
 Ulla in parte placet, nihil recuso:
 Sed dum te valeam juvare clauum
 Rectum per medios tenere fluctus:
 Dum non ambitio leuesq³ plausus,
 Non fulvi sitis iniquies metalli,
 Sed me pro patria salute cogat
 Forti cura jugum subire collo.
 Solues emeritum, redemptor orbis,
 Cum visum tibi: tunc Pharo relucta,
 Agni sanguine tinctus innocentis,
 Ibo viuere, gente cum piorum,
 Sincera Azyma, Pascha sempiternum.*

Hv-

HUGONIS GROTIJ

EPIGRAMMATVM

LIB. I.

IN IMAGINEM

Principis Henrici Nassavij.

Nassavium specta juvenem, quem longa
 vetustas
 Majorum sanctis donat imaginibus:
 Nam quid Nassavijs spectat Germania majus,
 Aut Coligniacis Gallia nobilius?
 Gallia maternum, patrium Germania priscâ
 Suppeditat clarum nobilitate genus.
 Belgica, qua media est, juvenem miratur avitis
 Laudibus Heroum degenerare nihil.
 Sic etatis adhuc in limine puberis audet
 Pro patriâ Fratrem religionem sequi.
 Qui videt Henricum, sub imagine frontis eâdem
 Maternum magno cum patre cernit avum.

In imagines equestres.

Cornipedem ut brevibus deceat compefcere ha-
 benis,
 Spumanti aut frantum laxius ore dare,
 Et modo per campum curvo contendere gyro,
 Et modo directis leniter ire viis:
 Quis gladijs usus, quâ lancea parte minetur,
 Vulnera qua subita destinet igne globus:
 Geinius hac pariter, quam Mavors ferrens ipse,
 Dices in are tibi tutius, & melius.

In imaginem Hagæ.

H Aga ego, (fama tuas etenim mea contigit a-
res)

Qua non est toto latior Orbe locus:

Me sacra prudentiam celebrant suffragia Patrum,

Hesperias toties fortiter ulta minas:

Me lites dubia, venerandaq; Intra Senatus,

Me gemini celebrat causidicina fori.

Mauritijq; ducis sedes, cui machina Mundi

Ad famam sedes non satis ampla patet.

Omnia quæ ne me corrumpant fata merentur,

Novissent meritum si tamen illa sequi!

Nunc ego contemptrix superantis cætera Fati

Geiniaca vivo perpetuata manu.

In imaginem Vanitatis.

O Hominum amentes mentes, nec inanium inanes,
Qua miseri misere dum pereunt, pereunt.

In imaginem equi capti in prælio ad
Neoportam.

P Ars ego Flandriaci non contemnenda Triumpho,
Præda fui, fierem ne fugientis equus.

In eadem numerale.

H Unc dedit Austriaco tellus Hispana crea-
trix,

Victoriq; dedit Flandria Mauritio.

In

In Orationem Nicolai Kinschotij.

C Ara bono soboles non inficianda parenti.
 Ingenio certum testificata Patrem:
 Quid tibi dicemus, duo qui miracula jungis,
 Singula qua possent exsuperare fidem?
 Dicis enim primo sub limine puberis avi,
 Qua poterant ipsos condēcorare senes.
 Talis erat Cicero, tua nunc juvenilibus annis
 Quem nocturna terit, quemq; diurna manuse
 Qui conjuncta toga Demosthenis arma virili
 Cum caperet, primo tempore magnus erat.
 Sed non Mauritiū laudes atate sub ista
 Dixerat, hac uni gloria parta tibi est.
 Mira quidem res est Naturā vincere leges:
 Plus tantum merita laude beare ducem.
 Quis non attonitus legat hac, stupeatq; revolvens
 Tam bene, tam juvenem, dicere tam gravia?
 Nam nec quid melius potuisset Principe dici,
 Nec melius quisquam dicere Kinschotio.

A D P R Æ S I D E M
 V E E N H V S I V M.

P Vlpita, Veenhusi, Tragico quassata cothurno,
 Pluraq; qua tenuis sacra papyrus habet,
 Accipe, & heu meritos testantia Carmina luctus,
 X Con-

*Conjugij cineres qua sacrat Ara tui.
Ne facies oculos turbaret prima legentes
Hanc habet extremo pagina mæsta loco.*

AD PALVDANVM,

de ejus Admirandis.

Thesaurus Orbis, Totius compendium,
Arca universi, sacra Natura penus,
Templumq; Mundi, Panos hic sacrarium est,
Cæli quod instar, unico penetralium
Claudit recessu, quicquid aër parturit,
Edaxq; flamma nutrit, aut fecundior
Vis circulantis obstetricatur salis,
Puerpera que fertilis Terra labos.
Verum fatebor, o Paludane, fidos
Magna sacerdos magne Myste, singulis
Mens victa hebescit; quod simul miracula
Sunt cuncta, cunctis majus hoc miraculum est.

In imaginem

G O R L Æ I.

GOrleus hic est ære sculptus, æs cui,
Argentum, & aurum, Roma quod vel Græcia
Signavit unquam, gemmaque, & carus lapis
Olim vetustis destinatus annulis
Peregrinitatis gratiam debent sue.
Nunc experitur, æs metalla a saculis

Qui

*Qui vindicata temporinoſtro dedit,
Ipſum futuris dent metalla ſaculis.*

AD MYLANDRVM,

pro Tragœdiâ.

INclyte, quo ſeſe domino Poderoia, Mylander,
factat, & Arquelios vix putat eſſe pares:
Conſcius arcani dum tu, ſociuſque laborum
Non tremis invicti Principis arma ſequi;
Nos Tragico nova cura pedes vincere cothurno
Cepit, & o vitnam ſyrmate digna loqui.
Adami ſcelus infelix, epulaſque rebelles,
Exiliumque ſacris ſcripſimus hauſta libris.
Hac Grotij cape dona precor: ſed fronte ſerena,
Qualia magnanimi ſunt ducis ora tibi.

In adventum

NICOLAI KINſCHOTII.

INter conſpiciuos Kinſchoti prime ſodales
Gratulor ad patrium te rediſſe Larem.
Gratulor incolumem quod te Germania miſit,
Et Batavo Rheni reddidit unda ſolo.
Eſt tamen, eſt vnus ſuper hîc dolor: integra carpi-
Gaudia fatorum turbidus ordo vetat.
Nam prius amiſſa (tulerant ſic vota ſororum)
Matre, peregrino triſtis ab orbe rediſ,
Sed reor, aut ratio vite, morumq, magiſtra,
Aut potuit luctum vincere longa dies.
Dicis & ipſe tibi: jam me preſente peribat,
Cumq, mori dicta eſt, deſijt illa mori.

X 2

D 2

DE EPISTOLA

Scripta Iacobæ nomine.

Litera Durdrechthum domina perarata Jacoba
 Venerat: hanc Patruo scripserat illa suo.
 Quam cito perlatum Durdrechthi a mœnibus Ha-
 gam.

Responsum Patruï triste, Iacoba, legit.
 Illas Nordovicum moderatrix dextra tabellas
 Scripserat: hæ Grotij sunt juvenantis opus:
 Has excusari satis est ex tempore lusas:
 Illas ingenij tollit, & artis honos:
 Nasoniq, suo non par satis iste Sabinus:
 At quis se Doufa postulet esse parem?

AD HEINSIVM.

Gordunis lux magna tuis, ô carmine post hac,
 Te quoq, cum superes, non habitare parem,
 Heinsiade, quem Syrma decet, quem iuncta cothurno
 Sceptra Poëtarum principe sumpta manu:
 Legimus Auriacum, Libertatemq, Batavam,
 Hic ubi Mauritiæ saucia poscit opem.
 Legimus & Mores, & amicæ munus fambo,
 Hic ubi nulla mea pagina laude vacat.
 Gratia magna tibi est: aliena munere fuma,
 Lectorisq, tui credulitate fruar.
 Scilicet esse aliquid Grotium peregrina putabit

Tur-

*Turba, nec ignoto iam licet esse mihi.
Sed qui tanta mea leget hic praconia Musa,
Quam vereor, Musam ne legat ille meam.*

In albo Heremitij.

Accipe Heremiti deductum Carmen ab illo,
Partem aliquam Libri quem cupis esse tui.
Carmine cum fœdus nobis sociale jugetur,
Certius haud potuit pignus habere fides.
Affectu pariles sumus: at tu carmine maior:
Et meus hoc ipso plus tibi debet amor.

De officio Advocati.

Qui sancta sumis arma civilis togæ,
Cui se reorum capita, fortuna, decus
Tutanda credunt, nomini præsta fidem
Juris sacerdos, ipse dic causam tibi,
Litemq; durus arbiter praiudica.
Voto clientum jura metiri time,
Nec quod colorem patitur, id iustum puta:
Peccet necesse est sæpe, qui nunquam negat.

Epitaphium vxoris Martinij.

Martinio conjunx Veenhusia nupta marito,
Præsede germano nobilitata soror,

X 3

Hen

*Heu nimium seros Lucina passa dolores
 Non potui decimam condere Olympiadem.
 Hac tamen in tumultum mecum solatia porto,
 Quod potui summum mater obire diem.
 Claudere qua partus alys solet, inchoat aetas,
 Atque eadem vitam claudit iniqua mihi.
 Parcite tam longum thalamos differre puella,
 Ventilet infelix ne Libitina faces.
 Morte dedi vitam: natales funere constant:
 Virq; meus tanti non putat esse patrem.*

AD RVDOLPHVM IMP.

florum picturæ dedicatio.

Non tibi Mars tantum favet, invictissime du-
 ctor,
 Quem toties hostem barbara signa tremunt:
 Plebs quoque te Superum donis veneratur, & illud
 A Zephyri munus conjuge, Caesar, habes.
 Ver Dea perpetuum Batavo præscripsit Apelli,
 Prataque pictrici vivere iussa manu.
 Annuus Alcinoi decor est, & Adonidos hortis,
 Nec Pharias animat longior aura rosas.
 Prisca Semiramios jactat Pomona labores;
 Alta tamen tecti culmina scandit hyems.
 Quo tibi fluxus bonos? Augustum ferta Triumphum,
 In qua temporibus nil licet, ista decent.

AD

AD IOHANNEM
OLDENBARNEVELDIUM,

Hollandiæ Advocatum.

Neptuno veterum commisit fama Minervam:
Lis erat Actæi de ditione soli.
Rex Maris indoluit, quod equus cessisset olivæ,
Versaque in exitium iudicis ira fuit.
Consiliis virtus damnat Deus Atthida levis..
Quid faciat Pallas? sunt rata facta Deum.
Succurrit tamen illa malo, jussitque beatos
Eventus stulte quamlibet orsa sequi.
Non ita res Batavum sub te viget, optime rector,
Successus felix jura nec error habet.
At tua fortunam nobis sapientia donat,
Certaq; ab eventu scita probare licet.
In te calicolas compromisisse videmus:
Quirixæ fieres arbiter, unus eras.
Pro Batavis patruo certat Tritonia regnis:
Nec quadrupes pretium litis, & arbor erant.
Dotabat Batavos dominus Maris, equore toto:
Consilijs Pallas, belligeraq; manu,
Inde tridens, hinc agis erat. Sententia fertur,
Non Paridos qualis, Tiresiæve fuit.
Æquavit censura Deos tua, prime Batavum.
Hinc patriæ utilitas, hinc tibi partus honos.
Nos quoque sancta tua colimus qui castra Minervæ

X 4

Te

*Te duce, tutela pars aliquanta sumus.
 Accipe devotum tibi pectus & accipe Musas.
 Has etiam comites Pallas habere solet.*

Ad Cornelium Mylium de Epithalamio.

Sponse (tua quid enim referam praconia laudis?
 Hoc potius nomen postulat ista dies:)
 Sponse, diem canit ista tua non conscia noctis
 Pagina: nos thalami sistimur ante fores.
 Sacra profanamus nec Cypridos Orgia verbis,
 Illa tibi, & domina mox celebranda tua.
 Non mea defensum tenebris tacitoq; cubilis
 Limine secretum Musa movebit opus.
 Qua claudenda putas, ego nec dicenda putavi.
 Hac domina possunt absq; rubore legi.
 Parcere virgineo virgo studet ipsa pudori,
 Abstinet & solitis nostra Thalia iocis.
 Gens rudis, ac auris casta damnata Batavi
 Non satis audemus verba Latina loqui.
 Scripta verecundo donamus seria cultu:
 Missa tibi, socero deniq; missa tuo.
 Fescenina procul discede licentia lingua:
 Hic teneram frontem semper habere decet.

Ad Monavium, de ejus scito, Ipse faciet.

Ipse, soles, Faciet, studiis excolte Monavi,
 Dicere: quid signet vox precor ista refer.
 An mihi Pythagora repetis commenta renati,
 Et te discipulum secta Crotonis habet:

7uss

Iussa quibus longi finire silentia lūstri
Hæ solita voces, Ipse ait, Ipse negat?
Non reor, & nulli te iuravisse magistro
Servitij impatiens mens animosâ docet.
Deinde quid est Faciet? nam si facere hoc facis esse
Concilio ad finem ducere quæq; suum,
Ipsene adhuc faciet? cuius prudentia major
Quam tua? quem pluris Principis aula facit?
Si facere est aliquid venturis tradere sacris,
Et dare quod cupiat postuma fama sequi,
Quis potuit melius de posteritate mereri,
Si dignam credas quæ tua scripta legat?
Si facere appellat victuros condere versus
Gracia, tu dici jure Poëta potes.
Si facere est, sacra ferre Deo, ritusq; probatos,
Gratius est illi nil pietate tua.
Ergo quid est illud? Fieri quodcunq; vocatur
Respice, quando precor fiet, & Ipse quis est?
Nemq; unquam faciet, quod tu facis ipse, Monavi:
Ipse quid est Faciet dicere? Tute facis.

Epitaphium Iohannis Lunghij.

Iohannes situs hic properata Lunghius umbra,
 Magnanimi Cimbrum sanguinis ille genus:
 Tota cui lūstris non addita quattuor æstas.
 Quid tibi cum tanta Mars erat invidia?
 Ostende fraterna ferens heu signa superstes
 Cruribus amissis non fuit ipse diu.

*Vulnere sed misso perijt, non cominus armis,
Et pro quo jacuit nunc jacet ecce solo.*

Ad

IANVM GROTENHVSIVM.

E*Rgone adhuc tepidus tantum, nunquāne ca-
lesces,*

*Teque levi semper vulnere stringet Amor?
Omnia qui tedit, cur in te deficit arcus,*

*Cur pharetra vires non habuere suas?
Tu cui formosas fas sit mutare puellas,*

*Et transferre facies pectoris unus eris?
Securus poteris tu cernere, fane, quod optas,*

*Nec tanget loro te Cytherea suo?
Migret ad Astraam potius vel Pallada castus,*

*Qua Veneri elapsum sub sua iura tenent.
Transfuga castrorum, nec nomine dignus amantis,*

*Cur tibi ius tanti dicere posse fuit?
Scilicet, ut lassum cum te tua rostra remittunt,*

*Turbaret somnos nulla puella tuos.
Privato, satis est, viduos donavimus annos.*

*Hactenus indultum, dum tibi salva quies.
Qua nunc est ratio, qua possis lente tueri,*

*Quod toties audes perdere, quicquid amas?
Odisti curas? domus est minor urbe tuenda.*

*Esse cupis liber? jam fumulare foro.
Quantillum fuerat partiri equaliter horas,*

Quaę, die pateris iurgia, nocte pati?

De

De

MELETEMATIS BARLICOMII.

Salve pietas, sacraq; Musa Barlicomi,
 Salve meritis inclita (nam decus benignum
 Prasens tibi dat gloria, non in antecessum,
 Sed continuans premia saculo sequenti)
 Te non Helicon edidit, aut gemella rupes,
 Et si quid adhuc fabula dat vetus Poëtis:
 Sed califero vertice mons sacer Sionis.
 Non Pegaseis labra rigas canora rivis,
 Sed poscis aqua munera fonte de perenni,
 Unde atherio pectora perlucuntur imbri,
 Pignusq; poli mens bibit entheos furores.
 Si Religio maxima, magna laus Poëta,
 Quid majus erit dicere vate Christiano?
 Nam res pietas quaslibet erudita vincit:
 Res nulla pia rarior eruditione est.

ERVDITA IGNORANTIA.

Qui curiosus postulat totum sua
 Patere menti, ferre qui non sufficit
 Mediocritatis conscientiam sua,
 Iudex iniquus, estimator est malus
 Suique naturaq; nam rerum parens,
 Libanda tantum qua venit mortalibus,
 Nos scire pauca, multa mirari iubet.
 Hic primus error auctor est peioribus.
 Nam qui fateri nil potest incognitum,

Falso

*Falso necesse est placet ignorantiam,
 Umbraeque inanes capiet inter nubila
 Imaginosa adulter fœxion Deæ.
 Magis quiescet animus, errabit minus,
 Contentus eruditione parabili,
 Nec quaret illam, si qua quarentem fugit.
 Nescire quædam magna pars Sapientiæ est.*

In librum suum de Moribus Athenien-
 sium, Romanorum, Batavorum.

M Artia gens semper Batavum, nec inhospita
 Musis,

*Et cui compertum nil prius esse fide,
 Scribimus hic Mores, quibus ipsas vincis Athenas,
 Et tibi se cupiat Dardana Roma parem.*

*Vos urbis domina socios, fratresque Quiritum,
 Et libertati pectora sacra colo:*

*Franator pelagi populus, spes una Philippi
 Et metus, Europa lumen, & Orbis amor:*

Ultima Taprobane quem jam veneratur & Indis:

*Cui socias Regum dextera nectit opes:
 Sacra tibi, Genioq, tuo, Gentiq, Batavum*

Hæc fero: tu felix ad mea vota veni.

*Siquid id est, Batavi Batavo celebrantur honores,
 Et sum materia pars quotacunq, mea.*

Civilem Batavi, vestrumq, legetis Erasmus.

*Vester hic ingenio maximus, ille manu:
 Atque alios quibus aut victorum præmia laurus,*

Aut

*Aut edera rutilas implicuere comas.
 Patria da veniam, quod non numeramur in illis,
 Qui poterunt nomen ferre sub astra tuum.
 Mars mihi displicuit: Musa placuere: sibiq;
 Hoc levis angustum gloria fecit iter.
 Est tamen, est aliquid fungi bene munere civis,
 Quaq; datur patriae nolle deesse suae.
 Testor Arausiade cineres Natiq; labores;
 Qui tumidas Mosa jam tibi subdit aquas,
 Quod potui fecisse, soli q; altricis honorem
 Officio nunquam destituisse meo.
 Non ego doctrina, non duro Marte probati
 Roboris exemplum, sed pietatis ero.*

In Petri Borrij libros de primis Belgarum motibus.

*Qvod regni mala quaesit cupido
 Inventum populi furore bellum,
 Quo tandem supera benignitate,
 Spem vulgi super, & metum Tyranni
 Libertas medijs refulsit armis,
 Seros non patitur latere Belgas
 Fida Borriacus labor papyro,
 In causas referens, ducesq; primos
 Martem perpetuo crnore nondum
 Post septem mala lustra iudicatum.
 Reges discite parcius inbere,
 Et plebs regna pati novare constat*

Suc.

*Successu dubio, pari periculo
Cum jus imperij, licentiaeve
Civili veniant emenda ferro.*

DE ITINERE SVO PER RES
PROLATAS.

Dum jura multum litigata dimittit
Periculoso Sirius flagrans caelo,
Libet occupare perbreve fori pacem,
Libet mihi donare desides horas:
In quas nec vlla jus habent clientela,
Nec impiger consultor antelucanus.
Sed Haga molles semper obsidet somnos,
Notasque prohibet exui locus curas.
Regis Guilelmi, carcer advocatorum,
Valete turres: arbore, Jacobeae,
Inutilesq; tot negotiosorum
Umbra valete, sub quibus calent omnes.
Valete & Aula, Curiaq; discursus,
Et ambulanti semper obvium murmur,
Valete: paucos, sed meos dies quaro.

AD

AD

DANIELEM HEINSIVM,

cum Adamum Exulem suam ei offerret.

H *Einſi vetuſta reſtitutor orchestra,
Ornas cothurno qui pedes Sophocleo,
Euripideum ſyrma qui tuo vincis,
Et Aſchyleas & Lycophronis faces,
Et quicquid unquam perditum tragicædorum,
Deſideratumq; hætenus repenſaſti;
Sume hoc amici (nomen hoc inæquales
Si non recuſat) ſin minus, tui ſaltem
Poema, in arrham quam ſacra clientela
Poſtremus offert principi poetarum:
Lecturus illud ut beatus exultes,
Cum nos videbis velle, poſſe te ſolum.*

In meditationes ſacras

IOHANNIS MEVRSII

D *um veterum ingenijs doctos inſtaurat honores,
Obligat & toties ſacula priſca ſibi:
Hinc animo Cyrrham dum provocat, inde Lycaum
Meurſius, ulterius jam videt eſſe nihil.
Deſtituit noti juvenem via tota laboris.
Quid ſaciat? cœlo cura petetur, ait.
Ergo ſacros aperit ſublumi pectore motus,
Ipſa per Iſaiden dum iuvat aſtra ſequi.*

Cerni-

*Cernimus (en pietas) meditata prioribus annis,
 Qualia vix canis otia fera ferunt.
 Magne Deus, vita peragit cui pensa iuventus,
 Nescio quid faciet, sit tamen oro senex.*

IN LIB.

IOHANNIS MEURSI

de funere & puerperio.

VNa papyrus habet supremaq, primaq, re-
 rum,
 Natura fines continet iste labor.
*Lucina pia sacra docet tibi nata recenter
 Pagina: non fetus dulcior ille fuit.
 Funera tu recitas, Meursi, qua nulla libellis
 Opto tuis veniant, nec nisi fera tibi.
 Cernimus hic cunas, atque addita nomina fatis,
 Et bene sollicitos in duo vota patres:
 Cum fletu tamen ille rudi ventura fatetur,
 Et non visa prius respicit astra puer.
 En tumulos, en busta virum luctusq, superbos,
 Quorum se pretijs excitat ipse dolor.
 Hinc alias iterum lachrymas, miserabilis urna
 Quas bibat, & celsò raptus ab igne cinis.
 In laudes vagire tuas tener incipit infans.*

Quis

*Quis scit an & manes hic quoq. tangat honos?
Omnes crede tibi populos, tibi dicere mundum:
Qui sunt, qui non sunt, tu facis esse tuos.*

Ex Græco Theocriti.

Epigramma , cuius initium , Ἐν ῥοδῶ
τὰ προσόντα.

S Erpillum densis folijs prasigne, rosasq,
Rorantes diuis pono Novensilibus.
Alticomam laurum, celebrat quam Delphica rupes,
Accipe sacratam, Pythie Phœbe, tibi.
At caper hic, qui nunc terebinthi brachia mordet
Ultima, mox aras imbuet ille tuas.

Aliud, cuius exordium, Εὐδαίς Φυλ-
λος ῥῶτι πείδω.

D Vm vari in summis stant montibus , equore
campi
Frondebis instrato te sopor altus habet,
Daphni, pater Faunus te captat, & ipse Priapus,
Tempora sub crocea cui titubant hedera,
Et jam succedunt antro simul: effuge Daphni,
Effuge, nec somno mergere, sed vigila.

Y

Aliud

Aliud, cujus exordium: Τὴν ἄνδρυν.

Quo via per quercus, pastor, te ducet, imago est
 Ligna, nuper adhuc, ut puto, ficus erat.
 Monstrum informe, tripes, cum cortice & auribus
 orbum:

In Venerem fatum quod tamen inguen habet.
 Simplice quod cingit structum pietate sacellum,
 Et paret e saxo lapsa perennis aqua,
 Lauribus, & myrtis, & odorifera eupressu,
 Quas circumplecti palmitis vitis amat.
 Illic & tremulis mulcentes vocibus aures
 Congeminant merula murmura, veris aves:
 Flava nec adversum ramis Philomela dolores
 Dulcisono cessat molliter ore queri.
 Illic ergo sede supplex, facilemque Priapum
 Exora, ne me Daphnidis urat amor.
 Si datur hoc, praesens hodi crnor imbuet aras;
 Daphnide sin potiar, victima terna cadet.
 Tum capro faciemus, ovisque subibere fatu
 Et vitula: placeant sic mea vota Deo,

In

In statuam Pisandri, cuius exordium,

τὸν τῷ Ζανὸς ὅδ' ὕμῳ.

A Eterni sobolem Tonantis illum,
Et dextra & domito leone notum,
Vatum quotquot erant ubique, primus
Pisander celebravit ex Camiro,
Cujus sunt labor Herculis labores.
Hunc ipsum pia cura civitatis
Hic, ut noveris, areum locavit
Multis postea mensibusque & annis.

EX GRÆCO AGATHIÆ,

In lapidem Ajacis.

ME petram Ajacis manibus sub pectus ad-
actam

Hecctoreum frustra tollere quæris humo:
Aspra quidem & nigra sum: sed magnus dicet Ho-
merus

Prostratum nostro pondere Priamiden.
Nunc me vix possunt paulum tellure movere
Isti homines, facti turpia probra sui.
Tu me, hospes, potius terra: regenamque pusillis
Iam me ludibrium dispudet esse viris.

Y 2

IN

IN Navigationem.

STat placidum ventis nigrum mare: littora nulla
 Insanis pulsât fluctibus aura Noti.
 Vnda nec in rupes sevis compulsâ procellis
 Retro lapsa altum voluitur in pelagus.
 Sed spirant Zephyri, blandumq; susurrat hirundo,
 Dum nidum aggestis construit e paleis.
 Navita pone metum, seu sit tibi Syrtis aranda,
 Seu tibi Trinacriy est ora legenda sali.
 Portunoq; scarum, vel rubram amburere vocam
 Sis memor, hoc ut agas, dum nihil est quod agas.

AD FRANCISCVM

VERIVM.

IN Neoportano sudatam littore pugnam,
 Magna Britannorum gloria gentis, habe:
 Maxima spectâcli pars illius accipe Veri,
 Quod ferat hac eadem qua tulit arma manus.
 Te primum, torvaq; oculos in fronte micantes,
 Et prasensa animo vulnera, fugit Iber.
 Flandria rursus erit virtutum certa tuarum
 Testis, & Oceani littora Pleumosij.
 Hinc reducem, lauru te cum victrice, manebit
 Obsidionalis graminis alter honos.

DE

DE NAVIGATIONE IN FLANDRIAM.

Cum modo Cattorum veteres inuictus arenas
Millena premeret puppe Batavus aquas:
I, mea gens, inquit, Neptunus, & hac tua crede
Regna, nec externas respice semper opes.
Quid trepidas invicta? tibi vicisse mereris:
Te tua libertas, te tua fata vocant.
Quando erit ut magno redeuntia signa triumpho
Aspiciam? poenas Flandria victa dabit.
Ipsa manu tot pone trahes castella, tot vrbes,
Nervia qua Valachros respicit ora tuos.
Quo ferus iste fugit? nescis Hispanae tueri
Flumina, jamq; novo sanguine castra madent.
Nondum etiam Flandri reginam littoris, ora
Ferre subacta fame, captaque rostra vides?
Quid miser in geminos actus te dividis? illis
Quod menses, anni non potuere tui.

OSTENDA LOQUITVR.

A Rea parva ducum, totus quam respicit orbis,
Celsior una malis, & quam damnare ruina
Nunc quoque fata timent, alieno in littore resto.
Tertius annus abijt: toties mutavimus hostem:
Savit hyems pelago, morbisq; furentibus aestas,

T 3

Et

*Et minimum est quod fecit Iber. crudelior armis
 In nos orta luc, nullum est sine funere funus,
 Nec perimit mors una semel. Fortuna quid hares,
 Qua mercede tenes mixtos in sanguine manes?
 Quis tumulos moriens hos occupet hoste perempto
 Quiritur, & sterili tantum de pulvere pugna est.*

IN PORTVM AD SINVM FLACCIACVM.

Flacciades Nympha, quarum largissimus urnis,
 Effluit in salsas Mosæ Batavus aquas,
 Hic ubi veli volis statio jam fida carinis,
 Claustra freti Vorne continuere due:
 Huc properate charos; hanc conchis comite molem:
 Invidiam vestris detrahit illa locis.

ALTE RV M.

Quod furit Hippotades ripis angustius istis,
 Et pelagi ridet murmura tuta ratis;
 Munus id est Procerum, ne libera terra Tyranna
 Plusquam naufragiis altera regna forent.
 Extremis jam nauta redit securior Indis;
 Et faciles primo littore sentit heros.

IN

IN

OBSERVATIONES

REGINALDI BREDERODII

PRAESIDIS,

CORNELII NEOSTADII,

ET

RYMOLDI HOGERBETII,

SENATORVM,

DE PACTIS DOTALIBVS.

Quas Hymenæe tibi, quas fūno pronuba leges,
 Describunt Batavi sidera terna fori,
 Patria commendat, vobis, ut munere quorum
 Humanum vivit perpete prole genus,
 Servet & hic meritos liber immortalis honores,
 Dum thorus, & dotes, & vir, & uxor erunt.

ARX TEILINGA.

Pincipibus, quorum veneratur patria nomen,
 Arx placuit solis hac metuenda feris,
 Dum satis hoc visum, nondumq; tenentibus arma
 Gratus in humano sanguine ludus erat,
 Nec Batavum tellus civiles passa furores
 Flebilis externo prada jacebat hero,
 Qui gradus in mundi quondam cervice locaret

T 4

Sequa-

*Sequanicam sobolem, Pannoniamque domum.
 Tunc melius veteres nemora hac saltusque tenebant
 Cattigena cincti nobilitate duces:
 Quorum ex antiqua supremus origine sanguis
 Teilingos habuit foemina Boia lares:
 Hisque sub arboribus, folio dejecta paterno,
 Vim contra flevit jura valere nihil.
 Arcis ob has de te quererer, fortuna, ruinas,
 Nè gravior domina tanta ruina foret.*

IN EVSEBIUM SCALIGERI.

O *Quem respiciunt fugitura protinus artes,
 Substitit Aonius quo retinente chorus,
 Cujus ad imperium nisi te fortuna vocasset,
 Non bene Scaligeras destituisset opes,
 Ambigimus merito, tu longius omnia vincas,
 Longius an curas ultima cura tuas,
 Eusebii lacerum qua tot per secula funus
 In lucem geny reddidit aura tu?
 Qualis Tantalides mensa pars ante paterna
 Adstitit, ipse suum cum stupuisset ebur:
 Aut qui membra solo monstris disiectus avitis
 Acceptum domina Virbius esse tulit.
 Cum vita censura venit: sordentia purgas,
 Quod prope plus etiam quam revocasse fuit.
 Quis non invideat liber hoc? qua charta beate*

Narz

*Non cupiat dextra promeruisse notam?
 Si conferre libet, quid tantum Pamphilus illi
 Præstitit? apparet non semel ille tuus.
 Iure igitur nomen sumit maioris amici,
 Et titulo gaudet nobiliore legi.*

IN OBITVM

IVSTI LIPSII.

Hoc quoque fer totum, sed tristis fama per orbem:

*Ille diu plausus delitiarū tuæ,
 Quem populis unum cunctis narrare solebas,
 Occidit, & tantum vivit in ore tuo.
 Omnis ad exsequias, qua sol oriturq; caditq;
 Hoc est, qua legitur Lipsius, orbis eat.
 Precipue aspicias domini cum Thybridis arces,
 Fac septem resonet vox lachrymosa jugis:
 Lipsius occubuit, cui quantum defuit ævi,
 Tantum nescitar maxima Roma tui.*

IN NATALEM BURCHII.

Hic tibi suspectum senibus qui terminat annum,
 Quali agitur vultu letitiæque dies,
 Talis sæpe precor redeat, clarissime Burchi,

T 5

Quem

*Quem celebras doctas inter amicitias:
Donec inoffensa traducto tempore vita
Natalem supera sede beatus agas.*

IN DISCESSVM AB AMICA.

D Emophoonta feris fugeret cum Phylida velis
In Lemnum aduersi pene tulere noti;
Miramur quod mille rates dimittere Chalcis
Noluit; in causa Laodamia fuit.
Me quoq. pro domina faciens velut admonet imber:
Hoc potius calo debuit illa peti.

LIBRI AN PVELLIS DANDI.

C Rede nihil nostris, aut omnia crede puellis:
Lectricis mores pagina nulla facit.
Qua casta est totum leges incorrupta Catullum:
Illi nil tutum est qua capit, & capitur.

AD PAVLVM CHOARTVM

BVZANVALVM.

D Ulcia privata laudas quod commoda vita,
Ante diem longo factus honore senex:
Et tibi non tanti est Gallo subnixa fauore,
Mittere trans orbes arma Batava novos;
Vt non nobilius curis caelestibus annos
Tradere restantes, & tuus esse putes:

Buzan-

*Buzanvale, sapiſ: nec te latet, optime, qua nos
 Suſpicimus quam ſint fumus & umbra leuis.
 Hoc ſi Chryſippus potuit, duruſq; Cleanthes
 Credere, nil miror: pauper uterq; fuit.
 Abſtinuiſſe bonis facile eſt ſperare negatis:
 Et qua non poſſis, diſcere, nec cupio.
 Sed dederis, quod quam paucis contingit, amico
 Virtutumq; bono iudice, rege frui,
 Rege datis multis deberi plura fatente,
 Quis ſcit, num ſubito ſpiritus iſte cadat?
 Ille vir eſt, a quo retulit fortuna repulſam,
 Inueniens clauſos ad ſua dona ſinus.*

IN BVSANVALII PERICVLVM,

Nobilium flos doctæ virum, cui gratia regis
 Tanta patet quantum vatibus ipſe faues,
 Si ſcelus iſtud aqua, tua dira pericula, quondam
 Vidiffet felix carmine turba prior,
 Maonides caneret, quod Ulyſſi præſtitit Ino
 Hoc tibi jam patria vota dediffe tua.
 Parcius optaret laudatam Pindarus undam:
 Nec ſolus crimen Naidos eſſet Hylas:
 Ipſas quas Helicon, jura quas Parnaffia fundunt,
 Suſpectas vates omnis haberet aquas.
 Non faceret Pimple, non Pegafis unda poëtas,
 Sed tua pro cunctis fontibus ora forent.

ALIVD.

ALIVD.

L Impha lacu Stygio Letheque infamior ipsa,
 Et quam Cocytus non velit esse suam,
 Propter quam nostris irata est Gallia ripis,
 Et patrias odit pene Batavi aquas,
 Tunc igitur nostrum voluisti extinguere lumen,
 Quod stabili gentes nectit amore duas?
 Legatique sacrum media inter proelia nomen,
 Materiam sceleri quæris habere tuo?
 Scilicet ut præ te pia sit Bellona, sibiq;
 Quod negat & Mavors, audeat, unda nefas?
 Te nostra fugiant laurus, te mitis oliva:
 Solaq; te taxus flebilis umbra tegat.
 Arceat ipse suos a gurgite Phæbus olores,
 Nec volucrum norit carmina dira palus.
 Sed te iusta gravi repetens convivia limo
 Rana vetet sceleris non meminisse sui.

ALIVD.

C Um jam videret impio premi stagno,
 Os quo loquente se volebat audiri,
 Parens virorum Gallia atque virtutum,
 Heu quid paratis clamat nefas Parca?
 Revocate fusos hæcenus mihi vixit,
 Acer juuenta seu vigore confertos
 Irrumpit hostes, fertque se obuium bello,

Sen

*Seu major annis iussa maximi regis
 Perfert potentum luminum saluator,
 Concordiaq, sacra firmat interpres:
 Explevit annos nempe, sed meos tantum:
 Sui supersunt. Non iniqua poscenti
 Parent sorores, redditur colo pensum:
 Eademque torto lana ducitur fuso.
 At tu Choarte, frueri caelitum dono:
 Memor, peractam nil moratus aetatem,
 Annos ab isto computare natali.*

IN AVVICOS VRINAE. TRIBUTA PETENTES.

A *T ille pravi pereat auctor exempli
 Ductor Quiritum Flavia satius gente,
 Qui sub tributum iussit ire vesicas.
 Quid hunc sequi vos aulici iuvat morem?
 Illum cupido suaveolentis argenti,
 Vos movit odium turpe olentis urinae.
 Hoc ergo distat ius utrumque, quod natus
 Avarus illi, delicatus est vobis.*

ALTERVM.

A *Vla merum donans, urinam jure recusat:
 Nam reddi nemo vult sua dona sibi.*

IN

IN POEMAT.

D. BAUDI.

Candida posteritas, quæ nec liuore maligno
 Roderis, & melius quod fuit ante vides,
 Ad te nota parum facundi pagina Baudi
 Provocat, in nullas ambitiosa preces,
 Sed quidvis contenta pati, nisi carmine lecto
 Ingrati damnas secula nostra notâ.
 Tuque adeo quamvis tali veniente poeta
 Antiqui palmam vix tenuerè tui,
 Gaude Roma tamen: quod non jam sola lepores
 factat, & argutos Gracia docta sales,
 Quod veteris socci jocus, ultaq; tela Lycanben,
 Additur ad laudes ultima summa tuas,
 Baudi munus habes: debet cui turba bonorum,
 Quod modo securis non licet esse malis.

ALIVD.

Quem legis & laudas si vis novisse poetam,
 Versibus & vita Baudius unus erat.
 Vidimus hunc ipsum qualè tibi carmina monstrant
 Ingenium domini lata papyrus habet.
 Talis erat, seu cum fluitarent prospera, seu cum
 Immeritum premeret sævior aura caput:
 Liber & intrepidus, nec qui concederet unquam
 Fortuna magnis regibus esse minor:

Nulla

*Nulli sponte nocens, & amabilis hostibus ipsis:
 In quo, si nosset, perderet ira locum:
 Intensus sceleri: sed non ut lege severa
 Viveret, antiqua simplicitatis amans:
 Melle madens, & quo non incorruptior alter
 Miscuit innuneris seria multa jocis.
 Et si cuncta simul permittis dicere, vates
 Teius arguto mistus Aristophani.*

DE AMBITV.

Rebus gerendis publicisq, commodis
 Natus petendis hunc honoribus modum
 Prescribe, temet ut offeras, non ingeras.
*Ambire semper stulta confidentia est,
 Ambire nunquam deses arrogantia est.*

DE CONATV HOSTIS IN
TRANSEVENDO VAHALI.

Dives aquis regni Vahalis tutela Sicambri,
 Et quocunq, fluis nomine Rhene pater,
 Perge gravem nostris defendere finibus hostem,
 Cuius ab inuiso sanguine saepe rubes:
 Sic secura tuis veniant commercia ripis
 Fontibus a primis ad maris usque vias,
 Cum procul a Belgis peregrino Marte fugato
 Candida pax populis libera iura dabit.

IN

IN MORTEM
LUCAE TRELCATII

Patris.

P Lebs tua cum patria fines, & quicquid ama-
tur,
Liqueret, ex silio querere jussa Deum,
Ospotuit tanta siccum prestare ruina,
Et gemitum est fatis ausa negare suis:
Qua nunc ecce tuo, Trelocati, percita luctu
Fortis in hoc primum desinit esse malo.
Quas populi lachrymas, quos planctus cernimus ur-
bis,
Ut magis hand alium fleverit una domus.
Quis fueris constat. lachrymis agnosceris illis:
Frater amore pio, sortis honore pater.
Te modici sanctique lares, te templa requirunt,
Te schola, te verum discere quisquis amat.
Pracipue, qua te profecit teste juvenus,
Miratur tantum jura valere necis:
Et quod tu toties scriptis, quod voce monebas,
Exemplo vellet non didicisse tuo.
At miseri, nondumne igitur commissa fatemur,
Tam fera quos caelo vindice damna premunt?
Nam nostrum decus ingrato qui sustulit aequa,
Nos peragit tanti funeris ille reos.

IN

IN OBITVM
PAVLI CHOARTI
BVZANVALII.

Accipe defuncti placido mea membra sepulchro,
A Patria semper terra secunda, mihi.
Hic ego dum licuit domino servire tibi que,
Securos sensi molliter ire dies:
Sollicitus tantum ne non satis undique tuta
Vel tua libertas, vel tua sacra forent.
Nunc quoque quod Batavos incerto in Marte relina
quo

Crede mihi letho tristius esse malum.
Rex bone, presidium miseris ultorq, superbis,
Cui vitam debet Gallia tota suam,
Si nullas acies, si vulnera nulla refugi,
Parsque tui belli si fuit ista manus:
Si tot apud populos & tot sacra nomina reges
Est tibi perpetuo nostra probata fides:
Si ne iussa tibi peragam, qua sola potest mors,
Quod dolor, & morbus non potuere, vetat:
Hanc mihi redde vicem: tumulum defende ministri,
Ossa ferox olim ne mea calcet Iber.

Z

IN

IN ADVENTVM MARCHIONIS SPINVLAE.

SPinula, virtutes cuius laudauimus olim,
 Tunc quoq, cum nobis esset amare nefas,
 Spes sit quanta tui, perculsi munere tanto
 Si taceant homines, flumina crede loqui.
 Illi pro nostris vigilantes finibus amnes,
 Qui toties cursus sustinere tuos,
 Strati sponte jacent, equataq, tramite molli
 Pacis amatricem se probat, unda tibi.
 Nil tibi nanigys opus est, nil pontibus ullis:
 Hac tantum armatos ferre recusat aqua.
 Quin etiam cœlum venienti seruijt: ipsa
 Frigorat am longas cum posuere minas.
 Qua tam triste gelu tam felix aura resoluit?
 Non solis, non est aeris illa, tua est.
 A te tam placidos sumserunt tempora vultus:
 Bella cui debent cedere, cessit hyems.

IN

EMBLEMATA AMATORIA OCTAVII VENII.

Questus Amor nondū sua respondere triūphis
 Premia, nec fama quod satis acta sequi,
 Nulle per artificum spatiatu millia legit
 Octavi doctas es animare manus.
 Ipse regit ferrum, vultus ipse imprimit ari,

Et

*Et gaudet duris durior ipse puer.
At latius monimenta dei vittricia mundus
Accipit, & plaudit cladibus ecce suis.
Ecce Cupidineas omnis jam dextra tabellas,
Et Paphios lusui jam sinus omnis habet.
Præda puellarum iuuenes, iuuenumq; puella
Discite quid valeant tela potentis heri.
At vos ite procul, tuto quibus ista videre
Spes erat, & pilius lādere novit Amor.*

AD PACEM.

M*Itis filia maximi Tonantis,
Cujus jam Batavi cruenta septem
Per quinquennia nescire nomen,
Da nobis veniam, quod ille alumnus
Bellorum populus, sati sub armis,
Et quorum clypei fuere cuna
Externis toties dolis petiti,
Quorum non meminisse tam suave est
Quantum oblivio sunt periculosa,
Securique diu timore solo.
Quam meus tota cupit petique, nondum
Audemus tamen invocare pacem.
At tu semina disparata mundi
Certo fœdere quæ vetas perire,
Belgis redde fidem, soloq; fruges,
Cives mœnibus, annibusq; merces:
Aut nondum bona tanta si meremur,
Illos vincere da benigna, bello*

*Qui belli sibi quasire finem;
Illos da den, pessimè perire
Qui per fœdera quasire bellum.*

I N
EMBLEMATA HORATIANA
OTTONIS VENII.

QUale apud Ausonios veteri certamen in
auro
Roscius ingenti cum Cicerone fuit:
Cum pater orchestra, gestus, digitosque loquaces
Opposuit tanti viribus eloquij:
Aut Iovis ut magni quatientem sidera vultum,
Et caput, & sacri verticis omne decus,
Mæonia pugnans cum majestate Camena
Phidiacum Grajos cernere fecit ebur:
Omnia sic, doctas queis implet Horatius aures,
Otto tua nobis exhibuere manus.
Sic Romana fides cœlo est equata Batavo:
Respondet numeris linea quaque suis.
Viveret o utinam regum Tyrrhena propago,
Ferret ut hic etiam premia digna labor.
Tu quoque Flacce, tuis debebas versibus illum
Dicere, qui versus monstrat in ære tuos.
Quicquid de Thressa legitur testudine credo:
Ex quo etiam surdis scit tua Musa loqui.

I N

IN MORTEM SCALIGERI EPICEDIA.

I Ret ad occasum cum lux clarissima mundi
 Scaliger, & sanctum conderet umbra caput.
 Dicitur exemplo tam favi funeris aether
 Territus, atque ipsi contremuisse poli.
 Te quoque perculsum genitor radiate diei
 Credibile est, viso sidera posse mori.
 Non minus ille suo lustrabat lumine terram,
 Non minus in gemino cardine notus erat.
 Sed non tu retro radios in sacula vertis,
 Nec potes hesternum tu revocare diem:
 Eriperet nocti qui sacra, diesque diei
 Redderet, ille fuit, qui tamen, ecce, fuit.

ALIUD.

Huc ades, huc hospes, seu per mare sine per Al-
 pes,
 Ad Batavas Brenni vectus ab urbe venis,
 Non aliena tibi jacet his in sedibus umbra,
 Aducibus sanguis sed venit ille tuis.
 Hic situs hic ille est Josephus Scaliger, ipsa
 Quin hic Scaligerum gens tumultata jacet.
 Nec tu sceptrum tamen, regniq; insignia quare,
 Et quæ quo libuit fors inimica tulit.
 Imperium longe majus sibi condidit, & cui

*Non Athesis finem, non Padus ipse facit:
Quod vix Oceanus, vix cœlum terminat. ¶ nunc
Et magnos aliquid crede fuisse Canes.*

ALIVD.

Hic jacet & Gades super exauditus & Indos
Scaliger, hic mundi publica lingua jacet.
Hunc velut amissum Memphis deplorat Osyris:
Diuitis hinc silva munera mittat Arabs:
Aethiopes portate legit quæ gramina Phoenix:
Et Solymi plena balsama ferte manu.
Hûc Syrus Euphrates, hûc Medus plangat Hydaspes,
Et qua tu primum Nile crearis aqua.
Gracia desertas Arganippes effleat undas:
Censeat hunc atrum Martia Roma diem.
Europam pariter, Lybiamq̃, Asiamq̃, per omnem,
Per sola terrarum, per freta luctus eat:
Et dicant populi: facit in tellure Batava
Hic qui pro populis omnibus unus erat.

ALIVD.

Vnica lux sacli, genitoris gloria, nemo
Quem puerum, nemo credidit esse senem:
Tam sibi par semper, quam cunctis celsior unus,
Et qui se totum debuit ipse sibi,
Exsuperans fama quos aequat sanguine reges,
Sceptrigeris majus nomen adeptus avis,
Hic jacet ille capax immensi Scaliger avt,

No

*Nec sibi mors nunquam plus licuisse putet.
Quid querimur raptum? mens est qua vivatur: an-
nos*

*Ille tot exegit mente, quot orbis habet.
Omnia dum retro mundi vestigia quarit,
Querentem retro destituere dies.
Expensus populos & dissona gentibus ora
Ambierat, quantum lumine Phœbus obis.
Testamur natura, tibi non defuit ille:
Tu gentes alias, sacula plura dares.
Ultra Scaligerum nihil est: nec Scaliger ultra.
Ille tui finem repperit, ille sui.*

ALIVD.

IN EFFIGIEM
SCALIGERI IN BIBLIOTHECA
SERVATAM.

I Nter mille libros (nec sedes dignior vlla)
Qua tulit immensus Scaliger ora vides.
Mille libros hospes nimium ne respice, major
Hic tibi quem monstro bibliotheca fuit.

ALIVD.

C Um plutei doctis turgent undiq; chartis,
Quas velit aeterno fama fouere sinu,
Exharedavit moriturus Scaliger orbem,
Et vetuit post se scripta videre diem.
Heu nimium duras e miti pectore leges,

Z 4

Pro

*Pro quibus impietas magna sit esse pium.
 Digna sit hac poena praesens quae vivitur aetas,
 Nempe hac qua Titios Scoppiadasque tulit
 Sed quo posteritas meruit non posse doceri?
 Aut quid fecerunt tam bona scripta mali?
 Parce pater, si nos recte tibi cuncta monenti
 Credere in hoc uno credimus esse nefas.
 Publica sunt istae. semel ut te fata dederunt
 Omnibus, inde potest jam nihil esse tuum.
 Sit tamen, ut mandas: nequeunt vel pressa latere
 Quae tantum ex tanto nomine lucis habent.
 Quicquid nescitur folijs quaretur in istis,
 Hinc sibi responsum maxima turba petet.
 Quanta nec Euboica celebravit virginis antrum,
 Nec tripodes medio quos habet orbe locus.
 Quid juuat in populos has non dimittere chartas!
 Scaligeri circum scrinia mundus erit.*

IN EFFIGIEM

SCALIGERI paulò

ANTE MORTEM EXPRESSAM;

quae est apud V.N. Cornelium Vander
 Mylen, Equitem.

Haec est Scaligeri mortem meditantis imago,
 Luminis heu tanti vespera talis erat.
 In vultu macies & tortor corporis hydrops,
 Sed tamen & magni conspiciuntur avi.
 Lava tenet chartas Nabathae munera calis:
 Armatur calamo nunc quoque dextra suo.

Hac

*Hac est illa manus vitam cui tota vetustas
Debet, & a primo tempora ducta die.
Quod si Scaliger omeritis par vita daretur,
Non nisi cum mundo debuit ille mori.*

IN

EFFIGIEM IOH. SAMOSCI
MAGNI POLONIÆ CANCELLARII
in auro expressam & a Scaligero
legatam.

Prima diu patria tutela, decusque Samosci,
Ex aquo gemina Palladis arte potens,
Sic oculos, sic tu frontem, sic ora ferebas,
Cum pacatus eras, ut puto, talis eras.
Non hunc aspicio Livonum quem seua timebant
Agmina, præcipiti quem Scythia fugit equo.
Sed duce qui posito Romam, qui Cecropis urbem
Ausus es in media ponere Sarmatia.
Talis Scaligero voluisti nempe videri,
Qualem id Musis, Scaligeroque dabas.

IN EANDEM.

Materies aurum est. ductoris imago Samosci,
Scaligero donum qui dedit, ille mihi.

Z 5

IN

I N

ECCLESIASTEN

APOLLONII SCOTI.

HUc ades & Scoti sapientes inspicite chartas,
 Doctrinam quisquis cum pietate colis.
 Non Aganippeo bibit hic de fonte poeta,
 Sed de Iordanis lene sonantis aqua:
 Non dedit hos aestus mendax Parnassia rupes,
 Sed pia veridica nobilis arce Sion.
 Non hic trita sequens veterum vestigia vatuum
 Maonide caco sub duce carpit iter:
 Rex operis ductor, rex qui simul omnia vidit,
 Omniaq; hac unum comperit esse nihil.
 Non hic Troja tibi legitur Thebanaq; monstra,
 Sed Deus, atq; deo conciliandus homo.
 Evitare cupis quisquis fallacia vita
 Somnia, securos quisquis habere dies,
 Hac lege despectum calcantia carmina mundum:
 Quantum scire sat est, continet iste liber.

I N

MEVRSII LEXICON

GRAECO BARBARVM.

Accipe quem tibi dat, lector studiose, laborem
 Meursius: Hac charta Gracia tota patet:
 Non quæ Socratis quondam sermone locuta est,
 Quæ

*Qua Macetum lingua fulmine fregit opes,
Sed qualis moriens in regni sede superbi
Singultus olim, mæstaque verba dedit,
Cum Byzantinos habuit nova Roma Quirites,
Heu male vicinis prada futura Getis.
Doctrina cultusque parens (quis credere possit;)
Græcia, qua demta barbarus orbis erat,
Huc cecidit, Græcos velit ut qui discere libros
Debeat hinc Græcam discere barbariem.*

A D

AELIVM EVERARDVM VORSTIVM

MEDICINÆ PROFESSOREM.

*Sic cedat quod ubiq; mali est; coeantq; repente
Vulnera tam docta qua tetigere manus,
Nullaq; sit pestis, vis hausti nulla veneni,
Quam tuus eximia non fuget arte labor,
Et toties retro mors acta potentibus herbis
Victori veniat non nisi sera suo:
Ut te præcipue, Vorsti, delector amico,
Et iuvat imprimis me placuisse tibi;
Non tantum quoniam, dum tu mihi prospicis, in me
Experior morbos juris habere nihil,
Ut nuper, cum sæva mihi quartana minata est*

*In longum segnes maxima damna dies:
 Sed quia peste magis, magis occidente venena
 Odisti virtus, quicquid amare negat.
 Est aliquid morbis, plus est mihi crede, mederi
 Moribus, atque animis ferre potenter opem.
 Pessima sunt seculi contagia. tot male sanos
 Inter, & egrotos qui valet, ille valet.*

I N

MORBVM SPONSÆ
 IOHANNIS REIGERSBERGII.

Hæc qua te potuit domare prima,
 Effrenesq; diu ligare sensus,
 Cepit, sed pariter puella capta est,
 Et contagia traxit in medullas
 Flamma nec tenuis, nec ante nota.
 Et jam pallida lectulo jacebat
 Imis visceribus facies anhelans,
 Lactandoq; suum fovebat ignem,
 Quem stulti medici febrim putabant.
 Hic tu sedulus assides cubanti
 Et tangis digitos & ora mulces.
 Solum te videt, audit illa solum,
 Et lusus faciles jocosaq; molles
 Tanti jam putat ut valere nolit.
 Sed mox fortior exsilit cubili
 Et formam recipit suasq; vires.

Quid

*Quid mirum? gravis est Deus Cupido
Dum luctamur adhuc, levis sed idem
Cum victi dominum fatemur ultro.
Sic nunc illa suo calore gaudet,
Et vitam putat hoc, quod ante morbum.*

I N

N U P T I A S V. C.

IOHANNIS REIGERSBERGII.

A Spice cincta mari quem dat tibi terra triumphum,
Nata maris vasti fluctibus alma Venus.
Ille per innumeras elapsus saepe puellas
Substitit & tandem frana momordit amor.
Post populos visos, haustasq; fideliter artes,
Post data sublimi jura regenda manu,
Hoc aberat votis, nam maxima sortis amica
Pars est, participem sortis habere suae.
Illa etiam felix, facibus qua debita veris
Spes non unius virginis una tenet.
Cernitis ut morbo nuper profecerit ipso,
Ut bona nil possit de febre forma queri?
Aegrotantis hera magis agrotabat amator,
Et febris illius, sed dolor hujus erat.
Hec tormenta tamen magna mercede placebant:
Prospera non poterant fata probare fidem.
Erubuit fortuna suum scelus, & satis, inquit,

Et

*Et plus quam satis est hoc licuisse mihi:
Nunc mea tam maneant constantia semper in illos
Munera, quam constans pectora junxit amor.*

I N

ALBVM

IANI RVTGERSI.

Pictus Apollinea stellantia tegmina lauru:
Qui domini vatis se probat esse liber,
Optime Rutgersi, non hic in plebe latentes,
Sed notas toto querit in orbe manus,
Quas longeva manent constantis secula fama,
Omnis quas cupiat bibliotheca suas.
Iste Casaubonos habeat liber, iste Thuanos;
Heinsiiacas monstret gentibus iste notas.
Aurea doctorum recitatrix charta virorum
Nomina que tantum non moritura vehis,
Quid tibi nobiscum? quid nos procul ordine vulgi,
Detrahis, & juxta sidera summa locas?
I tamen, & quæret si quis, narrare memento
Hoc tantum, domino me placuisse tuo.

IN

IN

EFFIGIEM

HENRICI MAGNI,

REGIS GALLIARUM.

quæ est apud V.N. Cornelium Vander Mylen,
Equitem.

Quantum alijs reges tantundem regibus exstant,
Et bello, & belli victor, & ipse sui,
Hic ille Henricus, quo Gallia dante recepit
Fracta decus, mores barbara, pauper opes.

IN EFFIGIEM

MARIÆ MEDICEÆ,

REGINÆ GALLIARVM;

quæ ibidem.

OMnia contulerat magno victoria regi,
Sed deerat soboles, hanc Medicea dedi,
Vt quod non perijt, conjunx, tibi Gallia debet,
Sic mihi, quod poterit jam superesse tibi.

IN

L V D O V I C I R E G I S
G A L L O R V M,
quæ ibidem.

Vivas parve puer, sed sic quoque maxime regunt,
Publica cum cuius juncta salute salus,
Et cito te patrijs doleant virtutibus auctum,
Qui scelere extinctum non doluere patrem.

T V N I N G I I A P O P H T H E G M A T A.

Octo decemq³ tibi primos absumserat annos
Tuningi (vix est credere) torpor iners:
Nobilis ingenij dispendia flere liceret,
Sed facis ut lucro sint tua damna tibi.
Est grave sex annis Latiarem discere linguam:
Hoc tua vis sexto mense peregit opus.
Verteris ad leges, citius quam discere cuiquam
Contigit, has alios nec sine laude doces:
Otia quis credat tanto superesse labori,
Sed quorum fructus ista papyrus habet.
Gracia, Gallus, fber, charta spectantur in una
Et gens quæ nunc est Itala, quæq³ fuit.
Tam nova quam veterum bene dicta jocosa³ tenere
Hoc alijs studium, sed tibi ludus erat.

Ni!

*Nil hic de toto ratio desiderat aeo,
 Nec tibi nunc anni bis periere novem.
 Nam ne de vita decedat inutile tempus,
 Vita sequens plus quam bis numeranda facit.*

IN

ROCHI HONERDII

Senatoris

TRAGOEDIAM THAMARAM.

Herculeus labor, & soli fugienda Mycene
 Scilicet, & scelerum tot rea prima rasis,
 Et nunquam Theba sine crimine, & aspe-
 ra fata,

*Qua Troja victor, victave Troja tulit,
 Vatibus hac Græcis, hac declamata Latinis,*

*Non male mentiri laus quibus una fuit.
 Tu melius, sicut doctumq, piūq, decebat,
 Conjungis Tragicos cum pietate modos.*

*Nec reris cantare nefas, qua credere fas est,
 Nec tibi religio est, religiosa sequi.*

*Qui numeros, qui verba capit, qui pondera rerum,
 Suspicit ut vacua nobile mentis opus.*

*Tu fervente foro, medijs in litibus ipse,
 Secessu dignum carmen, Honerde, facis.*

*Sancta senatoris gravitas in carmine lucet,
 Et domini mores seria charta probat..*

A a

Ipsa

*Ipsa pudore rubens trepidat scribentis ad ora
Regia fatidico nata parente Thamar:
Et metuens ne quid possit peccasse videri,
Vatis verba, notas iudicis esse putat.*

IN

PRAETORIA QVAEDAM REGIA

ANGLIÆ.

NONSVVICH.

L *Vstranti filuas & deuia tesqua Iacobo
Non Smithi prases casta Diana fane:
Sanguinis humani manus hoc tam parca meretur,
Armatam in solas quam iuuat esse feras.*

HAMPTINCVRT.

S *⁊ quis opes nescit (sed quis tamen ille?) Britannas,
Hamptincurta tuos consulat ille Lares.
Contulerit toto cum sparsa palatia mundo,
Dicet, ibi reges, hic habitare Deos.*

VVINDSOOR.

E *Xcelsis Windsora sedens in collibus, astris
Vicinum regem quo licet usque facit.
Subter at arua beaus Tamesis lenissimus annis
Sic similem domino se probat esse suo.*

RICHEMONT.

I *N Ricemontano iam iam moritura cubili
His adiit verbis Elisabetha Deum:
Heredi moresq; suos, mentemq; relinque:
Fortunam atque annos da Pater, Alme, meos.*

IN

I N

ORGANVM MOTVS
PERPETUI, QVOD EST
PENES MAXIMVM
BRITANNIARVM REGEM.

P Erpetui motus indelassata potestas,
Absq, quiete quies, absque labore labos,
Contigerant cælo, tunc cum Natura caducis
Et solidis unum noluit esse locum:
Et geminas partes Luna dispescuit orbe,
In varias damnans inferiora vices.
Sed quod nunc Natura suis e legibus exit,
Dans terris semper quod moueatur opus:
Mira quidem res est, sed non noua, maxime regum:
Hoc fieri docuit mens tua posse prius.
Mens tua qua semper tranquilla & torpida nun-
quam
Tramite constanti per sua regna meat.
Ut tua mens ergo motus cælestis imago est,
Machina sic hac est mentis imago tua.

I N

FLORES MISSOS BARCLAIO.

H Os tibi, flos iuuenum, dat nostra Batavia flores,
Et ne displiceant munera parua rogat.
Telluri tam multa dedit natura Britanna,

A a 2

Pos.

*Possit ut hinc vobis nil nisi vile dari:
 Si tamen adiiciant donis quid vota, precabor
 Ut triplici partu sit tibi fata domus:
 Et domina pueros, domino pariente libellos
 Hortus & ipse suas edere certet opes.*

IN
 DANIELIS HEINSII
 POEMAT.

IN diversa diu diversas pectora dotes
 Contulit, & parce larga Camena fuit.
 Quisque sui vates coluerunt carminis artem,
 Singulaque ad laudem dona fuere satis.
 Non epos est Flacco, lyra nec tentata Maroni,
 Nec tetigit tragicos ille vel ille modos.
 Nec tibi Naso, tibi nec credita pleetra Propertii,
 Sed neque Bilbilici vos decuere sales.
 Romani solum Senecam noverere cothurni;
 Si velit hic elegos scribere, nullus erit.
 Sunt & quos silva, sunt quos epigrammata laudant:
 Iusta quidem fama causa, sed una tamen.
 Nunc congeffit opes, atque in te nobilis Heinis,
 Effudit totos prodiga Musa sinus.
 Tu tandem inventus par donis omnibus unus:
 In tot sufficeres qui bona, solus eras.
 Tu lyricos cantus, elegos, epigrammata, silvas,
 Tu tragicum carmen, tu grave pangis epos.

Isala

*Itala te pariter celebrat, te Graia Camena,
Tertiaq; in partēs nostra Batava venit.
Inunc & iacta tua nomina magna vetustas:
Ponimus hoc contra tot tua saecula caput.
Haud equidem quenquam, qui singula rectius ista
Praestiterit, vel qui tam bene cuncta, dabis.*

IN

EDIT. POEMATVM

DANIELIS HEINSII.

E*N*redit hic ad te, vatū pia gaudia, lector,
Quo nullus toto notior orbe liber.
Sed nova mundities cultusq; accessit herilis,
Cumq; recente vetus munere munus habes.
Non recte scripsisse, sat est: meliora reponit:
Et quod fama probat, non probat auctor opus.
Vicerat antiquos, & cui concurrere posset
Heinsius, haud quenquam saecula nostra dabant.
Repperit ecce parem. contra se currere coepit.
Siqua fides, jam se post sua terga videt.
Desine nunc operum, studiis clarissime vates,
Et cœli saltem ius imitare tui.
Omnia qui claudit, cum se quoque clausit Olympus,
Hunc finem statuit rebus, & ipse sibi.

A a 3

In

IN

IMAGINEM BVIESII,

Senatoris.

Ille pie doctus, docte pius, & modo primum
 Linqnentis Batavos simplicitatis amans,
 Quo sacra Buiesius, quo commoda publica rexit,
 Quo res privatas, hoc datur ore tibi.
 Nil optare queam majus tibi patria, multos
 Quam tales habeant curia, templa, forum.

AD POLYANDRVM.

Theologiæ Professore.

Aurea pax turba nimium sapientis abhorrens
 Iurgia, Palladia dum struit urbe fugam,
 Ingenij, Polyandre, tui mirata serenum
 Substitit, & tales fudit ab ore sonos:
 Aut ego cum tanta recte pietate morabor:
 Aut mihi jam nullus restat in orbe locus.

ALBUM

PHILIBERTI VERNAT.

Aurum qui videt hic & uniones
 Quales vix pelagi rubentis ora

Mi

*Miratur teneris nitere conebis,
 Ne credat domino placere libri
 Hæc quæ prima solet putare vulgus:
 Illi delitæ severiores
 Sunt quæ interior liber recondit,
 Sanctæ nomina dedicata famæ,
 Et cultu studij pares amici,
 Quorum gloria sicut æquat aurum,
 Sic mens candida vincit uniones.*

DE CASV TYRONENSI,
 AD REGINAM, REGIS GALLIÆ
 MATREM.

Magni magna parens Regis, quæ sospite nostris
 Non surdum votis credimus esse deum,
 Quod te stante domus traxit pars alta ruinam,
 Hæc etiam cæli non leve munus habes.
 Nam quæ cura foris Superis, ostendere mundo
 Imperturbati non potuere lares.
 Quin alijs quoq; te propter Fortuna pepercit,
 Quos trabe præcipites, sed sine morte, dedit.
 Exarmat tua sic omnes præsentia casus:
 Agnoscit fatum Gallia nostra suum:
 Quod stetit illius, per te stetit: hoc quoq; regni
 Quod cadit, illa sum te relevante manet.

I N
O R A T I O N E S
D A N I E L I S H E I N S I I .

Post dignam Latio pedem cothurno,
 Post Rossæ teneras amationes
 Scriptas carmine, quale Naso, quale
 Romanus cuperet suum Philetas,
 Post Flacci citharam, tubam Mærenis,
 Post tanta trimetros severitatis
 Ut rugas superent Catonianas,
 Iam Demosthenica sititor unda
 Linqvis Pegaseos, amice, fontes,
 Regnans eloquio solutiore:
 Dum nunc ingenij fluentis æstum
 Libertas tibi Tulliana laxat:
 Nunc facundia Plinium secuta
 Constringi studet arctiore gyro:
 Nunc docti Seneca refert acumen
 Densis pagina seminata gemmis.
 Heinsi, vive diu, diuq, de te
 Certent Suada potens, novemq, Musa.
 Quicquid nominibus prioris ævi
 Aeternam potuit parare famam,
 Hoc in te liceat stupere solo.
 Millenis facibus superba nox est:
 Astrum sufficit unicum dici.

AD

A D

BENIAMINVM AVBERIVM

MAVRERIVM,

Regis Galliarum legatum.

D Ebeo multa tibi, quantum vix patria nostra,
 Quantum vix etiam Gallia vestra potest,
 Optime Maureri: tamen isto pagina libro
 Nulla est in laudes officiosa tuas.
 Quia facerem? canerem tibi quae reuerentia sceptri,
 Casibus & nullis cedere certa fides:
 Aut tibi quam constent sapientibus otia chartis,
 Quas scripsit Latium, quas dat Achina manus?
 Succumbant oneri tenera Pimpleides. ista
 Dicere, da veniam, vix satis ipse potes.
 In reliquos aliquid liceat mihi. nomina tanta
 Rectius est tacita religione coli.

IN. HONOREM

IACOBI DYCKII,

Regis Sueonum legati.

S I fastidia plebis & potentum
 Morosus, liber, oscitantia sonas
 Te perferre piget, dabo receptum.
 Idcirco qua limine conspicienda primo

A a s

Urbes

*Urbes ductibus emulans aquarum
 Campis se leniter sequestrat Haga,
 Aeterna trabe nobilisq, saxo
 Surgit magna domus minor struente.
 Pulsis ipse foro suos penates
 Iussit perfugium patere Mustis,
 Cujus consilijs gubernat aulam,
 Quog, interprete noscitur Batavia
 Rex qui sub gelido timendus axo
 Binos Sauromatas fatigat armis.
 Nullis latior adibus Thalia:
 Lauro festa domus: strepunt superbi
 Postes carminibus, sed Heinſianis,
 Quod si iudice Dyckjo probaris,
 Et tam docta tibi vacabit auris,
 Ultra jam nihil est, liber, quod optes.
 Res est regia talibus placere,
 Ostendunt sibi quos placere Reges.*

IN MORTEM VXORIS
 IACOBI AVGVSTI
 THVANI.

*Cum feraciviles Discordia redderet enses,
 Et bellum nullo sumeret hoste furor,
 Dum sibi quisque timet, ne vis immensa ruina
 Privatae secum precipitaret opus,
 Securus solita pro libertate T. Iunius,*

Solli-

Sollicitusq; tibi, Gallia, salus erat.
 Intactus studiis culpas damnauit utrinque,
 Et contra partes pars stetit ipse duas.
 Rursus, ait, rursusne miser scelerata videbo
 Prælia & armatas in sua damna manus?
 Hanc das materiam nostris, o, Gallia Fastis?
 Hoc unum de te quod referamus erit?
 Hoc ego ne videam potius quancunque merentur
 Sacula me cœli vindicis ira premat.
 Inueniat vnus patria sine vulnere Fatum:
 Omne malum regno sospite ferre leue est.
 Audierat, nimiumq; polus. pax reddita cunctis:
 Sed pia pro cunctis plectitur una domus.
 Matronale decus, specimen venerabile morum,
 Digna q; tam magni conjugis uxor obit.
 Quam bene viderunt superi, qua parte nocerent!
 Publica vix tanti debuit esse salus.
 Ille animus qui spreuit opes, contempsit honores,
 His tantum potuit luctibus esse minor.
 De reliquis facile est solamen tene dolorum
 Perdere, solamen vix capit iste dolor.
 Quid tibi dicemus vir nostro celsior ævo?
 Quam tibi nos humilis turba feremus opem?
 Nil tibi succurrat nisi tu, sed pectore, quanto
 Gesta prius memoras & memoranda geris.
 Exemplum te grande sui Constantia poscit:
 Quid valeat virtus jam didicisse licet.
 Impia concurrit toti fortuna Thuanò.
 Par nullum potuit majus in Orbe dari.

IANO RVTGER SIO,

Suecor.&c.Regi à Confilijs, in
Sueciam abeunti.

VOs qua caruleo nescitis gurgite tingi
Custodes axis magna minorq, fera,
Suppositum vestris petit en Rutgersius orbem
Sideribus, patriæ sidus & ipse sua.
Incolumem, præstate ratem, bona plurima secum
Quæ vehit, Arctoe non bene nota plage.
Ad juga Savonis, glacialique equore cinctas
Lappionum terras, & Scritofinne, suas
Actæ veniunt artes, Romanæq, Suada:
Barbariem longe qui fuges hospes adest:
Qualis precipitem vates Ocagrius Hebrum
Sithonia fertur detinuisse lyra:
Qualis & ille solo dignus meliore Poeta
Plaustrivagos docuit verba Latina Getas.
Sed satis est uti, Suecones: nil poscite maius:
Credidit hoc vobis terra Batava caput.

AD

AD PETRVM SCRIVERIVM:

Vitam qua faciant beatiorē
 Cantando tuus ille *Martialis*,
 Tu multo melius doces agendo,
 Scriberi, rediue *Martialis*.
 Quicquid *Gracia*, *Roma* quicquid olim
 Fama condidit arbitra probatum
 Uno compositum tenere testo:
 Nulli pendere temporis tributum,
 Sed pro iure suo diebus ui
 Ignaris domini, nec elocatis:
 Si quando libuit, vetusta vatum
 Dulci sacula provocare versu:
 Aut priscos patria novare fastos,
 Norit posteritas ut omnis, auctu
 Quo se protulerit *Batava* virtus,
 Qua secura sui nihil pavesces
 Jam longe positos tuetur Indos:
 Aut doctas veterum polire chartas,
 Quas *Mars*, quas sibi *Terminus* sacravit,
 Et votis sitientibus petiam,
 Qualem *Stella* legebat, aut *Secundus*,
 Talem nunc redhibere *Martialem*:
 Hac sunt (audiat ipse *Martialis*)
 Vitam qua faciunt beatiorē.

A a j

H v-

HUGONIS GROTIJ
EPIGRAMMATVM
LIB. II.

EPIGRAMMATA

IN

Illustrissimi Principis
CVRRVS VELIFEROS

Epigramma I.

AD PRINCIPEM MAVRITIVM.

Maxime florentis patria pater, optime
vindex,
Ille novi domitor quem tremat orbis
7ber,

A Batavis, Princeps, animum demittere curis
Si vacat, & menti si datur vlla quies:
Hac de Velivolo qua sunt mihi condita Curru
Scripta legas versu supplice charta rogat.
Tempus erit, grandi nixus sublime cothurno,
Oppida sub leges cum tot iisse tuas,
Cumq; triumphatas in Flandro littore gentes,
Et Turenhoutani Martis opima canam.
Interea tenero pralusi carmine: Princeps
Da veniam, propero quod placuisse tibi.

D^{is}

II.

Divum posteritas amica, curru
 Versu disce brevi: Deum parentem
 Vexerunt Berecynthiam leones,
 Et sacri socium furoris Attyn.
 Deducunt aquila Jovem per auras.
 Delphines pelagi per alta Consum.
 It Phœbe gemino superba cornu
 Mulis Endymionis ad cubile.
 Captivos agitat Diana cervos.
 Cygnos alma Venus, (sed & columbas)
 Et cum Pioris Apollo Nymphis.
 At Sol gaudet equis, & ipse Mavors.
 Gallus Mercurio dicatus ales.
 Angues sub iuga vomeris repertor
 Misit Triptolemus, Proserpinaq;
 Mater flebilis, Aesculapiusque
 Primevusq; sator fugacis anni.
 Pavum biga trahit Iovis sororem.
 Indorum rapuit per arva tigris
 Vinctum tempora pampino Lyaum,
 Et mistam Satyrum choro procaci
 Cinctam nebride Menadum cohortem.
 Vnum Mauritium tulere Venti.

III.

Fassus Jber Batavos domito regnare profunda
 Inter subactos caruli fluctus sali,
 At terrâ vincetur, ait, tamen; illa nec auro,

Nec

*Nec intumentis carbaso patet via.
 Falleris, ô demens, spe circumuentus inani,
 Et illa nostra est: nil reliquimus tibi.
 Si non Lugduni satis es memor, aspice Currum;
 Genti Batava, cùm placet, tellus mare est.*

IV.

H Actenus immēsum Batavi decurrimus equor,
 Oceani nobis invia nulla via est.
 Vidēre Amstelias vada Calpetana carinas,
 Vidit in opposito littore fuscus Arabs:
 Quāq, Magellanū cōhibent freta feruida Mundum,
 Quāq, procellosas fava colorat aquas;
 Quāq, ruit Ganges cognato turbidus auro
 In mare, & Arctoo quā riget unda gelu;
 Nerea Cattorum soboles consumpsimus omnem.
 Iam nihil est ultra: velis fictur humus.

V.

*C*ūm ratis equor arat ventos sibi nacla ferentes,
 Oppositas rapidis motibus urget aquas:
 Aliū insurgunt aduersis fluctibus unda,
 Et liquidi tardant obijce montis iter.
 Dum rapiunt flatu, vis se sublimior effert
 Gurgitis: ipsa rati sic facit aura moram.
 Viderat hoc Princeps (quid non videt ille, parentis
 Viscera qui Terra novit, & astra poli?)
 Viderat, & ventos non ultra passus inertes

Hoc

Hoc dedit excelsa nobile mentis opus.
 Imposuit plauastro vectantem carbasa malum;
 An potius navi subdidit ille rotas?
 Velificans currus Batavam praelabitur oram,
 Nec bene scit quanto pondere pressus eat.
 Puppe sedens Princeps medius terramq; salumq;
 Despicit, imperij censor utrimque sui:
 Et modo visurus spatium post terga relictum,
 Vertit ad emensas lumina sacra vias:
 (Nec tamen immitti lituus licet omne procellâ
 Personet, adversus verberat ora notus:
 Ille quiaem poterat vultus metuisse videri,
 Sed currus ventos effugit ipse suos:)
 Et modo vicinas oculos cum flectit in undas,
 Miratur triplo tardius ire rates.
 Scandit aquas navis, currus ruit aëre pronos,
 Et merito dicas, hic volat, illa natat.

VI.

Qui videt in Batavo volitantem littore currum,
 Refluus equorea dum fugit aestus aqua,
 Quâ via vix angustâ patet (nam cerula Tethys
 Hinc premit, hinc alto surgit arena iugo:)
 Attonitus flabris tolli felicibus alnum
 Cernit, humi tenues vix superesse notas.
 Quid foret ingentis si vastâ per aquora campi
 Indefinito calle pateret iter?
 Tunc etiam latus ambiguus stringentibus auris
 Audeat obliquo carbassus ire noto:
 Aut adverso etiam, si navita more Batavum

Flectat

*Fleſſat in alternos lintea verſa ſinus:
Quis non Mauritiꝝ miretur ſeria, cuius
Tanta vel hic unus ſeria luſus habet?*

VII.

Q*ui Scyllam, veterem, & Lycia portenta Chi-
mara,
Quiqꝫ Ixionidas, ſemivirumqꝫ bovem,
Vera negas, poſthac ne ſis incredulus, iſtud
Materia diũ cerne biſormis opus.
Cerne ſinus, axem, capſum, carcheſia, clauum,
Abſida, paxillum, ſtamina, roſtra, foros,
Flamineqꝫ antennam ſtringi, ſufflamine currum:
Seqꝫ ratim cœlo ferre, rotamqꝫ ſolo.*

VIII.

D*efenſor patriæ, patrisqꝫ vindex,
Quem miratur Eos, tremitiqꝫ Veſper,
Pulſum fluctibus æquoris Batavi
Littus navigat inſolenti curru;
Et raptis celeri repente velo
Sulcat Cæcigenũ rotæ, arénas.
Vi miſtus Zephyri repentis Auſter
Implet carbaſeos ſinus: lacorum
Vaneſcunt ſpatia, eſſedũqꝫ velox
Vectum remigio fugacis aura
Semper littoreas novus, novaqꝫ,
Ecce cernit ſimul, & relinquit Alpes.*

B b

Vidi:

*Vidi: quattuor & decem duabus
Terra millia permeantur horis:
Et trabs fluctibus impedita nullis
Aequat panè suos citata ventos.
Quicquid præpetibus levatur, alis,
Quicquid per liquidas movetur undas,
Hic Currus superat, sed una Currum
Vincit Mauritia quadriga Fame.*

I X.

Non ita, cùm iacuit maior prope littora cetus
Hic ubi Cattorum nomina vicus habet,
Obstupuit Batavi Neptunius accola Ponti,
Quàm cùm velivolæ vidit abire rotas.
Hancne, ait, hanc Argo posset qua vincere molem,
Palladis est patruo gratificata manus?
Hocne, ait, inueto nuper per littora Currum
Rege maris, sensit terra tridentis onus,
Cùm pavidi, atque animo metuentes ultima rerum
Fundamenta soli vidimus ima quati?
Fallor? an, aspicio Nymphas, & aplustre sub ipsum
Tritonis rauco murmure concha sonat?
An Zephyrum Chloris, Boream vocat Orithyia,
Et vehitur flabris ille, vel ille suis?
An magis Hippotades collatis utribus illuc
Res sibi Neptunum iussit habere suas?
Omnia mentitur dubius sibi, verus in uno,
Quòd dominos Currus credidit esse Deos.

Dum.

X.

Dum ruit hic currus, spectans in littore nuper
Nauta sua nimium vela propinqua Pharo,
Omnia, ait, periëre, ferus tenet omnia Pontus,
Quodq; fuit spatium littoris, equor habet.
Falleris: est illic Batavum tutela salusq;
Patria quo sospes sospite semper erit.

XI.

Avra jugales, & quadriga ventorum,
Late patentes qua per aeris campos,
Vastumq; inane, spiritus vago cursu
Servis Batavae gentis imperatori,
Ite, ite ad astra sede fulta sublimi,
Collegioq; nuntiate celestis;
Nassavium stirpis incliqui germen
Vicisse forti Martis impetu terras,
Vicisse fluctus, atque jura Neptuni:
Nunc & sub alto patris Aeoli regno
Dictare leges impotentiibus flabris.
Flammata cœli templa, & aureos ignes
Restare tantum: namque & illa debentur.
At nos precamur Civitas Batavorum
Ne jura Olympi vindicet, nisi serò:
Sed hic moretur, differatq;, contentus
Cepisse cœlum mente, dum vix Phœbi,
Lunaeq; motus, siderumq; permensus
Ausus profundos amulasur Euclidis.

*Solertiaq, acumen Archimedeae,
 Pelusiosque subicit sibi fastus.
 Hic voce malit plebis, & senatorum
 Princeps paterque patria salutaris:
 Hic sæpe fufis gentis Asturum turmis
 Victrix lauri vinciat comâ frontem,
 Istoque curru gaudeat triumphali.*

XII.

*S*æcla forent veterum tanto ditata reperto,
 Deucalionem quis metuisset aquas?
 Claude pice, & multo defende bitumine currum,
 Iam poterit pariter navis obire vicem,
 Perque salum, perque ire solum: vada naufraga ces-
 sent,
 Si velis tellus curritur, unda rotis.

XIII.

*H*ic poterat currus mundo præstare theatrum:
 Hunc mihi si dederis, Sarmata factus ero.

XIV.

CURRVS LOQVITVR.

*D*am mihi sidereos in cælo Iuppiter ignes:
 Non ego primus ero, sunt ibi Plaustra duo.
 Me quoque in Arctoa ponas regione licebit.

Ne

*Ne mihi pulvereas abluat unda rotas.
 Iam didici vitare salum, dum littora curro,
 Iam didici longum carpere siccus iter.
 Sic ego qua fugio nunquam Tartessia tangam
 Flumina, & Hesperio tam procul orbe ferar.
 Da mihi qua Delphin etiam, qua munera Taurus,
 Quae tulit aurato vellere dives Ovis.
 Plus erit Europen, vel Ariona ferre, vel Hellen,
 Quam Ducis invicti iussa, manumque pati?
 Nec solo vectore (satis est tamen) hac mihi posco
 Præmia, sit cursus ista corona mei:
 Non mihi praripiat palma victricis honorem
 Aut Aquila, aut Leda gratus adulter Olor,
 Aut patrum findens talaribus athera Perseus,
 Aut celer invicti Bellerophontis Equus.
 Sidus Erichthonio celeres mervère quadrigæ.
 Hic honor in ventis invidiosus erit?
 Fulget in æthereis Pegaseia sedibus Argo,
 Humentes tantum docta secare vias:
 Seu das, sive negas, nil Pindo, nil opus Ossæ:
 Me meus in stellas Axis & Aura ferent.*

XV.

B Is tulit iste decem fessores Currus, & octo:
 Scilicet & numerus quod stupeamus habet.
 Iustius ipsa tamen miremur pondera, puppi
 Mauritius cœli maxima cura sedes.
 Mauritio Cimbri germanus, & alter ab ipso
 Henricum nostris spes nova rebus adest:

*Nassaviq; Duces alij, gens cognita bello,
 Pluraque Teutonicâ nomina nata domo.
 Tu quoque Gallarum certissima Regis imago,
 Buzanuale, decus praesidiumq; meum:
 Et Pictum genus, & Celtarum Heroïca turba
 It comes, & Batava nobilitatis honos.
 Testis adest captivus fber, cui Cantabra circum
 Littora, & Hesperij paruit unda freti.
 Nec minimum hoc inter Batava spectacula terra
 Legati referant quod tibi, Caesar, habent.
 Nam quid ego aurigas referam, claviq; magistros,
 Quiq; regunt cura credita vela sua?
 Quâ nisi nostra loqui post nomina tanta vererer,
 Vectorum Gratius pars quotacunque fui.*

XVI.

Regius Arragonû sanguis, quem Bructera tellus
 Horruit, & Rheni prima bicornis aqua,
 Captus in hostili traheris, Mendoza, Triumpho,
 Quàm subito fastus detumescere tui!
 Te tenet Aeolius carcer, te littore nostro
 Velifero in curru mobilis aura rapit:
 Qualem Pleumosiûm si tunc habuisset arena,
 Victorem poterat anticipasse fugâ.

XVII.

Vnus erat nuper volitans sine compare curru;
 Nunc tota classis navigat.

P. Hebe

XVIII.

P *Hæbe quid attonitus nos aspicias? aspice verò:
Hoc curru poteris accelerare diem.*

XIX.

DE INVENTORE;

V *Entivolam Tiphys deduxit in aquora navim;
Juppiter in stellas æthereamq; Domum.
In terrestre solum virtus Stevinia: nam nec
Tiphys tuum fuerat, nec Jovis istud opus.*

XX.

DE IMAGINE.

A *lter in antiquo Cattorum lictore Currus,
Alter in hâc tabulâ visitur, arte parat.
Ilum qui numeros & rerum pondera novit,
Qui fluxum æquoreæ comperit unus aquæ,
Et motus terra varios Stevinus auctor
Iussit arenosa credere vela via.
Egregius veri simulator Geynius istum
Spectandum magnis regibus ære dedit.
Iam puto decepti venient ad suppara venti:
Hoc scio, per terras non minus iste volat.*

XXI.

DE EADEM

Artifici formata manu spumantia Nerei
 Cerula, & obliquis aquora torta vadis,
 Crispatasq; vides undas, ubi gurgite vasto,
 Marmoreisq; sali fluitibus acta sonat.
 Subdola sollicita diffundunt retia cymba,
 Et secat immensum picta phaselus iter.
 Exspectant dominum captivi in littore pisces,
 Invitatq; maris præda novella gulam.
 Delicias Batavum, nondum miracula cernis;
 Hactenus est oculis indubitata fides.
 Intercepta volant celeri vestrabula vento,
 Et rapidis tangi littora summa rotis
 Orbita persuadet: palantes colligit auras,
 Et per inane vetat flabra perire sinus.
 Propter anhelantes sudantibus undique membris
 Turgida nequicquam vela sequuntur equi.
 Desicit ipsa canum venatica turba, negatq;
 Fessa graves æstus posse, sitimq; pari.
 Spectantes animo pendent procul, & sua vertunt
 Si semel à Curru lumina, Currus abest.
 Omnia qua doctis imitatus in ære figuris
 Conspicuum celi Geynius arte dedit.
 Quid valeant voces? eadem videt omnia Lector,
 Et timet hac eadem credere: Musa tace.

XXII.

DE ICHNOGRAPHIA CVRRVS.

Incarios hospes noli trepidare volatus:
 Prescripto poteris Dedalus esse modo.

EPI-

EPIGRAMMATA,
de rebus gestis ductu
PRINCIPIS MAVRITII.

TETRASTICHA.

CLASSIS HISPANICA

DEPVLSA ANNI MDCLXXXVIII.

Qua metus Orbis erat, vectores sparsa per
orbem
Disjicit, & pictos Classis fbera Deos.
Naufragium Tellus divisit, & Ignis & unda.
Vno non poterat tanta perire modo.

BERGA AD ZOMAM

obsidione liberata.

Sperabas nostra tibi propugnacula Berge:
Proditus hoc pretium proditiōis habes.
Desine quas etiam Batavi jam novimus artes,
Aut si quos falles, & tale falle tuos.

BREDA VICTA.

Aspicis fliacam (quid enim discriminis) ar-
cem.

Bb s

Nonne

*Nome vides? laxat claustra virosq, Sinon.
 Prima Neoptolemi fuit hac victoria nostri:
 Pelide major mox erit ille suo.*

E A D E M.

*Hollandos non immerito mirabitur hospes
 Ad Vulcani usum caespitem posse frui.
 Dic mihi jam quanto melius mirabitur idem,
 Perficere Hollandos caespitem Martis opus?*

E A D E M.

*Arx Breda munita satis: sed causa tenenti,
 Qua munimentis fortior una, deest.
 Quid iuuat excubijs non recte parata tueri?
 Pro iustis dominis excubat ipse Deus.*

E A D E M.

*Falleris hanc duci qui credis ab hoste carinam:
 Fata ratum nobis semper amica trahunt.
 Illa subit, mediaq, minans illabitur Arci:
 Scilicet hac hosti cymba Charontis erit.*

E A D E M.

*Tu qua saepe alias improvida capta fuisti,
 Nunc quoque sic domino reddita Breda tuo es.
 Res cessit semel ista tibi feliciter: at tu
 Disce tuis etiam cautior esse bonis.*

ZVT-

ZUTHPHANIA CAPTA.

*Accessit titulis etiam Zuthphania nostris
Non nisi Mauritio Principe digna capi.
Spe nihil est citius, tamen hanc Victoria vicit:
Obsedisse grave est credere, victor erat.*

DAVENTRIA CAPTA.

*Tu quoque militibus superata Daventria nostris
Subtrahis Hesperio libera colla jugo.
Nil tibi profuerunt duplicatis mœnia muris.
Mentior? an victa profuit esse tibi?*

PRÆLIVM AD CNODSENBVRGVM.

*Duplicis Hesperia populus dedisce furorem:
Incipe jam Batavis Mauritioq, mori.
Quid facies contra cum stabunt agmina campis,
Si nostrâ saluus non potes esse fugâ?*

HVLSTA CAPTA.

*Non sine victoris vinci qua clade putatur
Hulsta tamen minimo victa labore tibi est.
Maxima res, Princeps: quamvis urbs capta fuisset
Scilicet, ut rursus posset ab hoste capi.*

NEOMAGVM CAPTVM.

*Quantumvis tot sacra tibi Neomage putentur,
Vna tot est sacris latior illa dies,
Quâ tu Nassavios auxisti capta triumphos.
Quin potius nunc es libera, capta prius.*

STE-

STENOVICVM CAPTVM.

Obsidio, Princeps, Stenovici (*audacia tanta*
Est animi) clauso vulnus ab hoste capis.
 Cum Mavorte tibi facit hoc commune vetustas:
Sed lasum victis parcere posse, tuum est.

COVORDIA CAPTA.

Mauritio major non crevit gloria, quam cum
Vieta prius nulli vieta Covorda fuit.
Nec se quippe duci similis locus obtigit unquam,
Passus erat similem nec locus ille ducem.

GERTRVDISBERGA CAPTA.

Ingenio munita loci, virtute Philippe
Desperata tibi Gertrudeberga capi,
Empta fuit nummis: nobis virtute recepta.
Et nummos & plus scis perissey tibi.

COVORDIA OBSIDIO LIBERATA.

Mauritius victa levat obsidione Covordam.
Robur id est socij, quod prius hostis erat.
Materies nostris poteritne deesse triumphis,
Laurea si ex uno bina petita loco est?

GRONINGA CAPTA.

Tempore quod multo vinci Fortuna Groningam
Noluit, hoc, Princeps, gratificata tibi est.
Scilicet hoc ipso, quod tot per secula nulli
Cesserat, annorum fœnore crevit honos.

SVP.

SUPPLICIVM DE PARRICIDA
SVMTVM.

VEndere Maurity sacrum caput ausus Ibero
Desperius pretium triste Photinus habet.
Sic pereant, quotquot nolunt te vivere, Princeps.
Quam bene tot constet mortibus una salus!

GADES EXPVGNATÆ.

Occidui census pradata Britannia Phœbi
Et Gaditanas nauta Batavus opes,
Rostra refert patriæ Tyrio ditata triumpho.
Non aliter vinci Punica regna solent.

ITINERA INDICANA.

Sidera sub pedibus positum quæ pingitis axem,
Hac procul Arctoo classis ab axe venit.
Libera gens: nomen Batavi: spes sola laborq;
Unum ne dominum norit uterq; polus.

NAVIGATIO MARIS CRONII.

Hic inter terraque nives glaciemque profundis
Parrhasis ignotas educat ursa feras.
En solem Batavi post terga reliquimus ipsum.
Hic quo nos unda venimus, unda perit.

AD

A D
TVRNHOVTAM FELICITER
PUGNATVM.

H Actenus inuictâ satis est pugnasse dolabra:
Debetur nobis maior ab hoste cruor.
*Qui Martem pra pace petit, damnabitur illo
Iudice. nos facient praelia nulla reos.*

BERCA AD RHENVM CAPTA.

*Berca sequi neutras partes iuraverat, at qui
Hesperias partes Berca secuta fuit.
Quas agitas fortuna vices? felicius unum,
Restitit, has partes Berca coacta sequi.*

MURSA CAPTA.

*Mursia, Maurity cessura valentibus armis
Præcipiti Rhenum currere vidit aquâ.
Rhennus ait; Mosa jam nuncius ibo triumphi,
Mox quoque communi sub ditione suam.*

GROLLA CAPTA.

*Grolla quid ostentas præinctam mœnibus urbem,
Et foveis? nobis, non tibi, fortis eris:
Aut quia Libertas socijs te vindicat armis,
Iam simul & nobis, & tibi fortis eris.*

BRE-

BREFVRDIA CAPTA.

*Dum licet oblatae Brefordia fœdera pacis
 Suscipe, res urget, suscipe, tempus abit.
 Ah, qua vos vestri tenuit fiducia? quantum
 Fortibus, ah, vobis esse, nec esse, nocet?*

OLDENSALIA CAPTA.

*Antiqui Sali generis primordia nostri,
 (Nam Francos etiam nos numeramus avos)
 Suscipite imperium sobolis: si credimus, Alba
 Cum Romana fuit, libera visa sibi est.*

LINGA CAPTA.

*Linga quid expectas? cernisne ut Principis armis
 Submittat famulâ cornua Rhenus aqua?
 Cede citò, captis jam ter tribus urbibus una
 Digna tuo fies meta laboris hero.*

CETVS IN LITTORE

EXPOSITVS.

*Exul aqua longo porrectus littore cetus
 Spectandum Castis corpus inane jacet.
 Tu quoque qua nostris inhias gena Batava regnis,
 Non fuit Oceanus monstra Batavus, abi.*

CIA

BOM.

BOMMELA DEFENSA.

Insula quam Uabialis, quam Mosa fluentibus
undis

Circuit, Hispano vota laborq, fuit.
Vota sed & sumptus, operamq. & tempus, & urbem
Perdidit. ecquid adhuc? se quoque perdat Iber.

CANARIA INSULA EXPVGNATA.

Fortunata vocor Maurorum proxima terra
In Vespertinis insula dives aquis.
Fortunata mihi tu verius insula Rhens,
Fortuna spolijs insula lata mea.

WACHTENDONCKA CAPTA.

VVachtendoncka tuos hyberno frigore mu-
ros.

Nassavia subito perdomuere manus.
Felices nimium quibus omnis militat annus,
Permittit sterili bruma nec esse sibi.

MVNIMENTVM ANDREANVM

CAPTVM.

Miles, ait Princeps, castris cui tradita cura est,
Hoc tu, ne cogar cogere, trade mihi.
Istud ab hoste mihi castrum, tibi debita merces:
Si capis istud & hanc tu dabis & capies.

AD

AD NEOPORTAM PRAELIO
FELICI CERTATVM.

A Equatâ virtute diu trepidavit Enyo,
Hic ubi nunc Flandri littoris ora rubet.
Commendare suum voluit victoria donum:
Mauritio casu vincere, non satis est.

NAVIS PRAETORIA APVD
ANTWERPIAM CAPTA.

L Intribus à nostris capitur Pratoria puppis,
Velivolo vehitur carcere victa cohors.
Ipse pater Scaldis favit tam fortibus ausis,
Et strepitum remi dissimulavit aqua.

BERCA RECEPTA.

A Bstulerat Bercam sociatis federe Belgis,
Ardoris gemini perniciofa lues.
Rbene pater gaude magni Ducis hoc fuit hosti
Dextera, quod nobis pestis & ignis erant.

OSTENDA FORTITER DEFENSA.

Q Vi Batavum numeras partes tot ab hoste
triumphos,
Ostendam ponas hac quoque parte rogo.
Cladibus immensis & sumtibus & tribus annis.
Hec modo lucrari, perdere, non capere est.

Cc

GRA

GRAVIA CAPTA.

*Gravia iam nobis petitur, Mendosa; videsne?
 Hoc tanto cinctus milite, nempe vides?
 Cur? nisi quod verus est urbes jam tradere: pugna
 Sed plusquam satis est succubuisse semel.*

CLUSA CAPTA.

*Vulnere eum nullo vallum potuisset & incus
 Multa manus, Clusam tradidit una fames.
 Cur non Lugdunum potuisti prius? altera res est.
 Esurit hec dominis: esurit illa sibi.*

AD CALPEN NAVALI PRAELIO
FELICITER PVGNATVM.

C *Lausit Ibere tuas Calpe qua naufraga pæ-
 nas,
 Te doceat pacem, sed sine fraude pari.
 Parce tibi posthac, Batavos neu vincere cogas:
 Cernis ut ipse regat, qua dedit, arma deus.*

ALIA.

DE EXPEDITIONE IN FLANDRIAM.

*Flandria, si nondum perijsti tota, nec idem
 Qui domuit vires pectora fregit Iber:*

Hic

Heu famulatuſque ſaltem miſerare nepotes.

Quid cauſa dubitas ipſa ſauere tua?

Militat inuictis tibi tota Batavia caſtris:

Et Valachrus ſociam trans mare mittit opem.

Hac amiſſa tibi Libertas obtulit arma,

Nequicquam: quarunt, proh dolor, arma manum.

At tibi ſervitium civili ſanguine conſtat,

Atq; emitur magno nil niſi regna pati.

Perpetuum poſthac tellus ingrata valeto,

Digna vel hoc ipſo, vel grauiore iugo.

CLADES ANTE PRAELIUM

FLANDRICVM ACCEPTA.

Thermopylas inter regem comitata ruentem

Persarum victrix, dum cadis ipſa, cohors;

Calphurniq; manus, qua vincere feſſa laboras

Heredem patriam mortis habere tua:

Et Cariovalde veteri ſpectata Cheriſco

Funera, (nam Batavos juſtius iſta loqui)

En ſocios laudis, quorum percuntia nuper

Corpora Baticolis oppoſuere moram.

Quamquam alijs vindicta datur, pelagusq; cruentum

Cædibus, & ſignis deſpoliatus ſber,

Plus tamen his actum: reliquis victoria præſens

Traditur: his pretio ſanguinis emptæ fuit.

QVÆ PRÆLIVM FLANDRICVM antecefferunt.

T Empus adest pugna: poscunt sibi praelia dext-
tras:

Utraq. pars alacri tendit ad arma manu.
Solvere Mauritius jubet omnes littore naves,
Exitio nobis ne foret ista salus.
Claudimur hic utrinq. malis, ait, hoste, mariq.
Æquor enim hinc: illinc æquore peior Iber.
Aut bibet Hesperium gladij gravis ira cruorem,
Aut vos lethiferas ore bibetis aquas.
O quam certa fuit victoria, Principe tali,
Per quem spes certa non fuit ulla fuga.

DE PRÆLIO FLANDRICO.

N Assavi manes & Magni Principis umbra,
Suscipite Hesperij sanguinis inferias.
Si neque jamdudum Neomagi ad mœnia casa,
Nec prope Turnouenum corpora sufficiunt,
Sint satis hac qua nunc Neoporta cadauera vidit.
Pro geminis unum fama loquatur opus.
Hactenus in numero victoria constitit; at nunc
Vix numero poterunt, qui cecidere, capi.
Unius insontis quam multo fœnore cadem
Persoluit vindex Mauritianæ manus?
Ecquem non habuit populum pro teste triumphus
Principis? in speculis Belgica tota fuit.

Hic

*Hic Gallo Germanus adest, junctusq; Britanno
 Perfidia exemplum Scotus habere tua.
 Vox diversa sonat: sed vox est militis una,
 Sit mihi dux similis semper, & iste diu.*

DE EODEM,

Numerale.

Vincitur Albertus Quintilis sole secundo:
Mauritius vincit, belligerante Deo.

SPOLIA EX PRÆLIO

Ordinibus offeruntur.

*Qui vobis didicit sperare, timere, magistris,
 Doctrina hac, Proceres, premia mittit Iber.*

SYMBOLICVM.

Aurea Libertas uno commissa maniplo
*Astringit nodis Belgica pila suis:
 Dumq; Aquila Austriadum curvis divellere tētat
 Unguibus, indomitus vindicat iste Leo.
 Rex avium dicare licet, pugnare Leoni
 Non poteris, si vis saluus abire, vola.*

DE INDVCIIS.

Armorum pacisq; potens, sed pacis amator
*Magne Deus, solum quem pia vota colūt,
 Quando non nos meriti, spes ut sit adempta vel armis
 Vincere, vel certa posse quiete frui,
 Et tua justitia bonitas permixta severa
 Ambiguis hinc spem temperat, inde metum:*

C c 3

Non

Non tamen interea tua fas benefacta sileri,
 Federibus partes cum coiere duae.
 Si non arma simul, simul omnes ponere curas,
 Oblitoque diu vivere more datur:
 Sed non oppositis horrebunt littora signis,
 Nec face percurreret rura tremendus eques:
 Castra nec ad portas, in portis altera castra
 Et capti frangent & capientis opes:
 Quodq; nefas dudum, pacem laudare licebit,
 Atque odijs aliquem ponere velle modum.
 Ne tamen insidijs marcentia corda paterent,
 Bella cupit metui ceu reditura Deum.
 Convenit, o, nobis hac quam bene regula, qua nos
 Esse jubet cunctos, & vetat esse feros.

ERO.

EROTOPÆGNIA

CATVLLIANA.

DEDICATIO.

Nuper cura gravis, sed nunc mihi summa
voluptas,
Quam verâ possum dicere voce meam,
Aspice quos plectta tua dulcedine forma
Pertulerit motus faucibus mens animi,
Carmina nequicquam spero dum posse mederi
Pectoris agroti sollicitudinibus,
Quas tu, pulchra, tuo sedasti lumine, sola
Detergens omnem cordis amaritiam.
Ergo nauta velut longinquis sospes ab oris
Æquora devotas intulit in tabulas,
Neptuno quas solvit & Inoo Melicerta,
Quique alij sevis fluctibus imperitant,
Sic ego, te postquam nostri, formosa, misertum est,
Hanc tibi do exacti temporis effigiem,
Dicat ut in nostris suspirans versibus olim
Eodem tacta animum vulnere posteritas,
Felix ille tamen qui millia multa laborum
In domina dulci deposuit gremio.

A C V S.

Aurea, sed quovis, acus, o pretiosior auro,
De domina pulchro rapta capillitis,

CC 4

Quod

Quod tibi formosos non est distinguere crines,
 Fulgere & celsò verticè conspicuam,
 Ne nimium luge: nam non tu furis avari
 Prada, nec hostiles te rapuere manus,
 Sed miser indomita querens solatia flamma
 Hinc, ubi se amisit, te sibi cepit amans.
 Risit ad hæc certe festinus furta Cupido,
 Et dixit telis nil opus esse suis.
 Fertur enim raptor spolio spoliatus ab ipso,
 Et tantum aspecta cuspide vulnus habet.

DESPERATIO.

Non amo, nec possum, qua spes est posse potiri,
 Quamque amo spes nulla est hac miser ut potiar.
 Alma Venus, quin huc ubi spes est mittis amorem,
 Aut facis ut sperem, quam meus optat amor?
 Dura negas? quid nunc faciam, quid non, mihi quādo
 Nec sperare illic, hic nec amare licet?
 Optio difficilis. tamen huc descendere certum est.
 Adsit amor sine spe, spes sine amore vale.

SPECULVM.

Hoc speculum toto quo nullum est pulchrius orbe,
 Sed tunc, cum tua te monstrat imago tibi,
 Te ponè intuitus video quid nescio tale,
 Quale rose flagrant, quale micant viole.
 At simul accedens propius mox totus inhaesi,
 Nil præter pallorem inuenio & maciem.

Tuor.

*Tum mihi, quid facies, inquam, misera omnia tecum.
Qui fers, & veniens omnia pulchra fugas?*

L A C H R I M Æ.

*Felices lachrima longis solatia flammis,
Sola relicta mea gaudia tristitia,
Felices equidem, si tam vos que facit illa
Diligeret, quam qui perpetuo patior.
Sed nunc, cum duros silices emolliat unda,
Illa meis contra fletibus obrigit.
Vos tamen ô ne me miserum, lachrima, linquatis,
Quin faciles mæsto semper adeste mihi,
Donec deficiat vultus, dominaque superba
Ante oculos damnatam effleat hanc animam.*

O C V L I.

*Mæsta refert quoties oculos mihi mentis imago
Crudelesque tuos, heu miserosque meos,
Miror quod tam seua mei patiuntur ab illis,
Quos magis ipse meis semper amavi oculis.
Aut si tantum odium est, iram quin exseris omnem,
Et moribundam aciem luce tua obtenebras?
Sed quamvis invisa premas hac lumina noctæ,
Non tamen effugies quin ego te videam:
Nanque animus nisi se nil cernens, te tamen unam
Quæret, & impressam in corde suo inveniet.*

S A L V E.

*Sic mea tu sis salva cui licet, ut mihi dulce est
Quod saluere iubes me, mea cara salus:*

*Sed qui sim saluus,quem tunc cum tute salutas
 Perdis,& heu modò non funditus exanimas?
 Dixisses,pereas,poteram parere iubenti:
 Nunc isto salve nescio quid faciam.
 An non sat similem tibi te fore,saua,putasti,
 Vivere quem non vis,si paterere mori?*

INVIDIA.

*Est quidam,nec enim scio quid velit,hoc scio tantum,
 Nos domina,nobis inuidet aut dominam.
 Non ego me ulcisci diris crudelibus opto;
 Hoc cupio tantum,quod precor,esse ratum:
 Sic amet,ut nullus vir,femina nulla sit, illi
 Qui dominam,aut illum qua invideat domina.*

SOMNIA.

*Somnia sollicita pars securissima vita,
 Qua sensi toties esse miserta mei,
 Si licet & fas est & tutum vera fateri,
 Plus vobis,ipsi debeo quam domina.
 Nam dominam per vos video facilemque bonamque,
 Et qualem speret vincere fidus amor.
 Sed talem ipsa negat se,quin irascitur ista
 Quali acunque ex se gaudia quod capio.
 Invida,quid nostra possunt tibi demere noctes,
 Cum liceat saeva non minus esse tibi?
 At foret in terris nil me felicius uno,
 Si quod dormire est hoc vigilare foret.*

PAPILLÆ.

O quas frustra oculis sperem vidisse papilla,
 Aut leviter tenera tangere posse manu,
 Sed radijs quas acta videt penetrabilibus mens,
 Et niueus inuita tangit amor domina,
 Credo ego vos duras, cum nil sit durius illa,
 Et niueas, cum sit vel niue frigidior:
 Nec miror: nam quicquid erat sub pectore flamma,
 Transfusum in nostro pectore nunc habitat.

ABSENTIA.

Hei mihi non liceat cum te formosa tueri,
 Oraque mellitis iungere suauolis,
 Mens tamen hac ad te tam longis millibus ardet
 Sepositam & terras ire per & maria.
 Hic tua mens nunquam nostra fuit obuia menti,
 Quin etiam retro, cum venit ista, fugit:
 Et tamen infausito nimium certamine gaudet,
 Quam magis illa fugit, tam magis ista sequi.
 Atque utinam predat: fugitivam vincla tenebunt,
 Quam loca non dirimant, nec terat ulla dies.

SILENTIVM.

Si nihil hoc cœlum nisi sola silentia laudant,
 Atque ipsum taciti cernimus ire diem:
 Si nondum summus dolor est solaria vocis
 Qui capit, & partem cordis in ore gerit:
 Sive ego te aspicio qua nil perfectius exstat,
 Seu me, quo miserum nil magis esse potest,

Cum

*Cum tua laus, mea fors superent genus omne loquendi,
Da veniam quaeso, lux mea, quod taceo.*

A D

IOHANN. REIGERSBERGIVM,

EX VERO.

*Cum modo me ignoto praeceps audacia ponto,
Te tua in exitium ferret, amice, fides,
Et tot penderent medijs de fluctibus anni,
De fufis Lachesi iam dubitante suis,
Credibile est pro me teneras mea vota Camanas,
At pro te cunctos excubuisse Deos,
Dum promissa tibi certantis munera caeli
Subdita tam duris casibus esse vident.
At pelago Venus orta, metu desistite, dixit,
Non erit in nostris tam grave crimen aquis:
Nam tantum a nobis utriusq. in pectore flamma est,
Extingui ut toto non queat Oceano.*

SVBVRBANVM REIGERSBERGIORVM.

*Sedes amœna nobilis suburbanis,
Qua nil Valacris delicatius campis
Pura nitentes Veria vident turres,
Laboriosis otium, quies fessis,
Labor quietis grata cura securis:
Et tu beatis additus tumor campis
Antiqua moles, cuius ad ingum currens*

Zeland

*Zelandus olim compulit gregem pastor,
 Vbi astuans Neptunus & sui plenus
 Terris negarat litus & modum ponto,
 Sed nunc virore lata, floribus turgens,
 Fœcunda ramis undique ambitu toto
 Pelagus secantes sicca despicis puppes:
 Et vos odora veris aræ cultu,
 Et non avaro silva dives autumno,
 Virete semper, vireat & domus tota,
 Domus illa vestra domina, vestra regnatrici:
 Et vos, pios, & illa sentiat flatu
 Faventis ætræ, floreatque vobiscum
 Fœcunda honorum, nec minus ferax proles
 In multa crescat sæcla populus heredum,
 Semperque dignos afferat loco mores,
 Dignosque vultus, transeatque cum fundo
 Avita virtus atque avita fortuna.*

Hv.

HVGONIS GROTII INSTRVMENTVM

DOMESTICVM:

Sive epigrammata ad imitationem apophoretôn Martialis.

A D L E C T O R E M.

F Ine libellorum qui disticha vatis Iberi
Perlegis, hos similes, si vacat, adde jocos.
Hac Batavus lusit semper diversus Ibero.
Instrumenta sua non pretiosa domus.
Roma vetus sileat. quid enim peregrina moramur,
Priscaque? nostra magis nos hodierna juvant.
Et si cur tituli mutarim nomina queris,
Rara dat. Hollandus munera, rara capit.
Mos bonus & simplex alternis pascere damnis
Imperat. hac etiam qui legis, empti legis.

Arma.

Arma domus Batava numeratur prima supellex.
Hac & Civilis regia tota fuit.

Ensis.

Otia qui gemino pendens agit ensis in unco,
Fuit in Albani militis ille latus.

Gladius Toletanus.

Vnda Tagi non est uno celebranda metallo:

Utilis

Utilis in ciues est ibi lamna suos.

Bombarda.

Certius hac tangunt inimicas tela cohortes.

Fallor? an hinc didicit Iuppiter esse Tonans?

Emporetica.

Retia quæ fuerant, sunt fada segestria charta.

Si deerunt, merces pagina nostra tegat.

Charta.

Nunc aurata comas, & sicco pumice lavis

Charta, senis scabri fascia nuper eram.

Memoriale.

Pagina succurret madido gypsata cerebro.

Hæc oblivisci non nisi iussa potest.

Pluteus.

Scrinia perlata servant mihi mille salutes:

Si modico possem vendere, dives eram.

Penna.

Cum pennâ moriens in nos sua carmina cygnus

Transtulit: hæc nobis remige fama volet.

Pyxis arenaria.

Pulveris aurati pluviam sit sparsa papyrus:

Rescribet Danaë sollicitata, veni.

Abæ

Abacus lapideus. *Schijf-leyde.*

*Hac qua mensa polos (hominumne audacia tanta
est?)*

Secuta Promethæa rupe tabella venit.

Membrana tenuissima.

*Da chartas alijs: tenera cum scribis amica,
Casonis vituli filia dicat, Ave.*

Calculi argentei.

*Calcule fac nostris faveas argenteæ lucris:
Si deerunt nummi, tu quoq, nummus eris.*

Libella. *Goudwicht.*

*Vile potest cara tibi detrimenta moneta
Exploratricis prodere lancis onus.*

Atramentarium eboreum.

*Illo candidius nihil est: nihil atrius illis:
Pocula pennarum dens elephantis habet.*

Liber rationum.

*Conturbare potes, vincet si pagina peior,
Teq, liber nomen dixerit esse malum.*

Saccus litigatorius. *Pleptsack.*

*Sacculus hic litis discordia continet arma:
Alter causidicis gratior æra dabit.*

Almanach.

Annua charta notat tota cum prole Calendas:

Non

Non aliam malles sapiens esse tuam.

Cochlear arenarium e concha. **Derlemaer-lepel.**

*Baccis orba parens hic se quoque mergat arenis;
Candida qua rubro littore concha venit.*

Cera.

*Rus alat aërias parvo sub rege volucres:
Est aliquid prater mella, quod inde petas.*

Crumena discriminata. **Stoth-banste.**

*Cum mille multiplicet varietur imagine nummus,
Totq; geram loculos, una crumena vocor.*

Charta lusoria.

*Nomina Pythagoræ, chlamys, stola, purpura, mistæ:
Sexcentos lusus hac tibi charta dabit.*

Lignum alatum. Wolet.

*Alterno volucris suspenditur aëre buxus,
Depensusq; novo verbere nescit humum.*

Noueni scrupuli. **Regen-stech.**

*Disiectos perimi te scrupula bella docebunt,
Fortius & junctis, viribus esse nihil.*

Terni scrupuli. **Drige-stech.**

Nelim Paonidas semper pugnare Camanis:

D d

Sitla

Sirenum certet cum grege trina Charis.

Ludus duodenorum scruporum. Ieu de dammes.

Scrípea bella vides, Danaúmque & Memnonis arma:

Vicisse est, hostes transfussisse suos.

Fritillum. Tictat-vert.

*Calculus ad numeros migrare jubetur eburnos,
Ingénio casum temperat iste labor.*

Ludus anseris. Ieu des Oyes.

*Sorte quidem variâ, metam tamen imus ad unam:
Votaque mors rumpit: quis putet esse jocum?*

Turbo cum scutica. Ad puerum.

*Quid meruit turbo, quem tu vibice fatigas?
Hac natibus fuerant debita flagra tuis.*

Turbo. Werptol.

*Vertitur orbe brevi puerili missus habena,
Et moritur turbo deficiente manu.*

Trochus. Houp.

*Hic est ille celer totam qui circuit urbem
Immiti domino terga premente Trochus.*

Pila

Pila palmaria.

Deponi sub fune inbes. nil credis, an optas
Fallere? me certe ludis, habesq; pilam.

Reticulum.

Reticulis opus est: per compita ludat inermis,
Quam nec dura queant ledere rastra manus.

Pila clavaria.

Clava pilam feriat, palum pila: non ibi semper
Sufficiunt vires, sit nisi docta manus.

Solex ferraz. Schactsen.

Qua Batavum miratur hyems sola ferrea cernis,
Itis per aquas nec aquas ire nec ire licet.

Perspicilla.

Vix spectas iureis iam luscis ocellis.
Hac si perdidideris lumpma, cacus eris.

Speculum.

Quid iuvat ad speculum raros ornare capillos?
Hoc ipsum, quod habes, consule: dicet animum.

Clepsammidium. Sandlooper.

Ne penetrante gelu glacies tua tempora perdat,
Certius bybernum dicet arena diem.

Excitatorium. Reveillematin. **Morghetwecker.**

*Amplexus domina quamvis tibi somnia donent,
Hac tibi clamabunt pondera, surge thoro.*

Pyxis nautica. **Zeecompas.**

*Plura tibi pyxis ventorum nomina dicet,
Quam solet Ausonius mensis habere dies.*

Sciatheris. **Sonnewijser.**

*Dant medios soles contracta Gnomonis umbra:
At mihi pro tali Gnomone, venter erit.*

Sphæra cælestis.

*Sidereos vultus, cantataq; vatibus astra
Non opus est cælo querere, quare domi.*

Sphæra terrestris.

*Terrarum, magniq; vides compendia ponti,
Sintq; simul Boreas, Hesperus, Auster, Eos.*

Campana.

*Sacra, sepulturas, motus, incendia, leges
Cum jubeor: Batavum prælia sponte loquor.*

Horologium.

*Nuntius horarum, dimensi temporis index,
Æmuler alterno pondere Solis iter.*

Tin

* Tintinnabulum. Bel.

*Ianua Campano, qua panditur, incubat eri.
Improbe fur, quid agis? proditor astat abi.*

Sistra.

*Vagitus cohibent crepitacula: comprimit infans
Ora, nec irato longius esse vacat.*

Periamma.

*Sibilat, & dentes, & linguam purgat, & aures.
Et tamen est unum, (quis mihi credat?) ebur.*

Veru automatum.

*Patrocle, ne magnum sudas prope tostus ad ignem,
Verset Achilleum machinâ iussa veru.*

Piscium excipulus. Wischspaen.

*Tollitur Ichthyagra piscis, defunditur unda.
Hic tibi centeni luminis Argus erit.*

Arma mensaria.

*Fuscinulis armate manus, & vindice cultro,
Sic decet in rigidas cominus ire feræ.*

Calceatorium. Nentrecker.

Aptanda pedibus ne quid de pelle queraris,

D d 3

* Hæc

Hæc tibi dant Cauchi cornua dura bonæ.

Follis.

*Si cupies animas nascentibus addere flabris,
Incendent pigrum frigora nostra focum.*

Forceps.

*Qui populis bifidi monstravit forcipis usum
Primus in experto læserat igne manus.*

Culcita.

*Mollis olorina satiatur culcita pluma:
Ut jaceant hominēs nempe jacetis aves.*

Batillus lectarius. Beddepan.

*igne, sed incluso, si quid tua fila biberunt,
Decoque, ne lectus sudeat, & ipse tremas.*

Suppedaneum nocturnum. Auffrouin int'bedde.

*Qui gelidas metuis tenebras, noctemq; Decembrem,
Solamen thalami calibis istud habe.*

Foculus mensarius.

Chauffoir.

*Insula ne comedas, & lanci creditus humor
Congelet, in mensa præstat habere focum.*

Suppedaneum diurnum. Stooft.

Lignæ sub pedibus diffundunt scamna vaporem:

Si

Si male seruaris, & focus ignis erit.

Camisia; Chemise.

*Rustica nesciuit lini bona prima vetustas,
Qua potuit duro vellere membra tegi.*

Muccinium.

*Vtere linteolo, ne guttis ebria tecum
Iudicio stilla barba cadentis agat.*

Collare lineum. Craegh.

*Carula triticeus pingit collaria succus.
Non alimur tantum farre, sed induimur.*

Index lintearius. Linde-tafel.

*Lintea ne redeat minor insolata supellex,
Huic tabula credes nil perijisse tibi.*

Prælum lintearium. Linde-perg.

*Vsurpata terunt inhonori lintea sulci:
Tu preme, ne rugis mappa laboreet anus.*

Digitus ferreus. Lobb-ijser.

*Ferrea femineos sinuant collaribus orbes
Tela: puto Marti debuit ista Venus.*

D d 4

Larva

Larva puellaris. Masque.

*Pulvere sordidior vultus, cute nigrior findā
Quid times? an larva non satis ipsa fuit?*

Ventrale. Verdugade.

*Diffusam late tunicam qui sustinet orbis,
Sape puellarum condere furtā solet.*

Fascia cruralis.

*Vix fuit undantes caligas compescere tanti.
Vulnerat extremum fascia dura femur.*

Cucullus. Cap.

*Cappa vocor: per me ventos, imbresq, geluq,
Effugis, & Monachos nil sapuisse putas?*

Vmbella. Stropenhoedt.

*Invideant niveos soli qua tegmina vultus,
Accipe candoris parca puella tui.*

Mantellum impluviatum.

*Si sapis, Haganā quoties spatiabere silva,
Eludes pluvias impluviatus aquas.*

Paī-

Pallium muliebre. *Hoepck.*

*Arte pari positis vestitur femina rugis,
Cui caput, atq; nates quæ tegat, una toga est,*

Torques femina.

*Prostituit summas torques demissa papillas:
Vt videas aurum, cernis & illud ebur.*

Armilla puellaris.

*Si mihi, brachiolum claudit quæ parva sinistrum,
Armillam dederis, annulus esse potest.*

Annulus ex alcis ungula.

*Pars quondam metuenda fere, nunc annule sacram
Corporis humani pellis ab arce luem.*

Annulus pronubus purus. *Trou-ringh.*

*Pignus habes fidei nullis violabile gemmis.
Hoc illud vetus est, Aurea simplicitas.*

Quasillus. *Raep-cussen.*

*Neræ negant Batava, discunt sarcire puella:
Lanea serdesunt: linea sola placent.*

Digitale. *Vingher-hoedt.*

Argentum, digito sed candidiore, puella

Dd s

Indue,

Indue, ne retro te quoq₃ punget acus.

Pulvillus reticularius. Spelwerckcussen.

*Composito radijs quod servat acicula filo,
Nobile virginea nascitur artis opus.*

Hoplothea feminea. Estuys.

*Lemniades pereant, & Amazones: arma puellis,
Arma quibus vincant ista pharetra dabit.*

Pigmentarium. Blanquet-dooos.

*Cum surgis thalamo, positosq₃ resumis amictus,
Induis & formam: capsaq₃ pulchra tua est.*

Acicularis pulvillus.

*Spinula ne peneat (levis est iactura, frequensq₃)
Figere qui curat, nil agit, an satagit?*

Flabellum.

*Quaquam dissimulas non estu, virgo, calescis:
Sed juvenis, ventum qui facit, ille facit.*

Pila smegmatica. Hand-bal.

Plebeios furfur digitos, vel smegmata mudent.

Pos-

Poscit amygdalinas aulica dextra pilas.

Pila aromatica. Rijckbal.

*Mollities tenero cum se tua prodat odore,
Ilanc, quam quæris, te putet esse virum?*

Pecten plumbeus.

*Pectæris, & plumbo. Plumbo? cur pectæris ergo?
Non hæc res juvenem: non decet illa senem.*

Fictile Sinenfe. Porcelaines.

*Extremis veniunt qua Porcellænea Sinis
Ante tui proavi tempora nata vides.*

Vitrea pocula.

*Materies fragilis commendat pocula vitrum.
Est aliquid, fieri tam cito posse nihil.*

Poculum ex concha.

*Ardeat Hesperio Neptunia concha Lyao.
Nam sitis ipse suas nemo Batavus aquas.*

Calix aureus.

*Non fortuita dabis pretioso vina metallo:
Sed pro Mauriis digna salute bibi.*

Ca-

Calix cum alea.

*Qui post te sitiāt, dum tu bibis, alea querit,
Haredemq; sui nūcupat ipse calix.*

Pocula cereuifiaria. Bper-glasen.

*His bibitur cyathis pretiosior unda Lyao.
Quis putet? annonam nostra flagellat aqua.*

Frigidarium. Coel-bat.

*Nec mihi sit Rheno Bacchum miscere, nec imbras.
Hanc amo, quæ gelidum dat mihi limpha merum.
Candela.*

*Pervigiles oculos tenuis candela laceffit.
Tam miserum est, pinguem non habuisse bovem.*

Emunctor candelarius. Situpter.

*Cum depasta suis carpes ellychnia flammis,
Discutiens fumos officiōsus eris.*

Laterna cum obijce.

*Est quæ te reddat toties laterna tenebris,
Deprendi quoties nocte silente times.*

Funalia.

*Cum non sint Duilli, quo tot funalia nobis?
An debellato premia tanta mero?*

Funia-

Funalia picata. Turiten.

*I procul, & piceum longe fuge famina fumum:
Non tanti est, artes prodat ut ille tuas.*

Czreus vincatus. Dassehaers met maeghde
palm.

*Vinca solet nobis geniales cingere caras.
Hanc, quod virgineam dicimus, oro quid est?*

Faces.

*Ebrius ire cupis, metuisq, relinquere mensas,
Sic tibi contanti quot periere faces?*

Lupatum.

*En tibi quadrupedum quod manditur ore lupatum.
Hoc demitore ferum dedidicistis equi.*

Chirotheca odorata.

*Vaginam manibus cupio de pelle canina,
Sed qua Sibetha stercora fellis olos.*

PARS

PARS INSTITVTIONVM
IVSTINIANI
VERSIBVS REDDITARVM
ab
HVGONE GROTIQ.

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF MODERN ART
1000 Fifth Avenue
New York 17, N.Y.

INSTITVTIONVM

DE RERVM DIVISIONE,
ET ACQVIREND O

EARVM DOMINIO.

H Actenus in primo personis addita iura
Carminē disposui, servosq; & libera dixi
Corpora, quicq; sui juris foret, aut alieni:

Qui datur Tutor puero, aut Curator adulto.

Pergite Pierides, medio nec calle vagantem

Linguite me, quā nulla pedum vestigia ducunt,

Nulla rota currus testantur signa priores.

Sunt quae constituent hominum patrimonia; sunt quae

Nec Dominum norunt, nec possunt propria dici.

Multa etenim Natura parens communia fecit

Omnibus; & quaedam populi de nomine verē

Publica dicuntur; multis collegia multos

Efficiunt dominos; privatis plurima parent;

Res alia rursum gaudent nullius haberi.

Vix aliqua in terris communia Diva creatrix

Servat, & antiqui mores jam perdidit auri.

Nam communis humus, ceu lumina solis, & aura,

Ut foret, instituit mundo Natura recenti.

Hac mea sunt nemo poterat tunc dicere: nemo

Fur erat, at cunctis pariter dabat omnia tellus.

Verum ubi jam peior soboles, peiorq; secuta est,

Cæperunt rigidos partiti limite campos;

Et quae cunctorum fuerant, sua quisq; vocavit.

E e

Pau-

Pauca tamen prisca remanent vestigia moris.
 Namque aer, pelagusque, cavisq. aqua prodita venis,
 Ac simul insano confinia littora ponto,
 Agnoscunt dominos natura legibus omneis.
 Nemo itaque accessu bibula prohibetur arena,
 Si tamen a domibus, positisque in littore villis,
 Et nocturna via qua stant monumenta marina
 Abstineat dextram. namq. hac communia non sunt
 Ut pelagus, populisve patent obnoxia cunctis,
 Sed manet is dominus qui rite extruxerat ades.
 Publica sed pariter discretâ voce vocamus
 Fluminaq. portusq. maris: nam publicus eorum
 Omnibus est usus: nec quisquam iure vetatur
 Flumine in undoso, munitove aggere portu,
 Claudere squamigeros macularum vimine pisces,
 Aut celare cibis curvos fallacibus hamos.
 Littoris aquorei qua sit mensura docebit
 Tullius & Gangem super ex auditus & Indos
 Eloquio Latio, tuq. ô doctissime Iuris
 Galle Aquili: his geminis auctoribus acta putatur,
 Quo vagus excurrit furibundo ex aquore fluctus,
 Cum pelago hyberna Atlantides abscondantur.
 Publicus est etiam ripa, ceu fluminis, usus.
 Sic etenim statuit cunctis jus gentibus unum.
 Namq. licet passim nullo discrimine cunctis
 Precipitem celeri fluvium sulcare carinâ,
 Aut reduces siccis proras advertere ripis,
 Arboribusq. satis duros religare rudenteis,
 Aut onus in primâ tutum deponere terrâ.
 Proprietas sed enim riparum respicit illum,

Quis-

Quisquis ei late confines possidet agros,
 Publicus est etiam fure isthoc litoris usus,
 Ipsiusq, sali: neq, enim peccasse putatur
 Siquis in aquoreâ magalia struxit arenâ,
 Qua membra excipiant pelagi defuncta periclis,
 Aut siccare plagas velit, atq, educere ponto:
 Sed non proprietates etiam data litoris ulli:
 Conditio huic eadem, qua falsi gurgitis undis,
 Quâq, superfuso velatur arena profundo.
 Esse adeo quadam sua quæ collegia dicant
 Diximus: hac etiam privatos nosse recusant.
 Hac puto qua toti parent communiter urbi,
 Ut quæ marmoreas exornant pulpita scenas,
 Metâq, ferventi circumvolitanda quadrigæ,
 Quæq, alia unanimes retreant spectacula cives.
 Res sanctæq, sacraq, & religionem ligata
 Ignare domini, patrimonia nullius augent:
 Sed proprium servant divini Iuris honorem.
 Sed sacra dicuntur, vel magni numinis ades
 Pontificis sacrata manu, vel munera voto
 Damnatis tepidam quæ suspenduntur ad Aram.
 Hac alienari, vel pignore posse teneri
 Caesaris acta negant: nisi per fera praelia captus
 Symmystes domino fuerit redimendus ab hoste.
 Si privatus homo propria virtute sacrârit
 Quod sacrum esse cupit, nil proficit: illa profana
 Res manet, & sacri nequicquam nomine gaudet.
 Sed locus ille, cui templi structura cohesit,
 Aut flammis ades, aut si periêre ruinâ,
 Augustus manet, & divinum servat honorem.

Atq; ita rescripsit vir servantissimus equi,
 Quem malus horribili ferijt Caracalla securi.
 Sed diversa nimis, licet haud diversa videtur,
 Conditio illorum est quæ Relligiosa vocantur:
 Namq; hæc jura locis tribuit privata voluntas,
 Morina cum solida mandantur corpora terra.
 Estq; nefas ullum socio nolente cadaver
 In puro tumulare loco: sed corpora fas est,
 Inuitis alijs communi inferre sepulchro.
 Quin locus ille alijs si debeat usum fructum,
 Non poterit dominus, nisi si consentiat alter,
 In propria tennes cineres componere terrâ.
 Si quis in alterius quemquam tellure recondit,
 Atque herus hoc ipsum facienti assenserit, aut rem
 Jusserit esse ratam post gesta secuta voluntas,
 Relligio factum ritè est subitura sepulchrum.
 Urbibus in cunctis sanctas intellige portas,
 Tutâq; turrigeri qui singunt oppida muri.
 Hæc utcunq; etiam divini juris habentur,
 Et bona nullius proprijs accessibus augent.
 Ut tamen hoc recte videas cur sancta vocentur
 Mœnia, te moneo capital committere, cuius
 Impia pinnatos violavit dextera muros,
 Pœnaq; sacrilegam sequitur deterrima culpam.
 Hanc Remus ob causam, (veteri si gratia famæ est)
 Purpureo tinxit fraternas sanguine fossas.
 Utq; nihil dubites partes in legibus illæ,
 Noxia quæ rigidas statuunt in crimina pœnas
 Sanctio dicta fuit: simili quod fonte videmus
 Effluere, atq; unâ manare ab origine verbum.

Sed

Sed res diversis privato acquirere causis,
 Et varia ratione licet: sanctissima multos
 Multorum dominos rerum natura creatrix
 Efficit, & populis cunctis communia fura:
 Multos civilis ratio legesq; Quiritum.
 Unde mihi sumam tantarum exordia rerum,
 Unde mihi magni decurret carminis ordo,
 (Omnia nam scitis simul & memorare potestis)
 Dicite Pierides. Certum est à fure vetusto
 Incipere, & primas Natura dicere leges.
 Namq; suas leges rebus Natura creatis
 Indidit, & primi formavit origine mundi
 Pector, non aliter quam fœlrix dextera curvat
 Molle lutum, speciesq; jubet gestare cupitas,
 Aut capiunt faciles simulacra nitentia cera.
 Tunc etiam, infantis post incunabula mundi,
 Consueti in sylvis, vel aperto vivere campo,
 Degebant solis Natura legibus ævum,
 Mortales homines diuinum genus: inde ubi sensim
 Crescenti advenit mundo maturior ætas,
 Tempore creverunt & sæcula bruta animantum,
 Herbaq; plantaq; & sacros quicquid in usus
 Ipsa suo Natura parens donavit alumno,
 Crevit & ipse hominum numerus, qui sponte relictis
 Excessere agris, excisæque arbore tutas
 Exstruxere domos, vivoque habitacula saxo,
 Ne semper pluuias, & fulmina dira timerent,
 Rapto remque lupum, & crudelia lustra ferarum:
 Quin etiam junxere lares, adesque per orbem
 Contiguas sancti cinxerunt aggerè muri,

Civilesq; sibi ceperunt scribere leges,
 Proq; magistratu missum in suffragia vulgus.
 Ergo fera quotquot vasta in tellure vagantur,
 Quaeq; secant volucres celeri aetheris alta volatu,
 Quique secant pisces celeri aquoris alta natatu,
 Quae mare, quae tellus, quae maximus educat aër,
 Eius erunt, primus qui ceperit: hoc ita jussit
 Natura omniparens, ratioque probabilis equi:
 Namque eius (res est instissima) qui sibi princeps
 Occupat, hac fieri, quae nullius ante fuerunt,
 Quid vetat, atque operai impensa cedere lucrum,
 Alteriusq; alios nullo ditescere damno?
 Nolim ego distingui propria seu per sola terra,
 Sive quis alterius quicquam in tellure capeffat:
 Si tamen intrantem dominus conspexerit illum,
 Quadrupedem ut catulis capiat, laqueisve volucrem,
 Quis neget accessum venienti posse negari?
 Haecenus illius manet hac, qui ceperit illam,
 Bestia, dum captam custodia fida coërceat:
 Sin semel eluso prorupit carcere in auras,
 Et libertatis sibi pristina jura recepit,
 Desinit esse ejus qui nescit parta tueri:
 Forſan & hanc capiens melius servaverit alter.
 Reddita censetur natura munere primum
 Insita libertas, domini si lumina cursu
 Vicerit, & nequeat jam longè elapsa videri,
 Aut si spes iterum capiendi nulla supersit,
 Quamlibet aspectu possit radiante prehendi.
 Hic video veteres legum dubitasse magistros,
 Sitne etiam nostrum, nostro quod vulnere tardum
 Posse

Posse labore capi nullo iam jamque videtur.
 Esse tibi nostrum video placuisse Trebati.
 Assensere aliqui, nostrumque manere putârunt,
 Dum male firma cito sequimur vestigia gressu.
 Sin nos forte sequi pigeat, pradamque patentem
 Negligere, & cœpto placeat desistere cursu,
 Posse capi hoc alijs, nostrumque haud amplius esse.
 Caius, & quorum melior sententia menti,
 Posse prius nostrum, quàm cepimus, esse negarunt.
 Quod merito à magno laudatum est Casare, quando
 Multa cadunt inter calicem, supremaq; labra.
 Est etiam, est apibus quadam natura volucris,
 Ingeniumque ferum: quare tua quamlibet illas
 Hospitijs teneat pulchrum viridantibus arbor,
 Ni vel corticibus, vel flexo vimine claudas,
 Nec tua erunt, tibi nec facient redolentia mella:
 (Namq; nisi impedias aditum, mihi jure licebit
 Exemisse favos ramis, cerasq; tonaces)
 Verum alius si forte cavos construxerit alveos,
 Illius dulci replebunt nectare cellas.
 Nam neque ni capias manibus, tua dicitur esse,
 Illa tua volucris qua fecit in arbore nidos.
 Si tua discussis glomeratim alvearia pennis
 Liquerit examen, dum nec tua lumina, nec spem.
 Fugerit, haud alius poterit concludere septo,
 Ulterius capientis erit. Junonius ales
 Creditur esse ferus, Dodoniadesq; columba,
 Effugiant quanquam notos, repetantq; Penates.
 Namq; & apes illud faciunt, quas nemo negâris
 Naturâ esse feras, possunt licet arte domari.

Ec 4

Quis

Quis neget esse feros, imbellia pectora, cervos?
 Et tamen imperijs assuetum, teste Poetâ,
 Sollicitâ cervum nutrit Sylvia curâ.
 „ Ille manum patiens, mensq₂ assuetus herili,
 „ Errabat sylvis, rursumq₃ ad limina nota
 „ Ipse domum serâ quamvis se nocte ferebat.
 Verum in ijs, tecto quæ sese efferre relicto,
 Atque redire solent, servari hæc regula debet:
 Vt tua permaneant dum mens ea permanet illis.
 Vt cupiant verum mox sub tua tecta reverti:
 At reditus curam cum deposuisse videntur,
 Esse tua ut nolint, capienti cedere debent.
 Sed reditus curam tunc deposuisse videntur,
 Quum tandem ad priscum mutato more feruntur
 Ingenium, & malunt sub libera jura reverti,
 Spesq₂ exspectantis domini frustrantur inanes.
 Sunt & Gallina, sunt qui Capitolia servant
 Cicurisingenij: species nam certa vocatur
 Gallina agrestis, quam Gallinaria misit
 Insula, quam Ligurum vitrea mare verberat un-
 da;
 Et fruitur proprio cognomine rusticus anser.
 Quare si qua tua gallina assueta cohorti
 Mirificis commota modis, aut urbicus anser
 Non vulgare furens ultra tua tecta volârit,
 Quo sint cunque loco, neque tu jam cernere possis,
 Esse tua haud cessant, lucrique illectus amore
 Si quis detineat, furtum committere certum est.
 Esse mea hæc, mihi quæ vieto rapiuntur ab hoste,
 Intra iubent cunctas inter communia gentes.

7mò

Imò etiam quicumque est hostica vincula passus
 Seruus erit qui liber erat. Sed si tamen idem
 Effugiat nostras vires, fueritque reversus
 In dulcem patriam, iam pristina iura recepit.
 Si quis in extremo visos Oriente lapillos
 Inveniat, gemmâsve satas felicibus undis,
 Divitias illi tribuit Natura repertas.
 Illa etiam voluit meritò, tibi cedere quicquid
 Ex animante tuâ dias produuit in oras.
 Sape alys etiam domino sublata priori
 Accrescant donante Pado, vel fluminis undâ
 Alterius. Sic iura iubent communia terris.
 Dicitur Alluvio hac cum non dignoscere promptum
 est,

Adiciat quantum quovis sub tempore gurgis,
 Et crevisse vides, nec crescere pradia cernis.
 Nam si forte novis crescens accessibus annis
 Vi maiore tuo partem detraxerit agro,
 Vicinôq; solo dederit, tua permanet illa:
 Si per longa tamen vicino tempora fundo
 Haeserit, & secum quam pars ea traxerit, arbos
 Egerit in fundum radicem, tempore ab illo
 Vicino acquisita bonâ ratione videtur.
 Insula in aequoreo fuerit si nata profundo
 (Quod licet est rarum, fieri non posse negamus)
 Ingredientis erit: nam nullius esse putatur.
 Nata sed in fluvio, (fieri quod saepe videmus)
 In mediâ si parte jacet, communis eorum est,
 Pradia qui retinent gemina confinia ripe,
 Pro ratione modi quem frons sibi vindicat agri:

E c s

In-

*Insula si parti fuerit vicinior uni,
 Cedet ijs, parti queis proxima pradia parent.
 In geminas quod si partes discesserit amnis.
 Scissus, & incluso rursum fluat unicus agro,
 Conditio domini non est mutata prioris.
 Deserto fluvius si forte cucurrerit alveo
 Quem princeps natura dedit, fossamq; recentem
 Induerit calles ausus mutare vetustos,
 Alveus ille prior, liquit quem lubricus amnis,
 Cedet ijs, quorum sunt pradia proxima ripa,
 Quatenus ipsius frontis mensura patebit.
 Sed fovea illius per quam tunc labitur unda
 Publicus usus erit. fluvius nam publicus ipse est.
 Sin iterum veteres repetant vada concita cursus,
 Dum prisco migrasse loco piget, alveus ille,
 Tempore quem medio rapida percurrit aqua vis
 Transfuga, vicinis accrescet jure colonis.
 Verum alia est longe ratio, cum spumeus amnis
 Fertur in arva furens cumulo, & non multa morantē
 Proluit insano contorquens vertice campum.
 Nam fera diluvies faciem non mutat agelli.
 Ergo ubi iam posita rabie deferbuit unda
 Ira minax, seseq; in pristina castra recepit,
 Nudus ager domino, qui perdidit antē, redibit.
 Si speciem alterius quisquam construxerit usus
 Materiā, num qui fecit rem vindicet, an qui
 Materia est dominus, dubitari posse videtur.
 Scilicet (exemplis ut res clarata patefeat)
 Alterius plenas sumpsit de vitibus uvas,
 Calcavi duris pedibus, praeloq; coëgi,*

Ut caperem fusi spumantia pocula Bacchi:
 Aut est pressa meis Sicyonia bacca trapeis,
 Ut possint flava latices prodire Minerva:
 Aut alij natas mea messes area triuit,
 Farraq; distinxit, vel vas mea dextera fecit
 Argento alterius, ferro ve, vel are, vel auro:
 Iuncta vel ad mulsum est dulci Mellona Lyao:
 Aut emplastra mihi triui, aut collyria leui,
 Non herbis composita meis: vel pallia feci,
 Demissasve togas, aliena vellere lana:
 Aut pelago aptavi pinum, aut armaria struxi,
 Aut qua marmoreas decorant subsellia scenas:
 Quid Iuris foret, & ratio quid postulet aequi,
 Certavit Proculi cum prisco secta Sabino.
 Casarea his certum fecit sententia fœdus
 Concilians tractas procul in contraria mentes.
 Ad faciem nam si species confecta priorem,
 Materiamque rudem poterit resoluta reduci,
 Materia dominus rem vindicat: obtinet illud
 Cum non è proprio sunt vasa exstructa metallo.
 Sin illi facies nequeat mutata reverti,
 (Nam neque pampineas Bacchus mutatur in uvas,
 Nec redit ad priscas Tritonidos humor olivas,
 Nec duo compositum discernit corpora mulsum,
 Nec norunt priscas frumenta resumere spicas)
 Artifici merito dicta est res cedere dextra.
 Sin idem ille nova species sedulus auctor
 Materia dederit partem, ut si vellere partim
 Alterius, partimque suo sibi navus abollam
 Fecerit, aut mixtis cataplasmata triverit herbis,

Mi-

*Miscueritve suo non propria mella Lyao,
 Non dubium est illum dominum, qui fecerit esse,
 Materia cum parte suam qui præstitit artem.
 Si quis erit, qui forte suis, quas ipse parârat,
 Vestibus insuerit satiata murice lanam,
 Exsuperet viles quamquam sacra purpura vestes,
 Attamen accedet reliquis, appendicis instar:
 Verum illius hero conceditur actio furti,
 Furtivamq, potest sibi rem condicere ab ipso,
 Qui vestes fecit, vel qui modo possidet illas.
 Nam licet extinctas nemo res vendicet, ist hac
 Actio personam sequitur, nec tollitur unâ.
 Sed si materies fuerit confusa duorum
 Consensu illorum, corpusq, redacta sub unum,
 Communis fiet cumulus communis utrique:
 Ut confusa cadus si cepit vina duorum,
 Sive duas massas duo conflare metalli.
 Disparilio naturæ etiam si juncta fuisset
 Materia, speciesq, ex his confusa duobus,
 Ut mulsum ex uino si factum, & mellibus esset,
 Aut nitido argento conflatum electron & auro,
 Iuris idem est: neque enim dubium est commune
 creari.*

*Imò ut nulla foret dominorum juncta voluntas,
 Fortune arbitrio duo sed commista fuissent,
 Seu varij generis, sive unâ prædita formâ,
 Cur eadem ratio non obtentura putetur?
 Si tua farra meis nostro commista fuissent
 Arbitrio (namque hic aliud miscere vocamus,
 Atq, aliud laticem, aut liquidas confundere massas)*
Singula

Singula grana prius, quæ propria utriq. fuerunt,
 Consensu gemino communia facta putantur.
 Sin fortuna duos farris coniunxit acervos,
 Non sunt communes: quia singula corpora durant.
 Nam neque (si simili rem declarare licebit)
 Si mea iuncta tuis pecora & commista fuissent,
 Grex communis erit: neque enim perire bidentes.
 Sed si tu retinere velis communia farra,
 Actio frumenti dabitur pro partibus IN REM.
 Sedulus at iudex aequè perpendere debet,
 Quà tibi frumentum fuerit bonitate, mihiq.
 Materia alterius si quis construxerit ades
 In tellure suâ, dominum hunc iubet esse sacrum Ius.
 Namque solo cedunt, quas cunq. imponimus ades.
 Non tamen idcirco, neque te seduxerit error,
 Materia dominum, dominum amplius esse negamus.
 Rem tamen interea non vendicat, aut agit, ut qui
 Struxerit EXHIBEAT, siquidem vetat illud aperte
 Lex bis quinque virum bis sex commissis tabellis,
 Qua cavet alterius ne quisquam ligna, suisve
 Aedibus iniunctum cogatur demere tignum,
 Sed quanti fuerit duplum sibi poscere possit,
 Actio ab iniuncto sumit quæ nomina tigno.
 (Nomine sed tigni totum comprehenditur illud,
 Materia quod nomen habet, quo tecta parantur)
 Ne quis structurarum disturbet tecta domorum.
 Diruta si fuerint ullis habitacula causis,
 Aut dederint subitam temeraria tecta ruinam,
 Iam dominus, duplum nisi fors acceperit, ut res
 Exhibeatur agit, sibi vel sua vendicat ipsi.

Sed

*Sed si materiâ quis non aliunde petitâ
Struxerit alterius nixos tellure Penates,
Tellurem, fundumque domus tabulata sequuntur,
Ipsaque proprietas ligni discedit ab illo,
Materiamque alij tacite donâsse videtur,
Si non esse suum iam prima ab origine fundum
Noverit, & quanquam manibus, vel tempore facto
In terram excidio ruerint, non vendicat ades.
Non dubium est, si qui construxerit ipse Penates
Possideat, dominusque soli sibi vendicet illos
Sol vere mercedes nolens, post ligna, fabriles,
Quando objecta doli est exceptio, posse repelli.
Hac ita, si falsus mentem deceperit error,
Et debet prodesse fides bona Possessori.
Namque solum alterius si sciverit esse, bonâ
Jam non est fidei nulla est exceptio: quippe
Ædificare solo, tectumq; imponere, cuius
Te dominum non esse putes, temeraria culpa est.
Alterius qui forte suo plantavit in agro,
Aut quercum, aut summo nutantem vertice pinum,
Se dominum reddit planta: sed propria fundo
Insita non proprio cum fructu perditur arbor,
Hac ita si lentis fundo radicibus hæsit.
Sic nullos radix traxit male vivida succos,
Qui dominus fuerat dominus manet. hoc ita verum est,
Radicem solam dominum discernere planta,
Ut mea vicino sit concessura, propinquam.
Quæ terram premit, & radices inserit arbor.
Namque solo cedit quod tota alimenta ministrat.
Atque adeo posita propter consinia planta,*

Si

Si se vicino radix inseuerit agro,
 Communes dominiis fient ex Jure duobus.
 Verum uti qua cæpere solo coalescere planta,
 Sic etiam altrici cedunt sata farrea terra.
 Sicut in alterius fundo qui struxerit ades,
 Si dominus petat, excipiet de fraude doloque,
 (Quod prius ut scires nostra fecere Camena)
 Sic etiam quisquis conseruit pradia navus
 Impensis aliena suis errore coactus,
 Hunc faciet de fraude doloque exceptio tutum.
 Scripta etiam auratis quanquam signata figuris
 Pergameæ superant pelles, tennesque papyri,
 Non secus atque solo constructa & consita cedunt.
 Inclita sic igitur docti monimenta laboris
 In chartis conscripta tuis, seu condita certis
 Verba modis fuerint, gestarum aut premia rerum
 Historiæ, aut promtâ trepides oratio linguâ
 Seruatura reos, aut sancti dicta Lycei,
 Tu dominus fies, non scripti sedulus auctor.
 O miserum cujus culti, pia cura, libelli
 Indoctas subitura manus, non debita reddunt
 Nomina scriptori, nec erit qui dicere possit,
 Ille liber doctus, doctus qui fecerat auctor.
 Forsitan & calide faciet servire culmae
 Alter herus, manibusq. haud iustis scripta terentur.
 Dî precor hanc nostro pestem prohibete libello.
 Res tamen ut nequeat minus hac iniusta videri,
 Si tibi membranas cupias, niveosque libellos
 Restitui, scriptura impendia solvere nolis,
 Possideasque suum scriptor sine fraude volumen,
Exci-

Excipiat, seseq, DOLO defendet INIQUIO.

At quanto melius (ferme pictoribus illud

Inuideam) tabulam pictura cedere iussit

Iustinianea sollers sapientia mentis,

Quamquam aduersa foret nostri sententia Pauli.

Scilicet absurdum Caesar, dignumq, cachinno

Censuit, aut Venerem Cons quam pinxit Apelles,

Aut qua Parrhasius fecit simulacra Lyai

Cedere vili aceri: quare cum possidet ille,

Qui dominus tabula est, petit is qui pinxit in illâ,

Ni pretium cupiat tabula persolvere, iuste

Excipiet dominus circum se fraude veniri.

Sin pictor tabulam jam possidet, actio danda

Utilis est domino, qui si quoque damna recuset

Solvere pictura, pictori exceptio parta est,

Ipse bona fidei possessor si foret: at si

Pictor hic, aut alter furto latatus inani,

Subripuit tabulas, domino datur actio furti.

Nunc alias species (quia sic tulit ordo) canamus.

Absq, mala fidei culpâ rem Mævius emit:

Non erat hic dominus qui vendidit: esse sed emptor

Credidit hunc dominum, nullius conscius ipse

Criminis, aut aliâ sibi rem ratione paravit,

Natura suavit ratio, quos percipit ille

Inde sibi fructus, cultrici cedere cura:

Si dominus veniens fundum sibi vendicat, aut rem,

Non ab eo poterit consumptos poscere fructus.

Sed quicumque fide pravâ possederit agrum

Prædo, etiam fructus absumptos reddere debet.

Ille ad quem fundi quoque pertinet ususfructus,

Non

Non faciet fructus, nisi si perceperit illos,
 Esse suos: quanquam & maturâ messe relinquat
 Aethereas auras, nihil hinc lucrabitur haeres,
 Omnia sed dominò, cui res est, propria, cedent.
 Ferme eadem in curuo licuit dixisse colono.
 In pecundum fructu quadam censentur haberi,
 Ut fetus, lanaq;, pilusq;, & lacteus humor.
 Sic sue progeniti porcelli, & equina propago,
 Et vituli nondum metuenda fronte minaces,
 Lanigeriq; agni, atq; hasuri rupibus hedi,
 Pleno hunc, cui fructus debetur iure sequentur,
 Quod lex Natura, haud tabula sanxere Quiritum.
 Partus in ancilla fructu tamen esse negatur,
 Atque illi domino, propria est cui familia, cedit.
 Omnia namque hominis causa Natura parauit,
 Absurdumque foret, qui fructibus imperat unus,
 Omnibus hunc fructus sub nomine posse prehendi.
 Vidit & hoc Brutus: placuit sententia Bruti
 Prudenti Tyrio, quem (asar & ipse secutus.
 Si quis erit qui forte habeat gregis usum fructum,
 Ille novas pecudes è fœtibus in loca vitâ
 Functorum è numero capitum, summittere debet,
 (Ut docuit priscei qui nomine gaudet Iuli)
 Vitibus & vites, plantis submittere plantas
 Cogitur, ut docti semper didicere coloni.
 Namque etiam hic similem curam ratio aqua requi-
 rit.

In proprio si quis dites invenerit agro
 Thesauros, absconsum argenti pondus, & auri,
 Inuentoris erunt. Trajani hoc inclita proles

F f

Ex

Ex justâ posuit ratione probabilis equi.
 Jus & idem statuit, sacrâ si forsan in ade,
 Aut monumento aliquis Fortuna hac munera cepit.
 Si quis in alterius fundo numerosa talenti
 Pondera reppererit, qua non speraverat antè
 (Namq. operam quicûq. dedit, caret augmine lucri)
 Dimidium dominus, reliquumq. inventor habebit.
 Hinc etiam sequitur, (quod eodem ex fonte profectû
 Si quis in Augusti tellure invenerit aurum, (est)
 Hanc inventoris partem fore, Caesaris illam.
 Quin quæq. lex eadem simili ratione vigeret,
 Si locus aut urbis, fiscive, aut Publicus esset.
 Traditione etiam Natura acquirere iussit.
 Nam nihil equius est rata quam servetur ut eius,
 Qui cupit in quæquâ quod habet transferre, voluntas.
 Sic igitur merito tradi omnia corpora possunt,
 Traditaq. incipiunt domino parere recenti:
 Nec tantum Italici gaudent qua nomine fundi,
 Verum etiam quacunq. tenet Provincia, sive
 Quæ populo armato pendent stipendia, sive
 Quæ Fisco impositum debent numerare Tributum.
 Sustulit hac siquidem sapiens discrimina Princeps.
 Sive quis hac fido fuerit largitus amoris,
 Sive his ipse pater gnata connubia donet,
 Aut alio quocunq. modo retinere recuset,
 Tradita si fuerint merito translata videntur.
 Vendita sed quanquam fuerit res tradita, si non
 Vendenti pretium, quod debet, solverit emptor,
 Nec vel prade satis, vel pignore fecerit illi,
 Non fiet dominus, quod quanquam lege Quiritium

Bisse.

Bissenis sanctum est tabulis, manare videtur
 Iure magis prisco, primosq; hinc ducere riuos,
 Emptoris nisi forte fidem foret ille secutus:
 Protinus emptoris nam tunc res facta fuisset.
 Sed nihil intererit rem dextera tradat herilis,
 An domini iussu, quisquis possederit, alter.
 Quare etiam domini si cuncta negotia quisquam
 Servorum e numero domino cupiente ministrat,
 Accipientis erunt, quas res hic tradidit emptas.
 Nuda etiam domini sine traditione voluntas
 Sufficit interdum: nam si tibi corporis usum,
 Aut gratis dominus dedit, aut mercede locavit,
 Deposuitve tua quidquam penetralibus aula;
 Postea pro pretio tibi rem, vel munere cessit,
 Aut pro dote dedit, quanquam non tradidit ille,
 Esse tuum passus proprium tibi fecit haberi,
 Et nihil illum opus est juncta tibi tradere dextra.
 Vendiderit si quis quas vexit in horrea merces,
 Tradideritq; tibi clavem, qua ianua claustro
 Excutitur, res tota in te translata videtur.
 Sape & in incertum domini collata voluntas
 Transtulit, & propriam ignorans rem fecit adepto.
 Vidi ego Pratorem, vidi qui fasce superbit,
 Missilia in cupidum late dispergere vulgum.
 Scilicet immemores fati, fortisq; futura,
 Cum retinere tamen, quod quisq; receperit, optent,
 Protinus efficiunt dominos sua munera nactos.
 Perdit & hac dominus, qua tanquam vilia temens
 Amplius in numero rerum hand sinit esse suarum,
 Et facit hunc dominum, qui non sibi vilia cepit.

Ff 2

Causa

*Causa alia est quoties laxâ compage carinae
 Accipiunt inimicum aquor, rimisque fatiscunt,
 Horridus & nautis gelidos tremor occupat artus,
 Ante oculos pontus, pontoque haud mitior aër,
 Seva pègrine iactantur in aquora merces,
 Si quâ fortè queant navem exonerare periclo,
 Et pelagi saturare minas: non nauta recusat
 Divitias servare extremo Oriente petitas,
 Sed contemnit opes pra solo munere vitæ.
 Ergo si quis eas insano ad litora fluctu
 Occupet expulsas lucri succensus amore,
 Aut medio in pelago capiat pro piscibus aurum,
 Nec domino reddat, dicam committere furtum.
 His etiam censenda pari ratione videntur,
 Qua domino ignaro bennâ per compita vecto
 Precipitante rotâ celeri cecidere ruinâ.*

Con-

CONSOLATORIA ORATIO
AD PATREM SUPER MORTE
FRANCISCI FRATRIS.

T Ristes exequias Iuuenis, pompamq, Lycæ
Vidimus atratam, longumq, ex ordine fu-
nus.

Hoc summum, Francisce, tibi, quod possumus unum
Fecimus officium, quod sanguis amorque iuebant.
Ductor ego, & felix nimium puer; ille nec olim
Viderat, infirmos cum flamma percurreret artus,
Et mens vesano ferretur concita motu;
Nec nunc cum exanimis artus, & frigida membra,
Dissimilesq, sui vultus, oculosque notaret,
In fletus abiit, nec fratrem sensit ademptum.
Non aris rauci sonitus, non triste feretrum
Exiit ætatis munus, nescire dolorem.
At postquam terram subiit, condigq, cadaver
Cœpit humo, totumq, oculis se abscondere nostris,
Iam damni manifesta fides, nunquamq, videndum
Excussit frater lachrymas: nec turba sepulchro
Circumfusa suos fletus, gemitusque negavit,
Cum pueri maduere genæ: miserabilis ætas
Ius & in externos habuit, peregrinaq, corda.

Hoc, inquam: Ego cum Guilhelmulo nostro ductavi
funus: & quis me iustus? Nam si in luctu amici-
tia damna censentur, parentes ipsius gradus inæ-
qualitas, sororem sexus, Guilhelmulum ætas à defun-

Eto segregabat : Ego illi cognationis pari necessi-
 tudine conjunctus , etate quantillum à gemino
 aberam? Deinde studia eadem materiam mutui
 officij dabant , & poterat mihi ille hoc nomi-
 ne non minus carus esse , quam quod frater erat.
 Hac eo dico, ne cum te consolor , putes sanum
 agro consilium dare. Habes cum qui dolorem
 tecum sociat ; luctu etiam certat; & tamen au-
 det non se modo solari , sed quod ipse adversus
 maerorem prodesse sensit, in alijs experiri. Pri-
 mo videbo, an non metuendum mihi sit, ne vul-
 nus nimium recens nondum obducta cicatrice re-
 fricem, dum praeproperis remedijs accurro. Non
 equidem arbitror. nam & virum alloquor , &
 Patrem , quem mos ipse patria nostra vetat ul-
 tra sepulchram luctum producere. . Quippe pa-
 rentes non tam, ut vulgus putat , graviores dolen-
 di causas , quam dedolendi habent: & hoc ipso,
 quod genuerunt, reperiunt solatium. Magnum
 illud illius, sed à Naturâ profectum: Sciebam me
 genuisse mortalem. Imponimus nobis, si non quo-
 tidie illud cogitamus, non semper futuros, qui sine
 nobis nunquam fuissent. Vide quanta sit hac in-
 genij humani perversitas : carere liberis durum
 non est, nisi his qui habuerunt. Et tamen non est
 minor cœlibum, & caterorum orbitas: sed luctum
 non habet. Quid igitur est quominus sine lachry-
 mis amittimus , quod sine lachrymis non habere
 poteramus? Multa sunt vitiorum patrocinia; nec
 tantum avaritia, & ambitio, & luxus veniunt isto
 nomine;

nomine; sed etiam qui rationem excessit dolor. Superstitē mihi illum ex ordine Natura optaveram; doleo quod compertā eius pietate diutius uti fruiq. non licuit: amisi eū, cuius opera & patria auxilio, & mihi potuit esse solatio. Ha sunt voces fauentium miseriae suae: haec est ingeniosa calamitas.

Arboribus sua poma cadunt, eruntq. superstes
Despicit exanimem, sed sicco cortice, prolem.
Nec tamen infelix quod non prius occidit ipsa
Dicitur. Hec miseros homines, quos falsa doloris
Argumenta iuvant! qui nati funera luget,
Hoc ipsum lachrymas, quod non lachrymatur ab illo.

Bonum filium amisisti: Melius est quā malum habuisse. Educationis operam perdidisti: Compensationem tibi obijciam gaudy, quod ex illius pietate cepisti. Sed hoc quoq. iam perijt, idque te malè habet. Si sapias, appono lucro quod habuisti potius, quam damno quod perdidisti. Præteriti boni fructus in tuto est: hoc nec auferri, nec desinere unquam potest, solumq. est extra invidiam fati. Eiusdem non est, quod parū diu contigerit dolere; quod tamen contigerit non gaudere. Vide ergo quanto sis illis felicior, qui filium nunquā habuerunt: & tamen isti nō luget. At si filios in bonis ponimus, & sunt certe pars præcipua, melius est nō diu habuisse quā nunquā. Nam etiā cū ipsi auferantur memoria manet, magnū grati animi oblectamētū Vides ergo parvètibz minimum esse cur doleant, si non ex vulgi opinione, sed ipsa ratione, luctum æstimemus:

præterquam quod majestas patriæ potestatis, & sacrosanctum illud natura regnum agre fert eo se demitti, ut eum lugeas mortuum, cui ipse vitæ autor extiteris, ut ei submittas affectus tuos, cujus tu affectibus imperare jussus es. Etiam atq; etiam vide, ne quid facias indignum eo fastigio patrij nominis, in quo te Deus, & Natura collocarunt: in quâ tamen conferre libet culpam nostra impatientia: nec ulla est tam parata etiâ muliebris luctus defensio, quàm à Naturâ procedere. Atqui calumniæ manifesto tenemur, cum nostrum crimen illi impingimus. Omnes nobis dolere permittimus, pleriq; etiam imperamus, adeo hoc gratum est, quo tamen nihil ingratius. Nemo est miserior, quàm ipse credidit, nec minus dolor, quam cetera, ex opinione suspensus est. Meremur autem premi dolore, si non ipsum premimus.

*Audisur vitulum stabulis mugire peremptum
 Vacca parens; sed enim mutum luxurians dolorem
 Consumit: matrem celerum nec vidit equorum
 Postera per silvas orbatam Aurora vagari,
 Factantemq; jubas toto discurrere campo.
 Cum catulos sectata fera est, perque avia multum
 Quadrupedante abiit cursu, totiesque recurrit,
 Et toties frustra desertæ cubilia vidit:
 Includunt primæ luctum rabiemque tenebræ.
 Vidi cum nidos circumfremuisses inanes,
 Et pullos multo volucris stridore vocasset,
 Max tamen ad solitas iterum rediisse velatus.*

Unus

Unus homo sua damna fovet, fletumque laceffit,
 Mœrori dum fautor adest, dumque esse putamus,
 Nos facimus miseros: non est vis aqua doloris
 Omnibus; humanos animos tenet impare motu:
 Quantum mentis abest, tantum occupat: inscia veri
 Barbaries tumultu insanos affectat honores,
 Parte sui dum trunca sibi manet ipsa superstes.
 Non ita quas ratio, doctrinaque conscia recti
 Formavit gentes, & cultu pectora finxit.
 Fœmineis resonant præcordia pulsa lacertis,
 Et vacat ad planctus crebros manus: ubera palmis
 Maternis lanianda patent, solvuntur in imbres
 Lumina, & attonitis trepidant singultibus ora.
 Tristitia est sedata viris: discrimina sexus
 Cui facit, hanc noli Natura ascribere culpam,
 Quæ gentes sub lege pari tenet omnibus una.
 Denique longa dies mœrentia corda serenat:
 Non cedit Natura mora, si tempore reddi
 Pax animo tranquilla potest, tu sperne morari:
 Qui sapiet, sibi tempus erit, quisquamne dolere
 Desinit invitus, gaudetque ad gaudia cogi!

Inter rationes quæ lugere mortuum dissuadent, ista
 vel prima est, parcendum dolori irritum, qui nos mor-
 tuis adycere potest, reducere illos nobis non potest.
 Desinat dolor, qui si non desinat, tamen perit. Ci-
 tius nobis lachryma, quam lachrymandi materia
 deerit, quam universum hoc continuo suggerit:
 cumque iccirco nihil illis carius esse deberet, nec
 temere profundenda, quarum usus tam latè patet,

Ff 5

con-

contra in nullam rem aequè prodigi sumus, & qui-
 dem cum minimùm causa est. Multa sunt ma-
 la quæ hominem improvisa occupant. Morte
 suâ, aut suorum nihil certius. Flere factum, non
 debemus, quod futurum non ignoravimus. Quid
 est quod nobis toties ille aris funesti sonus denun-
 tiat, quam nulli Naturam necessitatis suæ gra-
 tiâ facere? Alieni nos casus quotidie admonent,
 eos esse communes: & tamen cum præter oculos no-
 stros tot ducantur exsequiæ, cum tot hominum fu-
 nera sequamur, spes longas inchoare audemus,
 tanquàm immunes legis æternæ, nec pariter cum om-
 ni Naturâ in lubrico positi. Et hinc est, quod fe-
 riunt magis ista nos tela, quia minus prævisa
 sunt. Quin ergo desinimus de fati iniquitate
 conqueri, qui nescimus quotidie aliquos per-
 cuti, sed omnes peti? At si, ut oportet,
 cogitaremus sæpe, quod semper videmus, pe-
 risset vis presentibus malis, dum futura pro-
 spicimus. Quid mirum est esse mortuum
 quem tam multi præcesserunt & sequentur
 omnes? Possem hîc multa tibi eorum exem-
 pla adducere, & quidem magnorum vir-
 rum, qui liberos perdiderunt: sed in hoc for-
 tuna regno longe esset difficilius invenire non ali-
 quo incommodo insignes domos, aut quæ omni-
 bus sui partibus constiterint ad exitum. Vete-
 res etiam hoc solatij genere usos reperio, eodem
 nos ire, quo totus hic orbis, & rerum Natura;
 nihil æternum. ad hanc conditionem cuncta gi-
 gni,

gni, ut quod cœpit & desinat: nec unam domum sine impotenti arrogantia ruina subtrahi, quam mundus expectet. Perisse quacunque vocamus miracula, clarissimas etiam urbes, quarum tamen vita humana est longior. Est quidem hoc aliquid, nolle privatum sibi dolorem vindicare, cuius causa sit publica, & communi mortalitatis luctum submittere: sed longe maiora dat nobis solatia animorum immortalitas, quam certa fide percepimus. Non eripitur nobis, sed recipitur à Deo, quem ille nobis precario dederat, & commodati titulo. Habebat filius, cuius esset magis quam tuus. Dedit tibi illum educandum, non mancipio dederat. Redde depositum, scis quo pacto cum illo contraxeris: dicta erat conditio, ut cum visum esset, restitueretur: nec ad satietatem tuam usus tibi concessus, sed ad illius legem. Bonus paterfamilias pecuniam, qua in diem incertam data est, semper in promptu habet. Quis ille tam ingratus est debitor, qui appellanti convitium facit, & egre fert usum sibi non concedi diutius rei gratuita, nec in aliam legem data, quam ut aliquando rediret unde devenerat? Quod eo etiam dictum volo, ne hoc effugium occupet dolor, quod non etate maturior à te ille reposcitur. Non repetit praeproperè, qui & potuit non dare: & si illum spectamus, qui lugetur, non quamdiu dixerit interest, sed quam bene: eius autem rei nos testes sumus.

Optimè

Optimè vixerit necesse est, qui ita moritur. Optimè moriatur necesse est, qui ita vixerit. Alienos annos omnes computamus, cum nostrum sit datos benignè estimare, nec ad illa respicere, quæ ad nos non pertinent. Potuit diutius vivere. Imò non potuit. Hæc illius senectus fuit. Tot tantum annos habuit. Plures non accepit. Quid querimus? Nostra est culpa, qui præterito tēpore nunquam cōtenti sumus, nec reputamus nisi præsentia, hoc est momentanea. Tantundem sunt hodie anni tui circiter quinquaginta, & illius octodecim. Si celeritatem temporum respiciamus, nemo diu vivit: si miseream, nemo non nimis diu. Vitam hanc peregrinationem esse etiam Philosophi prodiderunt. Gratulemur illi, cui monstratum est itineris compendium.

Littore Threiciæ degunt animalia ponti,
 Vt nos Natura docuit studiosa vetustas,
 Et signata suis posuit miracula fastis,
 Natali moritura die non amplius unâ
 Luce datum vitæ: noctis suprema fugante
 Tempora lucifero vitales accipit auras.
 At sol ex æquo cum vespere distat & ortu,
 Illi ætas matura fera viget: ultima lucis
 Sub spatia, & nondum manifestâ nocte senescit.
 Hic cursus brevis est, hæc meta volubilis ævi.
 Si linguam, vocemque dares, quæ mane rubenti
 Occidit, abruptæ quæreretur stamina vitæ.
 Quæque die medio contractas cerneret umbras,
 Ad Strygium nondum satiata recederet ænem:

Sub

*Sub tenebras tandem vix non invita periret,
 Sponte suâ confessa senem: non illud in horis
 Bissenis posuim: sed quod conferre libido est
 Omnia: nam nostri detur si terminus ævi,
 Poscat adempta tamen vivax sibi sacula cornix.
 Respicimus quivis sibi proxima: tolle beatas;
 Nemo sibi miserandus eris. Sapiencia magna est
 Quæ data sunt alijs, ut non sua, posse tueri.*

*Quis scit cui filium malo parens ille providus sub-
 duxerit? Quam multorum interversa ingenia pro-
 cul à spe, quam excitaverant, concidere: quot ho-
 die labes, quæ corruptela! Etsi ista de illo augura-
 ri nefas, tamen gaudendum, quod non modò ex-
 tra periculum, sed & extra metum est. Habebat
 ille carnificem suum, penè quotidianum, dolorem
 colicum, qui non contentus semper torquere, ali-
 quando illum confecisset. Si cum exercitu iisset,
 quæ discrimina illum expectassent! Sapiens Syri
 vox, CIVIS potest accidere, quod cuiquā potest.
 Ob oculos tibi pone truncos homines, & sepultos
 iam sui parte; medicorum laniatus, qui legunt
 ossa viventibus, quæ omnia quis non morte pejus
 exhorreat! Sed sumamus, quod minimum est. Ce-
 sidisset tamen procul a dulcissima matris aspectu.
 Simul & morbum, & mortem inandissemus: non
 licuisset nobis pectus preparare damno: non ipsi
 auxilio esse, aut solatio. Dubitaremus etiamnum,
 quo animo mortem tulisset, quod ego præcipuum
 arbitror. Hæc sunt mala, quæ primis cogitatio-
 nibus*

nibus ingeruntur. At nos dementes, si vel nostro exemplo nondum edocti sumus, quanto plura & graviora sint, qua nec opinantibus superveniunt. Multis, pater, multis illam incommodis eripuit mors matura; & si non alijs, certe senectuti. Hoc etiam vide, quanta tibi solatia mors ipsa suppeditet. Mortuus est aetate lubrica; nec subito malo, sed lento, ut jamdudum se sentiret mori; quod tu forte in miseria, ego in felicitatis parte pono: praesertim cum dolor acutus abfuerit. ita enim fit, ut non modò corpus ipsum edometur, sed & quantum illi deperit, tantum accedat animo; sequatur vitae fastidium, desideriumque felicitatis aeternae. Vtinam tu quidem vidisses illum, atque audisses, quantà fortitudine mortem provocaret. Desperatio huius, quam nos optavimus, salvis, fecit illi maioris fidem. Amplius dicam: non sine miraculo illum ad se vocavit Deus. Tenebatur mens delirio, & corporis affecti contagium etiam animum occupaverat. Tamen quotiescunque mortis; salutis, Dei admoneretur, tanquam hoc unum ad se pertineret, ita respondebat, ut singularum dictionum constaret ratio. Nihil sapiebat rerum praesentium. o nos miseros, si ita illum bona valetudo deprehendisset! semel tamè iniectum est nescio quid spei, quod, ut fateris, te gravius habet. Nimirum experimentum in illo fecit Deus, an ne sic quidē vitam minus allubesceret. At pius adolescens totum se eius voluntati dedit, in utrumq; paratus. Quantum est beneficium, quod nos eius rei testes advocavit Deus!

Deus ! quod nos illum vidimus incusantem fac
moras, & invicto pectore velut hoc ipsum procla-
mantem:

Vixi, & quem dederat cursum fortuna peregi!

At ipsa Mors, inquit, dura est: nec omninò ve-
rum illud veterum, natura esse, non pœna. Pri-
mum illud quaecumq; est, præteritum est. Vbi
non est, luctum queris, qui doles suos miseros fuis-
se. Nihil tam natura convenit, quam mali sine
gaudere. Quid autem, quid si ne malum quidem
est mori? At hoc etiam Philosophis credendum.
Ultra imus Christiani, & audemus cum Paulo
dicere: Cupio dissolvi & esse cum Christo. Hac
una est ad æternam viam janua. Hæc illa est, de
quâ opima tulit ille primitiæ mortuorum. Ita-
que audimus Apostolum etiam stimulum ejus
habere contentui. Ut valeamus venena bibi-
mus, & quicquid natura adversum est: quid ne
perpetuum simus extra valetudinis vices? Forti-
ter ergo, fortiter toleremus, & mortem, & amico-
rum jacturam. Nullus est Christianis luctus co-
lor, nisi quod nos ipsos lugemus, qui illos amisimus,
imo premisimus. Et hic ipse quam turpis, & in-
decorus! Quis ille est tam curans sua, tam amicorū
felicitati invidus, ut beatos revocet in miseria par-
tem! Si quid vis filij tui causâ facere, si qua ma-
nium eius habenda est ratio, hoc fac quod illum
velle putas, si quid illi cura esset rerū humanarū.
Nimirum ille se torqueri suâ causâ æquo animo
ferret,

ferret, qui positus extra fortuna ludibria, res humanas ex alto despicit?

*Illum iam patrij mirantem limina cœli
Pax æterna tenet: non illum publica clades,
Non privata premit, qui spemque metumque futuri
Dedidicit: non est innoxia vita sub ictu.
At postquam implevit vèro se lumine, ridet
Has sub nocte dies, & inania nomina rerum.*

*Et hæc quidem in universum dicta sunt. Sunt alia
etiam rationes plurimæ, quas tibi privatim facile
dictabis. Sulpicius videt scribentem Tullio: CO-
GITA quemadmodum adhuc fortuna nobiscum
egerit: ea nobis erepta esse quæ hominibus non mi-
nus quàm liberi cara esse debent. Hoc uno in-
commodo addito, quid ad dolorem adiungi potuit?
aut qui non ita rebus illis exercitatus animus,
callere iam debet, atque omnia minoris æstimare?*

*Tot mala quæ poterant animum durare ferendo
Perdidimus, nondum miseri si discimus esse.
Hinc quoque fructus adest, iuvat assuevisse dolori.*

Hv-

HUGONIS GROTII

TRAGOEDIA,

CHRISTVS PATIENS.

G g

HVG. GROTII
T R A G O E D I A

CHRISTVS PATIENS.

ACTVS PRIMVS.

I E S V S.

O *Qui futura sortis immense arbiter
Rerum potente fata moliris manu,
Supreme mundi genitor, & genitor meum
Mundo prioris, omnia aequavi hactenus
Imperia factis: si quid ulterius iubes
Paratus asto: cuncta qua timeo feram:
Hac lege veni. Quem tamen finem gravi
Statuis labori. Nulla me vidit dies
Secura: crevit ipse dum fertur labos,
Maloque patuit semper in peius via.
Paterna summi templa deserui aetheris
Nec natus exul, pauperem pressi casam
Stabulisque prima turpis incunabula
Male notus infans: parvus, infelix, miser
Iam dignis hostis rege Iudaei fui.
Nondum annus alter ierat, aetati parum
Nimium tyranno, dirus Ephratias nurns
Orbanit ensis: turba puerorum cadit,
Dum quoror unus, meque dilapsa fuga
Cruentus error perdidit tantum nefas.
Centum per orbem cognitum miraculis
Patrem probavi. Livor adversum furit,
Et ipsa virtus peius Herode nocet.
Pater quid istud? semper agnoscor tuus,*

g 2

Scm.

Semper recusor. Persa me coluit magnus,
 Et ante parvos jacuit infantis pedes,
 Suoque Mithra prætulit sidus meum.
 At Abrahami gens ab æternis tibi
 Seposita sacris, priscaque inscidiū domum,
 Excussit omnem mente degeneri Deum.
 Hinc contumaces bella Pharisei mouent
 Pietate fallax turba: at hinc in me trahit
 Legum magistros dira pontificum cohors:
 Illinc profani secta Sadoci minax
 Regalis aula purpura invisum premit.
 Fidei quid ultra restat? ad nutus meos
 Natura rerum cessit & falsa est Deum.
 Unde liquentis ebrios potus bibit
 Galilæa pubes, depulsi alienam famem;
 Meam subegi: bisque vicanos dies
 Ieiuna nullis ora violavi cibus,
 Inter secantes dexteræ crevit Ceres:
 Satiatus ingens populus, & toto tamen
 Plus est relictum. flabra compressit notus,
 Et æstuantis ira detumuit freti.
 Durata siccos vnda transmisit pedes.
 Ferale morbi virus & membris grave
 Arti negatum cedere humana malum
 Vox medica vicit, longa caligo fugit,
 Meeque cæcus dextera debet diem.
 Auditur ille qui nec audivit prius,
 Silentiumque rumpit in laudes meas.
 Quid illa sanctis semper adversa & Deo
 Hostilis Erebi dira pallentis lues

Non

Non pulsa nostris legibus mortalium
 Habitata linquit pectora & vocem tremuit?
 Post opera tanta non satis Christo fuit
 Prodesse vivis. victor ingenti manu
 Fregi silentum regna, & infernum chaos.
 Terris & astris & triumphato mari
 Restabat orcus: per sepulchrales specus,
 Per operta terris iura & umbrarum domos
 Imperia misi. funeris laceri calor
 Animavit artus: mortis expulsus gelu,
 Retroque in auras manibus patuit via.
 Renatus ipso vivit ex tumultu cinis,
 Meumque munus spirat. at Mors arctius
 Regnare iussa, nec solens damnum pati,
 Queritur retexi fata, nec census sui
 Constare numerum. pro tot umbrarum grege
 Egomet reposcor viltima horrenda neci.
 Ergone tristis hora venisti tamen,
 Qua pereat orbis auctor & lethum premiat
 Vita datorem? ruit in exitium meum
 Ferale tempus, quaque nunc umbrat potum
 Nox, dum citatos agitat astrorum choras,
 Breves fugacis invidet vite moras.
 Quacunque tandem vim parat capiti meo
 Sors dura parcat trahere, ducentem sequar.
 Impensa generi post tot humano mala,
 Post frigus, aestum, lachrimas, luctus, famem,
 Accedat unum, moriar: aliena reus
 Culpa peraltus spiritum fessum exuam,
 Castusque terras tingat ingratas cruor.

Jam vanit ingens anima: iam mortem meam
 Mercatur atrox infularum factio,
 Scelerique pretium dicit. Exacta est mei
 Bona pars laboris: omne presensi malum,
 Et quicquid atra nox tegit vidi tamen.
 Mens ante corpus pendet: horresco nefas,
 Pressumque venis sanguinem exsudat timor,
 Quo priscus ille cordis abscessit vigor
 Diuque robur? feror in erumnas, feror.
 Hæc morte dura durius mortis genus
 Animique tristis languor, an totus perii,
 An spes salutis restat? Atque utinam patrem
 Liceat precari. Lachrimis certe meis
 Nihil negare solitus aliquantam mali
 Partem remittat, fas sed æternum Dei,
 Et prestitutus ordo venturi vetat.
 Tot ante sacris fixa totque oraculis
 Cantata vatum nescit in finem, ruens
 Flecti voluntas. Sed quid inferne moror
 Calcare echidna virum & torti vagum
 Draconis agmen terere sublimi pede?
 Primi parentis morte sanandum est scelus.
 Morbum, furentem, sanguinis largus mei
 Piabit imber. Gaudeat dira nece
 Genus superstes: gaudeat mortalium
 Quodcunque busto restat, & gentis pia
 Cineres sepulti, viximus viventibus:
 Moriamur in commune. Non possunt mee
 Perire clades, cuncta debemus mala
 Promissa terris, vincula & flagra & crucem

T. ita

Titulumque sacra mortis & fastidium
 Gentis superba. Turbine infesto tonet
 In me parentis ira dum parcat meis.
 Ne poreat orbis pereo. terrarum. omnium.
 Succedo pœnis. Quisquis extremum colis
 Vtriusque Phœbi litus, aut recta face
 Æstiva medius regna que torret dies,
 Quique in remota noctis immensa plaga
 Glaciale plaustris sidus Arctoi vides,
 Favete sacro. pascor ariis hostia,
 Et manus agno Pascha. nostro sanguini
 Donabit iras cade placandus pater.
 Jam plena sacrum Luna post verna citas
 Equata lucis spatia: plus aliquid die
 Dies tamen videbit & perdet diem.
 Excors fûda, tu licet valida manu
 Venias Quiritum cinctus & noctis metu
 Adversus unum, non tuis capior dolis:
 Prodis scientem: sponte festino mori.
 At vos magistro lecta sociâlis cohors
 Adhuc fidelis turba, post festas dapes
 Lymphasque heriles, mystico carmen sono
 Sacrate: dumque ad nota properamus loca,
 Ubi multa tacitis leniter suspirijs
 Respondet arbor, quas ego ad sedes vocer,
 Quæ lex amoris, quam favens vobis Deus
 Audite euntes. interim vigilæ meæ
 Durate noctem, cedat ex oculis sopor,
 Cælo supremas donec admovent precas.

CHORVS IVDÆARVM

MVLIERV.

I Am vehit præcep̃s per aperta noctem
 Mundus, & prona properant tenebræ
 Auream cælo redhibere lucem.
 Non tamen ductor celeris choreæ
 Phosphorus clarum revocavit agmen,
 Mane nec primi roseum rubentis
 Buccina signum crepuere nostra.
 Nos apud magnæ penetrals templi
 Noctis insomnes vigilamus horas,
 Discat ut sanctis precibus pium
 Crastinam pectus celebrare Phœben,
 Quæ iubet fruges meminisse raptas
 Memphidos regi metuendus exul.
 Hoc sacrum totas viduabit urbes,
 Quæque Jordanes toties novatos
 Ambitu certat satiare cursus,
 Quæque se ripis negat & solutus
 Stagna piscosa sibi miscet unda.
 Ire miratur Sotymam colonas
 Dactylis fortum nemus & fragrantis
 Balsami ferrum fugiente vena,
 Unde non longe est litus ævorum.
 Sponte concussi cecidere muri,
 Monsque nimbosum caput equum astræ
 Conscius fato senis irreperiti.

Perdidit

Perdidit ciues prius orbemerso
 Cepheos regnum, sacra fabulosa
 Dercetüs mutans meliore ritu.
 Huc Palaſtinas properare gentes
 Vidit Azotus gemineque ſamnes.
 Non Idumæos Caparorſa clauſit,
 Non ſuos Lydda tenuere muri,
 Non decem princeps populis Damafcus,
 Non breui nobis ſociata regno
 Impij nutrix generis Sebaſte.
 Venit & dictus populis dediffe
 Prima ſcriptorum monumenta Phœnix,
 Quem Tyros regum pretioſa luxu
 Edit in lucem genitrixque Sidon.
 Venit & ſiquis Syrus inter amnes
 Audet intactos violare piſces,
 Nec vaga numen metuit columba:
 Belus & quorum vada concolori
 Turbidus vitro lavat, & veſuſtis
 Finium bellis dubitatus Arnou:
 Et quibus limo vada ſulphurato
 Peſtifer donat lacus. hic inertes
 Spiritus nullos patiuntur vnda.
 Non tulit pinnaſ pelago natantes,
 Non tulit remos mare verberatum.
 Odit hoc omnes animas profundum
 Et vetat mergi, nec odore quicquam
 Scivius vaſtum minitatur æquor.
 Ille depaſtus ſegetem veneno
 Præripit meſſes: abit in ſavilla

G g s

Omnie

Omnis autumnus: cinis hausit arva,
 Nequa non olim meminisset etas
 Vindicem flammam, piceoque cœli
 Imbre damnatas perisse gentes,
 Cum sale infelix mulier gelato
 Sensit in saxum riguisse venas
 Impie caros miserata muros.
 Misit aternam sine prole gentem
 Littus Essenum, quibus una virtus
 Fata commendat viduum cubile.
 Omnis in culpa Venus: omne lucrum
 A Equa paupertas nimis o beatus,
 Qui suum nunquam numeravit aurum
 Publico tantum vigil: ille nostris
 Maior arumnis vitisq; maior
 Lege communi socialis aula
 Postulat partem famis & laborum.
 Quot fugis sparsos in utrunque solem
 Posteros sero patris Abrahami
 Colliget vesper? tamen hoc triumphat
 More solennem feriemus agnum.
 Ipsa libertas semel ut recessit,
 Quam dies primus dedit Azymorum,
 Non redit, quanquam ingulo petita.
 Pars tenet Batti steriles arenas,
 Corniger gentes ubi fallit Ammon:
 Pars ubi Nili Macetes ad amnem
 Victor aurora stetit. an tacebo
 Carcerem nostri generis vetustum
 Collili cinctam Babylona mure,

Cula

*Culta vel Tauri, dominumve Tybrim?
 Quisquis extorris decora alta gentis
 Nescit oblitus, neque sacra confert
 Immemor, longo mala mollit usu.
 Iustus fortem queritur malignam,
 Qui domi servit misera tenemus
 Semper Aegyptum, patriamque nunquam.*

ACTVS SECVNDVS.

PETRVS.

I*Nimica nostro Romuli pubes Deo,
 Profaniorque turba sacrifici gregis,
 Quaque innocentes non refugistis manus
 In me venite vincula en ultro reum
 Vereque fontem, quicquid est actum haltenus
 Merui videndo: si quid est ultra mali
 Merui timendo, me petenti non face
 Vincenda nox est, non Latina unum in scelus
 Miscenda templi cum satellitio manus,
 Non dux emendus, perfidoque amplexui
 Ponenda merces: dabitur hoc gratis caput.
 Huc huc adeste: stabitis, nec turbine
 Collapsa subito terga percutient solum.
 Dabo reorta sponte nodis brachia,
 Et ipse plagis vultus occurret suis.
 Scire iam vacabit, an sole placent
 Cum scelere poena? segnis est vester furor
 Nisi in immerentes? ratio constat criminum*

Petrus.

Utrunque: vobis facta quod fateor mea,
 Mihi quod negavi. Iudices sancti, quibus
 Furata testes venditant mendacia,
 Audite facinus. Gente Galilæa satius
 Terras reliqui mariaque ut Iesum sequar.
 Proles Tonantis vera res mortalium
 Heres paterno missus imperio regit,
 Adestque cælo liberator patria
 Captivus ille vester, & sceptri potens,
 Quem iudicastis. impium agnosco genus,
 Ferosque mores stirpis & proavos truces.
 Sic provida quietis & fatis reus
 Benignioris impias patrum manus,
 Et dira pavidus ora respexit puer,
 Qui mox vocanti Nilon impositus solo
 Utrisque savam depulit terris fumum.
 Sic lapsa ab astris mella & ætherias dapes
 Pertæsa fixis rupe Sineæ patrum
 Seditio castris prætulit Mosis Pharum
 Et servitutem. nemo vates entheo
 Impune per vos corde concepit Deum:
 Sed nemo inultus. Memphis, & rabies locis
 Inclusa vastis, inque se armata tribus
 Adeo exciderunt, mox peregrini iugi
 Mutata toties intra, & Assyria domus,
 Aquilæque Magni, rupta cum templi sacra,
 Mediaque victor ade Romanus stetit?
 Peiora restant. hæc ministerio manus
 Utinam placeret. vertere infidas libes
 Sede, & omni sueta sceleri viscera

Eructo

Eruere ferro. Testor infansum nemus,
 Cui luctuosas Christus affudit preces,
 Quessisse cadem, mixtus ut vestro Cedron
 Fret cruore. tela compressit mea,
 Cui tela tenui, verbaque exemplo inuans
 Conavit hostem pavidus, ut partem sui
 Sine se iacentem sensit, huc vertit facies,
 Visaque Malchus aure vindicta minax,
 Et sava quatiens vincula incurrit manum
 Notam medolis: tactus aufugit cror,
 Redijtque trunco pristinum capiti decus.
 Nocuisse Christo profuit tantum. Sed o
 Scelerata turba, vulneranti parcitis,
 Trahitis medentem. Tu quid omnes per reos
 Te, Petre, differs? si magistrum vindicas,
 A te inchoandum est. Ille tu semper ferox;
 Cunctas laceßens pectore invicto minas,
 Primos ad ictus cumque fortuna fugis.
 Rebellis & desertor & fluxa fide
 Quid non patraisti? Robori quisquis suo
 Spes credit altas, nec dolos animi times
 Frustra placentis, perfidis sed viribus
 Incumbit, huc respiciat, exemplum grave.
 Sortis caduca, quamque sint fragili loco
 Humana: primos usque sed punit suus
 Error superbos. Quid meis restat malis?
 Abominando scelere fedavi dapes
 Potus & vndas. hocne, quod tantum nefas
 Iurare potuit, ore gustavi impio
 Veneranda mensa sacra? Proh pietas, & hos

Ergo

Ergo fugaces Christe lavisti pedes?
 Quis me nivosis despuens Libani ingit
 Gemino citatas capite Iordanes aquas
 Sasis piavit? Tunc Callirhoes liquor,
 An vos alumnorum poscitis patrij lacus?
 Non ipse Nereus, quem super Nilus ruens.
 Carulea turbat ore septeno vada,
 Non illud olim quod stetit proavis fretum
 Rubente crimen abluat fluctu meum.
 A me petendus imber. Heu cessant adhuc
 Lamenta? lachrimis continuax vultus fluat.
 Sic sic eundum est. verberare illiso sonet
 Crudele pectus. hic decent ictus manum.
 Miserrande debus hac tuis Cepha malis:
 Quid das magistro? non ferunt luctum parentem
 Quae facio quaque patior. ut totam occupet
 Nox ista vitam sequae flendam per meos
 Dispenset annos, spiritus medios tamen
 Gemitus relinquet, nec satisfaciens malis,
 Interque luctus anima deficiet suos.
 Jam fletis oculi? flere vos decuit modo,
 Tunc sum precandi tempus: at vos languido
 Captos veterno vetitus oppressit sopor:
 Certe, priusquam staret hostile ad forum,
 Ac ter negantis ora respiceret reus,
 Aleque lacis crimina occineret mea.
 Qua me recondet regio? qua moestum diem
 Fallam latebra? quero nigrantem specum,
 Qua me sepeliam vivus, ubi nullum videns,
 Nulli videndus lachrimas foveam meas.

PON-

PONTIVS PILATVS.

CAIPHAS.

T Arpete superum rector, & magni pater
 Mavors Quirini, quosq; nunc melius colit
 Urbs dominarum gentis eversa Phrygum
 Prisci Penates, quando continget mihi
 Vestras ad aras trahere votivos greges,
 Ubi tecta caelo paria & auratas trabes
 Gemmis rigentes, quaeque plausu personat
 Populus subactis iura qui populis dedit
 Theatra cernam, teque terrarum arbitrum
 Magnanime Caesar, siue praesentem colit
 Tua Roma supplex, proque toto quem dedit
 Te poscit orbe, seu togatis caetibus
 Te molliora regna Teleboum negant.
 Ego nunc amicis heu procul, patria procul,
 Honestus exul iubeor invisam polo
 Frénare gentem, quae superbo nomine
 Pietatis odium moris humani tegit,
 Scelerisque mundum damnat, & falso metu
 Vnius omnes pariter abiurat Deos.
 Lex una legem nolle: non patitur regi
 Infensus alijs error & discors sibi,
 Simul rebellis turba iactavit iugum
 Tam sueta vinci quam domari nescia.
 Non sponte nostra, testor & fas & fides,
 Toties per urbes fluxit Hebraeus cruor:

Sed

*Sed vim proterva gens & insociabilis
 Nisi patitur andet, regna tractantes manus
 Savire ratio saepe & inuitas decet.*

*Sed ibo visum quid sacerdotum velit
 Sibi turba, quorum trepida religio sacro
 Instante nostris pollui testis timet.*

*Quis ille, quem tot vincla totque homines premunt,
 Ipso verendus ore nec fontem ferens?*

*Tu fare Solymi Caiapha princeps chori:
 Qua nuntiatis scelera, quod fertis nefas?*

*C A I. Custos Latina pacis, a summo duce
 Nobis secundum nomen, adduxit sacer
 Rem senatus. scimus, haud nostrum putas
 Obycere pœnis posse non meritum caput.
 Sed his magistra quos vetustas edidit
 Ritus, retroque longa defendit dies,
 Convellere ausus intulit mores novos:
 Nec illud alma sedis arcanum timens,
 Templo ruinam cantat, & plenis Deo
 Minatur adytis, septima lucis sacram
 Turbat quietem, fasque de cœlo datum,
 Totumque Mosem legibus calcat suis.
 Nec stetit in illis: sidera incessit furor
 Summumque numen, plebe cum vili satius
 Palam Tonantem vindicat patrem sibi.
 Hac sunt piari morte que vates iubet,
 Qui iura tabulis scripsit in geminis decem.*

P O N. Postquam ira belli mater atque auri fa-
mes

Artes nocendi reperit, & placidos suo

Pre-

Præstare poterat nulla securos quies,
 Infirma per se vita communi metu
 In fedus homines traxit, alternam docens
 Opem pacisci: mœnia amplecti domos
 Cœpere: maius inde præsidium bonis
 Subiere leges: pœna respondet sua
 Equata culpa: redit ad auctorem malum:
 Iustitia ab ipso crimine exemplum petit
 Damno rapinas ulta; cadem sanguine,
 Ut facere metuat quisque quod metuit pati.
 Maiora pœnis peccat humanis, Deum
 Quisquis laceffit: magnus hunc vindex manet
 Quem ladit: ipse fulminanti dextera
 Tremendus orbi cur suas mortalibus
 Mandaret iras? esse nec datur impio
 Impune: vecors mentis attonita pavor
 Exagitat illum: sentit ipsum quod negat,
 Et cogitur timere vim non creditam.
 Non peragit vnus tale supplicium dies.
 In hoc iubetur vivere, ut nomen necis,
 Necique siquid restat horrescat diu:
 Sin patria quiddam iura diversum sonant,
 Commissa vestra vocis arbitrio luat.

CAI. Quamvis avorum placita quod nobis manent,

Donum fatemur esse Romanum; tamen
 Omnis redacta iuris est nostri necem
 Citra potestas. tu, cui magnus suas
 Tradit secures gentis Ausonia pater,
 Ius imperi tuere. Quem trahimus reum,

H b

Modo

*Modò iam relicta sede natalis soli,
 Vbi servat unda Caesaris nomen tui,
 Hac usque ad urbis tecta populorum agmine
 Stipatus ibat, vulgus in bellum ciens,
 Nefasque clamans liberam Latio premi
 Gentem tributo carminis magici nefas
 Stygiumque fedus astringit fraudi fidem.
 Nihil quietum patitur: excantat rogos,
 Et ipsa turbat busta ferali sacro:
 Quis capta monstros turba novitatum sequax
 Dominum salutat, illius laudes canit,
 Praefertque eunti nobilem palma comam.
 His ille studiis fretus addicit sibi
 Possessa quondam sceptrum Davidis domo.
 Motu ex rebelli, quid nisi cades viros,
 Flamma penates, vastitas agros manet,
 Cum iustus in nos saeviet Roma dolor?
 Vnum perire fatius, an populum putas?
 Quin hic piamen omnium culpa datus
 Cruore gentis redimat exitium suo.*

PON. *Ambigua prudens causa consilium ex-*
petit.

*Intro est eundum. Vos foris, quando libet,
 Restate. vinctum milites sistant, ubi
 Auditus a me iura pro factis ferat.*

CHO-

CHORVS IVDÆARVM

MVLIERVM.

S Olyma turres regnumque vetus,
 Cui victa tulit terra tributum,
 Quæ Niliaci finibus fithmi
 Procul Assyrium tendit ad amnem,
 Cum procubuit tibi fuscus Arabs,
 Mirata tuas cum venit opes
 Decolor vsta regina plage:
 Tua certarunt fœdera magni
 Ambire duces, celsa Canopi
 Qui sceptrâ tenent, & Chaldaei
 Late domini gen:is Eoa,
 Virtusque mari Sarrana potens:
 Nunc heu quali sub servitio
 Nihil, externis nisi præda, iaces!
 Unitellus despectus onsa Deo
 Quoties quoties mutavit heros,
 Ex quo auspicijs non cœpta bonis
 Nova creuerunt mœnia templi,
 Populusque inter vincula natus
 Secum rediens sua fata tulit!
 Scelus Antiochi patrumque nefas
 Sedet in nostra cervice, sedet.
 Aetas quid enim dira refugit,
 Quæ celestis potuit flamma
 Prima silentes spectare focos,

Hb 2

Fusca

Fusoque suum sanguine fecit.
 Sacra iratum meritura Deum?
 Ergo Ionios scelerata hominum
 Commenta Deos turis acervo
 Placans iacuit nostra inventus?
 Fratrum post hac tempora cedes,
 Toxica manibus mista maritis,
 Matrumque dolos, & quæ nemo
 Credere posset Iudæa tulit.
 Bis Romanis cessimus armis,
 Bis victores nostros victor
 Perculit alter: dominis tantum
 Fortuna levis, nos iam toties
 Transsit eosdem.
 Deerat nostris hoc nempe malis
 Iuga cognatos diversa pati,
 Dum pars Italas metuit vingas,
 Partes alias regnat uterque
 Fratrum proavis demita nostris
 Ortus Idume.
 Tu spes lapsis unica rebus,
 Columnen patria, genus Abrami,
 Quem fatidico pius ore parens
 Sperare suum iussit Iudam,
 Quem regis avi nablia cantant,
 Vindex populi tibi sacrati,
 Clausure tuos non frangenda
 Pace triumphos, tunc cum leges
 Feret unius Iudæa tuas
 Inter famulas libera gentes,

Quando

*Quando nobis quando toties
 Promissus ades?
 Si nos vatum, quorum miseri
 Constat multa iam clade fides,
 Nunquam in latis carmina fallunt,
 Non tu longe. Per te sancti
 Limina templi, per iuratum
 Patribus nomen, quod lingua loqui
 Nostra veretur, consanguineos
 Respice luctus, propera, propera
 Sancte precamur, votisque pjs
 Tandem presens disce vocari.*

ACTVS TERTIVS.

IVDAS. CAIAPHAS.

Q*Uicunque puras scelere servatis manus
 Me fugite longe, fugiat & qui non nisi
 Credenda peccat. Iste vultus polluet
 Etiam nocentes. Vos quibus fas & nefas
 Discreta, quos non tota migravit fides,
 Quibus est amicus, filius, frater, pie
 Quos mentis ullo nomine affectus tenent,
 Occludite aures. nesciat commercia
 Tam dira mundus. solus hoc nōrit nefas
 Qui vendidit, quique emit. Ubi nunc pontifex,
 Ubi dicta sacris turba, digni qui suis
 Maestentur aris? Impium cerno gregem,
 Quo peius ether me videt demtonihil.*

H b 3

Audite.

*Audite vocis presules nota sonos:
 Gratis loquemur: siue testem queritis,
 Habete verum: siue fontem queritis,
 En consistentem prodidi vobis ego
 Animam immerentem, prodidi sanctum caput,
 Plusquam magistri scelere non possum manes,
 Præda levabo: munus ad dominos redit:
 Habete lucro perfidi pretium doli.*

*CAI. Meritone culpes temet ac peragas reum,
 Te stabit intra cura nec nos crimina
 Aliena tangunt: nec tibi partas opes
 Recipimus: a se nam cruentos respuit
 Quæstus sacrato gaza Corbana sinu.*

*IUD. Hoc fas & æquum vestræ si pietas docet,
 Probare facinus, execrari præmium,
 Ibo ibo ad aras & nefando munere
 Templum impiabo, nil ibi frustra Deum
 Pro me precabor: vos sed ut culpa pares
 Par pœna teneat, debita haud ultra moror
 Supplicia: dira mortis ad nigros specus
 Dux ille vester præco, vos æquum est sequi.
 Cæli imperator, si nec ignavus vides
 Humana, nec te fulmine armatum truci
 Frustra timemus, terra quid meruit tua,
 Quod tale monstrum portat, aut Sol, quod vides?
 Si vetera credi genera pœnarum iubes,
 Accedat unum, latus eripiant mihi
 Demissa cælo maria, me fluctus premant,
 Et fiat hominis pœna quæ mundi fuit.
 Liquefacta tædæ astra sulphureas vomant,*

Quan-

Quantumque cælo est ignis, hoc una caput
 Feriat ruina. quinque non tantum nefas
 Fecere populi. pandat arcanos sinus,
 Et inferorum claustra magnum iustus.
 Non ulta Mosem terra. Iam quicquid mali est
 Tuus in minora scelera consumpsit furor.
 In vindicando filio lentus pater,
 Exitia machinare terrifica, horrida,
 Nondum reperta. Facis? an hac faciet manus
 Quod tu recusas? Dira cœligenum exulum
 Feralis acies nata punire impios
 Et facere, quid me hostile circumfistitis,
 Quid territatis? Iamne apud manes mea
 Decreta pœna est? venio. quam partem sui
 Mihi sanus aperit carcer? hanc, ubi fontium
 Pater ille, cuius non litanti dextera
 Frater recentis quarta pars mundi tacet?
 An illa pœscit regio, nostrorum ducum
 Ubi turba maior, quos super mole eminet
 Socer infidelis, qui suo ferro incubans
 Invidit hosti regie cadis decus?
 Placeat ante cunctos ille, qui rapto patri
 Solio superbus, perdidit moriens humum,
 Vlrice rutilas arbore implicitus comas.
 En digna sese monstrat ad lethum via:
 Sequor hunc: Jesum praeo: supplicio pari
 Anima anteverte sceleris eventum tui.

PONTIVS PILATVS.

TVRBA IVDAEORVM.

H Orresto totus: nec quid aut sileam aut loquar.
 Decernit animus: liberant leges reum;
 Invidia damnat. Eateor, offensam timens
 Plebis patrumque crimen optavi datum,
 Nullum repertum est. quicquid obiecit sua
 Satis ipsa prodens odia coniuratio
 Silentio revicit. En illa inclita
 Pharisea pietas: quia sub exesi fame
 Pallore vultus & supercilio gravi
 Vano calentes ambitu ac cupidos opum
 Animos retexit, sit nocens, spreto Det,
 Sacrilegus: hinc tot illa scelerum nomina
 Regnique crimen. Scilicet maris accola
 Inops inersque vulgus, & Galilaïdum
 Grex feminarum, spiritus facient duci
 Tantos. ad istas Roma trepidabit manus.
 At ipse regem se negat terris datum,
 Regem fatetur: unde non ullas sibi
 Pugnas dextras cum lacertos fringeret
 Popularis hostis: sed feris mortalium
 Odis patentes traditas partes sibi
 Verum tuendi: studia quos eadem iuvant
 Paucos magistra vocis imperium sequi.
 Sen vera sunt hac, liceat impune eloqui,
 Sen temere iactat falsa, quis mendacium

Capite

Capite expiavit? seu furit, pœna est furor.
 Sed & ipse quem nunc annui cultrix sacri
 Structum parenti traxit ad templum dies,
 Qui iuncta fini regna Agenoreo tenet,
 Fama stupenda facta narrantis fidem
 Frustra requirens, imperi civem sui
 Habuit satis sprevisse, nec ludibrium
 Damnavit ultra: dictus Herodi amulus
 Fulgente ab ipso cultus ornatu redit.
 Sed innocentem bis repertum savior
 Premit ira, metuens, credo, nequicquam scetus
 Quarens in illo, ne suum amittat scelus.
 Animo semel praecepta proh quantam movet
 Vindicta rabiem! talis ereptam furit
 Recipere pradam notus in silvis leo.
 Pudet, at metus subegit aquum vi fraudibus
 Vellem tueri, iusque furarer dolis:
 Ceu contumacis impetum pelagi timens
 Obliqua fluctus navis oppositos secat.
 Mos est vetusto, si qua Judæis fides,
 Veniens ab avo liberum quo turgidas
 Astate ripas fugit Iacobi genus,
 Quoties renato vere Titanis soror
 Pleno refulsit orbe, populi gratia
 Unum e nocenti plebe donari caput.
 Ego iam soluta non merenti vincula
 Spe destinabam: sed mea clementia
 Elusit artes vis sacerdotum effera:
 Quorum incitatu turba latronis petit
 Vitam Barabba. prima miscendo manus

H h 5

Semper

Semper tumultu, sanguine humano calens,
 Insonitis odio factus insons, publicum
 Meruit favorem. Nunc & ancipitem metu
 Non vana care visa turbant coniugis,
 Quam nocte tota tenuit irrequies sopor:
 Meque illa iam per sacra, per superos rogat,
 Ne intra violam, nilque peccantem hostium
 Gratificer odijs. Ergone Hebraeos patres,
 Et studia temnam tradita gentis mihi,
 Et una vilis anima tot subito mea
 Benefacta perdet? clausa nunc his mœnibus
 Iudea tota est: advenas quos ultimo
 Ab axe misit orbis haud capiunt domus.
 Quid si arma vulgus sumit, & coeptas semel
 Non ponit iras? scilicet index pins
 Magnum merebor pace turbata decus.
 Meliusne morti dabitur? at culpa vacat.
 Quin ista magna est culpa, quod fieri potest
 Materia belli: ne periculo succubent
 Imperia, saepe valuit in crimen timor.
 Spes una restat: terga iussis milites
 Secuere flagris, si truci spectaculo.
 Se forte plebis satiet irata furor.
 En qualis adstat! sanguine & vibicibus
 Rubent lacerti: vulnere exhaustum latus:
 Humeros cruentos concolor vestis tegit
 Mendacis ostris: proque serto regio
 Vtrunque tempus aspera sentes premunt.
 Spectate miserum. TVR. Tolle & hoc purga solum
 Visa nefando: fige devotum cruci.

PON.

PON. *Vestrumne regem? TVR. Nulla consolatem sui*

*Patitur potestas iuris humani arbitrum,
Quem Roma monstrat, colimus: unum Casarem
Dominum fatemur? Caesaris regnum eripit,
Regnare quisquis sperat: atque adeo tuas
Res intueri quam fidem prestas hero,
Si te timendum praeside exemplum incipit,
Impune magni laesa majestas ducis?*

PON. *Crescit tumultus: seviunt procerum simul
Plebisque voces: murmur incertum fremit,
Littorea qualis saxa ventorum fragor
Primus pererrat, cum procellas parituri
Caeli latentis ira, diffidit polo,
Totoque trepidus nauta decedit mari.
Notus mihi iste strepitus. hac subitam mala
Poscunt medelam. I' os patrices aquas
Huc ferte famuli. Testor hos pueros ego
Unde liquores, & meas testor manus,
Quas sordis expers imbre perfundit latex,
Nil sponte facimus: quod carens culpa perit,
Mea culpa non est. Iste vos teneat cruor.*

TVR. *Securus esto. quicquid huius pendere
Cades meretur, sentiat nostrum caput,
Nostrique generis sera posteritas luat.*

PON. *Ergo hic, ubi inter nobilis crustas soli
Surgit tribunal, iuris augusti locus,
Sedens profabor. Trahite damnatum cruci:
Servile rex Iudaei exitium ferat.*

CHO-

CHORVS IVDÆARVM

MVLIERV M.

IESVS.

TE te miserum plangimus omnes,
 Tibi cum fletu lamenta damus:
 Seu tu nigra cura volucris
 Raptus in altum flammante rota
 Sentis dominos rursus iniquos:
 Seu captiva quondam patria
 Sero nimium credite vates
 Lachrimas fatis reddis iisdem;
 Seu qui nuper, post Jordanis
 Puro lotas flumine gentes,
 Nihil incestos veritus regum
 Culpare toros, morte luisti
 Saltatricis vota puella:
 Seu priscorum quicumque virum
 Idem atque alius redditus orbi
 Merso vitis consulis aro,
 Sanctus certe; tua quod virtus
 Et facta probant. non tu posthac
 Densò comitum stipante choro
 Niveos mores & clara poli
 Regna loqueris: non te aspiciet
 Cæcus sibi vix credulus ipsi
 Vultu ignotum cernente diem;
 Non clementes fugiet cætus

Om.

Omnibus herbis invicta lues,
 Non te vires prabente tuas
 Auctu tacito totidem panes
 Hominum totidem millia pascent.
 Vera exalti regula moris,
 Prope plus vita quam voce docens,
 Modo sectatrix quem turba premeus
 Angusta nimis littora quæsta est,
 Montesque sua plebe minores:
 Modo cui vestes, cui vincentes
 Pondera ramos substravit ovans
 Festo cantu nostra iuventus,
 (Quid non possunt fortuna levis
 Rerumque vices?) deserte tuis,
 Proditæ sevo duceris hosti,
 Vindice nullo.

Non ita dudum spes afflictiis,
 Vnaque cunctis medicina malis
 Vincita loro cessere manus.
 Per quem muti potuere loqui,
 Nunc ecce taces. Repetit plagas
 Aperitque novo verbere sulcos,
 Nobisque suas venditat iras
 Romana cohors. en membra fluunt:
 Nulli proprius dolor est parti,
 Sed confusos ab it in rivos
 Unum toto corpore vulnus.
 Fatine etiam tute minister
 Poenæque tuæ portitor ibis?
 Quis migrantes habitare domos

Con.

*Consuetus Arabs, regnansve cava
 Rupe tyrannus tam dira jubet?
 Necet o utinam pressum ligni
 Feralis onus, membra fatiscant,
 Rumpatque labor tenui harentem
 Limite vitam, votum fuerat
 Sic posse mori, quantis eheu
 Servare malis. Fers ipse crucem
 Qua te qua te miserande feres.*

*IES. Ne Judaea ne me nimium
 Plangite matres, vestro generi,
 Vobisque istas Solyma lachrimas
 Servate nurus, quibus exitum
 Triste minatur funesta dies.
 Venient annis tempora paucis,
 Cum facundos uteri mulier
 Quaestum tumores, dicet solas
 Esse beatas, quas maternos
 Nulla liquores pignora poscunt,
 Cupiet tota cum rupe tegi
 Misera & magnos sidere montes.*

*CH. Eheu dira victima morti
 Non nos iterum visurus abis.
 Non te lethi porta remittet,
 Qualis nuper tibi clamat
 Sensit sensus esse reversos,
 Venasque tua voce solutas
 Iterum ferme riguisse metu,
 Simul oblitum venit in orbem
 Nigro surgens Lazarus antro:*

Cum

*Cum Sadoci domus errores
 Malefana suos certo vidit
 Teste refelli.
 Pauci raro munere cœli
 Potnere alijs reddere vitam,
 Se nemo sibi.*

ACTVS QVARTVS.

NVNTIVS PRIOR. CHORVS

IVDAEARVM MVLIERVM.

NVNTIVS ALTER.

T *Andem execranda, barbara, infanda, impia
 Facinora fugi, nec satis fugi tamen:
 Quodcunque vidi sequitur, & totum scelus
 Oculis oberrat. CH. Testis an certus venis
 Supplicia vatis dira Galilai ferens?*

*N. P. Si qua est sub oras gens relegata ultimæ,
 Quæ cœlum & astra mariaque & terras Dei
 Ignara cernit, pellit ubi cades famem,
 Et mensa similes ponit epulanti dapes,
 Non ista faceret. CH. neminem infantis viri
 Igitur misertum est: nemo ad hac genuit mala?*

*N. P. Sane misertum est: sed magis fera non
 fuit
 Scvitia quam dum parcit. Vrgebat nimis
 Exangue corpus pondere attritum suo*

Infu-

*Infamis arbor, morsque iam steterat prope:
 Sed lenis ille militum populus vetat
 Miserrum perire. socius arumna datur
 Libyes creatus urbe Theraa Simon.
 Non illum amata rursus angustæ quies
 Defendit: orbis vitia fugientem premunt,
 Urbis furores: tractus ergo non suo
 Succedit oneri, nequis ambigeret trahi
 Et immerentes. CH. Pande iam totam simul
 Faciem malorum. fare quis pœna modus,
 Quas vis dolorum rupit in voces. cupit
 Animus quod horret scire ne parce auribus.
 Timor ipse finxit quicquid audiri potest.*

*• N. P. Quæ pars ab urbe frigidis Borea patet
 Proiecta flabris, cognitum bellis iter
 Et certæ semper cladibus nostris via,
 Hæc ipsa dirum Golgotha tollit iugum.
 Non flore collem pingit herbescens humus;
 Non lata obumbrat arbor: albens ossibus
 Taboque sordens squallet humano solum.
 Jacent nocentum non sepulta corporum
 Putres reliquæ. quisquis aut ferro impius
 Jugulum parentis hausit, aut matri suos
 Foetus regessit, quisquis in fratris necem
 Legit venena, quisquis ignotum hospitem
 In nemore solo pabulum posuit feris,
 Hanc morte sedem meruit. agnoscunt suos
 Tot scelera manes. Hæc ubi infæusta in loca
 Vir Nazarenus languidum crexit gradum,
 Præbetur agri pectoris solatium*

Quæ

Qui lacrimosis editus myrrha comis
 Latex amarus dulce condidit merum.
 At vix Iesus ore dignatus suo
 Inane munus, respuit pœna moras,
 Luctuque forti totus incumbit malis.
 Iamque ecce ruptis pervios venis pedes
 Ferrum premebat: brachia in partes duas
 Diducta: gemino vulnere adstricta manus.
 Dum tanta patitur monstra, dum tellus abit
 Surgente trunco, deque sublimi rubens
 Destillat imber, nulla tormentis viri
 Donata vox est, donec infixus solum
 Stipes momordit. Tum, velut cœlo suo
 Sic propior, ora pariter atque oculos levat,
 Et positus inter tanta (quis credat?) mala
 Misericordatur alios, & magis flendos putat
 Quibus ista licuit facere, proque ipsis timet,
 Reusque veros falsus absolvit reos:
 Ignosce, clamans: magna delinquant, pater,
 Sed inscientes. Militum interea ferox
 Et sueta præda turba, non visu truci
 Pœna moveri: nescius flecti rigor
 Expulerat hominem. spolia nunc etiam petunt:
 Nec opperiri fata meritori vacat:
 Viventis & cernentis exuvias iuvat
 Secare: magna pars voluptatis fera
 Spectator ipse est. ludit in parvo furor,
 Undique cultus pauperes in quattuor
 Luere dominos. una textu simplici
 Qua se tenebat dividi vestis negans,
 Ad iudicanda sorte, casus arbitri

*Munus pendit. Non minus pœnâ fuit
 Et hoc, tueri compares pœna duos,
 Quos saepe fera nocte pradonum duces
 Timuit viator devio abstrusos specu.
 Hos inter ipse positus ambiguum facit,
 Illisne maior debeat, populus necem,
 An sibi salutem. signat illos cadium
 Numerosus index. tale de medio nihil
 Cum turba legeret, quærit & scire expetit,
 Quod culpa nomen, pœna quem titulum ferat.
 Stabat super pendentis obliquum caput
 Triplices tabella vocis ostentans notas,
 Inscripta quales charta qua Solymos docet
 Celeste sacrum crescit in dextrum latus,
 Quibusque sollers Gracia in fumam suas
 Dimisit artes, & quibus leges datas
 Mundus Latina prada virtutis tremuit.
 His sensus idem: nomen & patriam ferunt,
 Ipsumque regem gentis Hebræa vocant.
 Postquam dolentis ore se pavit diu,
 Huc torfit oculos sæva gens antistitum,
 Et reperit aliquid tanta patienti mala
 Quod invideret. tollat adscriptum decens
 Praeses rogatur, ne vel ipsa vindicet
 In morte regnum, seque privatum neget.
 Occidere verbo factus imperij potens.
 At ille durus perstat, atque hominis modo
 Donare vitam facilis hoc tandem, negat.*

*CH. Dum, misera longos vita cruciatu trahit
 Quo populus adstat ore, quis circum sonus?*

N. P.

N.P. Non una facies: dissonæ voces strepunt.
 Pars mœsta vuln ac corde defixo stupet:
 Pars morte lenta fruitur, & quantum potest
 Extendit iras motuum discordia
 Alit ipsa motus: nanque miranda vice
 Tristes acerbos lachryma risus movent,
 Risusque lachrymas. Fine Galilæo procul
 Comites secuta limen ad templi sacrum,
 Modò quas ministras vita, nunc testes habet
 Mors seua amici, quo licet solo, fidem
 Præstant dolendo. Lacerat hæc vestes sinus,
 At hæc capillos, alia nudis vbera
 Plangit lacertis: illius longe cavis
 Resultat antris gemitus: hanc fletus rigant.
 Stat ante cunctas moris exemplum pi
 Pudica mater, lachrymas cuius tenet
 Cernique prohibet dolor ineluctabilis.
 Quo vertat oculos nescit: an figat solo?
 Qua misera mente sanguinem aspiciat suum
 Terra fluentem? levet in altum lumina?
 Dira videbit peste convelli ac trahi
 Quos peperit artus. cernere alterutrum timens
 Utrunque cernit, seque permittit malis.
 Propius paxabat ire & amplecti arborem,
 Sed hæret agrum corpus, & medios gradus
 Pedes relinquunt. Ipsa vox frustra exiit
 Querit, potestque prope videri tristior
 Pendente nato. claudithic sanctum latus
 Bis sex sodales inter adamat us pio
 Iuuenis magistro. Triste ut aspexit jugum,

Animasque dulces non minus vita sibi
 Dum vita mansit, sentit illo aliam crucem,
 Graviusque torquet ille spectatus dolor.
 Sed utroque tandem fortior longi moras
 Rumpit silenti. Sume depositum meum
 Uterque: natum mater hunc pro me tibi
 Posthac adopta: tuque Zebedai puer,
 Qua fuit amici nunc tuam matrem puta.
 Hac fatuus iterum flexit in pœnam caput.
 At parte in alia verticem miles quatit,
 Nostræque gentis vulgus & gentis patres.
 Tunc ille, clamant, qui sacram rueres manu,
 Idemque terna luce relocares domum?
 Ostende vires. Ipse si tanti facit,
 Suamque sobolem magnus agnoscit pater,
 Nunc opifer adsit, spesque confirmet tuas.
 Per te data alijs ecquid auctorem suum
 Salus refûgit? rumpe ferrum & vincula,
 Descende trunco: petitur hac regni fides:
 Jam te sequemur. Nec satis scindi probris
 Astante turba fuerat. Est qui stipite
 Suspensus, animum nunc quoque homicidam probat,
 Nec fieri in ipsa desinit pœna nocens,
 Ac sic profatur: Ille si credi cupis,
 Quem Deus Hebraæ gentis elegit ducem,
 Nos teque serva. Non tulit vocem impiam
 Culpa necisque socius, & tandem ferum
 Ponens latronem: nondum, ait, discas Deum
 Et fas vereri, iusta quem legis sacra
 Vindicta apprehendit? Et peccas adhuc

Iterum

Iterum luenda? Nostra debent crimina
 Quodcunque patimur. Iste quid fecit mali?
 Versusque ad ipsum: parce, te, misero, precor.
 Mihi rex mihiq; dominus, & latum tua
 Cum te tenebit aula, sis nostri memor.
 Ille annuit benignus, eque ipsa cruce
 Largitur astra: Mecum, ait, mecum sacros
 Tenebis hortos, veris aeterni loca,
 Beatus hospes, antequam lucis parens
 Aurora referat crastinum terris iubar.

CH. Quid hoc? repente subsilit motu solum,
 Et stare tellus nescit. auratos regens
 Sol ipse vultus limite ignoto fugit,
 Et saeculorum lege contempta diem
 Abrumpit aether, noxque luci debitas
 Invadit horas. Dira quas portant minas
 Prodigia? quanto est omnibus maius malum,
 Quod nec sui meminisse naturam finit?
 Sed ferit aures cursus haud longe pedum.
 Tu quisquis ille es, quem satis nosci vetat
 Caligo mundi, tam graves imple metus,
 Aut solve. N. A. Perit, habuit eventum furor
 Damnatu aëtris, quemque, si possit, velit
 Et terra fugere. CH. Nil queror. Lucem tibi
 Caelum remitto. Tu tamen, quando loqui
 Nobis relictum est, mortis effare ordinem.

N. A. Ut crescere umbras iussit, & medio aetheris
 Cursu peracto longius Titan suos
 Respexit ortus, ignea sensim coma
 Perire: nulla nubo productum caput

*In se recessit. quarta restabat polo
 Iam pars dici, si tamen fuit hoc dies,
 Audita vox pendentis, haud qualem balitus
 Inter necem vitamque depensus daret,
 Sed fortis & sonora: Quid Deus o tuum
 Ale derelinquis? turba crudeli ioco
 Hoc ultimum fruitura, Thesbita peti
 Auxilia vatis ore mentitur fero,
 Iamque adfuturum quātus aut ignem aut aquas
 Cœlo poposcit. Ille sed contra nihil:
 Tantum cruore exhaustus & fractus malis
 Sitim fatetur. Vase defusus latex
 Amarus avidos spongia laxat sinus:
 Premit fluentem pitrus hyssopi viror,
 Quem levat, in altum dextera adstantis viri
 Præcæta arundo. Tincta ferali mero
 Ille ora rursus aperit & clarum intonat:
 Habuere finem cuncta: nunc animam hanc tibi,
 Tibi hanc ego animam magne commendo pater.
 Hæc dum profatur, spiritus verbis comes
 Prorumpit una, nilque sensuras cruci
 Artus relinquit. Ille iam liber tenet
 Quamcunque sedem fortiter miseris Deus
 Adscripsit. at nos perduto orbis fidere
 Infamia agitant monstra: nos peragunt reos
 Superi inferique. namque & umbrarum vaga
 Cursat per urbem turba, quam sedis sue
 Incerta tellus intimo eiecit sinu:
 Laxata hiatu saxa deformi patent,
 Latumque functis fecit ad vivos iter*

Com-

Compagne rupta tumulus: unum manibus
 Cælum sepulchrum est. redijt antiquum chaos:
 Non legis æque gnara, non patiens vicis,
 Sed qualis ante conditam lucem fuit,
 Nox atra populos intulit terris suos.

CH. Sed inter hac portenta qua circum crucens
 Meis plebis? Ecquis vultus astantum fuit?

N. A. Lamenta fletu mixta femineo sonant.
 Tum si quis ipsi notus & vita comes
 In morte adhesit, ingemit tenebris diu,
 Piasque cælo tendit erepto manus,
 Quæturque, tantum facere dum licuit nefas,
 Misisse solem. magna nec vita satis
 Sibi cæta turba est: parsque se, pars mortuum,
 Pars liget orbem, cecidit Ausonia furor
 Seuius interuæ: pacis ignara manus
 Torpenti, & arma gelidum excussit pavor.
 Dux ipsi centum solitus imperio viros
 Frænare, iniqua iurat extinctum nece
 Heroa, cuius ipsa se tellus neget
 Perferre penas horrido motu gemens,
 Quem luce cassum lucis æterna fuga
 Calumque mœrens asserant cæli genus.

CH. Quis iste turba cursus ad limen sacrum?
 Nam causæ in illis qualibet credi potest,
 Nisi sola pietas. hisne tam impuris Deo
 Litare sperant manibus? N. A. Horrendum, noua
 Prodigia & istuc vulgus attonitum trahunt.
 Nanque ille pendens trabibus auratis tapes
 Multiplicis ostri, scissus in partes duas

Totus recessit: prodita est sacri fides,
 Vacuumque Hebrae gentis arcanum patet.
 Fatalis illa gentium quondam tremor
 Sacrata Mosis cista, cui denas datum
 Servare leges, gemina quam volitans super
 Umbrabat ales, quemque secundo cibum
 In castra rore fudit exemplo novo
 Docens quietem septimâ nubes die,
 Et virga cuius flore compresso ambitu
 Sibi victor Aron cidaris asseruit decus,
 Templi illa veteris decora qua fuerant prius,
 Periere dudum: magno in adyto cernitur
 Nil prater adytum: quicquid ignotum magis
 Timuere sacra, panditur: flammis micans
 Facibusque templum parte seposita sui
 Admisit oculos, sive religio feros
 Pertasa mores fugit & cerni dedit
 Penetrabile nudum, sive contempto loci
 Horrore sola mente vult numen coli.

CH. Positone panis sine quem mors attulit
 Quirra tandem valuit, & tellus parens
 Exanima placido corpora exspectat sinu?
 An nuda pendent membra & aspectu impio
 Sacra profanant vesperam noctis ducem?

N. A. Animos feroces sera religio subit,
 Ne non paratos pravia insignis sacri
 Deprendat hora. Pontium accedunt ducem:
 Laceros cruentis deripi crucibus rogant.
 Artus, priusquam victima Aegypti memor
 Festaque puras poscerent epula manus.

Reis

*Reis duobus, mediâ queis vita ac necis
 Hærebat anima, crura sævis ictibus
 Illisa, dirus ossium mugit fragor,
 Simulque tennes spiritus rumpit vias.
 Nec magis Jēsu fata iam functo sua
 Cohors pepercit Latia, sed vita vacans
 Tremente miles lancea incurSAT latus.
 Patuere ferro viscera & apertis aquas
 Venis micantes mixtus effudit cruor.
 Sublata postquam corpora & vacua cruces
 Steterē, vultu turba non uno fugit,
 Pars mœsta, pars attonita. quo ruitis viri?
 Mactandum ad agnum? vilis hac nimium hostia
 est:*

*Mactastis hominem. CH. Fallit ambiguus dies,
 An triste vulgus tueor, & muliebribus
 Laniata palmis pectora & flentes genas?
 At inde tardo miles Ausonius gradu
 Trepidans ad altos præsidis tendit lares.*

CHORVS ROMANORVM MILITVM.

O *Qui perpetua vectus in orbita
 Currus flammifero tempora dividis,
 Ad cuius radios noctivagus chorus
 Vultu diffugiunt sidera pallido,
 Quâ nunc parte poli luminis arbiter
 Interceptus abes? quæ tenebris via?*

Quis surgit medio vesp̄er ab æthere?
 Nondum te Tyrijs navita Gadibus
 Stridentem Hesperijs fluctibus audijs:
 Non cælo rutilas surripuit comas
 Nubes imbriferis fœta madoribus:
 Non interpositis Luna iugalibus
 Fraternis hodie visibus obstitit,
 Quæ furtiva procul lumina colligens
 Pleno circumjct cornua circulo.
 An captum magico carmine Thessala
 Te vinxere nurus? quis Phaethon novus
 Ignaris manibus frena regens equos
 Egit signifero tramite devios?
 Quod factum scelus est? quo meruit diem
 Nondum nocte data perdere sæculum?
 Ut cum visceribus viscera condidit,
 Implevitque suis pignoribus patrem
 Ieiuni soboles effera Tantalii:
 Aut cum sacrificæ filius Ilia
 Terrarum domini conditor imperi
 Cum vitæ pariter funera perdidit
 Divisus lacero corpore centies.
 An præscripta polo tempora finiit
 Natalis superum qui fuerat dies,
 Et quo stare prius desierant loco,
 Hinc nunc astra negant currere longius?
 Quæ natura tui pœna placet tibi?
 Quo moles rapitur tanta? quis exitus?
 Sen terras iterum fluctibus obruis,
 Sen flammis dabitur vasta licentia,

Ibit quo pelagus quod feret omnia?
 Supremos cineres quis cinis hauriet?
 Quodcunque est solitum quod novat ordinem
 Non est hoc hominis, non populi malum:
 Aut mundus patitur triste periculum,
 Aut mundi dominus. Rursus an impia
 Titanum rabies fulmina provocat?
 An Pythone malum seivius exstitit,
 Lernaæque draco peste feracior
 Cælo vipereas opposuit minas?
 Ecquis nunc patrio fletur in athere
 Pressus morte Deus progenies Dei,
 Donatore meri largior Evio,
 Prosterrente feras fortior Hercule,
 Intonso medicus maior Apolline?
 Nobis præcipue nox gravis incubat.
 Gratus quippe Deo sanguis & innocens
 His fluxisse locis creditur. hoc fuit
 Quod tellus tremuit, quod puduit diem.
 At tu summe parens atheris artifex,
 Fratus vitis, nec rigidus tamen
 Confessos venia pellere supplices,
 Humani generis crimine perditum
 Mundo redde diem. Par semel omnibus
 Unum flagitijs quare piaculum,
 Quod non Threicia relligio Sami,
 Intellecta feris non cecinit lyra,
 Non gleba soboles fatidicus puer
 Tyrrhenos monuit doctior aruspices.
 Idem nostra cruor crimina diluat,

Quem

*Quem nullo meritum crimine fudimus.
Hoc placatus ades sanguine mitior,
Et pro tot populis fontibus unicum
Insons sume caput. non potuit dari
Aris ulla tuis dignior hostia.*

ACTVS QVINTVS.

IOSEPHVS ARIMATHENSIS.

NICODEMVS.

*S*pectate cives: Pontij munus fero:
Ut condat hominem terra & humana manus,
Prece obtinendum est. nescit Ausonia indoles
Vel sponte recte facere vel gratis male.
Omne est in usu facinus: his mortem imputant,
Illis sepulchrum. NIC. Parce vanis vocibus.
Iosephe, vel, si iusta tam dulce est queri,
Dimitte Romam, quare propiores reos.
Quem plangis, hunc non Romuli occidit genus,
Sed Abrahami. Vera quis sensa explicet
Oraculorum & legis e caelo data,
Quem mente tota maior inspiret Deus,
Quis dux perennes certior monstret domos,
Pilatus ista curat? an Latio innocens
Sub teste cecidit? criminis falsi artifex
Italum senatus, an sacerdotum fuit?
Iudicio in isto Casarine an Caiapha
Obtemperatum est? transferas culpam licet,

Judea

*Judaa certe corda & ora, oculi quoque
 Homicidium fecere: quod superest nefas,
 Hoc est Quiritum. Quam bene Hebrais Deus
 Manibus pepercit! hoc quoque Italo militi
 Invidit aliquis & scelus mallet suum.
 Servire adhuc nos querimur? en cadem impiam
 Impune licuit facere. quid facere, inquit?
 Licuit iubere. 105. Nicodeme unis ego
 Devoceo diris flia & Sara genus.
 Pereant utrique. Tam diu quid fulmina
 Cessant & imber picem & mare pestilens?
 Quid Sodoma tantum meruit? Haud ultra tu.
 Me patria miseret. Saviour Babylonio
 Victore victor veniat & castris premat
 Urbem cruentam. bella si non sunt satis,
 Fœcunda morbos seminet morbis lues,
 Interque damna crescat. accedat fames;
 Nullos recusset impotens rabies cibos:
 Cunis in ipsis vagiens ferrum tremat
 Infans paternum: redeat in matrem puer.
 Dum verberantur mœnia incussu gravi,
 Queratur hostis intus, & discors sibi
 In se arma vertat: populus, in templum faces:
 Cognata dirimat agmina obsessor ferus,
 Flaminiſque & ense Solyma vastet mœnia,
 Trahatque domina compede Isacias nurus:
 Nec vincla solvant septies anni decem:
 Populos per omnes miser & immiserabilis
 Captivus erret populus: hunc iuris sui
 Nulla ora, reducem nulla conspiciat dies.*

Hac

*Hac firma mancant vota. nil moror hoc solum,
Quod ne premā ultra nulla tam gravis est fuga
Quam non capeſſam: vel ſi Hyperboreo procul
Subjecta plauſtro littora extorrem vocent,
Qua refuga fluctu Teſhys ambiguo ferit.
Erit ille patria qui patet vero locus.*

NIC. *Huc inter alios ſœdus humanum genus
Inſedit error. facta quis culpât ſua?*

*Aliena quis non? magna pars non crimina
Damnat, ſed homines, diſpari ſententia,
Alijs ſeveri iudices, faciles ſibi.*

*Nos, quia profana voce non addiximus
Mortis immerentem, iura nec contra eſſe fidem
Scripſit cruentum noſtra decretum manus,
Nobis placemus, magna ceu virtus foret
Non eſſe magni conſcium ſcleris ſibi.*

*At ſi fatemur vera, quis forti virum
Defendit ore, quiſve corrupta arguit
Livore ſe vo iudicum ſuffragia?*

*Quis commodavit legibus vocem ſuam?
Sic victa pietas ſuſque, dum ſanctum caput
ſſi loquendo, nos tacendo prodimus.*

*Cum nil timentes femina illius palam
In nomen irent, nos magiſtrum agnoſcere
Segnes pavori noctis umbram obtendimus.*

*Joſephe, tandem noſtra ſeſe aperit fides,
Sed in peremptum. I O S. Vera tu, fateor, mones.*

*Sed ille rapiens redditum veſper diem
Cura peragere iuſta nos vigili iubet.
Non longe ab ipſo Golgotha infamis iugo*

Subter

*Subter virentes arborum tegitur comas
 Purum recensque rupis excisa cavum,
 Nondum occupata manibus sacris domus.
 Tumulum senectæ nuper electum mea
 Nunc melior hospes habitet. insignis viri
 Notet sepulchrum magnus hiscenti lapis
 Oppositus antro. Quis scit an mox sanctior
 Adveniat atas, turba cum hanc sedem frequens
 Et flexa regum capita pro templo colant,
 Dignamque credant & mari & ferro peti?*
 NIC. *Aqua pura fontis, vosque odoriferâ è plaga
 Cari liquores, sava quos tumuli fugit
 Tabes edacis, tingite hos vultus pios,
 Intrate penitus ora. Non Deus hoc sinat,
 Non fata, morti liceat ut quisquam amplius
 Istos in artus. Si qua relligio inferis,
 Non fœda tabes ossibus nudis fluet,
 Nec corpus illud vlla dissolvat dies.*

IOHANNES, MARIA MATER

IESV.

V *Eneranda virgo, certa progenies ducis
 Sub iura cuius ivit, Euphratis vadum,
 Quicquid, rubentes inter & fluctus jacet,
 Utcunque casus asperi mentem premunt,
 Evince luctus, sume auitos spiritus
 Regum ille sanguis: Fata te in tuto locant.
 Fortuna vires ipsa consumpsit suas*

Totius

Toties nocendo. post patrum raptas opes,
 Translataque olim sceptrâ in externas manus,
 Quod te vetaret esse securam fuit
 Res una, natus ille te absolvit metu:
 Timere iam nil orba paupertas potest.

M. A. Lugere vobis forte Iohannes novum est:
 Ego nata in hoc sum: ter decem annis amplius
 Non aliud egi. nulla me species mali
 Fefellit: ex quo casta cœlesti satû
 Detumuit alius, dira mihi dira omina
 Cecinere vates: vidit hac Simeon senex,
 Imaque in anima vulnus aspexit meum.
 Cum lancinatos inter infantum greges
 Peteretur unus regio ferro puer,
 Nondum ille tantis fecerat miraculis
 Sese invidendum, perfidos nondum dolos,
 Et ficta quicquid turba Pharisei tegunt,
 Ipse arguendo traxerat caput in suum:
 Spretor sacrorum, ciuica armorum tuba
 Nondum audiebat: una adhuc erat illius
 Culpa, esse natum. non tamen me terruit
 Ferus ille dominus & suis etiam nocens:
 Non similis heres, cuius instruxit dapes
 Cervix recisa vatis, & amorî impio
 Donatus oculos pavit incestos cruor:
 Non plebs recusans liberas voces pati
 Et mille manibus saxa iaculatus furor.
 Instare nullum credidi nobis malum,
 Quo maius esse poterat. exemplo carens,
 Quod nulla genitrix timuit, hoc solum fuit

Ego

Ego quod timerem. Misera, num voces meo
 Queram dolori, potius an luctus premam?
 O magne (nanque hoc credo nunc etiam.) Deus,
 Cur ad minora regna venienti mea
 Tibi placuit alvus? cur ego ad pœnam tibi
 Electa mater? nulla certe femina
 Quæ peperit hominem, quæ virum fecit patrem,
 Tam sava passa est. nulla progeniem parens
 Melius adepta est, nulla pejus perdidit.

IOH. Quis maior aures planctus assuetas ferit?
 Quod corpus istud Tyria quod velo tegit
 Candente sindon? ille quis venas senex
 Adhuc fluentes imbre odorato rigat?
 Quis adstat alter? impetu quanto ruit
 Muliebre vulgus? Fallor & mœstos genis
 Subitò micantes lachrimæ vultus gravant.
 An vera video? Mater, illi artus tui,
 Tuus illè sanguis. i. rape extrema oscula:
 Imple parentem: filij hoc restat tibi.

MAR. Anima ben longis defessa malis
 In maiores suffice luctus,
 Dum crudeles apud exequias
 Suprema dolor munera solvit.
 Liceat nivem tollere peplum,
 Carosque semel cernere vultus.
 Tunc ille miseritalemne tuus
 Mihi te populus nate remittit?
 Talem Solyme spectare iubet,
 Solyme cordi dilecta tuo?
 Video fossam mucrone latas,

K k

• E

*Et trajectas vulnere palmas,
Et qui ferro patuere pedes.
Melius melius Phœbe latebas:
Quid ad hæc nobis monstranda redis?
Gens ætherei conscia motus,
Vosque imprimis quorum pietas
Partus olim venerata meos,
Cœli inuersas cernite leges:
Illum mecum lugete magi,
Quem signavit nova lux genitum,
Tenebra occisum docuere nova.
Spes afflictæ sola parentis,
Quo non piguit vivere vivo,
Nobis rediit modò rapta dies,
Te demersum nox alta premit.
Utinam planctus, utinam notas
Matris lachrimas nate videres.
Ego sum thalamis intacta parens,
Qua te verbo fecunda tuli,
Onus ignotum cum virginæ
Stupere sinus, mirique novem
Crevere tuo pondere menses.
Ego sum cujus jam maturo
Ventre labores late sub tenui
Regis proavi patria vidit.
Hoc tibi fluxit de fonte liquor.
Hoc sedisti sarcina collo
Pelusiæcis advena regnis,
Pharos exilijs cum fida tuis
Veteris culpa probra redemit.*

Iuda

*Inda soboles Memphide peior,
Si jam finem cepit rabies
Et te nostri miserere potest,
Longas moris mihi deme moras:
Aut si natus nondum satis est,
Adyce matrem.*

*O nate nate, quicquid hic oculi vident,
Hoc quod pependit, quod mori potuit meum est,
Meumque totum: nullus in partem venit
Genitor, nec alter vindicat quicquam tui.
Ergo omnis uni pectori incumbit dolor,
Quod te aluit & te gessit. Ingratus bona
Nesciuit orbis, damna nec sentit sua.
Inops & indefensus obijsti necem,
Et nunc jaces inultus. ex illis quoque
Te dante gressus qui receperunt suos
Nemo accucurrit: ipsa nec turba aurea
Ignara lucis ante contactus tuos
Ad te videndum venit: atque aliquis cui
Per te rediuit vita te patitur mori.*

*IOH. Vera ista quereris, vera nos toto cohors
Electa, mundo filij comites tui
En unde, quo decidimus? in nobis scelus
Omne est repertum noster est qui vendidit,
Et qui eieravit: nec nota quisquam vacat:
Fugere cuncti. Doctor o veri unice,
Amore nobis frater, imperio parens,
Ignosce lapsis: ille ego ante alios tuus,
Ego quem sacrato nox recumbentem sinu
Hesternus vidit, si quid affectus habes*

*Veteris per illum, domine, te affectum rogo:
 Perque hanc parentem, cuius in curam tibi
 Ego dictus heres. hanc ego ex aquo miser
 Solandus ipse solor ut possum tamen.
 Jam parce mater luctibus iustis quidem,
 Sed temperandis, & tuis fulci bonis
 Animum labantem. Laudibus crevit tuis
 Antiqua vatum charta: te caram Deo
 Terras per omnes nulla non atas canet.
 Senioris ævi decora, quàm longe tibi
 Cessere matres? nulla sic genuit parens,
 Et nulla tantum. Pœta in atate ultima,
 Qua temere risi sensit oraculi fidem,
 Et illa genitrix, cuius in Pharia puer
 Projectus alga vincere undarum minas
 Iam didicit infans, prole non certant tibi.
 Exigua loquimur. Ipse te observat polus:
 Festa tenebras noctis irradians face
 Cœlestis aula turma parienti adstitit,
 Cunasque adorans igneus superum chorus
 Genitale cecinit carmen, & nixus sacros
 Imitatus ather astra parturit nova.*

*M. A. Fugiant dolores. latior præcordia
 Subit ille motus, quem pudico pectore
 Puella sensi, cum mihi interpret Dei
 Spondit uterum, fataque extimuit diu
 Tam magna matrem gerere vix docilis pudor.
 Maiora jam prospicio, & ante oculos meos
 Omne est futurum. Nate tu vadis pias
 Nunc inter animas maior: assurgit tibi*

Sax.

*Sanctus parentum populus & cælum suo
 Debet nepoti. Jam tuos mors pallida
 Sequitur triumphos, dum remolito novus
 Exis sepulchro. non diu terris tamen
 Spectandus, en mox totus ad patrem redis.
 Inde ex superna sede pacatis bonus
 Das jura populis: mille te lingua colunt:
 Nec meta regno: trans & Oceanum tonat
 Phœbumque nomen: ferrum & hostiles nihil
 Nocent furores: vincis, ac magni duces
 Augusta pedibus sceptrum subiiciunt tuis.
 Quin tempus illud meta sacrorum prope est,
 Cum nube in alta tot sedebis gentium
 Quasitor, orbe cum reformato manet
 Nox una fontes, una purgatos dies,*

FINIS.

IOSEPHI SCALIGERI
IN MARTIANVM CAPELLAM,
Ab

HVGONB GROTIØ

castigatum.

HUgo soboles Grotius optimi parentis,
Qui limina nondum tetigit puberis ævi,
Sed mente senili teneros prævenit annos,
Magnum meditans auspicijs noluit illis
Praludere, qua vesticipum postulat ætas,
Sed maluit à grandibus inchoare cœptis.
Nam qui penus est, omnis & arca disciplina,
Sed quem horridulum iniuria squallore vetustas
Omni studiornm nitido abdicarat usu,
Illius ab incude profectus, atque amano
Splendore micans, purpurea veste decorus,
Cultusque novo pumice Martianus exit.
Cernisne, ut ovariantem lepido flore iuventa,
Commendet eum gratia luminis recentis?
Quam sive habuit, restituit Grotius illi:
Seu non habuit, contulit hanc Grotius illi.

Kk 4

EIVS.

EIVSDEM ad HVGONEM GROTIUM.

Quos gravida ingenijs atas tulit ista poëtas,
 Paucis nativo contigit ore loqui,
 Larga quibus passim torrentiaq; vivite venâ
 Carmina non tacita grandinis instar eunt:
 Sed veteris Genij frigent defecta calore,
 Aut referunt avi semina prava sui.
 At quicumque tuos, Groti divine, libellos
 Sola moraturos lumina docta leget,
 Versiculos illos vel sacula prisca tulisse,
 Sacula vel rursus prisca redisse putet.

IANI DOVZÆ

carmen in

HVGONEM GROTIUM.

Magne puer, Magni dignissima cura paren-
 tis:

Nomine sis dubito maior, an ingenio.
 Grande quidem, sed enim debes maioribus illud:

Major at ingenio laurea parta tibi.

Omina principijs certe tam grandibus in sunt.

Fallor? an & talis noster Erasmus erat?

Credo equidem: neque me fallunt presagia: nam nil
 Vel puerile satis corde vel ore sonas.

Quod

*Quodque alijs etas per tedia mille laborum,
 Hoc natura ultro gratificata tibi est,
 Undecima vixdum egresso confinia brumæ:
 Una in te leges ausa migrare suas.
 Quid dignum tanta precer indole? perge juuenta
 Exemplo & genij luce praire tui.
 Et Lugdunensi jam nunc assuesce theatro,
 Et patriæ in laudes crescere perge tua.
 Tempus erit, quum te mox mirabuntur adultum
 Certare antiquis, exsuperare novos.*

EIVSDEM in HVGONIS GROTIJ
 ADAMVM EXVLEM,

Tragœdiam.

*Q*Uæ Sophoclem, Senecamque legis; quid præter
 Homeri
 Somnia, res fictas, & mera monstra legis?
 Quam satius tragicis digna argumenta Camænis
 Voluere de sacris hausta voluminibus;
 Artificesque novo furas vincire cothurno?
 Eveniat nobis hic aliquando furor.
 Qualem de tenero meditatus Grotius ungue,
 Aethereo plenum numine syrma trahit.
 Hic Sphynx nulla tibi, nulla hic miracula Scyllæ
 Occurrent: hominem Grotia Musa sonat.
 Mortiferum hic vetitâ decerptum ex arbore po-
 num,

Kk 5 . Adami

*Adami lapsus, exiliumque leges:
Nunc primum en Latio donati atque urbe Quiri-
tum:*

*Debita qua civi gloria sola meo:
Qui Phœbo Delphisq, suis; nec consule tantum
Patre, sed & Magni nomine dignus ovat.
Malte, inquis: Quid: si ordo tibi, si spiritus ac vis,
Si vocum ac rerum pondera nota forent?
Que simulac nōris, peream; nisi mirabundus
Mox clames, fastus Scotia pone tuos.
Ardua res sephthen scena ostentasse Latine.
(Plus matri nunquam debuit illa sua)
Majus opus, primos paradiso edūce patentes.
Hæc mihi, quam dæpar huic status ille fuit!*

APOLLONII SCOTTI

Senatoris de filiolo

HVGONIS GROTII,

paucis diebus postquam natus esset
vita functo.

Quem frons ipsa bono prognatum patre ferebat,
Esset vita, minus non fore patre bonum:
Occupat infantem mors invida, nec finit illum
Vel circum cunas ludere posse suas.
Hoc rata; meta Pater si quā patet ulla sciendi
Venit, adhuc nulla veste notante genas,

Hunc

*Hunc tandem ante etiam venturum tempora fundi,
 Et nondum puerum jam fore forte senem.
 At sibi mortales data sic eludere jura,
 Quis justum ante obitum vita perennis erit.*

I. GROTII Patris
 H V G O N I G R O T I O
 filio, &
 M A R I Æ REIGERSBERGIÆ
 Epithalamium.

Prima patri Soboles, primum genetricis ab alvo
 Cui prodire dedit mundi sator atq. hominum rex,
 Hugo, sacrate deo fili, mea maxima cura
 Quæ fuit a teneris supremo ut sine beatas
 Calicolum sedes, & regna paterna revisas,
 Huc animi vires mecum intendisse fereris.
 Namque monendo pater, parendo filius, ambo
 Fecimus officium pariter: nunquam tamen eius
 Clarius exemplum emicuit, quam munere nuper
 Quando nouo Batani cura est tibi credita fisci.
 Tunc haud immerito sociam tibi querere suasi
 Participem curæ, quæ scilicet arbitra rerum
 Quas domus exigere, patria tu totius esses.
 Quin & Grotiadas patrumq. patremq. iuandos
 Prole noua, cuius semper dulcedinis expers
 Ille sed hic fato Francisci tristior orbis.

Vnica

*Unica namque soror cum sit tibi, frater & unus,
 Hanc aliena sacra excipient, nomenque referre,
 Si quando eveniat, series nequit ulla nepotum.
 Parte alia videas Guilielmulus intervallo
 Quam longo distet: quamvis vestigia fratris
 Sponte premat jam nunc laudum & virtutis amator.
 Nam puer undenos natus non amplius annos
 Spem longam jubet esse: mihi pars quantula vitæ
 Restat, ut illius thalamos, tædasyue jugales
 Opperiatur? queis tu monitis, matrisque rogatu
 Numinis æterni legem, sacrosque hymenæos
 Concepisti animo, membris & mente jugandum.
 Dilecta meritò Maria, cui dicere dudum,
 Tu mihi sola places, poteras; iamque illa vicissim,
 Tot juvenes inter mihi non dilectior alter.
 Atque utinam vivas nunc Reygerbergius, olim
 Non Verios tantum, sed publica commoda semper
 Juratus curare, neget quid latius unquam,
 Aut magis evenisse sibi gratum omine fausto.
 Quin & grasetur patria, mistosque Zelandis
 Rectores Batavos firmissima vincula laudet.
 Felices anima, fili, & lectissima cœniæ,
 Vivite concordēs, & Aui, date, vace saluter.*

EIVS-

EIVSDEM IANI GROTI

carmen in natalem

HUGONIS GROTI,

filij sui primogeniti.

ANN. CLO. CXV,

Q Vando oblita mihi nunc carmina, vox quo-
que valem
Deficit ipsa, patri nonnus est successor ha-
bendus,

Natalem celebrare tuum qui possit, & una,
Hugo Groti, meritas Christo persolvere grates.
Namque hodie meminisse juvat redivivus ab orco
Ut rediens omnes latâ nos sede bearit.

Ergo parens summus natum genuisse professus
Constituit regem populis: regat ille meosque,
Atque tuos, hora fili qui natus eadem es,

Quæ nunc prosequerer, nisi jam cantare pararem
Funeris ipse mei lessum. Pia gaudia luctu

Haud temerare meum est: affectans tristitia latos
Concedam, Guilielme, tibi conscribere versus.

Incipe nate, premensque tui vestigia fratris
Hoc quoque digna cane: at cum respondentia Christi
Haud unquam possis meritis, nec quicquid ubiq. est
Gentis Christi adûm magnum quæ sparsa per orbem,
Aude aliquo prodire tensus, si non datur ultra.

Tu quoque

*Tuq, prior fratrum, natorum maxime, noli
 Temnere, more patris si quid sermone pedestri
 Germanus quandoq, dabit. sic omnia votis
 Respondere tuis videas, sic paruulus infans,
 Sic Corneliadum par longos vivat in annos,
 Sic nati natorum & qui nascentur ab illis.*

IOHANNIS PISCATORIS

Theologi carmen

AD HUGONEM GROTIUM,
 cum Martianum Capellam ederet.

Magnus es ingenio, doctrinâ magnus es idem,
 Nominis & magni magna cupido tibi est.
 Non temere ergo tibi, sed cum ratione locuta
 Cognomen Groti Belgica lingua dedit.

AD EVNDEM

BONAVENTURÆ VVLCANII.

Seu canis heroas, seu Mauritianâ trophæa,
 Sive aliud docto carmine condis opus;
 Abdita seu veterum scriptorum sensâ recludis,
 Gracia quos orbi protulis, aut Latinis:

Omnia

*Omnia nec sextam egressus trieterida, præstas
 Dia Camanarum qua probez ipse pater.
 Nil mirum. Delphis etenim nutritus in ipsis
 Plenum Phæao numine pectus habes.
 Tota patet cortina tibi, & sacraria Phæbi.
 Perge ita, Groti; ipse sic mihi Phæbus eris.*

EIDEM ET
 DANIELI HEINSIO,
 incomparabili juvenum pari,
 DOMINICVS BAVDIVS.

O *Par gemellum amoris antiqua fide,
 Morumque nexu, heroicisque laudibus,
 Quas aestimare non valet proles virum,
 Qui nunc fruuntur lucis almo munere,
 Præter duosve tresve selectos duces
 Antistitesque litteraria rei:
 Quos inter & nos forte nomen laudæ malum
 Feremus olim, si bonos ad exitus
 Exorsa mentis duces efficax labes.*

Dam-

Damnandus atro crimine ingrati forem,
 Si noster hic libellus exiret foras
 Non conspiciendus luce vestri nominis:
 Amore quorum pectus incendor magis,
 Quam vel decorus ille Clinia puer,
 Vel Phadrus vssit igne honesto Socratem:
 Juvenes beati, queis pacisci nil queo
 Maius, nec ipsi seculo exoptatius,
 Quam faus. itatem ritè norit ut suam,
 Deiq. dona pendat equo examine
 Tales quod omni laude conspectos ferat,
 Votis abunde sufficit meis honos
 Quod vestro amore dignor, o soles duo
 Volventis a vi. forsan inde Baudio
 Ventura quondam gens favebit, quod viris
 Assiduus vsque cultor hesit inclytis.
 Ut hedera nisu surger, impotens suo
 Stantes columnas stringit amplexu tenax;
 Nec indecora fronde vestit, hac ope
 Tollit se ad duras, atque fert cælo comant.
 Sic imbecilla conscius sortis mihi,
 Quos emulando aquare summates viros
 Non est, honore amplector integer probro
 Linoris atri, qualibus monstribus scatet
 Hoc triste seclum, & ferreum ferro magis.

EIVS.

EIVSDEM
IN EVNDEM GROTIUM
& HEINSIUM

Carmen,
ad Dan. Heinsium.

Divine vates, ipse cui dotes suas
Apollo Phœbus contulit pleno sinu,
Dextraque nil parcente, si nostri memor
Gens posterorum vivet, haud ulla magis
Virtute gloriaque censeri volo,
Quam te quod atque Grotium, sacli duo
Soles, amore prosecutus sum meo:
Amore sancto nulla quem sequens dies
Expunget aeo, dum decus suum pijs
Constabit, atque litteris honos erit.
Flos o juventa, parque cui nullum parens
Produxit etas ulla virtutum ferax.
Ut vos libens amplector! aurea super
Propago gentis, orta cælo pectora!
Non hac enim miracula mortalis labos
Proferre possit. patria est vobis polus,
Parens Apollo. non marina me Tethis
In lucis oras patre Peleo tulit:
Vocem tamen profabor haud obnoxius,
Quam fatus olim est ille Nerei nepos:
Detestor Orco pejus atque abominor,

L l

Qui

Qui septuoso cordis occultat sinu
 Diuersa ab istis ore qua promit suo.
 Nil gratia do, nil ad ambitum loquor.
 O dulce mentis contubernium mea,
 Non estis ambo fluxa quos tventibus
 Figura monstrat, quosq; contrectat manus.
 Terreſtre corpus terra vindicat ſibi,
 Sed totus orbis non capit germen poli.
 Vos eſtis ille mentis igneus vigor,
 Ille animus ingens hoſpes anguſti laſis,
 Qui mortis e contagione nil trahit,
 Nil & caducis imputat parentibus.
 Vobis Dei fauore nomen obſigat
 Liuore maius & ſeneſta temporum,
 Exſorſque lethi. Parca nullum jus habet
 In ſacula vatum, quos Perennitas ſacrat.
 Cœleſtis aura morte deleri nequit,
 Nec interire ſanguis heroum poteſt.
 Nihil precari maius aut vobis licet,
 Aut ſaculo, quam poſſit ut diu frui
 Tanto Deorum munere. o cultum mihi
 Par, & colendum ſemper antiqua fide;
 Sublime cœlo lætus efferam caput,
 Votoque nulla ſumma deſiet meis,
 Si me benignus eruditorum chorus,
 Conſentiensque poſtuma gentis fauor
 Tali iugo accenſere tertium velit.

D A.

DANIELIS HEINSII

ad

HVGONEM GROTIUM

carmen, cū ei Siliū suū offerret.

Nominis & patria sublimis gloria terræ,
 Cui nil Batavi cæculus regni pater,
 Qua validis circum Cybelen complectitur ulnis,
 Pontique lambit æstuantis ostia,
 Cattigenisque skis domitum defendit Iberum;
 Equale quicquam, par nihil quicquam videt:
 Accipe præclaro victuram sanguine Paulum,
 Totasque Cannas morte pensantem sua
 Annibalis fugientem animam, Fabiumque moran-
 tem;
 Tarpeiumque pœne concussum Jovem,
 Et formidantes summissis collibus Alpes:
 Vltorque Elise quicquid effudit Libys
 In dominum terra ingentem, quassumq. Quiritem,
 Et jam labantis alta Romæ mania.
 Ecce, meus præco Libyes, Pœnique furoris
 Ad te superbam consul affectat viam.
 Ille orbis Latialis apex, gentisque togata,
 Groti beatos jussus affectat lares.
 Hactenus invictas potuit gestare secures:
 Nunc hæc solis sponte summittit tibi.

LI. 2

EIVS.

EIVSDEM AD EVNDEM,

cūm ab eo Adamo Exule tragoedia

donatus esset.

T Andem renata maxime orchestra pater,
 Ingens cothurni splendor & scena decus,
 Qui syrma voce regia sacrum trahis;
 Ignosce fasso: cogitur retro tuus
 Pedem referre cultor, & suavibus
 Sacri prioris exulare lusibus:
 Exulq; quamdiu exulem spectat tuum
 Magna videtur urbis & Quiristium.
 At tu profane facis antiqua parens
 Imbellis Evan, matre prognate e deo,
 Unquamne leges Bacche transilui tuas
 Momumve lasi? dum tui praesens opem,
 Phaeiamque vulnere admonui manum?
 Baccharis Heinsi: Bacchus haud usquam tuus
 Sublime thyrso parcius pectus ferit.
 At illa rerum magna culpanda est tibi
 Natura nutrix, obstetrixque qua prius
 Noverca cunctis Grotio mater fuit.
 Senex ephoeus ille, quem Batavia
 Miratur omnis, optat. Hetruscus sibi
 Omnisque Gallus, ille dum puer fuit
 Vir esse cepit: namque relinqui, viri
 Tandem fuere: Grotius vir natus est.

EIVS-

EIVSDEM EPITHALAMIUM

in nuptias

HVGONIS GROTII,

&

MARIÆ REIGERSBERGIÆ.

Viderat armorum vacuas incedere gentes,
 Et Batauas cessare manus, complexaq. Mar-
 tem

Cypris, & aternos aspirans vultibus ignes,
 Hactenus his, inquit, satis est considerare telis;
 Quod superest concede meis, gens omnis Amorum
 Risit, & auratas manibus strinxere sagittas.
 Cetera gestat humus: medio Cytherea resedit
 Gramine, formosus socios Hymeneus Amores
 Claudit, & extinctos paulatim suscitatur ignes,
 Auspiciis solemne sui. Nemo arbores multa
 Surgit, & Haganam gremio completitur orbem.
 Illic sollicitos deponit Curia vultus,
 Et tristes lachrimas, & noxia verba reorum
 Abripit, & lenes Zephyrus diffundit in auras.
 Venerat huc blandis Maria comp' exibus hærens
 Innocuus Vates, illam trans æquora ponti
 Nereidumque domos, patriaque e littore terra
 Vexerat, aspirans faciles Cythereia ventos,
 In Batauos: huc fata vocant, huc vellera ducunt
 Quæ triplices neuere manus, aspexit euntem

Ll 3

Ph

*Pulcher, & Diuū numero præstantior omni,
 Nec vulgo metuendus Amor. bisque omnia tela
 Bis pharetra concussit onus, bis singula lustrat,
 Et patrias percurrit opes. Pars ferrea tota est,
 Et non dissimilem ferro promittit amorem.
 Hinc gemitus tristisque dolor, lachrymaque sequuntur*

*Semper, & ad surdos domina conuicia postes.
 Sunt & odoratis Libani quas cadere syluis
 Festinus consuevit Amor pars ultima tantum
 Cuspide munitur: sed quæ, si dicere verum est
 Vatis, & quicquam pudor est nescire Deorum,
 Crinali non major acu, tamen ossibus ipsis
 Hæret, & attonitam percurrit vulnere mentem.
 Præterit has omnes, nec enim tum cura, sagittas,
 Aut opus esse videt. geminasque educit ab alto
 Humentes vatum lachrimis. Has Thracius Orpheus
 Senferat, incumbens deserto languidus Hamo,
 Et non oblitos fato transmisit amores.
 Senferat has casto iuuenis quem perculit igne
 Asteris: & si quem cædis felicibus vssit,
 Aut fama donauit Amor. pars humida multo est
 Ambrosiæ succo, semperque virentibus herbis,
 Quas Cyrrha producit apex pars triste venenum,
 Et non innocui prætendit spicula ferri.
 Arripit ex templo quæ visa est pulchrior harum,
 Equæ oculis acres accendit mollibus ignes
 Ridentis Maria: volucremque hoc igne sagittam
 Imbuat, & totos iuueni demittit in artus.
 Portentatque anima latebras. Ille inscius ora,*

Et

Et risus faciles nec duram in virgine formam
 Diligit incipiens, & adhuc securus amorum;
 Nollet abesse tamen. Batanis discedere certa est
 Finibus, & rursus patrias defertur in oras.
 Aspicit absentem, totusque in imagine forma
 Vertitur, & ventos animo metitur & undas.
 Paulatim gemitus, paulatim vota sequuntur,
 Et quicquid plebs laesa solet, mox carmina manant,
 Et docta lachryma: lachryma de vulnere manant,
 Victurusque dolor. Sic quondam Couis & Vmber,
 Et si quem Veneri laesum dilexit Apollo,
 Fleuit, & has seros lachrymas dimisit in annos.
 Ergo omnes Mariae complentur nomine cera,
 Felicem tabulae Mariam chartaeque loquuntur.
 Cœperat infelix maiores voluere curas,
 Et Tragicos tentare modos: ter pulpita Cypris
 Fregit, & audaces fluxerunt crinibus bydri,
 Dilapsisque hederis frontem iustissima myrtus
 Circuit, & Paphiae velarunt tempora vittae.
 Ab quoties mœstos ad laeta negotia vultus
 Transtulit, & caecos calando prodidit ignes,
 Ardoreisque suos, turbataque ciuibus ora,
 Et gestus quos suasis Amor! iam displicet illi,
 Si quae visa fuit reliquis praestantior olim;
 Et formae subeunt fastidia. vota relinquunt
 Finitimae vrbes, patriaeque excedit imago
 Sensibus attonitis. pelago mens errat, & unda
 Fluctibus abripitur, propriosque in pectore versat.
 Quid faciat? duris cessantem curia nodis
 Alligat, & vinculis mentem grauioribus urget;

Plus domina promittit humus. Sic Sestus Abydum
 Traxit, & una duos facies coniunxit amantes,
 Quos crudelis humus, quos saevum discidit aquor.
 Littera qua tristes domini denuncies astus
 Mittitur, & docto pinguntur carmine cura,
 Spemq; fovei juvenis. nondum tamen omnibus illa
 Flectitur obsequijs, & adhuc sine coniuge noctes,
 Et matris praefertur amor. quid dura negare,
 Aut differre potes quantum tibi contigit uni?
 Illius attonita sperarunt oscula matres
 Virginibus cessura suis. quos sola recusas,
 Qualibet amplexus emissent dote puella.
 Stet licet hac virtus, Boreas ubi frigore duro
 Sevit, & humana nequeunt mitescere mentes;
 Accurrent soceri. soli tibi fata dederunt,
 Quicquid saeva negant. Utinam si dura fuisti,
 Nec formosa fores: poteras contempta videri,
 Qua dilecta noces. Seu te laus amula tangit
 Vatribus antiquis, seu non delebile fato
 Et cum Phœbeo diffusum lumine nomen;
 Consule quos ortu populos, quos lumine sero
 Spectat pulchra dies. sin te facundia maior
 Et plausu populi crescentis copia lingua;
 Cedentem toties diuinis vocibus Hagam
 Aspice, cum iustis causarum fortis in armis
 Staret, & aduersas premeret sub iudice partes.
 Accessit sublimis honos maiorque videri
 Purpura. Quanquam o si teneris succumbere posses
 Vatribus, & nostras nimium non spernere Musas,
 Post rabidas tigres, post tristia corda leonum,

Hic

His pudor est non posse capi. quis cedere nolles
 Laudibus, & famam venturi admittere seclis?
 Interea tristes augeri pectore cura,
 Nec se flamma capit. subit ire & querere ponto
 Eximios vultus: tantum prae-textus eundi
 Queritur, ut salua stet maiestate Cupido.
 Hunc quoque pulchra Venus placido concedit amanti.
 Ergo iter insistit, finisque Valachria voti,
 Et tellus petitur Neptunia. solus eunti
 fungitur & vatis sequitur vestigia vates.
 Sic quondam dubius fraternis ignibus autor
 Astitit Amphion: sic vidit lumina Phœbes,
 Et fratri exhibuit geminam Lencippida Pollux.
 Ipsa manu faustam genitrix Aeneia puppim
 Appulit, & lati senserunt omina nauta.
 Totaque tum primum terris praelata Batavis
 Risit, & excelsas erexit Veria turres.
 At vero ut vidit sperata lumina Diva,
 Speratos orbis oculorum & virginis ora,
 Hæsit, & infelix incerto palluit aestu;
 Hæc illi vox prima fuit: gemitusque subinde
 Ad partes venere suas. hæc semper amanti
 Sufficit, & primas peragit facundia causas.
 Dum sensim dubie sederunt pectoris undae,
 Tempestasque animi cacusque evanuit horror.
 Tum pariter vires mens ingeniosa Venusque
 Commisere suas. tum qualis ubique videri,
 Quantaque consuevit facunda gloria lingua,
 Adfuit, & partes sese diffudit in omnes.
 Non tot sollicitum diversos Protea vulnus

Ll s

Assump-

*Assumpsisse ferunt, cum tristibus undique vinctis
 Cingeret Atrides, arctoque includeret orbe,
 Nec toties alios admittunt alba colores
 Vellera, cum nondum Tyrium duxere venenum.
 Paulatim dat victa manum, metuitque videri
 Ferrea, nec veterum patitur meminisse laborum.
 Quis tanto Batauas damnauit iudice formas?
 Cur vilis tibi terra tua est? cur postera discet
 Exemplo peccare tuo, quæretque iuuentus
 Fluctibus & sanis aliquid debere procellis,
 Nec tuto flagrare domi? saltem addite, Dini,
 Annorum seriem, causasque inuoluite nocte:
 Aut si nulla latent discrimina, me quoque fata
 Adiungant comitem: ne sim sapientior ullo,
 Quem Valachris blando Nympha inflammauit
 amore,
 Et noctu faciles solatur pectoris æstus.
 Felices anima, vobis nunc Hesperus Oetam
 Deserit, & faustam promittunt sidera noctem.
 Felices animæ, toti iam destinat orbi
 Grotiadem Natura suum, stat præscia rerum,
 Et teneras expassa manus, quæ tollat alumnum
 Obuia Calliope, quicquid ridebitur illi,
 Et primum male facundo tentabitur ore,
 Carmen erit: donec patrias assurgat in artes,
 Et iusta Batauum moderetur vece Senatum.*

EAS

Εἰς γάμον τ' Ὑγῶν Ὁ Γρωτίε ἔλλα-
 γιμώτατ' νέε καὶ Μαρίας Ρεί-
 γεσβεργίης προφερεσάτης παρθένε ἐπθα-
 λάμιον ἐπ' Ὁ.

Τί πρῶτον περὶ σευ, τί ἔπειτα, τί ὕστατον ἄσω,
 Ἀγχινοῶν μεγάλη Γρωτίε δόξα βροτῶν;
 τί μνηςῆς πειρὶ σεῖο, μετ' ἐκωρεπίεσσι κόρησιν
 Οὐ τευ δευομένης οὐ δέμας εὐδὲ φυλῆ;
 Αἰνέσεως ἀπέχεσθ' ὅλης πλὴν λῶϊον οἶω,
 ἢ κατὰ χρέ' εὖ τόσον ἀνύσαι ἔπ' Ὁ.
 μείοτερόν γε φέρειν ἐγκώμιον ἀνδρὶ Φερίτῃ,
 οὐ διὰ σφόδρα φέρειν τ' ψεγέμεν δοκέει.
 ἔμπ' ἐρέω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει,
 Παῦρα δ', ὅπως μείον μείον Ὁ αἶνε' ἔχω.
 εἰδήσει νό' ὡς σεθεν, νυὸς εἶδε λάμπει,
 ὥς σε μετ' ἀνδρεσσιν, τλὴν ἢ κόρησι πρέπειν.
 ἢ μὲν ἰδεῖν μεγάλη, τύνη μέγας ἀμμὶν ἀκέραι
 ὥς φρενὸς εὐφυῆ, ὥς καὶ ἐπωνυμίη.
 Αὐτὰρ αἰεὶ μεγάλῳ θεῇ θεὸς ὕμμε πέλεσθαι
 ἐλπωρῇ φρενὸς ἐν κῆρ' Ὁ ἀκηρασίη.
 Ἀμφοτέρωιν παρ' αἰδέσεν ἐνὶ κλυτὸν οἶκον ἐχούλῳ
 εὐσεβίης τε γέρας καὶ ἀγέρας Ὁ ἔρ' Ὁ.
 τρεῖς μακάρῳ φιλολήτος ὅσω ἐν ἀπήμονι θεσμῷ
 δεσμὸς ὁ διχθάδε Ὁ σύζυγε δῆσε δύω.
 τοῖς μὲν ὑπ' ἀρόφιον σφείων δόμον ἔτι ἱεράζει.
 καὶ γάρ ὁ ἱερὸς ἔρ' Ὁ τῶν ἀπελάσσει ἔρην.

τὴν καρδίαν δὲ θεῷ ξάθεον δόμεν ἔτι παλάξει.

ἔστι θεοῖο δέῃ τῆς κακότητ' ἄκ'.

ὑμμι' κῆν' αἰεὶ δοίη τάδε δοῖα φυλάσσειν

καὶ ἔργῳ, καὶ ἔπει, καὶ μελέτῃσι νόε.

εἰ δέ κε τοῖσι πιθέσθαι ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἀνώγει,

ὦ μέγας σύζυγός γε θαῦμα μακαροπατίας.

ἐν τῇ δὲ προσιδεῖν δηρὸν φά' ἡλίοιο

ὑμμε θεός γε θέλοι, καί μιν ὅπιθεν αἰεῖ.

εὐχόμεν' τὰ δ' αἶσαι, καὶ εὐχομαι αὐθις αἰεῖδων,

εὐφρόνιον ἢ πόνον μάλλον ἀλευάμεν'.

†

GERSON BVCERVS,
Pastor Ecclesiæ Verianæ in Valachris.

GE-

GERARDI IOH. VOSSII

Ad

HVGONEM GROTIUM.

O Quàm te memorem, optimi parentis
Proles maxima, ter-beate Groti.

Tu Pharsalica bella detonantem
Vita restituis. tuum est quod ager
Felix nomine Marcianus ille
Iam felix iterum vigere cœpit:
Viuunt per te Avienus atq; Arasus
Et Germanicus. Alter Æsculapi,
Das vitam & simul accipis perennem.

Sed ne summa tua sit ista laudis,
En silvas similes Papinianis,
En pares elegos Tibullianis;
Non cedunt Seneca tui cothurni,
Nec cedunt epigrammatum libellæ
Musa Bilbilica aut Catulliana.
Ludunt singula singuli poëta.
Hæc tu cuncta potes, poëta noster.
Quis hoc non stupeat, Batava Siren?
Nondum diximus. Explicas futuris
Bella Belgica seculis suavi
Ex virtutibus utriusq; cinno,
Contendens Tacitoq; Livioq;
Gratior Themidi nec est sacerdos,
Et sollertior expedire caca

Legimus

*Legum anigmata. Charta testis illa,
 Quâ praeſtas mare liberum Batavis,
 Et qua poſt aliae ſequentur illam.
 Teſtis innumera illa, cui fuiſti
 Salus perſugiumq; turba. Teſtis
 Cata Hollandia, qua ſui patronum
 Fiſci legerat. Ipſa Diva teſtis
 Quindeno ſibi te ſacrans ab anno.*

*Adhac plurima præſtites ſacrorum
 Ipſos ſacra doces. Negare livor
 Hoc unquam velit? obſtruet ſed ora
 Virtus, & triplici triplex ſuperſtes
 Mundo pagina: quâ pios tueris
 Præmores patriæ: atque quâ ſacrorum
 Iſdem poſt dominum deumque noſtrum
 Jus ſummum imperiumque vindicaſti:
 Et qua Chriſtiadum docens ſalutem
 Diſpellis nebulas Socinianas.
 Hæc mirabitur, hæc ſtupebit orbis:
 Imprimis quibus ingeni ignea illa
 Vis nescitur, & ut ſacros libellos,
 Et Patrum monumenta dia verſes,
 Inde à tempore, quo ſagacis, annos
 Ante veſticipes, ab ore funi,
 Divini hoſpitio fruens magiſtri,
 Nectar eloquii ſacri bibiſti.*

*Nec annis gravis otioque abundans
 Facis talia: publicis ſed uſque
 Diſtriſtiſſimæ: rebus ante fiſci:
 At nunc meſſibus haut quater novenis*

Viſis,

*Visis, cor oculusque civitatis,
 Natali celebris qua Erasmano est:
 Et magnatibus, imperi Batavi
 Inclinata super quibus recumbit
 Nec Alcida humeris ferenda moles,
 Curarum socius comesque fidus.
 Felici omine dicte Magne, quid te
 Sol majus videt? O decus tuorum,
 Delfi gloria patrij, Batanum
 Splendor inclyte, Belgices ocelle,
 Orbis delictum, Deique amores.*

G V I L I E L M I G R O T I I

E P I G R A M M A

in poemata fratris a se edita.

*S*i quis forte roget, quantum mihi debeat hospes,
 Cursu prefixa libro nomina nostra leget,
 Expediam paucis: fratris sunt carmina, noster
 Est labor, hunc omni vendico jure mihi.
 Collegi sparsum quod erat, justumque volumen
 Esse dedi: dici laus ea nostra potest.
 Ac velut is curvo vertit qui vomere glebas,
 Quicquid jacet frugum semina, quicquid metit,
 Frustra est, ac avido non affert certa colono
 Commota, ni fruges horrea tuta tegant:
 Carmina sic uno pariter comprehensa libello
 Quod legis, hoc nostris muneris hospes habes.
 Non seges ipsa mea est, nec fas id dicere: tantum
 Debetur messis pars aliquanta mihi.

EIVS.

EIVSDEM

in Silvarum libros tres.

HÆc tibi silva ferax dat primo sacra libello,
 Ne bene quis scribi carmine sacra neget.
 Ros patria tristisq; simul lataque sequuntur,
 Et sacra victoris stemmata Mauriti;
 Albanique ducis decima, & crudelia iussa,
 Leidaque pressa armis, seditione, fame,
 Et resperfa fero Maurorum sanguine Calpe,
 Et qua cum Batavo fœdera fecit Iber.
 Tertius at festo celebrans connubia versu
 Hymen clamat, Hymen, o Hymenae, liber.
 Si quodcunque petis tibi nos damus, ipse vicissim
 Quod petimus præsta, quod dedimusque lege.

EIVSDEM

pro libro Elegiarum fratris.

EN Elegos paucos numero damus: ut tuus est mos,
 Hoc etiam credo Mome notare voles.
 Exiguus sed si liber his tibi Mome videtur,
 Esto: majores adspicis ante libros.
 Omnia qui carpis non hic tamen omnia carpes.
 Longa satis dedimus, jam breviora damus.
 Carmina si bona sunt, quid ni sint optima longa?
 Si mala, in exiguis scis minus esse mali.
 Ergo proba longos (quid tum si displicet unus
 Hic brevis?) aut libros carpere parce breves.

EIVS:

EIVSDEM

in Farraginum libros tres.

V*T* *varijs oculos instructi floribus horti
Delectant, nobis nec rosa sola placet,
Narcissusve unus, sed plures veris honores,
Quois dives terram pingere Flora solet:
Sic nec sola capit majestas carminis omnes:
Quod varium est melius corda juvare solet.
Hinc farrago datur. varia hac complectitur in se,
Gaudia, mœstitiâ, scria mista jocis.
Sunt silvis glandes, Cereri Cerealia dona.
Egredimur silvas, & tibi farra damus.*

EIVSDEM

in Epigrammatum librum primum.

N*on hic nequitias habes salaces,
Scurrilesq; jocos, calumniasve,
Quae bonos pariter malosque rodant:
Non hic turpia dicta, quae pudicos
Mores dedeceant videbis usquam,
Sed versus gravibus viris dicatos.
Argutos equidem leges lepores,
Sed hos innocuos, simulq; castos:
Nam quae vel rigidi legant Catones
Batavi canit auribus Batavis.*

M m

EIVS-

EIVSDEM

in libri Epigrammatum secundi partem priorem, quæ Currus velivolos & victorias Pr. Mauritij continet.

Hic tu Mauritij (quod obstupescas)
 Cernis veliferos volare currus:
 Hic insignia Principis tropææ.
 Cantantur tibi versibus quaternis.
 Ergo cum celeres vides quadrigas,
 Et lauri vice quas damus Camæna
 Exornant hedera virente frontem:
 Cum tot castra tibi poëta pingit,
 Tot capta oppida, maximasque classes,
 Pugnatasque acies, ducesque victos,
 Totum Mauritij vides triumphum.

EIVSDEM

in secundi epigrammatum libri partem posteriorem, quæ INSTRUMENTVM DOMESTICVM inscribitur.

Non erit hac, hospes, nimium pretiosa supellex,
 Non gemmas, non hic aurea vasa leges.
 Obvia namque volunt Batavi, parvoque paranda
 Instrumenta sua, sed tamen apta, domus.
 Non pretium pretium facit his, sed commodus usus,
 Quem si non habeas, prosit habere nihil.

EIVS-

EIVSDEM

in tragoediam

CHRISTVM PATIENTEM.

VOs o Christicola patientem cernite Christum:
 Scribitur hac vestro pagina sancta gregi.
 Graja superstîtio falsorum facta Deorum
 Fortia, & heroum gaudia vana canat:
 Affingatque Iovi qua lex humana coerces,
 Germana thalamos, exiliumque patris:
 Furtaque Mercurij referat, Martemq. cruentum,
 Et scenas superûm fadet adulterijs:
 Nos fatum infontis canimus miserabile nobis
 Una salus Christo cum patiente pati.

Epigramma proximum, quod incuriâ omis-
 sum, reponendum primo Epigrammatum
 libro, pag. 353.

IN MORTEM ANGELI MERVLÆ.

STaret ad arsfuros quum jam pater Angelus ig-
 nes,
 Dannarat cuius sacula voce Deus,
 M m 2 Squal-

*Squalentem senio, squalentem carcere vultus
Sustulit, immensis fortior ipse malis.*

*Cæperat ad tantum facinus pallefcere quisquis
Fecerat: unus habet iudicis ora reus.*

*Non, ait, hoc letum, non, hanc, Pater optime, flam-
mam.*

Deprecor. auspicijs vicinus ista tuis.

*Ducere jam possum pœnas, & vivere centum
Mortibus, & cineres nempe videre meos,
Pro me, Sancte, nihil: maneant, qua diximus, oror
Sit tamen o quondam tutius ista loqui.*

*Hac ubi connisus, quantum vix posset ab annis,
Protulerat, sequitur spiritus ecce preces:
Vitaque cum dictis pariter super astra recepta est:
Labitur ante suos corpus inane rogos.*

*Eripuit sceleri mortem Deus: impia turba
Sevitie queritur nil licuisse sua.*

*Quod superest, gelidos flammæ immittit in artus;
Et pœnam cupiens poscere, Iusta facit.*

FINIS.

AMICE LECTOR,

Rogatum te volumus, ut mendas hanc, quæ o-
perarum incuriâ, prima hac editione irreple-
runt plusculæ, (imprimis octonione, B. D. F. G.
H paginaq; CCCXV. & sequenti, propter eius qui cor-
rectioni ceterâ præerat abentiam) ante lectionem o-
peris emendare velis. In numeris verò ipsis corrige,
pag. LXXVIII. & quinque seqq. item XC. & tres
quatuorve seqq.

Romanus numerus paginam, bar-
baricus versum indicat.

PAg. XIII. pro auctor, leg. actor. X. III. 19 pro celebris, leg. alebrus.
Ibid. 23. leg. Pendulus scander. XIX. 11. verticem. 18. corusco. XX. 26.
27. fugit Sana, deleta ὡς γμῆ. XXII. 27. pluvius. XXIII. 7. post
habe ponenda ὡς γμῆ. XXIV. 2. dolores. XXVI. 16. vetitas. XXIX. 16.
orcarnet. XXX. 16. Hic. XXXI. 12. vnu panis est. XXXIX. 1. canamus.
XLV. 12. Arausida. 21. 22. post madebit sanguine pone ὡς γμῆς notam.
XLIX. 13. Atria. 20. suffu, cum puncti nota. L. 11. ut possent. LI. 20. Bura.
LII. post vetustas: coli nota esto. LIV. 20 post tropæu coli nota sit. LVI. 24.
nobis. LVII. 6. utra. LX. 8. Doufiadē. 24. Merator. LXII. 14. Neceps. LXIII.
17. 18. sic distingue: error. Ausonia tantum. LXV. 4. Pella. LXVI. 5. Quæ. 16.
Syracofias. LXVII. 8. fugā. LXVIII. 14. terror Libya, qui. LXXIII. 6. cala.
LXXX. 13. ausas. 27. vitres. LXXXI. 11. post nomina dele punctum. 12. re
vum. LXXXII. 17. regnum. LXXXIX. 13. Omnia. 16. factio. 20. nulli. XC.
4. Alpes. 18. met allu. 28. 29 quos habitus procerum, quæ illa sctorum Spectas
opes. XCII. 1. Arma iube. XCIV. ius est. 14. Quo crimine. XCV. 10. Hesper
rium. 30 maxima. XCVI. 14. regi commune, deleta commate. XCVII. 3. un-
quam. CXIX. 17. sic distingue: opes, raribus Phæboq; 21. calo tua. CVI. 5.
caca. CVIII. 5. Scythicarum rector. 22. sciet ultimus. 27. hoc. CX. 11. creati. 10.
facitu. 27. in vos. CXI. 8. gladios. 18. Quid. CXI. 1. sub cuius CXIII. 2.
milesq; paratus Obsequijs. 22. affigit. CXIV. 9. valli. 18. sollicitant. CXV. 5.
Unanimes

Unanimes : fides. CXVI. 4. bello. CXIX. 5. pro elementia, for. cedentia.
CXXVII. arcus &. CLXIV. 14. ciuitates CLXVI. 1. Delia nobis. 2. Cypria
castis CLXXV. 14. Batavum absq; accentuacula. CLXXXII. 20. esse. 29.
sufflamine. CLXXXIII. 10. potius. CLXXXVIII. 23. neget. 26. Tuna.
CLXXXIX. 9. aderam. CXC. 15. exprofula, voce una. CXCIX. 11. Per
quam. CCXIV. 20. falsisemum CCXXXVII. 6. astata. CCLVIII. 16.
sufficiunt : poscimus. CCLXIII. 7. Molinos. CCLXIV. 11. post beat dele
distinctionula, & vers. pro X post genus sit punctum. CLXXV. 13. puniceum.
CLXXXVII. 16. totus. CCXCI. 17. post abt sit comma. CCXCVI. 19.
Verba magistri. 24. iras 25. immersa. CCLV. 16. Materia? CCLVIII. 14. ma
nes. CCCX. 25. oves. 26. post sedete : distingue. CCLXII. 14. long-barde,
CCCXV. 2. mihi XXXI. 8. pro per scr. Ver. CCCXVI. 5. nuante 10. subire 12.
relieta. CCXXXII. 7. Lycophronis facies. CCCXXXVIII. 18. sububere.
CCCXXXIX. 19. terra rogo : namq;. CCLVII. 17. Baratus. CCLXIV.
3. odisti, virtus quicquid. CCLXX. 10. Nonfusti. CCLXXXIX. 18. Page
seia CCCXCVII. 3. Potinus. CCCXV. 19. hac nobis. CCCXLIX. 14. 15.
vnus Omnibus, hunc. Etiam in pra. immar epist. H. Gros pag. 2. cuius instans
aleatorum vtr. 20. pro nostri scr. nostri. Caetera vel minora eron, vel signa alia
quos nostros fuerint, ea industria tua, laetor beneuole, committimus. Vale,

289